

ÜMUMİ NƏTİCƏ

HƏDƏFLƏR

1. Ərzaq təhlükəsizliyinin dayanıqlılığının təmin edilməsi üçün institusional potensialın gücləndirilməsi

2. Kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsal potensialının dəyər zənciri üzrə artırılması

3. Maliyyəyə çıxışın asanlaşdırılması

4. Kənd təsərrüfatı sahəsi üzrə istehsal vasitələri bazarının inkişafı və xidmətlərlə təminatın yaxşılaşdırılması

5. Kənd təsərrüfatı sahəsində elm, təhsil və informasiya-məsləhət xidmətləri sisteminin inkişaf etdirilməsi

6. Kənd təsərrüfatı məhsulları üzrə bazar infrastrukturunun inkişafı və istehsalçıların bazarlara çıxışının asanlaşdırılması

7. Ətraf mühitin qorunması, təbii resurslardan dayanıqlı istifadə və təbii amillərin kənd təsərrüfatına təsirlərinin idarə olunması

8. Aqrar sahə üzrə dövlət tənzimlənməsinin effektivliyinin yüksəldilməsi və biznes mühitinin təkmilləşdirilməsi

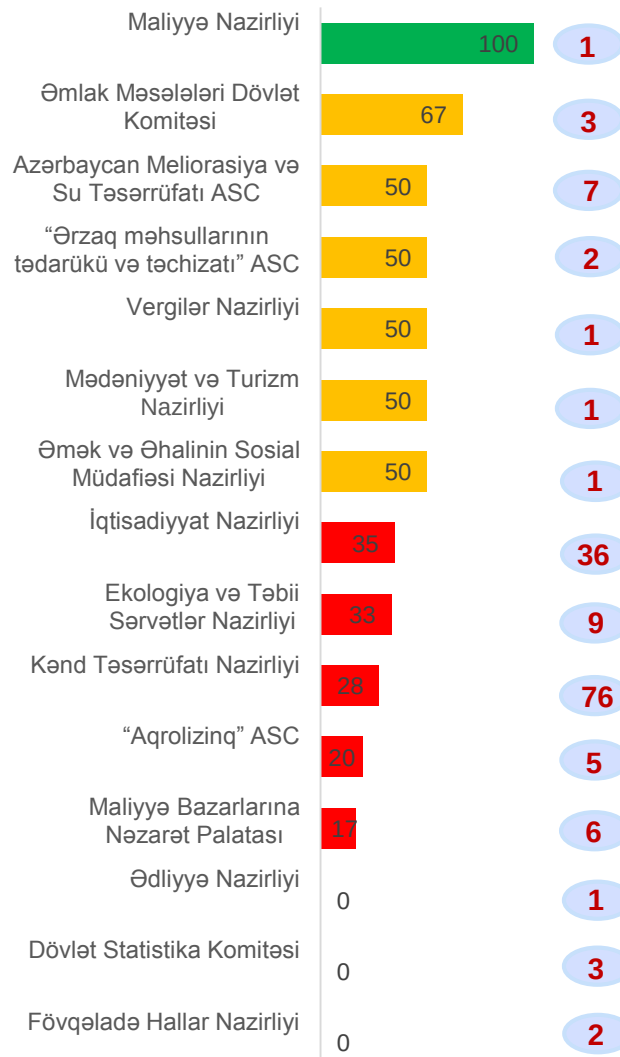
9. Kənd yerlərində məşğulluğun artırılması və əhəlinin rifahının yüksəldilməsi

Əsas icraçı qurumların performansı*

(100 ballıq şkala əsasında)

Məsul
olduqları
tədbirlərin
sayı**

* Əsas icraçı qurumların performansı müəyyənləşdirilərək hər bir qurumun əsas icraçı olduğu tədbirlərdən icra edilmiş tədbirlər «1» bal, icrasına başlanılmış tədbirlər «0.5» bal, icrasına başlanılmamış tədbirlər «0» bal ilə qiymətləndirilməklə, əldə edilmiş toplam nəticə həmin qurumların əsas icraçı olduqları tədbirlərin ümumi sayına bölünmüşdür. Belə ki, əsas icraçı qurumların performansı qiymətləndirilərək məsul olduqları tədbirlərin «Azərbaycan Respublikasında kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalına və emalına dair Strateji Yol Xəritəsi»ndəki tədbirlərdəki xüsusi çəkisi nəzərə alınmamışdır.

** Aidiyyəti qurumların məsul olduqları tədbirlərin sayı 2017-ci ildən icrasına başlanılan tədbirləri özündə ehtiva edir.

Azərbaycan Respublikasında kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalına və emalına dair Strateji Yol Xəritəsinin icra vəziyyəti

31% - 2017-ci ilin ilk altı ayı üzrə proqres				<50% 50%—90% >90%	
Prioritetlərin icra vəziyyəti*				Əsas icra göstəriciləri** “outcome” (2020-ci il üzrə)	Təsir *** “impact”
Ərzaq təhlükəsizliyinin dayanıqlılığı və əhalinin ərzağa əlverişliliyi ilə bağlı məlumat və monitoring sisteminin qurulması	33%	Aqrar sığortanın inkişaf etdirilməsi	38%	ət istehsalının 20 faiz, süd istehsalının 30 faiz artması	real ÜDM-in 2020-ci ildə 1235 milyon manat artması
		Aqrar sahəyə investisiya qoyuluşlarının təşviq edilməsi	25%		
Əhalinin bütün təbəqələrinin etibarlı ərzaq təminatına nail olunması mexanizmlərinin formalaşdırılması	0%	Torpaq bazarının inkişaf etdirilməsi	67%	pambıq istehsalı, eləcə də emalı üzrə istehsal həcmnin ən azı 4 dəfə artması	20 min yeni iş yerinin yaradılması
Dəyər zəncirinin bütün mərhələlərini əhatə edən və risklərin təhlili yanaşmasına əsaslanan qida təhlükəsizliyi sisteminin formalaşdırılması	75%	İstehsalçıların suvarma suyu ilə təminatının yaxşılaşdırılması	13%	barama istehsalı, eləcə də emalı üzrə istehsal həcmnin ən azı 1000 dəfə artması	
Həm daxili, həm də xarici bazarlarda rəqabətqabiliyyətli kənd təsərrüfatı və emal sənayesi məhsulları üzrə istehsal potensialının gücləndirilməsi	36%	Kənd təsərrüfatı məhsulları istehsalçılarının texnika, maşın və avadanlıqlarla təminatının yaxşılaşdırılması və aqroservis xidmətləri bazarının inkişaf etdirilməsi	17%	2020-ci ilə kimi hər regionda uyğun məhsulların dəyər zənciri üzrə ümumilikdə 25 kiçik və orta sahibkarlıq subyektinin yaranması	
İdخالı əvəz etmək potensialı olan kənd təsərrüfatı və emal sənayesi məhsulları istehsalının artırılmasının təşviqi	50%	Toxum və ting bazarının inkişaf etdirilməsi və yerli istehsal potensialının gücləndirilməsi	67%	əlavə 665 milyon manat maliyyə vəsaitinə çıxış imkanının yaradılması	
Kənd təsərrüfatında fermer tərəfdaşlığının formalaşdırılması və kooperasiyanın inkişafı	50%	Gübrə və bitki mühafizə vasitələri ilə təminatın yaxşılaşdırılması	20%	inzibati rayonlar və sektorlar üzrə ən azı 100 investisiya layihəsinin hazırlanması	istifadəsiz, lakin kənd təsərrüfatı üçün yararlı torpaqların əkin dövriyyəsinə qaytarılması hesabına ümumi əkin sahələrinin həcmnin 5 faiz artması
Kompleks layihələrin həyata keçirilməsi üçün dövlət-özəl tərəfdaşlığının inkişafı	25%	Heyvandarlığın qarışıq qüvvəli yem ilə təminatının yaxşılaşdırılması və damazlıq işinin inkişaf etdirilməsi	33%	istehsalçıların suvarma suyu ilə təminatının 20 faiz artması	
Aqrobiznesin inkişafına dəstək infrastrukturunun formalaşdırılması	50%	Kənd təsərrüfatı məhsulları istehsalçılarının baytarlıq və fitosanitar xidmətləri ilə təminatının yaxşılaşdırılması			
Kənd təsərrüfatı sahəsi üzrə maliyyələşdirmə mexanizmlərinin təkmilləşdirilməsi	14%	Aqrar təhsildə keyfiyyətə yeni inkişaf mərhələsinə keçidin təmin edilməsi	33%	kənd təsərrüfatı məhsulları istehsalçıları tərəfindən minneral gübrələrdən istifadənin 25 faiz artması	

* Prioritetlərin icra vəziyyəti 2017-ci ilin ilk altı ayında icra edilmiş və ya icrasına başlanılmış tədbirləri özündə ehtiva edir.

** Əsas icra göstəriciləri üzrə qiymətləndirmə illik əsasda aparılır və 2017-ci ilin yekununda qiymətləndiriləcəkdir.

*** Təsir indikatoru üzrə qiymətləndirmə 2020-ci ildə aparılacaqdır.

Azərbaycan Respublikasında kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalına və emalına dair Strateji Yol Xəritəsinin icra vəziyyəti

<50% 50%—90% >90%

Prioritetlərin icra vəziyyəti*				Əsas icra göstəriciləri** “outcome” (2020-ci il üzrə)	Təsir *** “impact”
Kənd təsərrüfatında elmi tədqiqatların planlaşdırılması, aparılması və nəticələrin tətbiqi mexanizmlərinin təkmilləşdirilməsi	0%	Ekoloji təmiz kənd təsərrüfatı istehsalının inkişaf etdirilməsi	25%	kənd təsərrüfatı məhsulları istehsalçılarının bitki mühafizəsi vasitələrindən istifadəsinin 25 faiz artması	
Aqrar sahənin ehtiyaclarına cavab verən informasiya-məsləhət xidməti şəbəkəsinin formalaşdırılması	25%	Əlverişli aqrobiznes mühitinin formalaşdırılması üçün tədbirlərin görülməsi	0%	kənd təsərrüfatı məhsulları istehsalçılarının sertifikatlı toxumlardan, eləcə də tinglərdən istifadə səviyyəsinin 90 faizə çatdırılması	
Kənd təsərrüfatı məhsulları üzrə bazar infrastrukturunun inkişaf etdirilməsi	21%	Elektron kənd təsərrüfatının qurulması, qeydiyyat, uçot və statistika sisteminin təkmilləşdirilməsi	15%	kənd təsərrüfatı məhsulları istehsalçılarının texnika, maşın və avadanlıqlarla, eləcə də kiçikhəcmli texnika, maşın və avadanlıqlarla təminatının 20 faiz artması	
Kənd təsərrüfatı məhsulları üzrə bazarın tənzimlənməsi sisteminin təkmilləşdirilməsi	50%	Kənd təsərrüfatını tənzimləyən qurumların potensialının gücləndirilməsi	13%	bütün aqrarıönümlü ixtisaslar üzrə ali təhsil müəssisələrində təhsilalanların sayının 20 faiz artması	
Kənd təsərrüfatı və emal sənayesi məhsulları üzrə ixracın təşviqi və dəstəklənməsi	50%	Kənd təsərrüfatı məhsulları istehsalçılarına dövlət dəstəyi siyasətinin inkişaf məqsədləri əsasında təkmilləşdirilməsi	33%	özlə baytarlıq xidməti göstərənlərin sayının 30 faiz artması	
İqlim dəyişmələrinin və digər təbii amillərin kənd təsərrüfatına mənfi təsirlərinin azaldılması mexanizmlərinin işlənilməsi	38%	Aqrar siyasətin nəticələrinin monitoringi və qiymətləndirilməsi sisteminin qurulması	17%	paytaxtda və iri şəhərlərdə 5 “yaşıl market”in və 50 “fermer mağazası”nın qurulması	
Aqrar sahədə ətraf mühiti mühafizə mexanizmlərinin təkmilləşdirilməsi	20%	Kənd yerlərinin sosial-iqtisadi inkişaf siyasəti üzrə potensialının gücləndirilməsi	13%	2020-ci ilədək ölkədə kənd təsərrüfatı məhsullarının ixracı üzrə 200 fermerin ixtisaslaşması	
		Kənd yerlərində alternativ fəaliyyət sahələrinin inkişafının dəstəklənməsi	38%	suvarılan torpaqların 30 faizinin meliorativ vəziyyətinin yaxşılaşdırılması	
Kənd təsərrüfatı torpaqlarından və su ehtiyatlarından dayanıqlı istifadə mexanizmlərinin təkmilləşdirilməsi	63%	Yerli icmaların kəndin inkişafına dair təşəbbüslərinin dəstəklənməsi	33%		

* Prioritetlərin icra vəziyyəti 2017-ci ilin ilk altı ayında icra edilmiş və ya icrasına başlanılmış tədbirləri özündə ehtiva edir.

** Əsas icra göstəriciləri üzrə qiymətləndirmə illik əsasda aparılır və 2017-ci ilin yekununda qiymətləndiriləcəkdir.

*** Təsir indikatoru üzrə qiymətləndirmə 2020-ci ildə aparılacaqdır.

YARIMİLLİK MONİTORİNG VƏ QİYMƏTLƏNDİRMƏ HESABATI

Azərbaycan Respublikasında kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalına və emalına dair Strateji Yol Xəritəsi *

Görülmüş işlər barədə qısa məlumat:

2017-ci ilin ilk altı ayı ərzində “Azərbaycan Respublikasında kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalına və emalına dair Strateji Yol Xəritəsi”ndə müəyyən edilmiş tədbirlərin **11 faizi** icra edilmiş, **40 faizinin** icrasına başlanılmışdır.

2016-cı ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 2017-ci ilin yanvar-iyun aylarında kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalı 2,2 faiz, o cümlədən bitkiçilik məhsullarının istehsalı 1,7 faiz, heyvandarlıq məhsullarının istehsalı 2,6 faiz artmışdır. Əkinlərin ümumi sahəsi isə ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 26,1 faiz artmışdır.

Ərzaq Təhlükəsizliyi Komissiyasının yaradılması ilə əlaqədar təkliflər Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə təqdim edilmişdir. Qida təhlükəsizliyinə nəzarət sistemini təkmilləşdirmək, bu sahədə şəffaflığı daha da artırmaq, pərakəndəliyi və təkrarlanmaları aradan qaldırmaq məqsədilə Azərbaycan Respublikasının Qida Təhlükəsizliyi Agentliyi yaradılmışdır. “Qida təhlükəsizliyi haqqında” qanunun layihəsi və “Azərbaycan Respublikasında qida təhlükəsizliyinin təmin olunmasına dair 2018-2025-ci illər üçün Dövlət Proqramı”nın layihəsi hazırlanmışdır.

“Azərbaycan Respublikasında maldarlığın intensiv inkişaf etdirilməsinə dair 2018–2022-ci illər üçün Dövlət Proqramı”nın və “Azərbaycan Respublikasında örüş-otlaq sahələrinin və biçəneklərin səmərəli istifadə olunmasına dair 2018–2022-ci illər üçün Dövlət Proqramı”nın layihəsi hazırlanmışdır. Toxumçuluq haqqında Azərbaycan Respublikasının yeni qanun layihəsi beynəlxalq ekspertlərlə birgə işlənilib müzakirəyə təqdim edilmişdir. Kənd təsərrüfatı sığortası haqqında yeni Qanun layihəsi hazırlanaraq rəy bildirilməsi üçün müvafiq dövlət orqanlarına təqdim edilmişdir.

Sahibkarlığa Kömək Milli Fondunun vəsaiti hesabına 2017-ci ilin 6 ayı ərzində 2 aqroparka 11,5 milyon manat güzəştli kredit vəsaiti ayrılmışdır.

Kənd təsərrüfatı məhsullarının daxili bazardakı ticarəti üzrə uçot göstəriciləri ilə bağlı tənzimləmə sisteminin hüquqi əsaslarının təkmilləşdirilməsi üçün dünya təcrübəsi araşdırılmışdır və işçi qrupun iclasında bununla bağlı təkliflər irəli sürülmüşdür.

Yerli istehsalın dəstəklənməsi və daxili bazarın qorunması məqsədilə Respublikamızla sərbəst ticarət sazişi olmayan ölkələrin üstünlük təşkil etdiyi bir sıra malların (pomidor, xiyar) idxalına tətbiq olunan gömrük rüsumlarının 2 il müddətində artırılmasını nəzərdə tutan qərar layihəsi hazırlanmış və məktubla Nazirlər Kabinetinə təqdim olunmuşdur.

Kənd təsərrüfatı istehsalı üçün verilmiş torpaq sahəsindən ardıcıl olaraq 3 il ərzində üzrlü səbəb olmadan istifadə edilmədikdə, həmin torpaq sahəsi üzərində istifadə hüququna xitam verilməsi əsasının yaradılması üçün Azərbaycan Respublikasının Torpaq Məcəlləsinin 73-cü maddəsinə əlavə edilməsi barədə qanunun layihəsi hazırlanmış və Nazirlər Kabinetinə təqdim edilmişdir.

“Aqrolizing” ASC tərəfindən 3525 kənd təsərrüfatı texnikası, o cümlədən 9 taxılıyğan kombayn, 9 pambıqyığan kombayn, 681 traktor və 2826 digər texnika 525 hüquqi və fiziki şəxsə lizinqə verilmiş və ya lizinq yolu ilə satılmışdır.

Sumqayıt şəhərində yerləşən Karbamid zavodunun tikintisi davam etdirilir.

Ölkənin aparıcı şirkətlərindən biri ilə Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti və Aqrar Elm və İnformasiya Məsləhət Mərkəzi arasında əməkdaşlıq haqqında Anlaşma Memorandumu imzalanmışdır. Bundan əlavə, digər şirkətlər ilə əməkdaşlıq sahəsində də Memorandumun imzalanması gözlənilir.

“Ərzaq məhsullarının tədarükü və təchizatı” ASC-nin fəaliyyətinin səmərəli təşkili üçün yeni regional bölmələr, anbarlar, dayaq məntəqələri və logistika infrastrukturu yaradılmışdır.

Kənd Təsərrüfatı üzrə Elektron Qiymət İnformasiya Portalı (www.aqrarbazar.az) hazırlanmış, eləcə də kənd turizminin inkişaf etdirilməsi və fəaliyyətinin dəstəklənməsi məqsədilə yeni elektron portal (www.ruraltourism.az) yaradılmışdır.

“Made in Azerbaijan” brendinin təşviqi məqsədilə ümumilikdə 79 şirkətin iştirakı ilə 5 ölkəyə ixrac missiyaları həyata keçirilmişdir.

Ekoloji təmiz kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalı ilə bağlı mövcud qanunvericilik beynəlxalq ekspertlərin texniki yardımı ilə qiymətləndirilmiş, qanunvericilikdə dəyişikliklərə dair müvafiq tövsiyə və təkliflər hazırlanmışdır.

Ölkənin 20 rayonunda torpaqların elektron kadastr uçotu işləri yekunlaşmış və ya çöl ölçmə işləri əsasən tamamlanmışdır. Eyni zamanda, 7 rayonda torpaq uçotu məqsədilə ölçmə işləri davam etdirilir.

Kənd təsərrüfatına dövlət dəstəyi sahəsində dünya təcrübəsi araşdırılmışdır. Şəkər çuğunduru istehsalçılarına əkin sahəsinə görə verilən subsidiyanın ləğv edilərək, şəkər çuğundurunun emalı ilə məşğul olan hüquqi şəxslərə və hüquqi şəxs yaratmadan sahibkarlıq fəaliyyəti həyata keçirən fiziki şəxslərə təhvil verilmiş şəkər çuğundurunun miqdarına (son məhsula) görə subsidiyanın verilməsi qaydalarının layihəsi hazırlanaraq təsdiq edilmişdir.

Kənd təsərrüfatı məhsulları istehsalçılarının suvarma suyunun güzəştli satışı ilə bağlı texniki-iqtisadi əsaslandırma hazırlanmışdır.

Beynəlxalq tərəfdaşlarla birgə regionlarda icma səviyyəli gəlirgətirən layihələr icra olunmuşdur. Bundan əlavə, kənd yerlərinin sosial-iqtisadi inkişafı üzrə dövlət proqramı layihəsinə təkliflərin verilməsi məqsədilə müvafiq dövlət qurumlarına və yerli icra hakimiyyətlərinə məktublar göndərilmişdir.

Əsas problemlər:

1. Bir sıra tədbirlər üzrə işlər sürətlə və Strateji Yol Xəritəsində müəyyən edilmiş qaydada aparılmır.

2. Dövlət-özəl tərəfdaşlığının inkişafı istiqamətində işlər sürətlə aparılmır.

Təvsiyələr:

1. Bir sıra tədbirlər üzrə icra müddətinin uzun olmasına baxmayaraq, ümumilikdə nəzərdə tutulmuş hədəflərin icrasına nail olmaq məqsədilə işlər sürətləndirilə bilər.

2. Dövlət-özəl tərəfdaşlığının inkişafı üçün dəstək mexanizminin müəyyən edilməsi istiqamətində işlər sürətləndirilə bilər.

* Yarımillik hesabatda qiymətləndirmə əlaqələndirici qurum tərəfindən görülmüş işlərə dair təqdim edilmiş hesabat (2017-ci ilin ilk 6 ayı üzrə), aidiyyəti tərəflərlə müzakirələr, təqdim edilmiş təsdiqedicilik sənədləri və digər qiymətləndirmə vasitələri əsasında həyata keçirilmişdir. Əlaqələndirici qurum Azərbaycan Respublikasının Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi.

Prioritet 1.1. Ərzaq təhlükəsizliyinin dayanıqlılığı və əhalinin ərzağa əlyetərliyi ilə bağlı məlumat və monitoring sisteminin qurulması

Görülmüş işlər barədə qısa məlumat:

Ərzaq Təhlükəsizliyi Komissiyasının yaradılması ilə əlaqədar İqtisadiyyat Nazirliyi tərəfindən hazırlanmış təkliflər Nazirlər Kabinetinə təqdim edilmişdir. Ərzaq məhsulları ilə təchizatın dayanıqlılığı baxımından risklərin qiymətləndirilməsi məqsədilə mütəmadi monitoringlərin aparılması sahəsində ilkin təkliflər hazırlanmışdır.

Problemlər:

Ərzaq məhsullarının istehsalı, idxalı, ehtiyatları və ticarət axınları üzrə vahid elektron informasiya portalının yaradılması üzrə icra müddətinin 2017-ci il müəyyən edilməsinə baxmayaraq, bu sahədə Strateji Yol Xəritəsində nəzərdə tutulmuş qaydada iş aparılmamışdır.

Təvsiyələr:

Sözügedən tədbirin Strateji Yol Xəritəsində nəzərdə tutulmuş qaydada icrası sürətləndirilə bilər.

İcra edilmişdir	–	0%
İcrasına başlanılmışdır	3 tədbirdən 2-si	67%
İcrasına başlanılmamışdır *	3 tədbirdən 1-i	33%

** Strateji Yol Xəritəsində bu prioritet üzrə müəyyən edilmiş 5 tədbirdən 2-sinin icra müddəti 2018-ci il olduğu üçün 2017-ci ilin altı ayı üzrə qiymətləndirmədə həmin tədbirlərin icra vəziyyəti nəzərə alınmamışdır.*

Planlaşdırılmış tədbirlər	Əsas icraçı qurum	Digər icraçı qurumlar	İcra müddəti	Ümumi nəticə	Əlaqələndirici qurum tərəfindən təqdim edilmiş məlumatlar
1.1.1. Ərzaq Təhlükəsizliyi Komissiyasının yaradılması imkanlarının dəyərləndirilməsi	Nazirlər Kabineti	Aidiyyəti dövlət orqanları	2017	☐ icra edilmişdir ☒ icrasına başlanılmışdır ☐ icrasına başlanılmamışdır	Qeyd olunan yarımbəndin icrası Nazirlər Kabinetinin 2017-ci il 17 fevral tarixli 122s sayılı sərəncamının birinci bəndinə əsasən İqtisadiyyat Nazirliyinə tapşırılmışdır. Tapşırığın icrası ilə əlaqədar olaraq İqtisadiyyat Nazirliyi tərəfindən hazırlanmış təkliflər Nazirlər Kabinetinə təqdim edilmişdir. Təkliflərə əsasən yaradılacaq işçi qrupun tərkibinə Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi tərəfindən 2017-ci il 7 avqust tarixli məktubla nümayəndə ayrılmışdır.
1.1.2. Ölkədə ərzaq məhsulları ilə təchizatın dayanıqlılığı baxımından risklərin qiymətləndirilməsi məqsədilə mütəmadi monitorinqlərin aparılması	Nazirlər Kabineti	İqtisadiyyat Nazirliyi, Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi, Fövqəladə Hallar Nazirliyi, Dövlət Statistika Komitəsi, Dövlət Gömrük Komitəsi, yerli icra hakimiyyəti orqanları	2017–2020	☐ icra edilmişdir ☒ icrasına başlanılmışdır ☐ icrasına başlanılmamışdır	Sözügedən tədbirin icrası ilə bağlı iqtisadiyyat nazirinin 2017-ci il 25 may tarixli F-77 nömrəli əmri ilə müvafiq işçi qrup yaradılmışdır. İşçi qrupun 2017-ci il 29 iyun tarixində keçirilmiş ilk iclasında məsələ ilə bağlı ətraflı müzakirələr aparılmışdır. Bu sahədə beynəlxalq təcrübə araşdırılmışdır. Ərzaq məhsulları ilə təchizatın dayanıqlılığı baxımından risklərin qiymətləndirilməsi məqsədilə mütəmadi monitorinqlərin aparılması sahəsində ilkin təkliflər hazırlanmışdır. “Ərzaq Təhlükəsizliyi Komissiyasının yaradılması və “Azərbaycan Respublikasında ərzaq təhlükəsizliyinin monitorinqinin aparılması Qaydaları”nın təsdiq olunması barədə” Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin sərəncam layihəsinin ilkin variantı hazırlanmışdır.
1.1.3. Rasional fizioloji normaların hazırlanaraq təsdiq olunması, bunun əsasında əhalinin ərzaq məhsulları üzrə cari və perspektiv tələbatının həcmi və ödənilməsi səviyyəsinin mütəmadi təhlili və qiymətləndirilməsi sisteminin qurulması	Nazirlər Kabineti	Səhiyyə Nazirliyi, Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi, Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi, İqtisadiyyat Nazirliyi, Dövlət Statistika Komitəsi, yerli icra hakimiyyəti orqanları	2018	☐ icra edilmişdir ☐ icrasına başlanılmışdır ☐ icrasına başlanılmamışdır ☒ 2017-ci ildə icrası qiymətləndirilmir	
1.1.4. Əhalinin müxtəlif təbəqələrinin ərzağa əlyətərliyi səviyyəsi və buna təsir edən	Dövlət Statistika Komitəsi	İqtisadiyyat Nazirliyi, Kənd Təsərrüfatı	2018	☐ icra edilmişdir ☐ icrasına başlanılmışdır ☐ icrasına başlanılmamışdır	“Əhalinin müxtəlif təbəqələrinin ərzağa əlyətərliyi səviyyəsi və buna təsir edən amillərin qiymətləndirilməsi məqsədilə monitorinq sisteminin qurulması” tədbiri “2018–2025-ci

amillərin qiymətləndirilməsi məqsədilə monitoring sisteminin qurulması		Nazirliyi, Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi, Vergilər Nazirliyi, Fövqəladə Hallar Nazirliyi, Dövlət Gömrük Komitəsi, yerli icra hakimiyyəti orqanları		☒ 2017-ci ildə icrası qiymətləndirilmir	illərdə Azərbaycan Respublikasında rəsmi statistikanın inkişafı Dövlət Proqramı”nın həyata keçirilməsi üzrə Tədbirlər Planının layihəsinə daxil edilmiş və razılaşdırılmaq üçün bütün aidiyyəti dövlət qurumlarına göndərilmişdir.
1.1.5. Ərzaq məhsullarının istehsalı, idxalı, ehtiyatları və ticarət axınları üzrə vahid elektron informasiya portalının yaradılması	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi	İqtisadiyyat Nazirliyi, Vergilər Nazirliyi, Fövqəladə Hallar Nazirliyi, Dövlət Statistika Komitəsi, Dövlət Gömrük Komitəsi, “Ərzaq məhsullarının tədarükü və təchizatı” ASC, yerli icra hakimiyyəti orqanları	2017	☐ icra edilmişdir ☐ icrasına başlanılmışdır ☒ icrasına başlanılmamışdır	Vahid elektron informasiya portalının Azərbaycan Respublikasının Qida Təhlükəsizliyi Agentliyinin nəzdində olması ilə bağlı hüquqi bazanın yaradılması, həmçinin portalın yaradılması tədbirinin Azərbaycan Respublikasında qida təhlükəsizliyinin təmin olunmasına dair 2018–2025-ci illər üçün dövlət proqramının layihəsində nəzərə alınması təklif edilmişdir.

Prioritet 1.2. Əhalinin bütün təbəqələrinin etibarlı ərzaq təminatına nail olunması mexanizmlərinin formalaşdırılması

Görülmüş işlər barədə qısa məlumat:

Bu prioritet üzrə Strateji Yol Xəritəsində nəzərdə tutulmuş qaydada iş aparılmamışdır.

İcra edilmişdir	—	0%
İcrasına başlanılmışdır	—	0%
İcrasına başlanılmamışdır *	2 tədbirdən 2-i	100%

** Strateji Yol Xəritəsində bu prioritet üzrə müəyyən edilmiş 3 tədbirdən 1-nin icra müddəti 2018-ci il olduğu üçün 2017-ci ilin altı ayı üzrə qiymətləndirmədə həmin tədbirlərin icra vəziyyəti nəzərə alınmamışdır.*

Planlaşdırılmış tədbirlər	Əsas icraçı qurum	Digər icraçı qurumlar	İcra müddəti	Ümumi nəticə	Əlaqələndirici qurum tərəfindən təqdim edilmiş məlumatlar
1.2.1. Ərzağa əlyeterliyin təmin edilməsi məqsədilə ərzaq ehtiyatlarının formalaşdırılması	Fövqəladə Hallar Nazirliyi	İqtisadiyyat Nazirliyi, Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi, "Ərzaq məhsullarının tədarükü və təchizatı" ASC, yerli icra hakimiyyəti orqanları	2017–2020	☐ icra edilmişdir ☐ icrasına başlanılmışdır ☒ icrasına başlanılmamışdır	Birgə işçi qrup yaradılmış və 2017-ci il 30 iyun tarixində ilk iclası keçirilmişdir.
1.2.2. Əhəlinin bütün qruplarının ərzaq təminatının yaxşılaşdırılması üçün mexanizmlərin müəyyənəşdirilməsi	Nazirlər Kabineti	İqtisadiyyat Nazirliyi, Əmək və Əhəlinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi, "Ərzaq məhsullarının tədarükü və təchizatı" ASC, yerli icra hakimiyyəti orqanları	2018	☐ icra edilmişdir ☐ icrasına başlanılmışdır ☐ icrasına başlanılmamışdır ☒ 2017-ci ildə icrası qiymətləndirilmir	Sözügədən tədbirin icrası ilə bağlı iqtisadiyyat nazirinin 2017-ci il 25 may tarixli F-77 nömrəli əmri ilə müvafiq işçi qrup yaradılmışdır. İşçi qrupunun 2017-ci il 29 iyun tarixində keçirilmiş ilk iclasında məsələ ilə bağlı ətraflı müzakirələr aparılmışdır. Hazırda bu sahədə beynəlxalq təcrübə araşdırılır.
1.2.3. Fövqəladə vəziyyət şəraitində əhəlinin ərzaq məhsulları ilə təmin edilməsi imkanlarının genişləndirilməsi	Fövqəladə Hallar Nazirliyi	İqtisadiyyat Nazirliyi, Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi, "Ərzaq məhsullarının tədarükü və təchizatı" ASC, yerli icra hakimiyyəti orqanları	2017–2020	☐ icra edilmişdir ☐ icrasına başlanılmışdır ☒ icrasına başlanılmamışdır	Birgə işçi qrup yaradılmış və 2017-ci il 30 iyun tarixində ilk iclası keçirilmişdir.

Prioritet 1.3. Dəyər zəncirinin bütün mərhələlərini əhatə edən və risklərin təhlili yanaşmasına əsaslanan qida təhlükəsizliyi sisteminin formalaşdırılması

Görülmüş işlər barədə qısa məlumat:

Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi tərəfindən “Qida məhsullarının təhlükəsizliyi haqqında” Azərbaycan Respublikasının qanununun və “Azərbaycan Respublikasında qida təhlükəsizliyinin təmin olunmasına dair 2018-2025-ci illər üçün Dövlət Proqramı”nın layihələri hazırlanmış və münasibət bildirilməsi üçün aidiyyəti qurumlara göndərilmişdir.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2017-ci il 10 fevral tarixli 1235 nömrəli Fərmanı ilə Qida Təhlükəsizliyi Agentliyi yaradılmışdır. Yeni yaradılan Agentlik fəaliyyətə 2018-ci il yanvarın 1-dən etibarən başlayacaqdır və Azərbaycan Respublikasında qida məhsullarının təhlükəsizliyinə dair normativ tənzimləməni (sanitariya normaları və qaydalarının, habelə gigiyena normativlərinin hazırlanmasını və təsdiqini), risklərin təhlilini, qanunla müəyyən edilmiş qaydada gigiyenik sertifikatlaşdırma işinin aparılmasını, o cümlədən xarici ölkələrə ixrac edilən qida məhsullarına keyfiyyət sertifikatının verilməsini, habelə qida məhsulları istehlakçılarının hüquqlarının müdafiəsi sahəsində və “tarladan süfrəyədək” prinsipi əsasında məhsulun daşdığı risk səviyyəsinə uyğun olaraq qida məhsulları istehsalının bütün mərhələlərində dövlət nəzarətinin həyata keçirilməsini təmin edəcəkdir. Agentliyin fəaliyyətini təmin etmək məqsədilə Azərbaycan Respublikası Baş nazirinin müavini Əli Əhmədovun sədrliyi ilə Qida Təhlükəsizliyi Komissiyası yaradılmışdır.

Təvsiyələr:

Qida təhlükəsizliyi sisteminin formalaşdırılmasında beynəlxalq təcrübə dərinədən öyrənilə və bu sistemin formalaşdırılmasının mümkün sosial-iqtisadi dəyərləndirilməsi aparıla bilər.

İcra edilmişdir	2 tədbirdən 1-i	50%
İcrasına başlanılmışdır	2 tədbirdən 1-i	50%
İcrasına başlanılmamışdır *	—	0%

* Strateji Yol Xəritəsində bu prioritet üzrə müəyyən edilmiş 6 tədbirdən 1-nin icra müddəti 2018–2020-ci illər, 2-sinin icra müddəti isə 2019–2020-ci illər olduğu üçün 2017-ci ilin altı ayı üzrə qiymətləndirmədə həmin tədbirlərin icra vəziyyəti nəzərə alınmamışdır.

Bundan əlavə, 1 tədbirin icra müddəti 2019-cu il olduğuna baxmayaraq onun icrasına 2017-ci ildə başlanılmışdır.

Planlaşdırılmış tədbirlər	Əsas icraçı qurum	Digər icraçı qurumlar	İcra müddəti	Ümumi nəticə	Əlaqələndirici qurum tərəfindən təqdim edilmiş məlumatlar
1.3.1. Mövcud qanunvericiliyin qabaqcıl beynəlxalq təcrübə əsasında təkmilləşdirilməsi	Nazirlər Kabineti	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi, Səhiyyə Nazirliyi, yerli icra hakimiyyəti orqanları	2017-2018	☒ icra edilmişdir ☐ icrasına başlanılmışdır ☐ icrasına başlanılmamışdır	Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi tərəfindən hazırlanmış “Qida məhsullarının təhlükəsizliyi haqqında” Azərbaycan Respublikasının qanunu layihəsi münasibət bildirilməsi üçün Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə, Kənd Təsərrüfatı, Maliyyə və Səhiyyə nazirliklərinə və Standartlaşdırma, Metrologiya və Patent üzrə Dövlət Komitəsinə göndərilmişdir. Eyni zamanda, “Azərbaycan Respublikasının Qida Təhlükəsizliyi Agentliyinin fəaliyyətinin təmin edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fərmanı, adıçəkilən qurumun əsasnaməsi və strukturu layihələri hazırlanaraq Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə təqdim edilmişdir. Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi tərəfindən hazırlanmış “Qida təhlükəsizliyi haqqında” Qanun layihəsinə Azərbaycan Respublikasının Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi tərəfindən rəy verilmişdir. “Azərbaycan Respublikasında qida təhlükəsizliyinin təmin olunmasına dair 2018-2025-ci illər üçün Dövlət Proqramı”nın layihəsinə təkliflər bildirilmişdir.
1.3.2. Qida təhlükəsizliyinə nəzarət sahəsində müxtəlif orqanların fəaliyyətində paralelliyn aradan qaldırılması və effektiv tənzimləmə sisteminin qurulması	Nazirlər Kabineti	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi, Səhiyyə Nazirliyi, yerli icra hakimiyyəti orqanları	2019	☐ icra edilmişdir ☐ icrasına başlanılmışdır ☐ icrasına başlanılmamışdır ☒ 2017-ci ildə icrası qiymətləndirilmir	Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2017-ci il 10 fevral tarixli 1235 nömrəli Fərmanı ilə Qida Təhlükəsizliyi Agentliyi yaradılmışdır. Yeni yaradılan Agentlik fəaliyyətə 2018-ci il yanvarın 1-dən etibarən başlayacaqdır və Azərbaycan Respublikasında qida məhsullarının təhlükəsizliyinə dair normativ tənzimləməni (sanitariya normaları və qaydalarının, habelə gigiyena normalıların hazırlanmasını və təsdiqini), risklərin təhlilini, qanunla müəyyən edilmiş qaydada gigiyenik sertifikatlaşdırma işinin aparılmasını, o cümlədən xarici ölkələrə ixrac edilən qida məhsullarına keyfiyyət sertifikatının verilməsini, habelə qida məhsulları istehlakçıların hüquqlarının müdafiəsi sahəsində və “tarladan süfrəyədək” prinsipi əsasında məhsulun daşdığı risk səviyyəsinə uyğun olaraq qida məhsulları istehsalının bütün mərhələlərində dövlət nəzarətinin həyata keçirilməsini təmin edəcəkdir. Agentliyin fəaliyyətini təmin etmək məqsədilə Azərbaycan Respublikası Baş nazirinin müavini Əli Əhmədovun sədrliyi ilə Qida Təhlükəsizliyi Komissiyası yaradılmışdır.
1.3.3. Yeyinti məhsullarının	Standartlaş-	Kənd	2019–	☐ icra edilmişdir	

istehsalı, emalı, saxlanması, daşınması və ticarəti üzrə standartların beynəlxalq tələblərə uyğunlaşdırılması	dırma, Metrologiya və Patent üzrə Dövlət Komitəsi	Təsərrüfatı Nazirliyi, Səhiyyə Nazirliyi, yerli icra hakimiyyəti orqanları	2020	☐ icrasına başlanılmışdır ☐ icrasına başlanılmamışdır ☒ 2017-ci ildə icrası qiymətləndirilmir	
1.3.4. Qida təhlükəsizliyi sistemində daxil olan laboratoriyalar şəbəkəsinin optimallaşdırılması, modernləşdirilməsi və akkreditasiyadan keçirilməsi və sertifikatlaşdırma sisteminin təkmilləşdirilməsi	Nazirlər Kabineti	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi, Səhiyyə Nazirliyi, yerli icra hakimiyyəti orqanları	2017–2020	☐ icra edilmişdir ☒ icrasına başlanılmışdır ☐ icrasına başlanılmamışdır	Əhalinin təhlükəsiz və sağlam heyvandarlıq məhsullarından istifadəsi üçün Respublika Baytarlıq Laboratoriyasında xəstəliklərin müayinəsi ilə yanaşı, heyvandarlıq məhsullarının təhlükəsizliyinin müayinəsi üçün yeni laboratoriya şöbələri yaradılmış, heyvandarlıq məhsullarında antibiotiklərin, pestisidlərin, hormonların, ağır metalların, zəhərli kimyəvi maddələrin qalıq miqdarının, Geni Modifikasiya olunmuş Orqanizmlərin (GMO), və s. təyin olunması üçün yeni laboratoriya avadanlıqları alınaraq istifadəyə verilmişdir. Yeni alınmış laboratoriya avadanlıqlarında aparılan müasir müayinə metodlarının mənimsənilməsi və müayinələrin beynəlxalq standartlara uyğun aparılmasının təşkili məqsədilə Respublika Baytarlıq Laboratoriyasının 38 nəfər mütəxəssisi Türkiyənin İstanbul, Ankara və Bursa şəhərlərində yerləşən müasir laboratoriyalarda təlim kurslarında olmuş və müasir müayinə metodlarını tam mənimsəmişlər. Laboratoriyanın ayrı-ayrı şöbələrindən 3 nəfər Yaponiyada, 4 nəfər Ukraynada, 4 nəfər Rusiyada qida təhlükəsizliyi və müxtəlif xəstəliklər üzrə keçirilən təlim kurslarında laboratoriya avadanlıqları ilə işləmə metodikalarını dünya standartları səviyyəsində öyrənmişlər. Həmçinin, 2 nəfər ABŞ-ın Kanzas və Texas ştatlarında, 1 nəfər Birləşmiş Krallıqda, 2 nəfər Gürcüstan Respublikasında seminar və treninqlərdə iştirak etmişdir. Beynəlxalq Epizootik Büronun (BEB) tövsiyəsi ilə Tvinning layihəsi çərçivəsində Respublika Baytarlıq Laboratoriyası ilə BEB-in Referens Laboratoriyası sayılan İtaliyada yerləşən Zooprofilaktika İnstitutu (İZSAM) arasında Respublika Baytarlıq Laboratoriyasının beynəlxalq akkreditasiyadan keçirilməsi ilə bağlı əməkdaşlıq davam etdirilir. Bu əməkdaşlıq çərçivəsində "Qida təhlükəsizliyi" mövzusunda Respublika Baytarlıq Laboratoriyasının mütəxəssisləri üçün Referens Laboratoriyada təlimlərin keçirilməsi,

					laboratoriya işlərinin təkmilləşdirilməsi ilə bağlı Referens Laboratoriyanın peşəkar mütəxəssislərinin Respublika Baytarlıq Laboratoriyasına səfərləri nəzərdə tutulur. Artıq bu məsələlərlə əlaqədar BEB-in 3 nəfər beynəlxalq eksperti (İZSAM-ın peşəkar mütəxəssisləri) Respublika Baytarlıq Laboratoriyasında olmuşlar. 12 Zona Baytarlıq laboratoriyasından 5-i (Göygöl, Bərdə, Qax, Quba və Sabirabad) beynəlxalq standartların tələblərinə cavab verən səviyyədə yenidən qurulmaqla müasir laboratoriya avadanlıqları ilə təmin olunmuşdur. Həmçinin Lənkəran Zona Baytarlıq Laboratoriyası heyvan xəstəlikləri və qida təhlükəsizliyi üzrə laboratoriya avadanlıqları ilə təchiz edilmişdir və Laboratoriyanın istismara verilməsi üçün son tamamlama işləri həyata keçirilir. 5 zona baytarlıq laboratoriyasının (Salyan, Ucar, Şəki, Tovuz və Şamaxı) 2-ci Bioloji Təhlükəsizlik Səviyyəsində tikintisi və müasir laboratoriya avadanlıqları ilə təmin olunması davam etdirilir və ilin sonuna kimi bu işlərin başa çatdırılması nəzərdə tutulur. Göygöl Zona Baytarlıq Laboratoriyasının inzibati binası yenidən qurulmaqla, heyvan mənşəli qida məhsullarının müayinəsi şöbəsi yaradılmış, həmin şöbəyə antibiotiklərin, pestisidlərin, hormonların, ağır metalların, zəhərli kimyəvi maddələrin qalıq miqdarının, Geni Modifikasiya olunmuş Orqanizmlərin (GMO) və s. təyin olunması üçün yeni laboratoriya avadanlıqları alınaraq quraşdırılmış, həmçinin yarma otağı, anbarlar və digər köməkçi otaqlar tikilib istifadəyə verilmişdir. 2017-ci il 19 avqust tarixində ölkə prezidenti cənab İlham Əliyev tərəfindən laboratoriyanın açılışı olmuşdur. Bununla yanaşı, Quba Zona Baytarlıq Laboratoriyasında rekonstruksiya işləri aparılmaqla toksikologiya və qida məhsullarının müayinəsi şöbələri yaradılmış, qida məhsullarının müayinəsi şöbəsinə antibiotiklərin, pestisidlərin, hormonların, ağır metalların, zəhərli kimyəvi maddələrin qalıq miqdarının, Geni Modifikasiya olunmuş Orqanizmlərin (GMO) və s. təyin olunması üçün yeni laboratoriya avadanlıqları alınaraq quraşdırılmış, həmçinin süni mayalama və yarma otaqları təşkil olunmuşdur. Xidmətin strukturuna daxil olan 47 rayon baytarlıq
--	--	--	--	--	---

					diagnostika kabinetləri müasir otaqlarda yerləşdirilməklə hamısı mebel və laboratoriya avadanlıqları ilə təmin olunmuşdur. Heyvan mənşəli qida məhsullarının təhlükəsizliyinin müayinəsi məqsədilə respublikanın ticarət bazarlarında fəaliyyət göstərən 111 baytarlıq-sanitariya ekspertiza laboratoriyasının (BSEL) hər birinə 27 adda müasir laboratoriya avadanlığı verilmişdir. Azərbaycan Respublikasının Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi tərəfindən icrası təmin edilən Kənd Təsərrüfatının Rəqabət Qabiliyyətinin Gücləndirilməsi Layihəsi çərçivəsində Dövlət Fitosanitar Nəzarət Xidmətinin mərkəzi karantin-ekspertiza və mərkəzi kimya-toksikologiya laboratoriyalarının layihələndirilməsi, habelə tələb olunan avadanlıqların siyahıları və işçi heyəti üçün təlim ehtiyacları cəlb olunmuş beynəlxalq ekspertlər tərəfindən müəyyən edilmişdir. Eyni zamanda Dövlət Baytarlıq Nəzarət Xidmətinin strukturunda olan baytarlıq laboratoriya şəbəkəsinin optimallaşdırılması üçün tövsiyələr və qida təhlükəsizliyi funksiyalarını daşıyacaq laboratoriyaların ehtiyacları cəlb olunmuş beynəlxalq ekspert tərəfindən işlənilib hazırlanmışdır.
1.3.5. Qida təhlükəsizliyi sahəsinə ictimai nəzarət mexanizmlərinin təkmilləşdirilməsi	Nazirlər Kabineti	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi, Səhiyyə Nazirliyi, QHT-lərə Dövlət Dəstəyi Şurası, yerli icra hakimiyyəti orqanları	2019–2020	☐ icra edilmişdir ☐ icrasına başlanılmışdır ☐ icrasına başlanılmamışdır ☒ 2017-ci ildə icrası qiymətləndirilmir	
1.3.6. Sağlam qidalanmanın təşviq edilməsi	Səhiyyə Nazirliyi	İqtisadiyyat Nazirliyi, Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi, yerli icra hakimiyyəti orqanları	2018–2020	☐ icra edilmişdir ☐ icrasına başlanılmışdır ☐ icrasına başlanılmamışdır ☒ 2017-ci ildə icrası qiymətləndirilmir	İqtisadiyyat Nazirliyi tərəfindən hazırlanmış “Qida təhlükəsizliyi haqqında” qanun layihəsinə rəy verilmişdir.

Prioritet 2.1. Həm daxili, həm də xarici bazarlarda rəqabətqabiliyyətli kənd təsərrüfatı və emal sənayesi məhsulları üzrə istehsal potensialının gücləndirilməsi

Görülmüş işlər barədə qısa məlumat:

Ölkədə fındıqçılıq sahəsinin sürətli inkişafı ilə bağlı regionlarda yeni salınacaq fındıq bağları üçün müvafiq ərazilər müəyyən edilmiş, ting tədarükünə, əkin işlərinin təşkilinə kömək göstərilməsi məqsədilə Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin tabeliyindəki qurumlara müvafiq göstərişlər verilmişdir. Həyata keçirilmiş tədbirlər nəticəsində ölkə üzrə ötən il 18,2 min hektara yaxın sahədə yeni fındıq bağları salınmış, fındıq bağlarının ümumi sahəsi 55.1 min hektara çatdırılmışdır. Hesabat dövründə Meyvəçilik və Çayçılıq Elmi Tədqiqat İnstitutunun Zərdabi adına Elmi Təcrübə Bazasında 2,0 ha və Zaqatala Dayaq Məntəqəsində 0,5 ha sahədə fındıq tingliyi yaradılmışdır.

Bundan əlavə, 2016/17-ci ilin payız-qış dövründə ölkə üzrə 311 hektar sahədə yeni xurma bağları salınmış, bağların ümumi sahəsi 11272 hektara çatdırılmışdır. Quba regional Fermer Evi tərəfindən pilot layihəsi çərçivəsində ümumilikdə Quba, Xaçmaz və Ağdaş rayonundan olan 47 fermerə intensiv tipli yeni meyvə bağlarının salınması və onların becərilməsinə dair informasiya-məsləhət xidməti göstərilmişdir. İntensiv meyvə bağlarının salınması üçün ting təminatının yaxşılaşdırılması məqsədilə hesabat dövründə Meyvəçilik və Çayçılıq Elmi Tədqiqat İnstitutunun Zərdabi adına Elmi Təcrübə Bazasında 2,0 ha və Zaqatala Dayaq Məntəqəsində 0,5 ha sahədə fındıq tingliyi yaradılmışdır.

Pambıqçılıqla məşğul olan şirkətlər tərəfindən rayonlar üzrə əməliyyat planı hazırlanmışdır. Pambıq istehsalçıların 2017-ci ilin yaz əkinini üçün toxuma olan tələbatının ödənilməsi məqsədilə 2016-cı ildə Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi Aqrar Elm və İnformasiya Məsləhət Mərkəzinin tabeliyində olan qurumlar tərəfindən istehsal edilmiş 0,8 ton orijinal, 7,0 ton superelit, 45 ton elit toxum, o cümlədən özəl toxumçuluq təsərrüfatları tərəfindən istehsal edilmiş 276 ton R1 pambıq toxumu sertifikatlaşdırılmışdır.

Cari ildə 15 rayonda tütün əkinləri üçün əlverişli olan 3 min hektardan artıq torpaq sahələri müəyyənləşdirilmişdir və 2 mindən artıq torpaq mülkiyyətçisi tərəfindən tütün əkinləri aparılması barədə tədarükçülərlə müqavilə bağlanmışdır. Ölkədə tütünçülük və pambıqçılığın inkişafını təşviq etmək üçün bu sahələrə dövlət büdcəsi tərəfindən subsidiyaların verilməsinə başlanılmışdır.

Bölgələrdə tut ipəkqurdlarının bəslənilməsi prosesi başa çatmaq üzrədir. “Şəki İpək” ASC-dən alınmış operativ məlumatlara əsasən, 2017-ci il 30 iyun tarixində müəssisə tərəfindən respublikanın rayonlarından 242 tona yaxın yaş barama məhsulu qəbul edilmiş və hazırda bu proses davam edir. Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi və onun yerli təşkilatlarının mütəxəssislərinin rəyinə əsasən, cari ildə ölkə üzrə 250 tona yaxın yaş barama məhsulunun istehsal ediləcəyi proqnozlaşdırılır ki, bu da ölkə barama istehsalı ilə bağlı müəyyən edilmiş hədəflərdən təxminən 1.6–1.7 dəfə çoxdur.

Təvsiyələr:

1. Pambıqdan son məhsul istehsalı, tütün tədarükü məntəqələrinin və tütünqurutma sexlərinin formalaşdırılması, eləcə də geniş xammal bazası əsasında əlavə ipək istehsalı güclərinin yaradılması istiqamətində işlər sürətləndirilə bilər.

2. İntensiv üsullarla meyvə bağlarının sahələrinin genişləndirilməsinə güzəştli kreditlər verilməsi istiqamətində araşdırmalar aparıla bilər.

İcra edilmişdir	7 tədbirdən 2-si	29%
İcrasına başlanılmışdır	7 tədbirdən 1-i	14%
İcrasına başlanılmamışdır	7 tədbirdən 4-ü	57%

Planlaşdırılmış tədbirlər	Əsas icraçı qurum	Digər icraçı qurumlar	İcra müddəti	Ümumi nəticə	Əlaqələndirici qurum tərəfindən təqdim edilmiş məlumatlar
2.1.1. İntensiv üsulla salınan meyvə bağları (xüsusilə nar, xurma, gilə, alma, fındıq və digər qərzəkli meyvələr) və üzüm plantasiyalarının genişləndirilməsinin təşviqi	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi	İqtisadiyyat Nazirliyi, yerli icra hakimiyyəti orqanları	2017–2020	☒ icra edilmişdir ☐ icrasına başlanılmışdır ☐ icrasına başlanılmamışdır	Ölkədə fındıqçılıq sahəsinin sürətli inkişafı ilə bağlı Zaqatala, Qax, Qəbələ, Balakən, Xaçmaz, Qusar, Oğuz, Şəki, Şabran, Quba, İsmayilli və Yevlax rayonlarında yeni salınacaq fındıq bağları üçün müvafiq ərazilər müəyyən edilmiş, ting tədarükünə, əkin işlərinin təşkilinə kömək göstərilməsi məqsədilə Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin tabeliyindəki qurumlara müvafiq göstərişlər verilmişdir. Həyata keçirilmiş tədbirlər nəticəsində ölkə üzrə ötən il 18,2 min hektara yaxın sahədə yeni fındıq bağları salınmış, fındıq bağlarının ümumi sahəsi 55.1 min hektara çatdırılmışdır. Hazırda bağlarda becərmə işləri aparılır və payızda yeni bağların salınması üçün hazırlıq işləri davam etdirilir. 2016/17-ci ilin payız-qış dövründə ölkə üzrə 311 hektar sahədə yeni xurma bağları salınmış, bağların ümumi sahəsi 11272 hektara çatdırılmış, bu bağlardan 142,9 min ton məhsul istehsal edilmişdir. Bağlarda becərmə işləri davam edilir. Quba regional Fermer Evi tərəfindən pilot layihəsi çərçivəsində ümumilikdə Quba, Xaçmaz və Ağdaş rayonundan olan 47 fermerə intensiv tipli yeni meyvə bağlarının salınması və onların becərilməsinə dair informasiya-məsləhət xidməti göstərilmişdir. Bunlardan kənd təsərrüfatı texnika və avadanlıqlarının alınması üzrə 5 fermerə, bağçılığın inkişaf etdirilməsi üzrə 29 fermerə, marketinq sahəsində 1 fermerə və bitki mühafizəsi üzrə 12 fermerə informasiya-məsləhət xidməti göstərilmişdir. “Meyvə bağlarının effektiv idarəedilməsi və gənclərin bu istiqamətdə bacarıqlarının artırılması”, “Meyvə bağlarında qış müalicəsinin aparılması”, “Azərbaycanda fındıq bitkisinin yayılması”, “Kənd təsərrüfatında sığorta: anlayış və çağırışlar”, “Meyvə bağlarının gübrələnməsi”, “Dəyər zəncirinin meyvəçilik, taxılçılıq və tərəvəzçilik üzrə vəziyyəti, Fermerlərin problemlərinin həlli” mövzularında keçirilmiş təlim və seminarlarda 429 fermer iştirak etmişdir. 2017-ci il 10 mart tarixində Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin Aqrar Elm və İnformasiya Məsləhət Mərkəzi Üzümçülük və Şərabçılıq Elmi Tədqiqat İnstitutu və Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi yanında Kənd Təsərrüfatı Layihələri və Kreditlərinin İdarə Edilməsi üzrə Dövlət Xidmətinin birgə əməkdaşlığı ilə

					“Üzümlüklərin təmiri və yenidən qurulması, tinglərin əkilmə qaydaları və cavan üzümliklərə qulluq” mövzusunda Cəlilabad rayonunda 160 nəfər fermerin iştirakı ilə seminar keçirilmiş, seminar iştirakçıları üzümçülük və şərabçılığa aid maarifləndirici buklet və kitabçalarla təmin edilmişdir. Seminar iştirakçıları aparılan elmi tədqiqatlar nəticəsində seçilmiş Azərbaycan şəraitinə uyğun fillokseraya davamlı Amerika calaqaaltı və yeni hibrid sortları ilə tanış olmuş, seminar çərçivəsində Cəlilabad rayonunun üzüm sahələrinə baxış keçirilmiş və mövsümi aqrotexniki qulluq işlərinin vaxtında aparılması barədə istehsalçılara praktiki bilgiler verilmişdir. “Quba Fermer evi”nin aidiyyəti mütəxəssislərinin iştirakı ilə birgə fermerlərin ehtiyaclarına uyğun müxtəlif mövzularda video çarxlar hazırlanmış və Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin Facebook sosial şəbəkəsində yerləşdirilmişdir. İntensiv meyvə bağlarının salınması üçün ting təminatının yaxşılaşdırılması məqsədilə hesabat dövründə Meyvəçilik və Çayçılıq Elmi Tədqiqat İnstitutunun Zərdabi adına Elmi Təcrübə Bazasında 2,0 ha və Zaqatala Dayaq Məntəqəsində 0,5 ha sahədə fındıq tingliyi yaradılmışdır. Bundan əlavə “Toxumçuluq haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununa və “Azərbaycan Respublikası regionlarının 2014-2018-ci illərdə sosial-iqtisadi inkişafına dair Dövlət Proqramı”na uyğun olaraq regionlarda toxumçuluq və tingçiliyin genişləndirilməsi məqsədilə cari ildə 12 hüququ və ya fiziki şəxs özəl meyvə tingi istehsalı üzrə qeydiyyatla alınmışdır. Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin mütəxəssisləri tərəfindən rayonlarda torpaq mülkiyyətçiləri ilə keçirilən görüşlərdə, kütləvi informasiya vasitələrində və digər tədbirlərdə xırda təsərrüfatların kooperasiyalarda birləşmələrinin üstünlükləri barədə geniş izahat işləri aparılır, istehsalçılara metodiki tövsiyələr verilir
2.1.2. Təzə kartof istehsalının artırılmasının dəstəklənməsi	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi	İqtisadiyyat Nazirliyi, yerli icra hakimiyyəti orqanları	2017–2020	☐ icra edilmişdir ☐ icrasına başlanılmışdır ☒ icrasına başlanılmamışdır	“Toxumçuluq haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununa və “Azərbaycan Respublikası regionlarının 2014-2018-ci illərdə sosial-iqtisadi inkişafına dair Dövlət Proqramı”na uyğun olaraq regionlarda toxumçuluq və tingçiliyin genişləndirilməsi məqsədilə hesabat dövründə 5 hüquqi və ya fiziki şəxs özəl kartof toxumu istehsalı üzrə qeydiyyatla alınmışdır. 2017-ci ildə Dövlət reyestrinə yeni 13

					kartof sortu daxil edilmişdir. Həmçinin Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi yanında Kənd Təsərrüfatı Layihələri və Kreditlərinin İdarə Edilməsi üzrə Dövlət Xidmətinin vəsaiti hesabına müvəkkil kredit təşkilatları vasitəsilə ölkənin 5 rayonunda fəaliyyət göstərən 6 kartof istehsalçısına 650,0 min manat həcmində güzəştli kredit ayrılmışdır. 2017-ci ilin yanvar-iyun ayları ərzində faraş kartof ixracı natural ifadədə 50,6 faiz, dəyər ifadəsində isə 63,5 faiz artmışdır.
2.1.3. Örtülü torpaqlarda, o cümlədən istixanalarda faraş tərəvəz istehsalının artırılmasının dəstəklənməsi	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi	İqtisadiyyat Nazirliyi, yerli icra hakimiyyəti orqanları	2017–2020	☐ icra edilmişdir ☐ icrasına başlanılmışdır ☒ icrasına başlanılmamışdır	2017-ci ildə istixanaların inkişafı məqsədilə ölkənin 3 rayonunda fəaliyyət göstərən 3 nəfərə 470 min manat həcmində kredit verilmişdir. Müvafiq dəstək tədbirlərinin nəticəsi olaraq 2017-ci ilin birinci yarımilliyi ərzində faraş tərəvəz istehsalının ciddi şəkildə artımı hesabına ümumi tərəvəz istehsalı 41,8 faiz artmışdır. Həmçinin örtülü torpaqlarda faraş tərəvəz istehsalının artırılması hesabına cari ilin yanvar-iyun ayları ərzində tərəvəz ixracının həcmi natural ifadədə 73,1 faiz, dəyər ifadəsində isə 62,7 faiz artmışdır.
2.1.4. Regionlarda kiçik və orta ölçülü meyvə-tərəvəz məhsulları emalı müəssisələri şəbəkəsinin genişləndirilməsinin stimullaşdırılması	İqtisadiyyat Nazirliyi	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi, yerli icra hakimiyyəti orqanları	2017–2020	☐ icra edilmişdir ☐ icrasına başlanılmışdır ☒ icrasına başlanılmamışdır	Sahibkarlıq subyektləri arasında stimullaşdırıcı tədbirlərin həyata keçirilməsi məqsədilə Sahibkarlığa Kömək Milli Fondu tərəfindən 2017-ci ilin 6 ayı ərzində "Sahibkarlığın güzəştli kreditləşdirilməsi məsələləri"nə dair Şəmkir, Xaçmaz, Cəlilabad, Şabran, Neftçala, Astara, Göygöl, Sabirabad və Quba rayonlarında keçirilmiş işgüzar forumların nəticəsi olaraq sahibkarlıq subyektlərindən konkret investisiya layihələrinin, o cümlədən meyvə-tərəvəz emalı və meyvəqurutma müəssisələrinin yaradılması ilə bağlı investisiya təkliflərinin qəbulu üçün kütləvi informasiya vasitələrində elanlar verilmiş və müvafiq təşviqat tədbirləri həyata keçirilmişdir. 2017-ci ilin 6 ayı ərzində bu məqsədlə sahibkarlıq subyektlərinin investisiya layihələrinin maliyyələşdirilməsi ilə bağlı müvəkkil kredit təşkilatları tərəfindən Sahibkarlığa Kömək Milli Fonduna müraciət daxil olmamışdır. Müraciət daxil olduğu təqdirdə "Azərbaycan Respublikası Sahibkarlığa Kömək Milli Fondunun vəsaitlərinin istifadəsi Qaydaları"na uyğun olaraq maliyyələşdirilməsinə üstünlük veriləcəkdir.
2.1.5. Qurudulmuş və dondurulmuş meyvə-tərəvəz məhsulları	İqtisadiyyat Nazirliyi	Kənd Təsərrüfatı	2017–2020	☐ icra edilmişdir ☐ icrasına başlanılmışdır	Sahibkarlıq subyektləri arasında stimullaşdırıcı tədbirlərin həyata keçirilməsi məqsədilə Sahibkarlığa Kömək Milli

istehsalının artırılmasının dəstəklənməsi		Nazirliyi, yerli icra hakimiyyəti orqanları		☒ icrasına başlanılmamışdır	Fondu tərəfindən 2017-ci ilin 6 ayı ərzində "Sahibkarlığın güzəştli kreditləşdirilməsi məsələləri"nə dair keçirilmiş işgüzar forumların nəticəsi olaraq sahibkarlıq subyektlərindən konkret investisiya layihələrinin, o cümlədən Şəmkir, Xaçmaz, Cəlilabad, Şabran, Neftçala, Astara, Göygöl, Sabirabad və Quba rayonlarında meyvə-tərəvəz emalı və meyvəqurutma müəssisələrinin yaradılması ilə bağlı investisiya təkliflərinin qəbulu üçün kütləvi informasiya vasitələrində elanlar verilmiş və müvafiq təşviqat tədbirləri həyata keçirilmişdir. 2017-ci ilin 6 ayı ərzində bu məqsədlə sahibkarlıq subyektlərinin investisiya layihələrinin maliyyələşdirilməsi ilə bağlı müvəkkil kredit təşkilatları tərəfindən Sahibkarlığa Kömək Milli Fonduna müraciət daxil olmamışdır. Müraciət daxil olduğu təqdirdə, "Azərbaycan Respublikası Sahibkarlığa Kömək Milli Fondunun vəsaitlərinin istifadəsi Qaydaları"na uyğun olaraq maliyyələşdirilməsinə üstünlük veriləcəkdir.
2.1.6. Pambıq, tütün və barama istehsalının artırılmasının təşviqi	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi	İqtisadiyyat Nazirliyi, yerli icra hakimiyyəti orqanları	2017–2020	☒ icra edilmişdir ☐ icrasına başlanılmışdır ☐ icrasına başlanılmamışdır	"MKT İK" MMC tərəfindən 70.1 min hektarda, "CTS Aqro" MMC tərəfindən 28.6 min hektarda, "Şamo" MMC tərəfindən 4.6 min hektarda, "Goran Pambıq" ASC tərəfindən 1.5 min hektarda və "Kənd Təsərrüfatı" MMC-lər tərəfindən 11.9 min hektarda əsasən pay torpaqları olmaqla pambıq əkilnləri üçün əlverişli olan torpaq sahələri müəyyənləşdirilmişdir. Hər bir rayon üzrə aqrotexniki xəritələr hazırlanmış və aqrotexniki tədbirlərin həyata keçirilməsi üçün rayon kənd təsərrüfatı idarələri tərəfindən şirkətlərə zəruri kömək göstərilmişdir. "MKT İK" MMC tərəfindən əkin üçün hazırlanan sahələrin 71.0 min hektarında, "CTS Aqro" MMC tərəfindən 28.6 min hektarda, "Şamo" MMC tərəfindən 4.6 min hektarda, "Kənd Təsərrüfatı" MMC-lər tərəfindən isə 11.8 min hektarda şum edilmiş və yaz aratı aparılmışdır. Dövlət Statistika Komitəsinin məlumatına əsasən cari ildə respublika üzrə təxminən 135 min hektara yaxın sahədə pambıq əkilmişdir. MKT İK" MMC ilə 11476, "CTS Aqro" MMC ilə 1564, "Kənd Təsərrüfatı" MMC-lərlə 867, "Şamo" MMC ilə 827 nəfər olmaqla, cəmi 14734 torpaq mülkiyyətçisi ilə pambıq əkinləri aparılması barədə müqavilə bağlanmışdır. MKT İK" MMC tərəfindən əkin üçün hazırlanan sahələrin hər

					200 hektarından bir nümunə götürülmüş və torpaq analizləri aparılmışdır. Kənd Təsərrüfatı İdarələrindən daxil olan məlumatlara əsasən isə əlavə olaraq 10 min hektardan artıq sahələrdən torpaq analizləri götürülmüş və müvafiq analizlər aparılmışdır. Pambıqçılıqla məşğul olan şirkətlər tərəfindən rayonlar üzrə əməliyyat planı hazırlanmışdır. Pambıq istehsalçılarının 2017-ci ilin yaz əkini üçün toxuma olan tələbatının ödənilməsi məqsədilə 2016-cı ildə Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi Aqrar Elm və İnformasiya Məsləhət Mərkəzinin tabeliyindəki qurumlar tərəfindən istehsal edilmiş 0,8 ton orijinal, 7,0 ton superelit, 45 ton elit toxum, o cümlədən özəl toxumçuluq təsərrüfatları tərəfindən istehsal edilmiş 276 ton R1 pambıq toxumu sertifikatlaşdırılmışdır. İri pambıq istehsalçısı olan müəssisələr (MKT MMC, CTZ Aqro MMC və s.) tərəfindən tədarük olunmuş 2048,4 ton toxumluq məhsul isə, onların müraciətlərinə əsasən, Regional Toxum Sertifikatlaşdırma Laboratoriyaları tərəfindən analiz olunaraq səpinə yararlılığı müəyyənləşdirilmişdir. “MKT İK” MMC tərəfindən səpin üçün tələb olunan 1700 ton lifli, 1150 ton lifsiz toxum. “CTS Aqro” MMC tərəfindən 378.4 ton lifli, 528 ton lifsiz, Şamo” MMC tərəfindən 165 ton lifli və 21.3 ton lifsiz toxum tədarük olunmuşdur. İstehsalçıların yerli şəraitə uyğun, tez yetişən və ortalıq yetişən, məhsuldar və yüksək lif keyfiyyət göstəricilərinə malik pambıq sortlarının toxumlarına olan tələbatlarının ödənilməsi məqsədilə Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi tərəfindən Türkiyə Respublikasının “ProGen” şirkətindən 420 ton, Almaniyanın “Bayer” şirkətindən isə 162 ton lifsiz pambıq toxumu alınması barədə müqavilə bağlanmış, həmin toxumlar mərhələli olaraq respublikaya gətirilmiş və “Aqrolizing” ASC-nin Şirvan regional bazasının anbarına təhvil verilmişdir. Rayonların torpaq-iqlim şəraiti, sortların xüsusiyyətləri və əkin sahələri nəzərə alınmaqla pambıq toxumunun bölgüsü aparılmış, bölgü Nazirlikdə təsdiq olunmuş və “Aqrolizing” ASC-nin Şirvan regional bazasının anbarından “Kənd Təsərrüfatı”, “Şamo” və “Goran Pambıq” MMC-lərin nümayəndələrinə paylanması təmin olunmuşdur. Araq otlarına qarşı daha səmərəli mübarizə məqsədilə səpinlə birlikdə herbisidlərdən istifadə edilməsi barədə
--	--	--	--	--	---

					Nazirliyin mütəxəssisləri tərəfindən istehsalçılara tövsiyələr verilmişdir. Sahələrdə aqrotexniki xəritəyə uyğun olaraq 1-3-cü kultivasiyaların aparılması və yemləmə gübrəsi verilməsi təmin olunmuş, 2-ci vegetasiya suyu verilməsinə başlanılmışdır. Hesabat dövründə Bitki Mühafizə Mərkəzinin mütəxəssisləri tərəfindən 56 min hektardan artıq pambıq sahələrində müşahidələr aparılmış, ziyanvericilərlə sirayətlənmiş 29 min hektara yaxın sahədə kimyəvi mübarizə aparılmış və bu istiqamətdə işlər davam etdirilir. Torpağın münbitliyinin qorunub saxlanması, onun tələb olunan mikroelementlərlə qidalandırılmasının təmin edilməsi və aqrotexniki qulluğun vaxtında aparılmasının vacibliyini nəzərə alaraq "Aqrolizing" ASC tərəfindən kənd təsərrüfatı məhsulları istehsalçılarına 47.72 mln manat dəyərində 79.67 min ton müxtəlif təyinatlı mineral gübrələr, o cümlədən 61.54 min ton ammonium nitrat (azot), 0.93 min ton superfosfat, 4.35 min ton nitroammofoska, 4.96 min ton ammosfos, 0.58 min ton ammonium sulfat, 6.21 min ton karbamid, 1.08 min ton kalium sulfat, 0.02 min ton maqnezium sulfat və 630.22 min manat dəyərində 78.6 ton pestisidlərin (herbisidlərin) güzəştli satışı təmin edilmişdir. Mineral gübrələrə və pestidlərə (herbisidlərə) olan əlavə tələbatın ödənilməsi üçün Səhmdar Cəmiyyətin təkrar istifadə vəsaiti hesabına 10.16 mln manat dəyərində 20.0 min ton ammonium nitrat (azot) gübrələrinin və 6.2 mln manat dəyərində 11 adda 228.1 ton (litr) müxtəlif təyinatlı pestisidlərin (herbisidlərin) alınması üçün müvafiq müqavilələr bağlanmış, artıq 19.98 min ton ammonium nitrat (azot) gübrəsinin və 116.8 ton herbisidlərin respublikaya gətirilməsi təmin edilmişdir. Respublikada pambıq istehsalı ilə məşğul olan "MKT İK" MMC, "CTS-Agro" MMC, "Şamo" MMC və digər şirkətlərin 2017-ci il üçün sifarişləri əsasında texnikaya tələbat müəyyən edilmiş, ümumi dəyəri 101 mln 415 min 50 ABŞ dolları və 14 mln 200 min Avro məbləğində olan 5602 ədəd kənd təsərrüfatı texnikasının, o cümlədən 150 ədəd pambıqyığan kombaynın, 1270 ədəd müxtəlif markalı şum və becərmə traktorlarının, 4182 ədəd müxtəlif təyinatlı kənd təsərrüfatı texnikasının gətirilməsi nəzərdə tutulmuşdur. Eyni zamanda 2016-cı ilin satınalma müqaviləsindən 17 mln 580 min ABŞ dolları dəyərində gətirilməyən 59 ədəd JD 9970
--	--	--	--	--	--

					markalı pambığıyğan kombaynın 2017-ci ildə gətirilməsi nəzərdə tutulur. 2017-ci il 1 iyul tarixinə kimi respublikaya 3856 ədəd texnika, o cümlədən 600 ədəd Belarus 80X markalı cərgəarası becərmə traktoru, 151 ədəd Belarus 1221 traktoru, 74 ədəd yüksək klirensli Powerfarm 110 traktoru, 20 yüksək klirensli New Holland TD 95 traktoru, 389 ədəd pnevmatik çiyidsəpən, 225 ədəd mexaniki çiyidsəpən, 320 ədəd kotan, 166 ədəd ağır diskli mala, 125 ədəd rotasion mala, 597 ədəd cərgəarası becərən kultivator, 264 ədəd çiləyici, 120 ədəd kanal açan, 608 ədəd traktor qoşqusu, 104 ədəd çöp döğrayan və 93 ədəd su çəni gətirilmişdir. Texnikanın respublikaya gətirilməsi ciddi nəzarətdə saxlanılır və hal hazırda gətirilməsi davam etdirilir. Ölkədə pambıqçılıqla məşğul olan şirkətlər təsərrüfatlarında Amerikanın “Valmont” və “Lindsay” şirkətlərinin yağış yağıdırma suvarma sistemlərindən istifadə edirlər. Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2015-ci il 4 avqust tarixli 273 nömrəli qərarına əsasən “Aqrolizing” ASC-dən lizinqə götürülən və lizinq yolu ilə satın alınan suvarma sistemləri dəstinin və avadanlığının ilkin dəyərinin ən azı 20 faizi ödənildiyi təqdirdə, dövlət büdcəsinin vəsaiti hesabına onların ilkin dəyərinin 40 faiz həcmində güzəştin tətbiq edilməsi məhsul istehsalçıları tərəfindən rəğbətlə qarşılanmış və bununla əlaqədar mütərəqqi suvarma sistemlərinə olan tələbatla bağlı Səhmdar Cəmiyyətinə çoxlu sayda müraciətlər daxil olmuşdur. Lakin əvvəlki illərdə və Azərbaycan Respublikası Prezidentinin “Azərbaycan Respublikasının 2017-ci il dövlət büdcəsinin dövlət əsaslı vəsait qoyuluşu (investisiya xərcləri) üçün nəzərdə tutulan vəsaitin bölgüsünün təsdiq edilməsi haqqında” 2017-ci il 13 yanvar tarixli 2607 nömrəli Sərəncamı ilə “Aqrolizing” ASC-yə ayrılmış 200,0 mln manat vəsaitin istifadə istiqamətləri üzrə bölgüsündə suvarma sistemlərinin alınmasına maliyyə vəsaiti nəzərdə tutulmamışdır. Respublika Komissiyasının 2017-ci il 10 fevral tarixli iclasında Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2016-cı il 3 noyabr tarixli 439 nömrəli qərarı ilə təsdiq olunmuş “Pambıq və tütün istehsalçılarına dövlət büdcəsinin vəsaiti hesabına subsidiyanın verilməsi Qaydası”na uyğun olaraq pambıq istehsalçılarına subsidiyanın verilməsi ilə
--	--	--	--	--	--

					bağlı rayon (şəhər) kənd təsərrüfatı idarələrinin və rayon (şəhər) komissiyalarının təqdim etdiyi sənədlərə baxılmış və 24 rayonun 456 kənd ərazi komissiyası üzrə 4229 pambıq istehsalçısına emal müəssisələrinə satdıqları xam pambığın hər 1 (bir) kiloqramına (kondisiya çəkisində) görə 0,1 manat hesabı ilə dövlət büdcəsinin vəsaiti hesabına 8871,9 min manat məbləğində subsidiya verilməsi barədə müvafiq qərarlar qəbul edilmişdir. Pambıq istehsalçılarında subsidiyanın ödənilməsi məqsədilə müvafiq sənədlər Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyinə, "Kapital Bank" ASC-yə və aidiyyəti rayon (şəhər) kənd təsərrüfatı idarələrinə və rayon (şəhər) komissiyalarına göndərilmişdir. Kənd təsərrüfatının bütün sahələrinin, o cümlədən pambıqçılığın elmi əsaslarla inkişaf etdirilməsi ilə bağlı mütəmadi olaraq bölgələrdə Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin, eləcə də Regional Aqrar Elm və İnformasiya Məsləhət Mərkəzlərinin təşkilatçılığı ilə fermerlərin iştirakı ilə seminarlar, tarla günləri və təlim kursları keçirilir. Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin təşkilatçılığı ilə pambıqçılığa dair 2017-ci il 26 yanvar tarixində Sabirabad rayonunda, 2017-ci il 31 yanvar tarixdə Azərbaycan Dövlət Aqrar Universitetində "Azərbaycan Respublikasında pambıqçılığın mövcud vəziyyəti və inkişaf yolları" mövzusunda elmi-praktik konfrans, 2017-ci il 25 aprel tarixində İmişli rayonunda, 2017-ci il 11 may tarixində Bərdə rayonunda, 16 iyun tarixində Sabirabad rayonunda "Pambığın yüksək aqrotexniki şəraitdə becərilməsi" mövzusunda respublika və bölgə müşavirələri keçirilmiş, qarşıda duran vəzifələr müəyyənləşdirilmişdir. Müşavirədə Nazirliyin aidiyyəti strukturlarının, Azərbaycan Dövlət Aqrar Universitetinin, rayon icra hakimiyyəti orqanlarının, iri pambıqçılıq şirkətlərinin nümayəndələri, eləcə də fermer və sahibkarlar iştirak etmişlər. Həmçinin pambıqçılıq sahəsinin inkişafı ilə bağlı İctimai TV, ATV, Lider TV və digər televiziya kanallarında çıxışlar edilmiş, respublika qəzetlərində məqalələr dərc edilmişdir. Eyni zamanda Kənd Təsərrüfatı Nazirliyində pambığın müasir texnologiyalar əsasında becərilməsinə dair buklet və digər maarifləndirici materiallar hazırlanmış, pambıqçılıqla bağlı məlumatlar Nazirliyin internet sahifəsində yerləşdirilmişdir.
--	--	--	--	--	--

					Pambıq istehsalçılarına informasiya-məsləhət xidmətlərinin təşkili və göstərilməsi məqsədilə Aqrar Elm və İnformasiya Məsləhət Mərkəzi sistemi üzrə 2017-ci il üçün elmi-praktiki seminarların və təlimlərin planı hazırlanmış və qrafikə uyğun olaraq adıyyəti bölgələr üzrə bu tədbirlər həyata keçirilir. Belə ki, Beyləqan Regional Aqrar Elm və İnformasiya Məsləhət Mərkəzinin mütəxəssisləri, öncədən təlimlərə olan tələbat müəyyənləşdirilməklə, 2017-ci il 21 aprel və 24 may tarixlərində "Vegetasiya dövründə pambığın becərilməsi" və "Pambıq bitkisinin zərərvericilərinə qarşı mübarizə tədbirləri" mövzularında regionun pambıqçı fermerlərinə təlimlər keçmişlər. Tərtər RAEMM-in mütəxəssisləri tərəfindən 2017-ci il 14 aprel tarixində Bərdə rayonunun Qaradağlı kəndində Cavad Cavadovun 2 ha əkin sahəsində yerli və xarici sortların müqayisəli şəkildə göstərilməsi məqsədilə Bitki Mühafizə və Texniki Bitkilər Elmi Tədqiqat İnstitutunun pambıq sortlarının nümayişi üçün səpin təşkil edilmişdir. Salyan RAEİMM-in mütəxəssisləri tərəfindən xəstəliklərə davamlı, tez yetişən pambıq sortlarının əkilməsi, torpağın aqrotexniki tələblərə uyğun hazırlanması, toxumların dərmanlanması, birillik alaqalara qarşı herbisidlərin çilənməsi, pambıq əkinlərinin iqtisadi səmərəliliyi, Gəncə-110 pambıq sortunun bioloji xüsusiyyətləri, təsərrüfat keyfiyyətləri və s. ilə bağlı pambıqçılıqla məşğul olan fermerlərə informasiya məsləhət xidməti göstərilmişdir. Aqrar Elm və İnformasiya Məsləhət Mərkəzi sistemində daxil olan Bitki Mühafizə və Texniki Bitkilər Elmi Tədqiqat İnstitutu və onun tabeliyində təcrübə təsərrüfatlarında yetişdirilən yerli və introduksiya olunmuş pambıq sortları hər il tədqiq edilərək, biomorfoloji, təsərrüfat-texnoloji xüsusiyyətləri qiymətləndirilir, becərmə texnologiyaları müəyyən edilir və təsərrüfat əhəmiyyətli sort və formalar seçilərək təsərrüfatlara tövsiyə olunur. Bitki Mühafizə və Texniki Bitkilər Elmi Tədqiqat İnstitutu Azərbaycan Milli Aviasiya Akademiyası ilə əməkdaşlıq çərçivəsində 1 hektar sahədə ozonlaşmış pambıq çiyidinin səpinini həyata keçirmişdir. Azərbaycan Dövlət Aqrar Universitetində Nazirlər Kabinetinin müvafiq qərarı ilə bakalavr səviyyəsində 11 ixtisas üzrə, o cümlədən aqronomluq, aqromühəndislik, torpaqşünaslıq, aqrokimya və digər ixtisaslar üzrə kadr hazırlığı dövlət sifarişi
--	--	--	--	--	---

					hesabına aparılır. Universitetdə mütəxəssis hazırlığının müasir tələblər səviyyəsində həyata keçirilməsi üçün müasir tipli yataqxanaların tikintisi, tədris korpuslarının əsaslı təmiri, informasiya texnologiyalarının son nailiyyətlərinin tədrisdə tətbiqi kənd təsərrüfatı ixtisaslarına gənclərin marağının artmasına səbəb olmuşdur. Bu tədbirlərin nəticəsi olaraq, 2016/2017-ci tədris ili üçün qeyd olunan ixtisaslar üzrə demək olar ki, boş yer qalmamışdır. Bütün ixtisasların bakalavr pilləsində buraxılış işlərinin və magistr pilləsində dissertasiyaların bir qismi pambıqçılıq üzrədir. ADAU həmçinin beynəlxalq layihələrə qoşulmaqla inkişaf etmiş ölkələrin təhsil müəssisələri ilə bakalavr, magistr tələbələrini və doktorantların mübadiləsini həyata keçirir. Tütünçülük. Cari ildə 15 rayonda bütün əkinləri üçün əlverişli olan 3,0 min hektardan artıq torpaq sahələri müəyyənləşdirilmişdir 2 mindən artıq torpaq mülkiyyətçisi tərəfindən bütün əkinləri aparılması barədə tədarükçülərlə müqavilə bağlanmışdır. Tütün şitilliklərinin hazırlanması başa çatdırılmış, müxtəlif həcmli 2000-dən çox şitillik hazırlanaraq toxum səpilmişdir. Əsasən İtiyarpaq, Zaqatala-67, Virciniya və Berley bütün sortlarının toxumları tədarük edilmişdir. Tütün şitilinin basdırılması üçün sahələr bitki qalıqlarından təmizlənmiş, 2000 hektardan artıq sahədə dondurma şumu, ehtiyac olan sahələrdə arat suvarması aparılmışdır. Tütün əkinlərinin texnoloji xəritəsinə uyğun olaraq şum, mala, kultivasiya və digər aqrotexniki tədbirlərin vaxtında və keyfiyyətlə yerinə yetirilməsində fermerlərə müvafiq tövsiyələr verilmiş, texniki xidmətlər göstərilmişdir. “Tütün köçürüləcək sahələr hazırlanmış və 1 iyul vəziyyətinə operativ məlumata əsasən 3000 hektardan artıq sahəyə bütün şitilləri köçürülmüşdür. Suvarmanın təşkili ilə bağlı kanallar və arxlar təmizlənmişdir. Aqrotexniki xəritəyə uyğun olaraq sahələrdə vegetasiya becərmələri davam etdirilir. Belə ki, şitillər sahəyə köçürüldükdən sonra hesabat dövrü üçün sahələr 3 dəfə suvarılmış, dibyığma, kultivasiya olunmuş, yemləmə gübrəsi verilmiş və kətmənlənmişdir. “Aqrolizing” ASC-nin Regional nümayəndəlikləri və onların
--	--	--	--	--	--

					rayon bölmələrinin gübrə anbarlarında kifayət qədər mineral gübrə qalığı vardır və bütün istehsalı və emalı sahəsi üzrə ixtisaslaşmış kənd təsərrüfatı məhsulları istehsalçıların mineral gübrələrə və pestisidlərə tələbatın ödənilməsi Cəmiyyətin imkanı daxilindədir. Sahələr və qurutma yerləri yığım üçün hazırlanmış və 1-ci yaşıl yarpaq yığımına başlanılmışdır. “Aqrolizing” ASC-nin qarşısında yeni vəzifələrin qoyulduğunu və fəaliyyət dairəsinin genişləndiyini, ölkədə yeni torpaq sahələrinin əkin dövryyəsinə cəlb edildiyini, aqrar sektorun maşın-traktor parkının daha müasir kənd təsərrüfatı texnikaları ilə yeniləndirilməsi, ənənəvi kənd təsərrüfatı sahələrinin, o cümlədən tütüncülüyn inkişaf etdirilməsi barədə ölkə başçısı tərəfindən verilmiş tapşırıqların icrasının vacibliyini nəzərə alaraq tələb olunan kənd təsərrüfatı texnikalarının alınması məqsədilə “Aqrolizing” ASC-yə ayrılmış 200,0 milyon manat büdcə vəsaiti və 97,28 milyon manat Cəmiyyətin təkrar istifadə vəsaiti hesabına 2017-ci ilin hesabat dövründə 297,28 milyon manat dəyərində 9433 ədəd müxtəlif təyinatlı kənd təsərrüfatı texnikası, o cümlədən 1928 ədəd traktor və 7344 ədəd traktora qoşulan və asılan digər kənd təsərrüfatı texnikasının alınması üçün müvafiq müqavilələr bağlanmış, indiyə qədər onların ötən ilin müqavilələrindən qalan müxtəlif təyinatlı texnikalar da nəzərə alınmaqla 5103 ədədinin, o cümlədən 954 ədəd traktor və 4149 ədəd traktora qoşulan digər kənd təsərrüfatı texnikasının respublikaya gətirilməsi təmin edilərək böyük əksəriyyəti kənd təsərrüfatı məhsulları istehsalçıların istifadəsinə verilmişdir. Səhmdar Cəmiyyət tərəfindən cari ildə bağlanmış müqavilələr üzrə alınması nəzərdə tutulan kənd təsərrüfatı texnikasından 3820 ədədi, o cümlədən 658 ədəd traktor və 3162 ədəd traktora qoşulan digər kənd təsərrüfatı texnikası ümumi təyinatlı olmaqla aqrar sektorun bütün sahələrində, o cümlədən tütüncülükdə istifadə olunan texnikalar təşkil edir. Respublika Komissiyasının 2017-ci il 10 fevral tarixli iclasında Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2016-cı il 3 noyabr tarixli 439 nömrəli qərarı ilə təsdiq olunmuş “Pambıq və bütün istehsalçılarına dövlət büdcəsinin vəsaiti hesabına subsidiyanın verilməsi Qaydası”na uyğun olaraq bütün istehsalçılarına subsidiyanın verilməsi ilə bağlı
--	--	--	--	--	--

					rayon (şəhər) kənd təsərrüfatı idarələrinin və rayon (şəhər) komissiyalarının təqdim etdiyi sənədlərə baxılmış və 7 rayonun 66 kənd ərazi komissiyası üzrə 195 tütün istehsalçısına emal müəssisələrinə satdıqları quru tütünün hər 1 (bir) kiloqramına, yaş tütünün isə 10 (on) kiloqramına görə 0,05 manat hesabı ilə hesabına 95,5 min manat məbləğində subsidiya verilməsi barədə müvafiq qərarlar qəbul edilmişdir. Tütün istehsalçılarının subsidiyanın ödənilməsi məqsədilə müvafiq sənədlər Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyinə, "Kapital Bank" ASC-yə və aidiyyəti rayon (şəhər) kənd təsərrüfatı idarələrinə və rayon (şəhər) komissiyalarına göndərilmişdir. Tütün istehsalçılarının informasiya-məsləhət xidmətlərinin təşkili və göstərilməsi məqsədilə Aqrar Elm və İnformasiya Məsləhət Mərkəzi Balakən və Zaqatala rayonlarında aidiyyəti qurumların, şirkətlərin və fermerlərin iştirakı ilə "Azərbaycanda tütünçülüyn mövcud vəziyyəti və inkişaf perspektivləri" mövzusunda müşavirə keçirilmişdir. Tütünçülük üzrə kadr hazırlığı Azərbaycan Dövlət Aqrar Universitetində aparılır. Nazirlər Kabinetinin müvafiq qərarı ilə Universitetdə bakalavr səviyyəsində 11 ixtisas üzrə, o cümlədən aqronomluq, aqromühəndislik, torpaqşünaslıq, aqrokimya və digər ixtisaslar üzrə kadr hazırlığı dövlət sifarişi hesabına aparılır. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin "Azərbaycan Respublikasında ipəkçiliyin inkişafına dövlət dəstəyi haqqında" 2016-cı il 15 sentyabr tarixli 2337 nömrəli Sərəncamına uyğun olaraq Nazirlər Kabinetinin 2017-ci il 10 mart tarixli 85 nömrəli qərarı ilə barama istehsalı ilə məşğul olan şəxslərə barama emalı və ipək istehsalı müəssisələrinin qəbul etdiyi bütün növ yaş baramanın (əyrilən və karapaçax barama istisna olmaqla) hər kiloqramına görə verilən subsidiyanın məbləği 5 (beş) manat müəyyən edilmiş və "Barama istehsalı ilə məşğul olan şəxslərə barama emalı və ipək istehsalı müəssisələrinin qəbul etdiyi bütün növ yaş baramanın hər kiloqramına görə subsidiyanın verilmə Qaydası" təsdiq edilmişdir. Baramaçılıq. Dövlət başçısının ölkədə ipəkçiliyin sürətli inkişafı ilə bağlı tapşırıqlarına uyğun olaraq 2016-cı ildən başlayaraq Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi tərəfindən respublikada
--	--	--	--	--	---

					ipək istehsalının müasir infrastrukturunun yaradılması, baramaçılığın yem bazasının möhkəmləndirilməsi, barama toxumçuluğunun təşkili və digər istiqamətlər üzrə tədbirlərin həyata keçirilməsinə başlanılmışdır. İpəkçiliyin gələcək inkişafı üçün baramaçılığın yem bazasının bərpa olunmasının xüsusi əhəmiyyətini nəzərə alaraq, Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi tərəfindən 2016-cı ilin dekabr ayında Çin Xalq Respublikasından 1,5 milyon ədəd calaq edilmiş tut tingləri tədarük edilmiş, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Administrasiyası tərəfindən tərtib edilmiş bölgü əsasında əvəzi ödənilmədən 37 baramaçılıq rayonlarına paylanmış və bu rayonların ərazilərində nazirliyin və nazirlik tərəfindən respublikaya dəvət edilmiş Çin Xalq Respublikasının mütəxəssislərinin nəzarəti altında 150 hektara yaxın sahədə yeni intensiv tipli tut bağlarının salınması təmin edilmişdir. Yeni salınmış bağlarda ekilmiş tinglərdən 95-100 faiz səviyyəsində çıxış əldə edilmiş və hazırda bu bağlarda aqrotexniki qulluq işləri davam etdirilir. Ölkədə barama istehsalının əvvəlki ilə müqayisədə azı iki dəfədən çox artırılması ilə bağlı ölkə Prezidentinin tapşırıqlarına uyğun olaraq Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi tərəfindən tender müqaviləsi əsasında Çin Xalq Respublikasından 6000 qutu yüksəkkeyfiyyətli hibrid ipəkqurdu sənaye toxumları (qrena) tədarük edilmiş və Qax Damazlıq İpəkçilik Stansiyasında inkubasiyaya qoyulmuşdur. İpəkqurdu toxumlarından 99-100 faiz səviyyəsində yüksəkkeyfiyyətli barama qurdları əldə edilmiş və respublikanın 31 rayonunun 739 kəndini əhatə edən 3013 kümçü ailəsi tələb olunan miqdarda keyfiyyətli barama qurdları ilə təmin edilmişlər. Barama qurdlarının paylanması zamanı baramaçılara ipəkqurdunun bəslənməsinə dair tövsiyə xarakterli bukletlər, metodiki vəsaitlər, yaddaş vərəqələri və digər maarifləndirici materiallar paylanmışdır. İpəkqurdlarının bəslənilməsində kümçülərə metodiki kömək göstərilməsi məqsədilə Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin əməkdaşları Çin Xalq Respublikasından dəvət olunmuş mütəxəssislərlə birlikdə baramaçılıq rayonlarına ezam olunmuş, kümçülərə ipəkqurdlarının bəslənilməsi ilə bağlı müvafiq tövsiyələr verilmiş, onlara qarşılaşdığı çətinliklərin həll olunmasında əməli və metodiki kömək göstərilmişdir.
--	--	--	--	--	--

					Bölgələrdə tut ipəkqurdlarının bəslənilməsi prosesi başa çatmaq üzrədir. “Şəki İpək” ASC-dən alınmış operativ məlumatlara əsasən 2017-ci il 30 iyun tarixinə müəssisə tərəfindən respublikanın rayonlarından 242 tona yaxın yaş barama məhsulu qəbul edilmiş və hazırda bu proses davam edir. Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi və onun yerli təşkilatlarının mütəxəssislərinin rəyinə əsasən cari ildə ölkə üzrə 250 tona yaxın yaş barama məhsulunun istehsal ediləcəyi proqnozlaşdırılır ki, bu da ölkə Prezidenti tərəfindən Nazirlik qarşısında barama istehsalı ilə bağlı müəyyən edilmiş hədəflərdən təxminən 1.6–1.7 dəfə çoxdur. Azərbaycan Respublikasında ipəkçiliyin maddi-texniki bazasının yaxşılaşdırılması ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2017-ci il 19 may Sərəncamı ilə Qax Damazlıq İpəkçilik Stansiyasının bərpası, əlavə istehsal sahələrinin yaradılması və müasir avadanlıqla təchiz olunması üçün Azərbaycan Respublikasının 2017-ci il dövlət büdcəsində nəzərdə tutulmuş Azərbaycan Respublikası Prezidentinin ehtiyat fondundan Azərbaycan Respublikasının Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinə 4,5 milyon (dörd milyon beş yüz min) manat ayrılmışdır. Hesabat dövründə tut ağacının 1 sortu rayonlaşdırılmış, tut ipəkqurdunun 3 hibridi sınaq üçün qeydiyyatata götürülmüş, hazırda sınaq işləri davam etdirilir.
2.1.7. İxracda ənənəvi olmayan və son dövrlər ixracına başlanılan məhsullar (cins heyvanlar, süd məhsulları, ət konservləri, arpa və s.), eləcə də digər ixrac potensialı hesab edilən məhsullar (zəfəran, yun, gön-dəri, təbii bal, çaytikanı yağı, qoz yağı, biyan kökü, zəfəran və s.) üzrə ixrac imkanlarının dəyərləndirilməsi	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi	İqtisadiyyat Nazirliyi, yerli icra hakimiyyəti orqanları	2017–2018	☐ icra edilmişdir ☒ icrasına başlanılmışdır ☐ icrasına başlanılmamışdır	“At əti üzrə dünya bazar konyukturası” adlı hesabat hazırlanmışdır. Hesabatda dünya üzrə at əti istehsalı, idxalı, ixracı və idxal-ixrac qiymətləri ilə bağlı məlumatlar ölkələr üzrə olmaqla təhlil olunmuşdur.

Prioritet 2.2. İdxalı əvəz etmək potensialı olan kənd təsərrüfatı və emal sənayesi məhsulları istehsalının artırılmasının təşviqi

Görülmüş işlər barədə qısa məlumat:

“Azərbaycan Respublikasında maldarlığın intensiv inkişaf etdirilməsinə dair 2018–2022-ci illər üçün Dövlət Proqramı” layihəsi hazırlanmışdır. Cari ilin ilk 6 ayı ərzində ölkəyə 2177 baş cins damazlıq boğaz düyələr gətirilmişdir. Onlardan 1311-i 188 hüquqi və fiziki şəxsə güzəştli şərtlərlə satılmış, 866 baş heyvan isə hazırda karantində saxlanılır.

Ətlik-südlük istiqamətli ailə-kəndli təsərrüfatlarının yaradılması ilə bağlı İmişli, Bərdə və Ağcabədi rayonlarında həyata keçirilən pilot layihənin təcrübəsinin digər regionlarda tətbiq edilməsi istiqamətində Proqram layihəsi hazırlanmışdır. Əldə olunan təcrübəyə əsaslanaraq layihənin ikinci mərhələsi kimi daha təkmil kooperativləşmə və idarəetmə modellərinin yaradılması və digər rayonlara tətbiqi ilə bağlı qiymətləndirmə işləri artıq yekunlaşdırılmışdır. Aparılmış qiymətləndirmənin nəticəsi olaraq layihənin həyata keçiriləcəyi rayonlar müəyyənləşdirilmişdir. Bununla yanaşı, hazırda layihə üzrə texniki-iqtisadi əsaslandırma və biznes-planlar hazırlanır, eyni zamanda fermerlərin seçimi üzrə müvafiq fəaliyyətlər icra olunur.

Müasir texnologiyaların tətbiqi ilə quşçuluq təsərrüfatlarının yaradılması üzrə nümunəvi investisiya layihələri hazırlanmış və sahibkarlıq subyektləri arasında stimullaşdırıcı tədbirlərin həyata keçirilməsi məqsədilə Sahibkarlığa Kömək Milli Fondu tərəfindən 2017-ci il ərzində “Sahibkarlığın güzəştli kreditləşdirilməsi məsələləri”nə dair keçiriləcək işgüzar forumlar çərçivəsində sahibkarla təqdim ediləcək, eləcə də bu sahələrin yaradılması ilə bağlı investisiya təkliflərinin qəbulu üçün kütləvi informasiya vasitələrində elanlar veriləcək və müvafiq təşviqat tədbirləri həyata keçiriləcəkdir.

Sahibkarlığa Kömək Milli Fondunun vəsaiti hesabına 2017-ci ilin 6 ayı ərzində illik istehsal gücü 109 milyon əmtəəlik yumurta və 1.4 min ton quş əti olan 1 quşçuluq təsərrüfatına 1 milyon manat güzəştli kredit vəsaiti ayrılmışdır. Maliyyələşdirilmiş layihə hesabına 128 yeni iş yerinin yaradılması nəzərdə tutulmuşdur.

“Azərbaycan Şəkər İstehsalat Birliyi” MMC-yə İmişli rayonu ərazisində “Şəkər çuğundurunun emalı” layihəsinin həyata keçirilməsi üçün investisiya təşviqi sənədi və həmin sənəd əsasında 10 təsdiqedicə sənəd verilmişdir. 11,2 milyon manatlıq layihə çərçivəsində mövcud istehsal gücünün artırılması nəzərdə tutulur.

Eyni zamanda emal sənayesinin xammala və heyvandarlığın yemə olan tələbatının yerli istehsal hesabına ödənilməsi məqsədilə cari ilin əkinləri üçün 16 rayonda dünyada əsas yağlı bitkilərdən sayılan soya əkinlərinin aparılmasının təşkili üçün hazırlıq işləri görülmüşdür. Respublikada zeytunçuluğun inkişaf etdirilməsi, bu sahədə ölkənin tələbatının yerli məhsul istehsalı hesabına təmin olunması, gəlirliliyin və ixrac potensialının artırılması istiqamətində təhlillər aparılmış və müvafiq dövlət orqanları ilə birlikdə yaxın 10 il üçün ölkədə zeytunçuluğun inkişafına dair proqram layihəsi hazırlanmışdır.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2017-ci il 13 iyul tarixli Sərəncamı ilə “Azərbaycan Respublikasında pambıqçılığın inkişafına dair 2017–2022-ci illər üçün Dövlət Proqramı” təsdiq edilmişdir.

Təvsiyələr:

İdxalı əvəz etmək potensialı olan kənd təsərrüfatı və emal sənayesi məhsulları istehsalının artırılması məqsədilə regionların potensialının və tələbatın müəyyən edilməsi istiqamətində Strateji Yol Xəritəsində nəzərdə tutulmuş qaydada daha təfəssilatlı qiymətləndirmələr aparıla bilər.

İcra edilmişdir	11 tədbirdən 2-si	18%
İcrasına başlanılmışdır	11 tədbirdən 7-si	64%
İcrasına başlanılmamışdır	11 tədbirdən 2-si	18%

Planlaşdırılmış tədbirlər	Əsas icraçı qurum	Digər icraçı qurumlar	İcra müddəti	Ümumi nəticə	Əlaqələndirici qurum tərəfindən təqdim edilmiş məlumatlar
2.2.1. Intensiv ferma modeli əsasında iri heyvandarlıq komplekslərinin yaradılmasının təşviqi	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi	İqtisadiyyat Nazirliyi, yerli icra hakimiyyəti orqanları	2017–2018	☐ icra edilmişdir ☒ icrasına başlanılmışdır ☐ icrasına başlanılmamışdır	“Azərbaycan Respublikasında maldarlığın intensiv inkişaf etdirilməsinə dair 2018–2022-ci illər üçün Dövlət Proqramı” layihəsi hazırlanmışdır. Cari ilin ilk 6 ayı ərzində ölkəyə 2177 baş cins damazlıq boğaz düyələr gətirilib. Onlardan 1311-i 188 hüquqi və fiziki şəxsə güzəştli şərtlərlə satılmış, 866 baş heyvan isə hazırda karantində saxlanılır.
2.2.2. Ətlik-südlük istiqamətli ailə-kəndli təsərrüfatlarının yaradılması ilə bağlı İmişli, Bərdə və Ağcabədi rayonlarında həyata keçirilən pilot layihənin təcrübəsinin digər regionlarda tətbiq edilməsi	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi	İqtisadiyyat Nazirliyi, yerli icra hakimiyyəti orqanları	2017–2020	☐ icra edilmişdir ☒ icrasına başlanılmışdır ☐ icrasına başlanılmamışdır	Proqramın layihəsi hazırlanmışdır. Əldə olunan təcrübəyə əsaslanaraq layihənin ikinci mərhələsi kimi daha təkmil kooperativləşmə və idarəetmə modellərinin yaradılması və digər rayonlara tətbiqi ilə bağlı qiymətləndirmə işləri artıq yekunlaşdırılmışdır. Aparılmış qiymətləndirmənin nəticəsi olaraq layihənin həyata keçiriləcəyi rayonlar müəyyənləşdirilmişdir. Bununla yanaşı, hazırda layihə üzrə texniki-iqtisadi əsaslandırma və biznes-planlar hazırlanır, eyni zamanda fermerlərin seçimi üzrə müvafiq fəaliyyətlər icra olunur.
2.2.3. Sənaye üsulu ilə quş əti istehsalının müxtəlif seqmentlərin tələbatları üzrə genişləndirilməsinin stimullaşdırılması	İqtisadiyyat Nazirliyi	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi, yerli icra hakimiyyəti orqanları	2017–2020	☐ icra edilmişdir ☒ icrasına başlanılmışdır ☐ icrasına başlanılmamışdır	Müasir texnologiyaların tətbiqi ilə quşçuluq təsərrüfatlarının yaradılması üzrə nümunəvi investisiya layihələri hazırlanmış və sahibkarlıq subyektləri arasında stimullaşdırıcı tədbirlərin həyata keçirilməsi məqsədilə Sahibkarlığa Kömək Milli Fondu tərəfindən 2017-ci il ərzində “Sahibkarlığın güzəştli kreditləşdirilməsi məsələləri”nə dair keçiriləcək işgüzar forumlar çərçivəsində sahibkarla təqdim ediləcək, eləcə də bu sahələrin yaradılması ilə bağlı investisiya təkliflərinin qəbulu üçün kütləvi informasiya vasitələrində elanlar veriləcək və müvafiq təşviqat tədbirləri həyata keçiriləcəkdir. Sahibkarlığa Kömək Milli Fondunun vəsaiti hesabına 2017-ci ilin 6 ayı ərzində illik istehsal gücü 109 milyon əmtəlik yumurta və 1.4 min ton quş əti olan 1 quşçuluq təsərrüfatına 1 milyon manat güzəştli kredit vəsaiti ayrılmışdır. Maliyyələşdirilmiş layihə hesabına 128 yeni iş yerinin yaradılması nəzərdə tutulmuşdur.
2.2.4. Regionlarda kiçik və orta ölçülü ət və süd məhsulları emalı müəssisələri şəbəkəsinin genişləndirilməsinin dəstəklənməsi	İqtisadiyyat Nazirliyi	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi, yerli icra hakimiyyəti orqanları	2017–2020	☐ icra edilmişdir ☐ icrasına başlanılmışdır ☒ icrasına başlanılmamışdır	Sahibkarlıq subyektləri arasında stimullaşdırıcı tədbirlərin həyata keçirilməsi məqsədilə Sahibkarlığa Kömək Milli Fondu tərəfindən 2017-ci ilin 6 ayı ərzində “Sahibkarlığın güzəştli kreditləşdirilməsi məsələləri”nə dair keçirilmiş işgüzar forumların nəticəsi olaraq sahibkarlıq subyektlərindən konkret investisiya layihələrinin, o cümlədən Neftçala, Tovuz, Qobustan, Siyəzən, Ağdam, Şəki, Göygöl

					və Sabirabad rayonlarında süd emalı müəssisələrinin yaradılması ilə bağlı investisiya təkliflərinin qəbulu üçün kütləvi informasiya vasitələrində elanlar verilmiş və müvafiq təşviqat tədbirləri həyata keçirilmişdir. 2017-ci ilin 6 ayı ərzində bu məqsədlə sahibkarlıq subyektlərinin investisiya layihələrinin maliyyələşdirilməsi ilə bağlı müvəkkil kredit təşkilatları tərəfindən Sahibkarlığa Kömək Milli Fonduna müraciət daxil olmamışdır. Müraciət daxil olduğu təqdirdə "Azərbaycan Respublikası Sahibkarlığa Kömək Milli Fondunun vəsaitlərinin istifadəsi Qaydaları"na uyğun olaraq maliyyələşdirilməsinə üstünlük verilecəkdir.
2.2.5. Arıçılıq, balıqçılıq o cümlədən akvakultura sahəsində inkişafın dəstəklənməsi	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi	İqtisadiyyat Nazirliyi, yerli icra hakimiyyəti orqanları	2017–2020	☐ icra edilmişdir ☒ icrasına başlanılmışdır ☐ icrasına başlanılmamışdır	Heyvandarlıq Elmi Tədqiqat İnstitutunun tərkibində yeni Arıçılıq mərkəzi, həmçinin biri Arıçılıq mərkəzində, digəri isə Qax rayonunun Ləkit kəndində yerləşən özəl arıçılıq təsərrüfatında genofond arıxana yaradılmışdır. Süni mayalanma yolu ilə əldə edilən cins ana arı yetişdirilməsinə nail olunmuşdur. FAO təşkilatının dəstəyi ilə arıçılıqda süni mayalanma və ana arı yetişdirilməsi mövzusunda 2 təlim keçirilmiş, arıçılıq mərkəzinə 500 ədəd nukleus alınaraq genofond arıxanalara, 55 arı ailəsi isə Arıçılıq Mərkəzinə təhvil verilmişdir. 255 cins ana arı yetişdirilərək arıçılıq təsərrüfatlarına satılmışdır. 2017-ci il 4-6 fevral tarixlərində III Beynəlxalq Arıçılıq konfransı keçirilmişdir. "Azərbaycanda arıçılığın inkişaf etdirilməsi yolu ilə əhalinin gəlirinin artırılması" layihəsi hazırlanmışdır.
2.2.6. Ərzaq təyinatlı yumşaq və bərk buğda və digər dənli paxlalı bitkilər istehsalının həcmnin artırılmasının dəstəklənməsi	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi	İqtisadiyyat Nazirliyi, yerli icra hakimiyyəti orqanları	2017–2020	☐ icra edilmişdir ☒ icrasına başlanılmışdır ☐ icrasına başlanılmamışdır	İri taxılçılıq təsərrüfatının yaradılmasının mümkünüyü müəyyən edilmiş rayonlar (Sabirabad, Salyan, Biləsuvar, Hacıqabul, İmişli, Saatlı, Ucar, Kürdəmir, Ağdam, Zərdab, Göyçay, Qəbələ, Oğuz, Şəmkir, Tovuz, Göygöl, Samux, Goranboy, Şabran, Siyəzən, Xaçmaz, Xızı, Ağcabədi, Beyləqan, Füzuli, Ağstafa, Neftçala rayonları və Yevlax, Şəki şəhərləri) üzrə əlavə dövlət mülkiyyətində olan müvafiq torpaq sahələrinin tədricən əkin dövriyyəsinə qatılması istiqamətində Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin funksiyalarına aid məsələlərin həlli ilə bağlı müvafiq icra hakimiyyəti orqanları ilə birlikdə tədbirlər görülmüşdür. Dövlət Statistika Komitəsinin məlumatına əsasən, 2017-ci ilin məhsulu üçün 983.5 min hektar sahədə dənli və dənli paxlalılar (qarğıdalısız) səpilmişdir ki, onun 626.4 min hektarını buğda və 328,5 min hektarını arpa təşkil edir.

					Ölkədə taxıl biçininə başlanılmışdır. Biçinin itkiyə yol verilmədən, qısa müddət ərzində mütəşəkkil qaydada həyata keçirilməsi, məhsul istehsalçılarına texniki təminatla və digər məsələlərlə bağlı kömək göstərilməsi məqsədilə "Aqrrolizing" ASC-nin rayon nümayəndəliyinin, Baş Dövlət Texniki Nəzarət Müfəttişliyinin yerli bölməsinin və Nazirliyin digər rayon strukturlarının mütəxəssislərinin operativ iş rejiminə keçirilməsi barədə rayon kənd təsərrüfatı idarələrinə müvafiq tapşırıqlar verilmişdir. Ölkədə taxıl istehsalının artırılması üçün dənli bitkilərin becərmə aqrotexnikasının inkişafı, kompleks meliorasiya işləri aparmaqla suvarma sisteminin təkmilləşdirilməsi, istehsalatda yüksək məhsuldar sortların tətbiqi, gübrə və bitki mühafizə vasitələrindən istifadənin səmərəliliyinin və mexanikləşdirmə səviyyəsinin yüksəldilməsi və s. tədbirlərlə yanaşı, intensiv becərmə texnologiyalarının tətbiqi mümkün olan iri taxılçılıq təsərrüfatlarının yaradılması davam etdirilir. İri taxılçılıq təsərrüfatlarının yaradılması üçün ərazilərin ayrılması və bu ərazilərdə infrastrukturun yaradılması prosesinə hərtərəfli dövlət dəstəyi tədbirləri həyata keçirilir. Həmin təsərrüfatlarda hər hektardan 50-60 sentner məhsul götürülür. 2017-ci ildə iri təsərrüfatların yaradılması üçün 82888,5 hektar torpaq sahəsinin təyinatı Nazirlər Kabinetinin müvafiq sərəncamları ilə dəyişdirilmiş, 36568,06 hektar sahənin təyinatının dəyişdirilməsi üçün Nazirlik tərəfindən müsbət rəy verilmiş, 82742,2 hektar sahənin təyinatının dəyişdirilməsi məsələsi hazırda baxılmaqdadır. "Toxumçuluq haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa və "Azərbaycan Respublikası regionlarının 2014-2018-ci illərdə sosial-iqtisadi inkişafına dair Dövlət Proqramı"na uyğun olaraq regionlarda toxumçuluğun genişləndirilməsi məqsədilə hesabat dövründə 80-dən artıq hüquqi və ya fiziki şəxs özəl taxıl toxumu istehsalı üzrə qeydiyyatda alınmışdır.
2.2.7. Şəkər çuğunduru və şəkərli-qənnadı məmulatlarının yerli istehsalının artırılması imkanlarının qiymətləndirilməsi	İqtisadiyyat Nazirliyi	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi, yerli icra hakimiyyəti orqanları	2017–2018	☐ icra edilmişdir ☒ icrasına başlanılmışdır ☐ icrasına başlanılmamışdır	Sözügedən tədbirin icrası ilə bağlı iqtisadiyyat nazirinin 2017-ci il 25 may tarixli F-77 nömrəli əmri ilə müvafiq işçi qrupu yaradılmışdır. İşçi qrupun 2017-ci il 16 iyun tarixində İqtisadiyyat Nazirliyində keçirilmiş ilk iclasında, eyni zamanda 2017-ci il 1 iyun tarixində ölkənin qida sənayesi sahəsində fəaliyyət göstərən aparıcı şirkətlərinin iştirakı ilə "Bakı Qida

					və Yağ Fabrikində” (Azersun Holding) keçirilmiş Qida sənayesi üzrə işçi qrupun iclasında şəkər çuğundurunun və şəkərli-qənnadı məmulatlarının yerli istehsalını artırmaq imkanlarının qiymətləndirilməsi istiqamətində müzakirələr aparılmışdır. “Azərbaycan Şəkər İstehsalat Birliyi” MMC-yə İmişli rayonu ərazisində “Şəkər çuğundurunun emalı” layihəsini həyata keçirmək üçün investisiya təşviqi sənədi və həmin sənəd əsasında 10 təsdiqedicə sənəd verilmişdir. 11,2 milyon manatlıq layihə çərçivəsində mövcud istehsal gücünün artırılması nəzərdə tutulur.
2.2.8. Bitki yağları istehsalında istifadə olunan xammalın (günəbaxan, qarğıdalı, zeytun və s.) yerli istehsalının artırılması imkanlarının qiymətləndirilməsi	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi	İqtisadiyyat Nazirliyi, yerli icra hakimiyyəti orqanları	2017–2018	☐ icra edilmişdir ☒ icrasına başlanılmışdır ☐ icrasına başlanılmamışdır	Cari ildə istehsalçılar tərəfindən becərilən əsas yağlı bitkilərdən olan günəbaxanın əkin sahəsi artırılaraq 13.0 min hektara çatdırılmış, 35 min hektardan artıq sahədə isə qarğıdalı ekilmişdir. Eyni zamanda emal sənayesinin xammala və heyvandarlığın yemə olan tələbatının yerli istehsal hesabına ödənilməsi məqsədilə cari ilin əkinləri üçün 16 rayonda dünyada əsas yağlı bitkilərdən sayılan soya əkinlərinin aparılmasının təşkili üçün hazırlıq işləri görülmüşdür. Hesabat dövrü üçün 9.0 min hektardan artıq sahədə soya səpilmiş, sahələrdə normal çıxış alınmış və vegetasiya becərmələri davam etdirilir. Cari ildə təkrar əkinlərdə də soyanın tətbiq edilməsi istiqamətində izahat və maarifləndirmə işləri aparılır. Soya istehsalçılarının növbəti illərdə toxum materialına tələbatının yaxşılaşdırılması məqsədilə Əkinçilik Elmi Tədqiqat İnstitutunda onun toxumçuluğunun təşkili istiqamətində tədbirlərin görülməsinə başlanılmışdır. Respublikada zeytunçuluğun inkişaf etdirilməsi, bu sahədə ölkənin tələbatının yerli məhsul istehsalı hesabına təmin olunması, gəlirliliyin və ixrac potensialının artırılması istiqamətində təhlillər aparılmış və müvafiq dövlət orqanları ilə birlikdə yaxın 10 il üçün ölkədə zeytunçuluğun inkişafına dair proqram layihəsi hazırlanmışdır.
2.2.9. Çay plantasiyalarının genişləndirilməsinin stimullaşdırılması	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi	İqtisadiyyat Nazirliyi, yerli icra hakimiyyəti orqanları	2017–2020	☐ icra edilmişdir ☐ icrasına başlanılmışdır ☒ icrasına başlanılmamışdır	Dövlət Statistika Komitəsinin məlumatına əsasən 2016-cı ildə Azərbaycanda 12 hektar sahədə yeni çay plantasiyaları salınmış, cəmi çay bağlarının sahəsi 1016 hektar olmuş, bar verən bağlardan 1015,7 ton və ya 2015-ci ilə müqayisədə 436 ton çox yaşıl çay yarpağı istehsal edilmiş, intensiv becərmə texnologiyalarının və aqrotexniki tədbirlərin tətbiqi nəticəsində hektardan məhsuldarlıq 2015-ci ilə nisbətən 50

					faiz artaraq 14,1 sentner təşkil etmişdir. Çayçılıqla məşğul olan şirkətlər çay plantasiyası sahələrinin genişləndirilməsi və məhsuldarlığın artırılması istiqamətində fəaliyyətlərini gücləndirilmiş, müasir becərmə texnikaları alınmış, yeni çay plantasiyalarının salınmasında Koreya texnologiyasından istifadə olunmaqla yüksək məhsuldar sortların əkininə üstünlük verilmiş və süni yağış yağdırma suvarma sistemləri qurulmuşdur.
2.2.10. Tütün məmulatlarının istehsalının artırılmasının stimullaşdırılması	İqtisadiyyat Nazirliyi	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi, yerli icra hakimiyyəti orqanları	2017–2020	☒ icra edilmişdir ☐ icrasına başlanılmışdır ☐ icrasına başlanılmamışdır	Sahibkarlıq subyektləri arasında stimullaşdırıcı tədbirlərin həyata keçirilməsi məqsədilə Sahibkarlığa Kömək Milli Fondu tərəfindən 2017-ci ilin 6 ayı ərzində “Sahibkarlığın güzəştli kreditləşdirilməsi məsələləri”nə dair keçirilmiş işgüzar forumların nəticəsi olaraq sahibkarlıq subyektlərindən konkret investisiya layihələrinin, o cümlədən Qax və Şəki rayonlarında tütünçülük təsərrüfatının, quru tütün saxlanması üçün anbar və tütün emalı müəssisəsinin yaradılması ilə bağlı investisiya təkliflərinin qəbulu üçün kütləvi informasiya vasitələrində elanlar verilmiş və müvafiq təşviqat tədbirləri həyata keçirilmişdir. Sahibkarlığa Kömək Milli Fondunun vəsaiti hesabına 2017-ci ilin 6 ayı ərzində tütünçülüyn inkişafı ilə bağlı 70 sahibkara 737 min manat güzəştli kredit vəsaiti ayrılmış və bu kreditlər hesabına 90 yeni iş yerinin yaradılması nəzərdə tutulmuşdur. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2017-ci il 10 avqust tarixli Sərəncamı ilə “Azərbaycan Respublikasında tütünçülüyn inkişafına dair 2017–2021-ci illər üçün Dövlət Proqramı” təsdiq edilmişdir.
2.2.11. Pambıq, barama, yun, gön-dəri xammalı məhsullarının emalı sənayesinin inkişaf etdirilməsi	İqtisadiyyat Nazirliyi	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi, yerli icra hakimiyyəti orqanları	2017–2020	☒ icra edilmişdir ☐ icrasına başlanılmışdır ☐ icrasına başlanılmamışdır	Yunun tədarükü və ilkin emalı sisteminin təşkili, müxtəlif istehsal proseslərində xammaldan son məhsuladək istifadə sahələrinin müəyyən edilməsi, müvafiq dəyər zəncirinin araşdırılması və sözügedən sahənin inkişafı ilə bağlı BMT-nin Ərzaq və Kənd Təsərrüfatı Təşkilatının (FAO) mütəxəssisləri tərəfindən texniki dəstək verilməsinin təşkili üçün FAO-nun Azərbaycandakı Tərəfdaşlıq və Əlaqələndirmə Ofisinə 2017-ci il 7 aprel tarixli İN-X/O-4286/2017 nömrəli məktub göndərilmişdir. Qurumun 2017-ci il 12 may tarixli FAOAZE/2017/062 nömrəli cavab məktubunda faktaraşdırıcı missiyanın göndərilməsi təklif olunmuşdur. Eyni zamanda, işçi qrupun 2017-ci il 16 iyun tarixli ilk iclasında pambıq, barama, yun, gön-dəri xammalı məhsullarının emalı sənayesinin inkişafı üzrə təkliflərin

					hazırlanması istiqamətində müzakirələr aparılmışdır. Qoyunçuluq və yunçuluq təsərrüfatlarının mövcud vəziyyəti barədə məlumat əldə etmək məqsədilə Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinə 2017-ci il 14 fevral tarixli İN-X/O-1873/2017 nömrəli məktub ünvanlanmışdır. Cari ilin 6 fevral tarixində keçmiş Yevlax yun emalı zavodunun əməkdaşları ilə İqtisadiyyat Nazirliyi tərəfindən Yevlax şəhərində müşavirə keçirilmiş, yun tədarükü məntəqələrinin yaradılması ilə bağlı müzakirələr aparılmışdır. Dünyada və Azərbaycanda yun istehsalı və yun emalı ilə əlaqədar hazırlanmış arayışlar işçi qaydada təqdim edilmişdir. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2017-ci il 13 iyul tarixli Sərəncamı ilə "Azərbaycan Respublikasında pambıqçılığın inkişafına dair 2017–2022-ci illər üçün Dövlət Proqramı" təsdiq edilmişdir.
--	--	--	--	--	---

Prioritet 2.3. Kənd təsərrüfatında fermer tərəfdaşlığının formalaşdırılması və kooperasiyanın inkişafı

Görülmüş işlər barədə qısa məlumat:

"Azərbaycan Respublikasında kənd təsərrüfatı kooperasiyasının inkişafına dair 2017–2022-ci illər üçün Dövlət Proqramı" hazırlanmış və Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2017-ci il 14 iyul tarixli 3099 nömrəli Sərəncamı ilə təsdiq edilmişdir.

Problemlər:

Müqaviləyə əsaslanan kənd təsərrüfatı istehsalı üzrə normativ hüquqi aktların təkmilləşdirilməsi istiqamətində işlər görülməmişdir.

Təvsiyələr:

Müqaviləyə əsaslanan kənd təsərrüfatı istehsalı üzrə normativ hüquqi aktların təkmilləşdirilməsi istiqamətində işlər sürətləndirilə bilər.

İcra edilmişdir	2 tədbirdən 1-i	50%
İcrasına başlanılmışdır	–	0%
İcrasına başlanılmamışdır *	2 tədbirdən 1-i	50%

* Strateji Yol Xəritəsində bu prioritet üzrə müəyyən edilmiş 3 tədbirdən 1-nin icra müddəti 2018–2020-ci illər olduğu üçün 2017-ci ilin altı ayı üzrə qiymətləndirmədə həmin tədbirlərin icra vəziyyəti nəzərə alınmamışdır.

Planlaşdırılmış tədbirlər	Əsas icraçı qurum	Digər icraçı qurumlar	İcra müddəti	Ümumi nəticə	Əlaqələndirici qurum tərəfindən təqdim edilmiş məlumatlar
2.3.1. Kənd təsərrüfatı sahəsində kooperasiyanın inkişaf etdirilməsi üçün normativ hüquqi bazanın təkmilləşdirilməsi	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi	İqtisadiyyat Nazirliyi, yerli icra hakimiyyəti orqanları	2017	☒ icra edilmişdir ☐ icrasına başlanılmışdır ☐ icrasına başlanılmamışdır	"Kənd təsərrüfatı kooperasiyası haqqında" Azərbaycan Respublikasının 2016-cı il 14 iyun tarixli 270-VQ nömrəli Qanunu qəbul edilmiş və həmin Qanunun tətbiqi barədə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2016-cı il 18 iyul tarixli 996 nömrəli Fərmanının icrası ilə əlaqədar "Azərbaycan Respublikasında kənd təsərrüfatı kooperasiyasının inkişafına dair 2017–2022-ci illər üçün Dövlət Proqramı" hazırlanmış və Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2017-ci il 14 iyul tarixli 3099 nömrəli Sərəncamı ilə təsdiq edilmişdir. Dövlət Proqramının Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi üzrə icrasını təmin etmək məqsədilə kənd təsərrüfatı naziri tərəfindən 2017-ci il 24 iyul tarixli 60-1 nömrəli əmr imzalanmışdır.
2.3.2. Kənd təsərrüfatı sahəsində kooperasiyanın inkişaf etdirilməsi üçün stimullaşdırıcı tədbirlərin müəyyən olunması və tətbiqi imkanlarının araşdırılması	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi	İqtisadiyyat Nazirliyi, yerli icra hakimiyyəti orqanları	2018–2020	☐ icra edilmişdir ☐ icrasına başlanılmışdır ☐ icrasına başlanılmamışdır ☒ 2017-ci ildə icrası qiymətləndirilmir	
2.3.3. Kənd təsərrüfatı sahəsində kooperasiyanın inkişaf etdirilməsi istiqamətində məlumatlandırma işlərinin aparılması və informasiya məsləhət xidmətlərinin göstərilməsi	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi	İqtisadiyyat Nazirliyi, yerli icra hakimiyyəti orqanları	2017–2020	☐ icra edilmişdir ☐ icrasına başlanılmışdır ☒ icrasına başlanılmamışdır	"Azərbaycan Respublikasında kənd təsərrüfatı kooperasiyasının inkişafına dair 2017–2022-ci illər üçün Dövlət Proqramının icrasında nəzərdə tutulmuşdur.

Prioritet 2.4. Kompleks layihələrin həyata keçirilməsi üçün dövlət-özəl tərəfdaşlığının inkişafı

Görülmüş işlər barədə qısa məlumat:

“Dövlət-özəl tərəfdaşlığının inkişafı məqsədilə Yevlax, Ağdaş, Göyçay, Kürdəmir, Ağsu, Ucar, Şamaxı və Hacıqabul rayonlarında 106 min hektarı yeni dövriyyəyə cəlb olunacaq torpaqlar müəyyənləşdirilmişdir.

Təvsiyələr:

Dövlət-özəl tərəfdaşlığının inkişafı üçün dəstək mexanizminin müəyyən edilməsi istiqamətində işlər sürətləndirilə bilər.

İcra edilmişdir	—	0%
İcrasına başlanılmışdır	2 tədbirdən 1-i	50%
İcrasına başlanılmamışdır *	2 tədbirdən 1-i	50%

** Strateji Yol Xəritəsində bu prioritet üzrə müəyyən edilmiş 6 tədbirdən 1-nin icra müddəti 2018-ci il, 2-nin icra müddəti 2019-cu il, 1-nin icra müddəti isə 2020-ci il müəyyən edildiyi üçün 2017-ci ilin ilk altı ayı üzrə qiymətləndirmədə həmin tədbirlərin icra vəziyyəti nəzərə alınmamışdır.*

Planlaşdırılmış tədbirlər	Əsas icraçı qurum	Digər icraçı qurumlar	İcra müddəti	Ümumi nəticə	Əlaqələndirici qurum tərəfindən təqdim edilmiş məlumatlar
2.4.1. Dövlət-özəl tərəfdaşlığının inkişafı üçün dəstək mexaniziminin müəyyən edilməsi	İqtisadiyyat Nazirliyi	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi, yerli icra hakimiyyəti orqanları	2017–2018	☐ icra edilmişdir ☒ icrasına başlanılmışdır ☐ icrasına başlanılmamışdır	Sözügedən tədbirin icrası ilə bağlı iqtisadiyyat nazirinin 2017-ci il 25 may tarixli F-77 nömrəli əmri ilə müvafiq işçi qrup yaradılmışdır. İşçi qrupunun 2017-ci il 29 iyun tarixində keçirilmiş ilk iclasında məsələ ilə bağlı ətraflı müzakirələr aparılmış, gələcək fəaliyyət istiqamətləri müəyyən edilmişdir. Bu sahədə beynəlxalq təcrübə araşdırılır. Eyni zamanda, dövlət-özəl tərəfdaşlığının inkişafı məqsədilə Yevlax, Ağdaş, Göyçay, Kürdəmir, Ağsu, Ucar, Şamaxı və Hacıqabul rayonlarında 106 min hektarı yeni dövriyyəyə cəlb olunacaq torpaqlar müəyyənləşdirilmiş və Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2017-ci il 13 yanvar tarixli 2607 nömrəli Sərəncamına əsasən “Azərbaycan Respublikasının 2017-ci il dövlət büdcəsinin dövlət əsaslı vəsait qoyuluşu (investisiya xərcləri) üçün nəzərdə tutulan vəsaitin bölgüsü”ndə ayrılmış vəsait hesabına Yuxarı Şirvan kanalının yenidənqurulmasının texniki-iqtisadi əsaslandırılma sənədi hazırlanmışdır. Bununla əlaqədar Azərbaycan Respublikası Prezidentinin sərəncam layihəsi hazırlanaraq aidiyyəti üzrə təqdim olunmuşdur.
2.4.2. Maliyyə dəstəyinin növünün və səviyyəsinin müəyyən edilməsi	İqtisadiyyat Nazirliyi	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi, yerli icra hakimiyyəti orqanları	2017–2018	☐ icra edilmişdir ☐ icrasına başlanılmışdır ☒ icrasına başlanılmamışdır	Sahibkarlığa Kömək Milli Fondu tərəfindən 2017-ci ilin 6 ayı ərzində müvəkkil kredit təşkilatları vasitəsilə ümumi dəyəri 238 milyon manat olan 690 investisiya layihəsinin maliyyələşdirilməsinə 63,3 milyon manat güzəştli kredit vəsaiti ayrılmışdır. Maliyyələşdirilmiş layihələr hesabına 2328 yeni iş yerinin yaradılması nəzərdə tutulmuşdur. Eyni zamanda, Sahibkarlığa Kömək Milli Fondu tərəfindən 2017-ci ilin 6 ayı ərzində “Sahibkarlığın güzəştli kreditləşdirilməsi məsələləri”nə dair 18 işgüzar forum (Şəmkir, Xaçmaz, Yevlax, Qax, Cəlilabad, Şabran, Neftçala, Tovuz, Qobustan, Astara, Siyəzen, Ağdam, Şəki, Göygöl, Sabirabad, Quba rayonları və Bakı şəhərinin Xəzər (Mərdəkan qəsəbəsi) və Sabunçu (Bakıxanov qəsəbəsi) rayonlarında) keçirilmişdir. Bu tədbirlərdə 1670 sahibkar iştirak etmişdir. İşgüzar forumlar çərçivəsində sahibkarlarla müvəkkil kredit təşkilatlarının səlahiyyətli nümayəndələrinin işgüzar münasibətlər qurması və kreditin alınması ilə bağlı məsələlər müzakirə edilir, sahibkarların təklifləri öyrənilir, eyni zamanda

					respublikanın hər bir rayon (və ya şəhər) və qəsəbəsi (kəndi) əhatə olmaqla iqtisadi potensial təhlil olunur, prioritet istiqamətlər müəyyənləşdirilir, prioritet sahələr üzrə nümunəvi investisiya layihələri hazırlanaraq sahibkarlara təqdim edilir. Eləcə də hazırlanmış bu nümunəvi investisiya layihələri Fondun internet sahifəsində yerləşdirilir.
2.4.3. Dövlət-özəl investisiya fondunun yaradılması imkanlarının dəyərləndirilməsi	İqtisadiyyat Nazirliyi	Maliyyə Nazirliyi, Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi, yerli icra hakimiyyəti orqanları	2018	☐ icra edilmişdir ☐ icrasına başlanılmışdır ☐ icrasına başlanılmamışdır ☒ 2017-ci ildə icrası qiymətləndirilmir	Sözügedən tədbirin icrası ilə bağlı iqtisadiyyat nazirinin 2017-ci il 25 may tarixli F-77 nömrəli əmri ilə müvafiq işçi qrupu yaradılmışdır. Müvafiq təhlil işləri aparılır. İlk olaraq Gürcüstan Regional İnkişaf Fondu (Gürcüstan), Aktis Afrika Aqrobiznes Fondu (Tanzaniya, Keniya, Zambiya, Sudan), Dayanıqlı Kənd Təsərrüfatı Zəmanət Fondu (Hindistan, Mozambik, Honduras, Nikaraqua, Peru), Afrika Kənd Təsərrüfatı Kapital Fondu (Şərqi Afrika ölkələri) barədə məlumatlar əldə edilmişdir.
2.4.4. Dəstək paketi üzrə fəaliyyəti tənzimləyən normativ hüquqi bazanın yaradılması	İqtisadiyyat Nazirliyi	Maliyyə Nazirliyi, Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi, yerli icra hakimiyyəti orqanları	2019	☐ icra edilmişdir ☐ icrasına başlanılmışdır ☐ icrasına başlanılmamışdır ☒ 2017-ci ildə icrası qiymətləndirilmir	
2.4.5. Dəyər zəncirləri üzrə investisiya təşviqi sənədinin hazırlanması	İqtisadiyyat Nazirliyi	Maliyyə Nazirliyi, Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi, yerli icra hakimiyyəti orqanları	2019	☐ icra edilmişdir ☐ icrasına başlanılmışdır ☐ icrasına başlanılmamışdır ☒ 2017-ci ildə icrası qiymətləndirilmir	
2.4.6. Fəaliyyətin icra mərhələlərinin müəyyən edilməsi	İqtisadiyyat Nazirliyi	Maliyyə Nazirliyi, Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi, yerli icra hakimiyyəti orqanları	2020	☐ icra edilmişdir ☐ icrasına başlanılmışdır ☐ icrasına başlanılmamışdır ☒ 2017-ci ildə icrası qiymətləndirilmir	

Prioritet 2.5. Aqrobiznesin inkişafına dəstək infrastrukturunun formalaşdırılması

Görülmüş işlər barədə qısa məlumat:

Xaçmaz rayonunda Yalama aqroparkda 1-ci mərhələ üzrə işlər başa çatdırılmış və Şəmkir aqroparkda 1-ci mərhələ üzrə işlər davam etdirilir. Bundan əlavə, Samux, Goranboy, Ağcabədi, Şabran, Salyan, Şamaxı, Füzuli, Cəlilabad və İsmayıllı rayonlarında da aqroparklar yaradılır.

Sahibkarlığa Kömək Milli Fondu tərəfindən ümumi dəyəri 207 milyon manat olan bu aqroparkların yaradılmasına 76,1 milyon manat güzəştli kredit verilmişdir.

Dövlət başçısının tapşırığına uyğun olaraq 157,6 min hektar ərazidə dəyəri 1,2 milyard manat olan 38 aqroparkın, o cümlədən 12 rayonda 37,3 min hektar ərazidə 14 müasir cins heyvandarlıq kompleksinin (yem bazası ilə birlikdə) və 17 rayonda 120,3 min hektar ərazidə 24 iri taxılçılıq (bitkiçilik) təsərrüfatlarının yaradılması təşviq olunur.

Eyni zamanda, Sahibkarlığa Kömək Milli Fondunun vəsaiti hesabına 2017-ci ilin 6 ayı ərzində müasir texnologiyalara əsaslanan 2 aqroparka 11,5 milyon manat güzəştli kredit vəsaiti ayrılmışdır.

Ötən dövr ərzində sənaye məhəllələri ilə bağlı araşdırmalar aparılmış, beynəlxalq təcrübə nəzərdən keçirilmiş, dünyanın bir sıra ölkələrində mövcud olan sənaye məhəllələri modeli öyrənilmişdir. İqtisadiyyat Nazirliyinin təklifləri və təqdim etdiyi layihələr əsasında dövlət başçısının müvafiq sərəncamları ilə Neftçala və Masallı rayonlarında sənaye məhəllələri yaradılmışdır. Hazırda Hacıqabul rayonunda sənaye məhəlləsinin yaradılması ilə bağlı təkliflərin Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim olunması üçün işlər aparılır. Eyni zamanda, ölkəmizin digər rayonlarında da sənaye məhəllələrinin yaradılması imkanları araşdırılır.

Təvsiyələr:

Aqrar emala əsaslanan sənaye məhəllələrinin yaradılması zamanı onların aqroparklara yaxın olması aqroparkların effektiv fəaliyyətini təmin edə bilər. Aqroparklar və sənaye məhəllələri yaradılarkən Strateji Yol Xəritəsində nəzərdə tutulmuş qaydada uzunmüddətli fəaliyyət planı hazırlana bilər. Bu planda da icra ediləcək tədbirlər üzrə indikatorlar müəyyən edilə bilər.

İcra edilmişdir	3 tədbirdən 1-i	34%
İcrasına başlanılmışdır	3 tədbirdən 1-i	33%
İcrasına başlanılmamışdır	3 tədbirdən 1-i	33%

Planlaşdırılmış tədbirlər	Əsas icraçı qurum	Digər icraçı qurumlar	İcra müddəti	Ümumi nəticə	Əlaqələndirici qurum tərəfindən təqdim edilmiş məlumatlar
2.5.1. Aqropark (aqrar sənaye klasterləri də daxil edilməklə) şəbəkəsinin formalaşdırılmasının dəstəklənməsi	İqtisadiyyat Nazirliyi	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi, Maliyyə Nazirliyi, yerli icra hakimiyyəti orqanları	2017–2020	☒ icra edilmişdir ☐ icrasına başlanılmışdır ☐ icrasına başlanılmamışdır	Sahibkarlığa Kömək Milli Fondu tərəfindən 2017-ci ilin 6 ayı ərzində “Sahibkarlığın güzəştli kreditləşdirilməsi məsələləri”nə dair Şəmkir rayonunda keçirilmiş işgüzar forumların nəticəsi olaraq sahibkarlıq subyektlərindən konkret investisiya layihələrinin, o cümlədən aqroparkın yaradılması ilə bağlı investisiya təkliflərinin qəbulu üçün kütləvi informasiya vasitələrində elan verilmiş və müvafiq təşviqat tədbirləri həyata keçirilmişdir. Xaçmaz rayonunda Yalama aqroparkda 1-ci mərhələ üzrə işlər başa çatdırılmış və Şəmkir aqroparkda 1-ci mərhələ üzrə işlər davam etdirilir. Bundan əlavə, Samux, Goranboy, Ağcabədi, Şabran, Salyan, Şamaxı, Füzuli, Cəlilabad və İsmayilli rayonlarında da aqroparklar yaradılır. Sahibkarlığa Kömək Milli Fondu tərəfindən ümumi dəyəri 207 milyon manat olan bu aqroparkların yaradılmasına 76,1 milyon manat güzəştli kredit verilmişdir. Dövlət başçısının tapşırığına uyğun olaraq 157,6 min hektar ərazidə dəyəri 1,2 milyard manat olan 38 aqroparkın, o cümlədən 12 rayonda 37,3 min hektar ərazidə 14 müasir cins heyvandarlıq kompleksinin (yem bazası ilə birlikdə) və 17 rayonda 120,3 min hektar ərazidə 24 iri taxılçılıq (bitkiçilik) təsərrüfatlarının yaradılması təşviq olunur. Eyni zamanda, Sahibkarlığa Kömək Milli Fondunun vəsaiti hesabına 2017-ci ilin 6 ayı ərzində müasir texnologiyalara əsaslanan 2 aqroparka 11,5 milyon manat güzəştli kredit vəsaiti ayrılmışdır. Maliyyələşdirilmiş layihələr hesabına 243 yeni iş yerinin yaradılması nəzərdə tutulmuşdur.
2.5.2. Sənaye məhəllələrinin yaradılmasının dəstəklənməsi	İqtisadiyyat Nazirliyi	Maliyyə Nazirliyi, Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi, yerli icra hakimiyyəti orqanları	2017–2020	☐ icra edilmişdir ☒ icrasına başlanılmışdır ☐ icrasına başlanılmamışdır	Ötən dövr ərzində sənaye məhəllələri ilə bağlı araşdırmalar aparılmış, beynəlxalq təcrübə nəzərdən keçirilmiş, dünyanın bir sıra ölkələrində mövcud olan sənaye məhəllələri modeli öyrənilmişdir. İqtisadiyyat Nazirliyinin təklifləri və təqdim etdiyi layihələr əsasında dövlət başçısının müvafiq sərəncamları ilə Neftçala və Masallı rayonlarında sənaye məhəllələri yaradılmışdır. Hazırda Hacıqabul rayonunda sənaye məhəlləsinin yaradılması ilə bağlı təkliflərin Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim olunması üçün işlər aparılır. Eyni zamanda, ölkəmizin digər rayonlarında da sənaye

					məhəllələrinin yaradılması imkanları araşdırılır. Sənaye məhəllələrinin dövlət-özəl tərəfdaşlığına əsaslanan birsahəli, eynitipli məhsullar istehsal edən əlaqəli kiçik müəssisələr şəbəkəsi kimi formalaşdırılması üzrə təkliflərin verilməsi istiqamətində işlər davam etdirilir.
2.5.3. Aqrobiznes inkubatorlarının yaradılmasının dəstəklənməsi	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi	Maliyyə Nazirliyi, Təhsil Nazirliyi, yerli icra hakimiyyəti orqanları	2017–2020	☐ icra edilmişdir ☐ icrasına başlanılmışdır ☒ icrasına başlanılmamışdır	ADAU-da müasir çağırışlara uyğun gedən sürətlə yenilənmə prosesi çərçivəsində biznes inkubatorunun qurulması istiqamətində müvafiq addımlar atılmaqdadır. Bu məqsədlə texnoparkların və biznes inkubatorlarının yaradılması üzrə mütəxəssis dosent İsa Qasimovun iştirakı ilə universitetdə müxtəlif müzakirələr aparılmışdır. 2017-ci ilin 24-27 yanvar tarixlərində müxtəlif fakültələrdə “Biznes inkubatoru”nun yaradılması və “Gənc fermer” layihələrinin həyata keçirilməsi, universitet-sənaye əməkdaşlığının səmərəli təşkil edilməsi üçün müvafiq strukturun formalaşdırılması məsələləri müzakirə olunmuşdur.

Prioritet 3.1. Kənd təsərrüfatı sahəsi üzrə maliyyələşdirmə mexanizmlərinin təkmilləşdirilməsi

Görülmüş işlər barədə qısa məlumat:

Strateji Yol Xəritəsinin bu prioritetində nəzərə tutulmuş tədbirlərin daha təfəsilatlı və geniş tədbirlər planını, icraçılar və icra müddətləri göstərilməklə hazırlanması "Azərbaycan Respublikasında kənd təsərrüfatının inkişafı ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2017-ci il 11 aprel tarixli Sərəncamına müvafiq olaraq Maliyyə Sabitliyi Şurasına tapşırılmışdır. Maliyyə Sabitliyi Şurasının 2017-ci il 20 iyun tarixində Azərbaycan Respublikasının Baş naziri, Maliyyə Sabitliyi Şurasının sədri Artur Rasi-zadənin sədrliyi ilə keçirilən iclasında Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi, Mərkəzi Bank, Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatası, İqtisadiyyat Nazirliyi, Dövlət Neft Fondunun nümayəndələrindən, eləcə də beynəlxalq ekspertlərdən təşkil olunmuş işçi qrupun birgə hazırladığı tədbirlər planı müzakirə olunmuşdur. Təqdim olunan tədbirlər planı layihəsi ümumilikdə qəbul olunmuş və Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinə, aparılmış müzakirələrin nəticələri, verilmiş rəy və təkliflər nəzərə alınmaqla, yekun variantın hazırlanması və Maliyyə Sabitliyi Şurasının növbəti müzakirəsinə təqdim edilməsi tapşırılmışdır.

Azərbaycan Respublikası Hökumətinin Dünya Bankı ilə birgə maliyyələşdirdiyi "Kənd Təsərrüfatının Rəqabət Qabiliyyətinin Gücləndirilməsi Layihəsi" çərçivəsində aparıcı biznes konsaltinq şirkəti olan "Frankfurt School of Finance and Management" tərəfindən hesabat hazırlanmışdır və bu hesabatda maliyyə resurslarına olan ehtiyacların müəyyənəşdirilməsi üçün istifadə olunmalı göstəricilər təklif olunmuşdur.

Ölkədə Kredit Zəmanəti Fondunun yaradılması istiqamətində təhlillər aparılmış və optimal yanaşma forması müəyyən edilmişdir. Bununla yanaşı Fondun yaradılması üçün mövcud qanunvericilik bazasının təkmilləşdirilməsi üçün təkliflər verilmişdir.

Problemlər:

Kənd təsərrüfatının maliyyə resurslarına tələbatı üzrə hədəflərin müəyyənəşdirilməsi, kənd təsərrüfatında innovativ və girovsuz kreditlərin tətbiqi mexanizmlərinin hazırlanması, kreditlər üçün girov bazasının genişləndirilməsi, kənd təsərrüfatı məhsulları istehsalçılarının maliyyə savadlılığının artırılması, aqrar sektora təsir edən risklərin idarə olunması üzrə mexanizmlərin hazırlanması, kredit təşkilatlarının vəsaitlərinin kənd təsərrüfatı sektorunun kreditləşməsinə yönəldilməsinin stimullaşdırılması istiqamətlərində ciddi işlər görülməmişdir.

Təvsiyələr:

Bu prioritetin tədbirləri üzrə Strateji Yol Xəritəsində müəyyən edilmiş qaydada işlər sürətləndirilə bilər.

İcra edilmişdir	–	0%
İcrasına başlanılmışdır	7 tədbirdən 2-si	29%
İcrasına başlanılmamışdır	7 tədbirdən 5-i	71%

Planlaşdırılmış tədbirlər	Əsas icraçı qurum	Digər icraçı qurumlar	İcra müddəti	Ümumi nəticə	Əlaqələndirici qurum tərəfindən təqdim edilmiş məlumatlar
3.1.1. Kənd təsərrüfatının maliyyə resurslarına tələbatı üzrə hədəflərin müəyyənləşdirilməsi	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi	İqtisadiyyat Nazirliyi, Maliyyə Nazirliyi, yerli icra hakimiyyəti orqanları	2017	☐ icra edilmişdir ☒ icrasına başlanılmışdır ☐ icrasına başlanılmamışdır	Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2016-cı il 6 dekabr tarixli 1138 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan Respublikasında kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalına və emalına dair Strateji Yol Xəritəsi"nin "Maliyyəyə çıxışın asanlaşdırılması" sərəlvhəli 3-cü strateji hədəfində nəzərə tutulmuş tədbirlərin icrası Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi tərəfindən "Azərbaycan Respublikasında kənd təsərrüfatının inkişafı ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2017-ci il 11 aprel tarixli Sərəncamından irəli gələn məsələlərin həlli məqsədilə Maliyyə Sabitliyi Şurası tərəfindən 2017-ci il 10 iyul tarixində təsdiq edilmiş geniş Tədbirlər Planındakı müvafiq tədbirlər ilə əlaqələndirilərək icra edilməkdədir. Azərbaycan Respublikası Hökumətinin Dünya Bankı ilə birgə maliyyələşdirdiyi "Kənd Təsərrüfatının Rəqabət Qabiliyyətinin Gücləndirilməsi Layihəsi" çərçivəsində aparıcı biznes konsaltinq şirkəti olan "Frankfurt School of Finance and Management" tərəfindən "Azərbaycanda mövcud kənd təsərrüfatı kredit mexanizmlərinin təhlili, habelə yeni kredit məhsulları və kredit mexanizmlərinin öyrənilməsi, Nazirliyin müvafiq strukturunun potensialının gücləndirilməsi və kredit mexanizmlərinin və əməliyyat prosedurlarının təkmilləşdirilməsi" istiqamətində tədqiqatlar aparılmış və maliyyə resurslarına çıxış imkanlarının artırılması mövzusunda hesabat hazırlanmış və Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Administrasiyasına təqdim edilmişdir. Hesabatda maliyyə resurslarına olan ehtiyacların müəyyənləşdirilməsi üçün istifadə olunmalı göstəricilər təklif olunmuşdur. Növbəti addım kimi müvafiq qurumlardan göstəricilər üzrə məlumatların toplanılaraq təhlil olunması və əsaslandırılmış qaydada hədəflərin müəyyənləşdirilməsi, eyni zamanda maliyyə resurslarına olan ehtiyacların müəyyən olunması üçün istifadə olunmalı göstəricilər üzrə müvafiq qurumlardan məlumatların toplanılaraq təhlil olunması və əsaslandırılmış qaydada hədəflərin müəyyən edilməsi olacaqdır. Adıçəkilən beynəlxalq konsaltinq və Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin mütəxəssisləri tərəfindən aqrar sektorun maliyyələşmə mexanizmlərinin təkmilləşdirilməsi üzrə təkliflər

					hazırlanmış və müvafiq təqdimatlar keçirilmişdir. Hazırlanmış təkliflər və təqdimatlar Maliyyə Sabitliyi Şurası, Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə təqdim edilmişdir.
3.1.2. Kredit zəmanət fondunun yaradılması imkanlarına baxılması	Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatası	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi, İqtisadiyyat Nazirliyi, Maliyyə Nazirliyi, yerli icra hakimiyyəti orqanları	2017–2018	☐ icra edilmişdir ☒ icrasına başlanılmışdır ☐ icrasına başlanılmamışdır	Kredit Zəmanət Fondu (KZF) şəxsi biznesin və kənd təsərrüfatı sektorunun inkişafı üçün maliyyə zəmanətlərinin ayrılmasını nəzərdə tutur. Azərbaycanda KZF-nin, ilkin olaraq, Beynəlxalq Tərəfdaşlıq Təşkilatının (International Partnership Organization) layihə kimi həyata keçirilməsi və növbəti mərhələdə Dövlət-Özəl Əməkdaşlığına (Public-Private Partnership) çevrilməsi məqsəduyğun hesab edilir. KZF ənənəvi bank krediti almaq üçün girovu olmayan əlverişli kənd təsərrüfatı proyektlərini dəstəkləmək üçün strateji alət kimi istifadə olunacaqdır. KZF-nin fəaliyyət mexanizmində 3 yanaşma mövcuddur: 1) Fərdi tranzaksiya yanaşması: hər kredit tranzaksiyasına fərdi şəkildə həm Tərəfdaş Maliyyə İnstitutu (TMİ), həm də KZF tərəfindən baxılır. 2) Portfel yanaşması: Azərbaycan üçün tövsiyə olunan yanaşma portfel yanaşmasıdır. Bu yanaşmada banklar və ya bank olmayan kredit təşkilatları (BOKT) tərəfindən verilən kreditlərin təhlili ümumi portfelə limit tətbiq edilməsi ilə müəyyənləşdirilir və portfelə daxil olan kreditlər qruplaşdırılaraq təhlil edilir. TMİ KZF tərəfindən müəyyən edilmiş kredit şərtləri, ekspertiza (due diligence), uyğunluq və sənədləşmə tələbləri ilə əvvəlcədən razılaşır. KZF növbəti mərhələdə bankların və ya BOKT-ların kredit ödəmə qabiliyyətini (kapital adekvatlığı, ödəmə qabiliyyəti, kredit portfelinin keyfiyyəti, gəlirlilik) təhlil edir. Təhlilin nəticəsi əsasında KZF bankın/BOKT-un Fondada iştirakını qəbul və ya rədd edə bilər. Bank/BOKT Fonda qəbul edildikləri halda KZF onlara portfel limiti təyin edir və bu limiti keçdikləri təqdirdə, zəmanət təsdiq olunmur. Portfel yanaşmasında bütün kredit vermə qərarları KZF-dən TMİ-yə keçir. TMİ hər fərdi borcu razılaşdırılmış portfel limitinə qədər qeydiyyatdan keçirir və proyektin əlverişliliyindən əlavə, ərizənin KZF-nin uyğunluq tələblərinə cavab verdiyini yoxlayır. TMİ uyğun gələn bütün kreditləri onlayn qeydiyyat üçün təqdim edir və

					KZF-nin MİS (Menecment İnformasiya Sistemi) sistemi onların uyğunluğunu müəyyən edib qeydiyyatını təsdiq edir. Bu yanaşma TMİ və KZF arasındakı tapşırıqların təkrar yerinə yetirilməsinin qarşısını alır və kredit vermə qərarlarını tezləşdirir. 3) “Genişlənmiş” Portfel yanaşması: Portfel yanaşmasının potensial risklərini azaltmaq üçün kredit verilişi zamanı tələb edilən sənədlərin daha da sərtləşdirilməsi nəzərdə tutulur. Bu zaman sənədlərin siyahısı NPL-i aşağı olan bank/BOKT-ların kredit verdikdə tələb etdikləri standart sənəd siyahısı əsasında müəyyən ediləcəkdir. <i>TMİ-lərə qoyulan şərtlər</i> Azərbaycanda TMİ-lərə təklif olunan zəmanətlər hər fərdi kreditin minimum 50 faizini, maksimum 75 faizini (median 60 faizdir) əhatə edə bilər. Bundan əlavə, hər TMİ-yə portfel limiti qoyulacaqdır (mexanizm daxilində verilə biləcək maksimum ümumi kredit məbləği). <i>KZF-yə ödəniləcək haqlar</i> TMİ tərəfindən KZF-yə ödəniləcək haqlar risk əsaslı qiymət siyasəti əsasında formalaşdırılmalıdır. Azərbaycanda ilkin mərhələlərdə illik ödənişin ya portfel limitinin, ya da fərdi kreditin 2 faizini təşkil etməsi tövsiyə olunur. Növbəti mərhələlərdə faiz dərəcəsi mövcud risklərə əsaslanı bilər. <i>Risklərin bölüşdürülməsi və əhatəsi</i> TMİ-lərin KZF-dən “təkrar zəmanət” sxemi kimi istifadəsi tövsiyə olunmur. Belə ki, zəmanət həm borcalandan, həm də KZF-dən alınmamalıdır. KZF-nin yalnız kreditlərin girovsuz hissəsinə zəmanət verməsi nəzərdə tutulmuşdur. <i>Hüquq və tənzimləmə strukturu</i> Baxmayaraq ki, TMİ-lər KZF-nin müştəriləri olacaq, KZF özü heç bir gündəlik bank əməliyyatlarında iştirak etməyəcək və bu səbəbdən ona bank lisenziyası lazım olmayacaqdır. KZF-nin dövlət-özəl əməkdaşlığı kimi fəaliyyət göstərməsi üçün hazırda Azərbaycanda qanunvericilik mövcud deyildir (bu qanun hazırda yazılma mərhələsindədir).
3.1.3. Kənd təsərrüfatında innovativ və girovsuz kreditlərin tətbiqi mexanizmlərinin hazırlanması	Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatası	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi, İqtisadiyyat Nazirliyi, Maliyyə Nazirliyi, yerli	2017–2018	☐ icra edilmişdir ☐ icrasına başlanılmışdır ☒ icrasına başlanılmamışdır	Maliyyə Sabitliyi Şurasının təsdiq etdiyi Tədbirlər Planına əsasən Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi əsas icraçı kimi müəyyən edilmişdir. Strateji yol xəritələrinin icrası məqsədilə ümumi əməliyyat planı hazırlanmağa başlanmışdır. Əməliyyat planları ilə Palatanın əsas icraçı olduğu istiqamətlər üzrə daha detallı

		icra hakimiyyəti orqanları			tədbirlər, məsul struktur bölmələr, Strateji yol xəritələri ilə müəyyən edilmiş tədbirlərin müddətləri nəzərə alınmaqla alt tədbirlərin müddətləri müəyyən edilməyə başlanmışdır. Habelə, Palata tərəfindən strateji yol xəritələrin daxili icrası üçün mövcud resurslar qiymətləndirilmiş, habelə tələb olunan kənar resursların qiymətləndirilməsi aparılmışdır. Bu çərçivədə, eyni zamanda insan resursları, maliyyə, yerli və xarici texniki dəstək üzrə resurslar analiz edilmişdir. “Azərbaycan Respublikasında kənd təsərrüfatının inkişafı ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2017-ci il 11 aprel tarixli Sərəncamı ilə Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Sabitliyi Şurasına “Azərbaycan Respublikasında kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalına və emalına dair Strateji Yol Xəritəsi”nin “Maliyyəyə çıxışın asanlaşdırılması” sərlövhəli 3-cü strateji hədəfində nəzərə tutulmuş prioritetlərdə göstərilən tədbirlərin əhatə edildiyi daha təfəssilatlı və geniş tədbirlər planının hazırlanması tapşırılmışdır. Sərəncamdan irəli gələrək Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi ilə birlikdə “Azərbaycan Respublikasında kənd təsərrüfatının inkişafı ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında” yekun tədbirlər planının hazırlanması üçün işçi qruplar yaradılmış, görüşlər keçirilmiş, tədbirlər ətrafında müzakirələr aparılmış və təfəssilatlı tədbirlər planının yekun variantı hazırlanmışdır. 2017-ci il 10 iyul tarixində 9 sayılı protokolu ilə Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Sabitliyi Şurasının iclasında təqdim edilmiş təkliflər əsasında hazırlanmış “Azərbaycan Respublikasında kənd təsərrüfatının inkişafı ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında” yekun tədbirlər planı müzakirə edilmiş və təsdiq edilmişdir. Sözügedən tədbirlər planında “Azərbaycan Respublikasında kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalına və emalına dair Strateji Yol Xəritəsi”-nin 3.1-ci və 3.2-ci prioritetləri üzrə müəyyən olunmuş tədbirlərin əsas icraçısı Palatanın əvəzinə Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi müəyyən edilmişdir.
3.1.4. Kreditlər üçün girov bazasının genişləndirilməsi	Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatası	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi, İqtisadiyyat Nazirliyi,	2017–2018	☐ icra edilmişdir ☐ icrasına başlanılmışdır ☒ icrasına başlanılmamışdır	Maliyyə Sabitliyi Şurasının təsdiq etdiyi Tədbirlər Planına əsasən Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi əsas icraçı kimi müəyyən edilmişdir. Strateji yol xəritələrinin icrası məqsədilə ümumi əməliyyat

		Maliyyə Nazirliyi, yerli icra hakimiyyəti orqanları			planı hazırlanmağa başlanmışdır. Əməliyyat planları ilə Palatanın əsas icraçı olduğu istiqamətlər üzrə daha detallı tədbirlər, məsul struktur bölmələr, Strateji yol xəritələri ilə müəyyən edilmiş tədbirlərin müddətləri nəzərə alınmaqla alt tədbirlərin müddətləri müəyyən edilməyə başlanmışdır. Habelə, Palata tərəfindən strateji yol xəritələrin daxili icrası üçün mövcud resurslar qiymətləndirilmiş, habelə tələb olunan kənar resursların qiymətləndirilməsi aparılmışdır. Bu çərçivədə, eyni zamanda insan resursları, maliyyə, yerli və xarici texniki dəstək üzrə resurslar analiz edilmişdir. “Azərbaycan Respublikasında kənd təsərrüfatının inkişafı ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2017-ci il 11 aprel tarixli Sərəncamı ilə Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Sabitliyi Şurasına “Azərbaycan Respublikasında kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalına və emalına dair Strateji Yol Xəritəsi”nin “Maliyyəyə çıxışın asanlaşdırılması” sərlövhəli 3-cü strateji hədəfində nəzərə tutulmuş prioritetlərdə göstərilən tədbirlərin əhatə edildiyi daha təfəsilatlı və geniş tədbirlər planının hazırlanması tapşırılmışdır. Sərəncamdan irəli gələrək Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi ilə birlikdə “Azərbaycan Respublikasında kənd təsərrüfatının inkişafı ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında” yekun tədbirlər planının hazırlanması üçün işçi qruplar yaradılmış, görüşlər keçirilmiş, tədbirlər ətrafında müzakirələr aparılmış və təfəsilatlı tədbirlər planının yekun variantı hazırlanmışdır. 2017-ci il 10 iyul tarixində 9 sayılı protokolu ilə Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Sabitliyi Şurasının iclasında təqdim edilmiş təkliflər əsasında hazırlanmış “Azərbaycan Respublikasında kənd təsərrüfatının inkişafı ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında” yekun tədbirlər planı müzakirə edilmiş və təsdiq edilmişdir. Sözügedən tədbirlər planında “Azərbaycan Respublikasında kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalına və emalına dair Strateji Yol Xəritəsi”-nin 3.1-ci və 3.2-ci prioritetləri üzrə müəyyən olunmuş tədbirlərin əsas icraçısı Palatanın əvəzinə Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi müəyyən edilmişdir. “Daşınar əmlakın yüklülüyü haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanunu (2 may 2017-ci il tarixli, № 667-VQ)
--	--	--	--	--	--

					qəbul edilmişdir ki, bununla da kreditlər üçün girov bazasının genişləndirilməsi baxımından zəruri şərtlərdən biri olan hüquqi bazanın yaradılması təmin edilmişdir.
3.1.5. Kənd təsərrüfatı məhsulları istehsalçılarının maliyyə savadlılığının artırılması	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi	İqtisadiyyat Nazirliyi, Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatası, yerli icra hakimiyyəti orqanları	2017–2020	☐ icra edilmişdir ☐ icrasına başlanılmışdır ☒ icrasına başlanılmamışdır	Azərbaycan Respublikasının Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi və beynəlxalq mütəxəssislərin iştirakı ilə Maliyyə-Kredit təşkilatları ilə müvafiq görüşlər keçirilmiş ehtiyaclar və imkanların ilkin araşdırılması aparılmışdır. Azərbaycan Respublikasının Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi tərəfindən cəlb edilmiş “Frankfurt School of Management” mütəxəssisləri tərəfindən “Azərbaycanda mövcud kənd təsərrüfatı kredit mexanizmlərinin təhlili, habelə yeni kredit məhsulları və kredit mexanizmlərinin öyrənilməsi, Nazirliyin müvafiq strukturunun potensialının gücləndirilməsi və kredit mexanizmlərinin və əməliyyat prosedurlarının təkmilləşdirilməsi” istiqamətində tədqiqatlar aparılmış və kənd təsərrüfatında innovativ kreditlər daxil olmaqla müxtəlif kredit növləri və maliyyə savadlılığı üzrə tələbatın öyrənilməsi məqsədilə genişmiqyaslı təhlil əsasında kredit risklərinin idarə olunması ilə bağlı strategiya sənədinin hazırlanması təklifi irəli sürülmüşdür. 2016-cı ildə ölkənin 8 rayonunda (Göyçay, Lənkəran, Samux, Qobustan, Səlyan, Masallı, Beyləqan, Quba) ümumilikdə 300-ə yaxın fermerin və AEİMM-nin aidiyyəti mütəxəssislərinin (təlimçilərin təlimi) iştirakı ilə maliyyə savadlılığının artırılması üzrə təlim seminarları keçirilmiş və təlimlərdə müvəffəqiyyətlə iştirak etmiş iştirakçılara müvafiq sertifikatlar verilmişdir. Eyni zamanda 2017-ci ilin avqust–dekabr ayları ərzində ölkənin digər rayonlarında 10 təlim seminarının daha keçirilməsi nəzərdə tutulur. İlkin olaraq iki təlim seminarının avqust ayının son həftəsi Zaqatala və Şəki rayonlarında keçirilməsi planlaşdırılmışdır.
3.1.6. Aqrar sektora təsir edən risklərin idarə olunması üzrə mexanizmlərin hazırlanması	Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatası	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi, İqtisadiyyat Nazirliyi, Maliyyə Nazirliyi, yerli icra hakimiyyəti orqanları	2017–2018	☐ icra edilmişdir ☐ icrasına başlanılmışdır ☒ icrasına başlanılmamışdır	Maliyyə Sabitliyi Şurasının təsdiq etdiyi Tədbirlər Planına əsasən Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi əsas icraçı kimi müəyyən edilmişdir. Strateji yol xəritələrinin icrası məqsədilə ümumi əməliyyat planı hazırlanmağa başlanmışdır. Əməliyyat planları ilə Palatanın əsas icraçı olduğu istiqamətlər üzrə daha detallı tədbirlər, məsul struktur bölmələr, Strateji yol xəritələrilə müəyyən edilmiş tədbirlərin müddətləri nəzərə alınmaqla alt tədbirlərin müddətləri müəyyən edilməyə başlanmışdır.

					Habelə, Palata tərəfindən strateji yol xəritələrin daxili icrası üçün mövcud resurslar qiymətləndirilmiş, habelə tələb olunan kənar resursların qiymətləndirilməsi aparılmışdır. Bu çərçivədə, eyni zamanda insan resursları, maliyyə, yerli və xarici texniki dəstək üzrə resurslar analiz edilmişdir. “Azərbaycan Respublikasında kənd təsərrüfatının inkişafı ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2017-ci il 11 aprel tarixli Sərəncamı ilə Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Sabitliyi Şurasına “Azərbaycan Respublikasında kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalına və emalına dair Strateji Yol Xəritəsi”nin “Maliyyəyə çıxışın asanlaşdırılması” sərəlvhəli 3-cü strateji hədəfində nəzərə tutulmuş prioritetlərdə göstərilən tədbirlərin əhatə edildiyi daha təfəssilatlı və geniş tədbirlər planının hazırlanması tapşırılmışdır. Sərəncamdan irəli gələrək Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi ilə birlikdə “Azərbaycan Respublikasında kənd təsərrüfatının inkişafı ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında” yekun tədbirlər planının hazırlanması üçün işçi qruplar yaradılmış, görüşlər keçirilmiş, tədbirlər ətrafında müzakirələr aparılmış və təfəssilatlı tədbirlər planının yekun variantı hazırlanmışdır. 2017-ci il 10 iyul tarixində 9 sayılı protokolu ilə Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Sabitliyi Şurasının iclasında təqdim edilmiş təkliflər əsasında hazırlanmış "Azərbaycan Respublikasında kənd təsərrüfatının inkişafı ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında" yekun tədbirlər planı müzakirə edilmiş və təsdiq edilmişdir. Sözügedən tədbirlər planında “Azərbaycan Respublikasında kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalına və emalına dair Strateji Yol Xəritəsi”-nin 3.1-ci və 3.2-ci prioritetləri üzrə müəyyən olunmuş tədbirlərin əsas icraçısı Palatanın əvəzinə Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi müəyyən edilmişdir.
3.1.7. Kredit təşkilatlarının vəsaitlərinin kənd təsərrüfatı sektorunun kreditləşməsinə yönəldilməsinin stimullaşdırılması	Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatası	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi, İqtisadiyyat Nazirliyi, Maliyyə Nazirliyi, yerli icra hakimiyyəti	2017–2020	☐ icra edilmişdir ☐ icrasına başlanılmışdır ☒ icrasına başlanılmamışdır	Maliyyə Sabitliyi Şurasının təsdiq etdiyi Tədbirlər Planına əsasən Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi əsas icraçı kimi müəyyən edilmişdir. Strateji yol xəritələrinin icrası məqsədilə ümumi əməliyyat planı hazırlanmağa başlanmışdır. Əməliyyat planları ilə Palatanın əsas icraçı olduğu istiqamətlər üzrə daha detallı tədbirlər, məsul struktur bölmələr, Strateji yol xəritələrilə

		orqanları		müəyyən edilmiş tədbirlərin müddətləri nəzərə alınmaqla alt tədbirlərin müddətləri müəyyən edilməyə başlanmışdır. Habelə, Palata tərəfindən strateji yol xəritələrin daxili icrası üçün mövcud resurslar qiymətləndirilmiş, habelə tələb olunan kənar resursların qiymətləndirilməsi aparılmışdır. Bu çərçivədə, eyni zamanda insan resursları, maliyyə, yerli və xarici texniki dəstək üzrə resurslar analiz edilmişdir. “Azərbaycan Respublikasında kənd təsərrüfatının inkişafı ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2017-ci il 11 aprel tarixli Sərəncamı ilə Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Sabitliyi Şurasına “Azərbaycan Respublikasında kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalına və emalına dair Strateji Yol Xəritəsi”nin “Maliyyəyə çıxışın asanlaşdırılması” sərlövhəli 3-cü strateji hədəfində nəzərə tutulmuş prioritetlərdə göstərilən tədbirlərin əhatə edildiyi daha təfəssilatlı və geniş tədbirlər planının hazırlanması tapşırılmışdır. Sərəncamdan irəli gələrək Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi ilə birlikdə “Azərbaycan Respublikasında kənd təsərrüfatının inkişafı ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında” yekun tədbirlər planının hazırlanması üçün işçi qruplar yaradılmış, görüşlər keçirilmiş, tədbirlər ətrafında müzakirələr aparılmış və təfəssilatlı tədbirlər planının yekun variantı hazırlanmışdır. 2017-ci il 10 iyul tarixində 9 sayılı protokolu ilə Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Sabitliyi Şurasının iclasında təqdim edilmiş təkliflər əsasında hazırlanmış “Azərbaycan Respublikasında kənd təsərrüfatının inkişafı ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında” yekun tədbirlər planı müzakirə edilmiş və təsdiq edilmişdir. Sözügedən tədbirlər planında “Azərbaycan Respublikasında kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalına və emalına dair Strateji Yol Xəritəsi”-nin 3.1-ci və 3.2-ci prioritetləri üzrə müəyyən olunmuş tədbirlərin əsas icraçısı Palatanın əvəzinə Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi müəyyən edilmişdir.
--	--	-----------	--	--

Prioritet 3.2. Aqrar sığortanın inkişaf etdirilməsi

Görülmüş işlər barədə qısa məlumat:

Aqrar sığortanın inkişaf etdirilməsi ilə bağlı nəzərdə tutulmuş tədbirlərin daha təfəssilatlı və geniş tədbirlər planını, icraçılar və icra müddətləri göstərilməklə hazırlanması "Azərbaycan Respublikasında kənd təsərrüfatının inkişafı ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2017-ci il 11 aprel tarixli Sərəncamına müvafiq olaraq Maliyyə Sabitliyi Şurasına tapşırılmışdır. Maliyyə Sabitliyi Şurasının 2017-ci il 20 iyun tarixində Azərbaycan Respublikasının Baş naziri, Maliyyə Sabitliyi Şurasının sədri Artur Rasi-zadənin sədrliyi ilə keçirilən iclasında Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi, Mərkəzi Bank, Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatası, İqtisadiyyat Nazirliyi, Dövlət Neft Fondunun nümayəndələrindən, eləcə də beynəlxalq ekspertlərdən təşkil olunmuş işçi qrupun birgə hazırladığı tədbirlər planı müzakirə olunmuşdur. Təqdim olunan tədbirlər planı layihəsi ümumilikdə qəbul olunmuş və Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinə aparılmış müzakirələrin nəticələri, verilmiş rəy və təkliflər nəzərə alınmaqla, yekun variantın hazırlanması və Maliyyə Sabitliyi Şurasının növbəti müzakirəsinə təqdim edilməsi tapşırılmışdır. "Kənd təsərrüfatı sığortası haqqında" yeni Qanun layihəsi hazırlanaraq rəy bildirilməsi üçün Azərbaycan Respublikasının Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinə 2017-ci il 17 iyun tarixdə təqdim edilmişdir.

Sığorta Hadisələri Reyestrinin hazırlanması məqsədilə tələb olunan meteoroloji və hidrometeoroloji məlumatların alınması üçün Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi tərəfindən rəsmi məktubla Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinə, Dövlət Statistika Komitəsinə müraciət edilmişdir. Ölkədə sığorta bazarının mövcud vəziyyəti beynəlxalq ekspertlərlə birlikdə təhlil edilmiş müvafiq hesabat hazırlanmışdır. Bununla yanaşı, Azərbaycanın 15-dən çox bölgəsində 12-dən çox bitki üzrə fermerlər arasında sorğu keçirilmiş və "Sığorta Maarifləndirməsi Ehtiyacları Proqramı" üzrə müvafiq təhlillər aparılaraq hesabat hazırlanmışdır.

Problemlər:

- 1. Sığorta Hadisələri Reyestrinin hazırlanması üçün uzunmüddətli dövrü əhatə edən aqroiqlim məlumatlarının əldə edilməsindəki çətinliklər bu reyestrin hazırlanmasını ləngidir.**
- 2. Karantin rejiminin tətbiqi ilə bağlı kənd təsərrüfatı istehsalçılarının dəymiş maddi zərərin ödənilməsi mexanizminin yaradılması istiqamətində işlər sürətli şəkildə aparılmamışdır.**

Təvsiyələr:

- 1. Uzunmüddətli dövrü əhatə edən aqroiqlim məlumatlarının hazırlanması və müvafiq dövlət qurumlarına təqdim edilməsi prosesi sürətləndirə bilər.*
- 2. Kənd təsərrüfatında sığorta sistemi ilə bağlı mövcud qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsi, karantin rejiminin tətbiqi ilə bağlı kənd təsərrüfatı istehsalçılarının dəymiş maddi zərərin ödənilməsi mexanizminin yaradılması istiqamətində işlər sürətləndirilə bilər.*
- 3. Kənd təsərrüfatı məhsulları istehsalçılarının sığorta savadlılığının artırılması istiqamətində görülən işlərdə regionlarda yerləşən ali və peşə təhsili müəssisələri ilə sıx əməkdaşlıq edilə bilər.*

İcra edilmişdir	—	0%
İcrasına başlanılmışdır	4 tədbirdən 3-ü	75%
İcrasına başlanılmamışdır *	4 tədbirdən 1-i	25%

* Strateji Yol Xəritəsində bu prioritet üzrə müəyyən edilmiş 5 tədbirdən 1-nin icra müddəti 2018-ci il olduğu üçün 2017-ci ilin altı ayı üzrə qiymətləndirmədə həmin tədbirlərin icra vəziyyəti nəzərə alınmamışdır

Planlaşdırılmış tədbirlər	Əsas icraçı qurum	Digər icraçı qurumlar	İcra müddəti	Ümumi nəticə	Əlaqələndirici qurum tərəfindən təqdim edilmiş məlumatlar
3.2.1. Kənd təsərrüfatında sığorta sistemi ilə bağlı mövcud qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsi	Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatası	Maliyyə Nazirliyi, Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi, yerli icra hakimiyyəti orqanları	2017	☐ icra edilmişdir ☒ icrasına başlanılmışdır ☐ icrasına başlanılmamışdır	“Kənd təsərrüfatı sığortası haqqında” yeni qanun layihəsi hazırlanaraq rəy bildirilməsi üçün Azərbaycan Respublikasının Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinə 2017-ci il 17 iyun tarixində təqdim edilmişdir. Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Sabitliyi Şurasının 2017-ci il 20 iyun tarixli iclasında “Azərbaycan Respublikasında kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalına və emalına dair Strateji Yol Xəritəsin”də “Maliyyəyə çıxışın asanlaşdırılması” sərlövhəli 3-cü strateji hədəfində nəzərdə tutulmuş prioritetlər, o cümlədən kənd təsərrüfatı sığortasının inkişaf etdirilməsi üzrə Tədbirlər Planı hazırlanmış və əsas icraçı qurum kimi Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi, Palata isə əlavə icraçı qurum müəyyən olunmuşdur.
3.2.2. Kənd təsərrüfatı sahəsi üzrə sığorta fondunun yaradılması imkanlarının dəyərləndirilməsi	Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatası	Maliyyə Nazirliyi, Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi, yerli icra hakimiyyəti orqanları	2018	☐ icra edilmişdir ☐ icrasına başlanılmışdır ☐ icrasına başlanılmamışdır ☒ 2017-ci ildə icrası qiymətləndirilmir	
3.2.3. Sığorta Hadisələri Reyestrinin hazırlanması	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi	Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi, yerli icra hakimiyyəti orqanları	2017–2018	☐ icra edilmişdir ☒ icrasına başlanılmışdır ☐ icrasına başlanılmamışdır	Aqrar sığorta sisteminin təkmilləşdirilməsi üzrə əlaqəli fəaliyyətin həyata keçirilməsi məqsədilə Azərbaycan Respublikasının Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi və Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatasının nümayəndələrindən ibarət işçi qrup yaradılmış, beynəlxalq tərəfdaşlıq çərçivəsində həmin işçi qrup tərəfindən Beynəlxalq Maliyyə Korporasiyası (BMK) ilə birlikdə “Aqrar Sığorta Sisteminin Təkmilləşdirilməsi” texniki yardım layihəsi hazırlanmışdır. Layihənin icrasının nəticəsi olaraq ölkədə müasir aqrar-sığorta modeli formalaşdırılacaq, sistemin səmərəli fəaliyyəti üçün müvafiq hüquqi-normativ baza təşkil ediləcək və aidiyyəti təşkilatların institusional bacarıqları inkişaf etdiriləcəkdir. Bununla yanaşı işçi qrup tərəfindən dünya təcrübələri araşdırılmışdır. İşçi qrup tərəfindən ölkədə aqrar sahəyə təsir edən risklərin təhlili və müvafiq məlumat bazasının yaradılması üzrə işlərin aparılması məqsədilə Azərbaycan Respublikasının Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi rəsmi məktubla Ekologiya və Təbii

					Sərvətlər Nazirliyinə, Dövlət Statistika Komitəsinə müraciət etmişdir. Tələb edilən məlumatlardan meteoroloji və hidrometeoroloji məlumatların ödənişli əsaslarla verilməsi mümkünüyü bildirildiyindən, təhlillər yalnız Dövlət Statistika Komitəsinin və Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin mövcud məlumatları üzrə aparılmışdır və bu təhlillərin tamamlanması üçün meteoroloji məlumatlar vacib hesab edilir. Meteoroloji məlumatların ödənişsiz əsaslarla təqdim edilməsi üçün Azərbaycan Respublikasının Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi tərəfindən Azərbaycan Respublikasının Baş nazirinə rəsmi müraciət edilmişdir. Hazırda bu tədbir üzrə tam məlumatlar mövcud olmadığından məlumat bazasının hissələrlə formalaşdırılması üzrə işlər aparılır.
3.2.4. Karantin rejiminin tətbiqi ilə bağlı kənd təsərrüfatı istehsalçılarına dəymiş maddi zərərin ödənilməsi mexanizminin yaradılması	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi	Maliyyə Nazirliyi, yerli icra hakimiyyəti orqanları	2017	☐ icra edilmişdir ☒ icrasına başlanılmışdır ☐ icrasına başlanılmamışdır	Azərbaycan Respublikasının Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi, Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatası və Dünya Bankının Beynəlxalq Maliyyə Korporasiyası mütəxəssisləri tərəfindən beynəlxalq təcrübələr araşdırılmışdır. Bununla əlaqədar olaraq işçi qrup üzvlərinin Türkiyə Respublikası təcrübəsinin yerində araşdırılması məqsədilə adıçəkilən ölkəyə səfəri təşkil edilmişdir. Səfər nəticələri ilə bağlı və növbəti fəaliyyətlər üzrə hesabat hazırlanmışdır. Kənd təsərrüfatı heyvanlarının karantin və xüsusi təhlükəli yoluxucu xəstəliklər nəticəsində tələf olması zamanı heyvan sahiblərinə müvafiq kompensasiyanın verilməsi ilə bağlı Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinəinin 2002-ci il 8 iyul tarixli 104 nömrəli və 2007-ci il 16 aprel tarixli 66 nömrəli qərarları ilə təsdiq edilmiş "Bruselyoza və vərəmə yoluxmuş heyvanların məcburi kəsilərək zərərsizləşdirilməsi nəticəsində heyvan sahibinə dəyən zərərin kompensasiyasının ödənilməsi Qaydaları" və "Bir sıra karantin və xüsusi təhlükəli yoluxucu xəstəliklər baş verdikdə, həmin xəstəliklərin ləğv edilməsi zamanı hüquqi və fiziki şəxslərə dəymiş maddi ziyanın əvəzinin ödənilməsi Qaydaları"nın Avropa İttifaqının (Aİ) tələblərinə uyğunlaşdırılmasının zəruriliyini nəzərə alaraq, Aİ-nin maliyyə dəstəyi ilə "Azərbaycanda epidemioloji nəzarət sisteminin gücləndirilməsi istiqamətində Dövlət Baytarlıq Nəzarəti Xidmətinə (DBNX) Dəstək" tvinning layihəsi çərçivəsində Aİ-nin beynəlxalq ekspertləri və Dövlət Baytarlıq Nəzarəti Xidmətinin mütəxəssislərinin birgə iştirakı

					ilə "Heyvanların xüsusi təhlükəli xəstəlikləri baş verən zaman məcburi qaydada heyvanların öldürülməsi və təmasda olan əşyaların, materialların, obyektlərin zərərsizləşdirilməsi ilə bağlı Dövlət təminatının (kompensasiyanın) ödənilməsi Qaydaları"nın ilkin variantı işlənilib hazırlanmış, həmin qaydaların yekun variantının ilin sonuna kimi təqdim edilməsi nəzərdə tutulmuşdur.
3.2.5. Kənd təsərrüfatı məhsulları istehsalçıların sığorta savadlılığının artırılması	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi	İqtisadiyyat Nazirliyi, Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatası, yerli icra hakimiyyəti orqanları	2017–2020	☐ icra edilmişdir ☐ icrasına başlanılmışdır ☒ icrasına başlanılmamışdır	Azərbaycan Respublikasının Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi, Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatası və Dünya Bankının Beynəlxalq Maliyyə Korporasiyası mütəxəssisləri tərəfindən ölkədə sığorta bazarının mövcud vəziyyəti təhlil edilmiş müvafiq hesabat hazırlanmışdır. Bununla yanaşı, Azərbaycanın 15-dən çox bölgəsində 12-dən çox bitki üzrə fermerlər arasında sorğu keçirilmiş və "Sığorta Maarifləndirməsi Ehtiyacları Proqramı" üzrə müvafiq təhlillər aparılaraq hesabat hazırlanmışdır. Cari ilin 28 fevral və 1 mart tarixlərində "Quba Fermer Evi"ndə meyvə-tərəvəz istehsalçıları və müvafiq kənd təsərrüfatı istehsalçıları assosiasiyalarının iştirakı ilə sığorta savadlılığı üzrə ehtiyacların müəyyən edilməsi məqsədilə Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi və Beynəlxalq Maliyyə Korporasiyası mütəxəssisləri tərəfindən ilkin seminarlar keçirilmişdir. Bununla yanaşı, cari ilin 6 iyun və 12 iyun tarixlərində ölkədə fəaliyyət göstərən qeyri-həyat sığorta fəaliyyəti ilə məşğul olan sığorta şirkətləri rəhbərləri, Azərbaycan Sığortaçılar Assosiasiyasının nümayəndələrinin iştirakı ilə seminarlar keçirilmiş, aqrar sığorta sahəsində maraqlı tərəflərin təklif və rəyləri üzrə müzakirələr aparılmışdır. Azərbaycan Respublikasının Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi, Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatası və Dünya Bankının Beynəlxalq Maliyyə Korporasiyası mütəxəssisləri tərəfindən beynəlxalq təcrübələr araşdırılmışdır. Bununla əlaqədar olaraq işçi qrup üzvlərinin Türkiyə Respublikası təcrübəsinin yerində araşdırılması məqsədilə adıçəkilən ölkəyə səfəri təşkil edilmişdir. Səfər nəticələri ilə bağlı və növbəti fəaliyyətlər üzrə hesabat hazırlanmışdır.

Prioritet 3.3. Aqrar sahəyə investisiya qoyuluşlarının təşviq edilməsi

Görülmüş işlər barədə qısa məlumat:

Strateji Yol Xəritəsinin bu prioritetində nəzərə tutulmuş tədbirlərin daha təfəssilatlı və geniş tədbirlər planını, icraçılar və icra müddətləri göstərilməklə hazırlanması "Azərbaycan Respublikasında kənd təsərrüfatının inkişafı ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2017-ci il 11 aprel tarixli Sərəncamına müvafiq olaraq Maliyyə Sabitliyi Şurasına tapşırılmışdır. Maliyyə Sabitliyi Şurasının 2017-ci il 20 iyun tarixində Azərbaycan Respublikasının Baş naziri, Maliyyə Sabitliyi Şurasının sədri Artur Rasi-zadənin sədrliyi ilə keçirilən iclasında Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi, Mərkəzi Bank, Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatası, İqtisadiyyat Nazirliyi, Dövlət Neft Fondunun nümayəndələrindən, eləcə də beynəlxalq ekspertlərdən təşkil olunmuş işçi qrupun birgə hazırladığı tədbirlər planı müzakirə olunmuşdur. Təqdim olunan tədbirlər planı layihəsi ümumilikdə qəbul olunmuş və Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinə, aparılmış müzakirələrin nəticələri, verilmiş rəy və təkliflər nəzərə alınmaqla, yekun variantın hazırlanması və Maliyyə Sabitliyi Şurasının növbəti müzakirəsinə təqdim edilməsi tapşırılmışdır.

Azərbaycan Respublikası Hökumətinin Dünya Bankı ilə birgə maliyyələşdirdiyi "Kənd Təsərrüfatının Rəqabət Qabiliyyətinin Gücləndirilməsi Layihəsi" çərçivəsində ölkədə müxtəlif kənd təsərrüfatı məhsulları üzrə dəyər zənciri təhlilləri aparılmışdır. Hesabat dövrü ərzində beynəlxalq məsləhətçinin iştirakı ilə 1) Samux rayonunda meyvə qurusu istehsalı dəyər zənciri; 2) Bərdə rayonunda motzarella pendiri istehsalı dəyər zənciri; 3) Samux rayonunda tərəvəz toxumu istehsalı dəyər zənciri; 4) İsmayılı rayonunda yer fındığı istehsalı dəyər zənciri; 5) Şəmkir rayonunda yerli şitil istehsalı və ixracat üçün tərəvəzlərin təkmilləşdirilmiş qablaşdırılması dəyər zənciri; 6) Cəlilabad rayonunda çiyələyin istehsalı və ixrac üçün qablaşdırılması dəyər zənciri; 7) Göyçay rayonu, Cəyirli və Kürdəmiş kəndlərində xurma məhsulunun çeşidlənməsi və qablaşdırılması dəyər zənciri; 8) Quba rayonunda ting istehsalı dəyər zənciri; 9) Lənkəran rayonunda çəltik qurudulması və emalı dəyər zənciri; 10) Quba rayonunda quru meyvə istehsalı dəyər zənciri sub-layihə təklifləri hazırlanmışdır.

İcra edilmişdir	–	0%
İcrasına başlanılmışdır	2 tədbirdən 1-i	50%
İcrasına başlanılmamışdır	2 tədbirdən 1-i	50%

Planlaşdırılmış tədbirlər	Əsas icraçı qurum	Digər icraçı qurumlar	İcra müddəti	Ümumi nəticə	Əlaqələndirici qurum tərəfindən təqdim edilmiş məlumatlar
3.3.1. Aqrar investisiya ehtiyaclarının qiymətləndirilməsi və investisiya layihələrinin hazırlanması	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi	İqtisadiyyat Nazirliyi, yerli icra hakimiyyəti orqanları	2017–2018	☐ icra edilmişdir ☒ icrasına başlanılmışdır ☐ icrasına başlanılmamışdır	Azərbaycan Respublikası Hökumətinin Dünya Bankı ilə birgə maliyyələşdirdiyi “Kənd Təsərrüfatının Rəqabət Qabiliyyətinin Gücləndirilməsi Layihəsi” çərçivəsində ölkədə müxtəlif kənd təsərrüfatı məhsulları üzrə dəyər zənciri təhlilləri aparılmışdır. Azərbaycan Respublikası Hökumətinin Dünya Bankı ilə birgə maliyyələşdirdiyi “Kənd Təsərrüfatının Rəqabət Qabiliyyətinin Gücləndirilməsi Layihəsi” çərçivəsində kənd təsərrüfatı üzrə dəyər zəncirləri modelləri hazırlanmışdır. Hesabat dövrü ərzində daxil olmuş 53 konsepsiya sənədi Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi tərəfindən qiymətləndirilmiş və seçilmiş konsepsiya sənədləri əsasında detallı sub-layihə təklifləri hazırlanması üçün xidmət təminatçısına göndərilmişdir. Hesabat dövrü ərzində beynəlxalq məsləhətçinin iştirakı ilə 1) Samux rayonunda meyvə qurusu istehsalı dəyər zənciri; 2) Bərdə rayonunda motzarella pendiri istehsalı dəyər zənciri; 3) Samux rayonunda tərəvəz toxumu istehsalı dəyər zənciri; 4) İsmayilli rayonunda yer fındığı istehsalı dəyər zənciri; 5) Şəmkir rayonunda yerli şitil istehsalı və ixracat üçün tərəvəzlərin təkmilləşdirilmiş qablaşdırılması dəyər zənciri; 6) Cəlilabad rayonunda çiyələyin istehsalı və ixrac üçün qablaşdırılması dəyər zənciri; 7) Göyçay rayonu, Cəyirli və Kürdəmiş kəndlərində xurma məhsulunun çeşidlənməsi və qablaşdırılması dəyər zənciri; 8) Quba rayonunda ting istehsalı dəyər zənciri; 9) Lənkəran rayonunda çəltik qurudulması və emalı dəyər zənciri; 10) Quba rayonunda quru meyvə istehsalı dəyər zənciri sub-layihə təklifləri hazırlanmışdır.
3.3.2. Aqrar sahədə investisiya mühitinin yaxşılaşdırılması	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi	İqtisadiyyat Nazirliyi, yerli icra hakimiyyəti orqanları	2017–2020	☐ icra edilmişdir ☐ icrasına başlanılmışdır ☒ icrasına başlanılmamışdır	Cari ilin ikinci yarısında görülmək işlərə dair müvafiq məlumatlar növbəti rüblük və illik hesabatlarda veriləcəkdir.

Prioritet 4.1. Torpaq bazarının inkişaf etdirilməsi

Görülmüş işlər barədə qısa məlumat:

Kənd təsərrüfatı təyinatlı torpaqların alqı-satqı, icarə və istifadəyə verilməsi ilə bağlı prosedurların sadələşdirilməsi və bu sahədə şəffaflığın artırılması məqsədilə təkliflər hazırlanmışdır. Hazırlanmış təkliflər işçi qrupun iclasında geniş müzakirə edilmişdir və yeni təkliflər irəli sürülmüşdür. Bununla yanaşı, regionlarda mobil ofislər vasitəsilə daşınmaz əmlakın dövlət qeydiyyatı ilə bağlı vətəndaşlara xidmətlərin göstərilməsi davam etdirilir. Mobil ofislər vasitəsilə sənədlərin qəbulu zamanı kənd təsərrüfatı təyinatlı torpaqların mülkiyyətçilərinə (icarədarlarına) qanunvericiliyin tələbləri izah edilir, bu torpaqların yalnız məqsədli təyinatına uyğun istifadə edilməli olduğu diqqətə çatdırılır.

Kənd təsərrüfatı istehsalı üçün verilmiş torpaq sahəsindən ardıcıl olaraq 3 il ərzində üzürlü səbəb olmadan istifadə edilmədikdə, həmin torpaq sahəsi üzərində istifadə hüququna xitam verilməsi əsasının yaradılması üçün Azərbaycan Respublikasının Torpaq Məcəlləsinin 73-cü maddəsinə əlavə edilməsi barədə qanun layihəsi hazırlanmış və Nazirlər Kabinetinə təqdim edilmişdir. Bununla yanaşı, torpaqların qanunsuz olaraq zəbt olunması hallarının aşkarlanması istiqamətində işlər görülmüşdür.

Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin müraciəti əsasında beynəlxalq kənd təsərrüfatı və ərzaq təşkilatının (FAO) texniki yardımı ilə torpaqların konsolidasiyası üzrə Milli Strategiyanın və Torpaqların Konsolidasiyası üzrə Pilot Layihənin hazırlanmasına dəstək (TCP/AZE/3601) layihəsinin icrasına başlanılmışdır. 2017-ci il 4 aprel tarixində layihənin icrası üçün seçilmiş pilot sahə olan Salyan rayonunda yerləşən Şorsulu kəndinə beynəlxalq ekspertlər, nazirliyin nümayəndələri və layihənin baş eksperti səfər edilmişdir.

İcra edilmişdir	3 tədbirdən 1-i	33%
İcrasına başlanılmışdır	3 tədbirdən 2-si	67%
İcrasına başlanılmamışdır	–	0%

Planlaşdırılmış tədbirlər	Əsas icraçı qurum	Digər icraçı qurumlar	İcra müddəti	Ümumi nəticə	Əlaqələndirici qurum tərəfindən təqdim edilmiş məlumatlar
4.1.1. Kənd təsərrüfatı təyinatlı torpaqların alqı-satqı, icarə və istifadəyə verilməsi ilə bağlı prosedurların sadələşdirilməsi və bu sahədə şəffaflığın artırılması	Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsi	Ədliyyə Nazirliyi, Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi, yerli icra hakimiyyəti orqanları	2017–2018	☐ icra edilmişdir ☒ icrasına başlanılmışdır ☐ icrasına başlanılmamışdır	Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2016-cı il 6 dekabr tarixli 1138 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq olunmuş “Azərbaycan Respublikasında kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalına və emalına dair Strateji Yol Xəritəsi”nin “Tədbirlər Planı”nın 4.1.1-ci yarımbəndinin icrası ilə əlaqədar Komitə sədrinin 2017-ci il 7 aprel tarixli 68 nömrəli əmri əsasında işçi qrupu yaradılmış, 2017-ci il 16 may tarixində Daşınmaz Əmlakın Dövlət Reyestri Xidmətinin inzibati binasında işçi qrupun ilk iclası keçirilmişdir. İclasda Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsi tərəfindən kənd təsərrüfatı təyinatlı torpaqların alqı-satqı, icarə və istifadəyə verilməsi ilə bağlı prosedurların sadələşdirilməsi və bu sahədə şəffaflığın artırılması məqsədilə hazırlanmış təkliflər işçi qrupun üzvlərinin diqqətinə çatdırılmışdır. Sözügedən iclasda qərara alınmışdır ki, işçi qrupun növbəti iclasında məsələ ilə bağlı hazırlanmış təkliflər və layihələr müzakirə olunsun. İşçi qrupun 2017-ci il 16 may tarixində Daşınmaz Əmlakın Dövlət Reyestri Xidmətinin inzibati binasında keçirilmiş iclası zamanı mövcud normativ hüquqi aktların təkmilləşdirilməsi ilə bağlı ƏMDK tərəfindən hazırlanmış aşağıdakı təkliflər ilkin olaraq müzakirə edilmişdir: 1. Yerli icra hakimiyyəti orqanlarının sərəncam verdiyi kənd təsərrüfatı təyinatlı torpaq sahələri üzərində əvvəl onların hüquqlarının daşınmaz əmlakın dövlət reyestrində qeydiyyatı alınması, sonra isə fiziki və hüquqi şəxslərin hüquqlarının qeydiyyatı alınması; 2. “Torpaq icarəsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 12-ci, “Daşınmaz əmlakın dövlət reyestri haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 19.1-ci maddələrinə dəyişiklik edilməsi; 3. kənd təsərrüfatı təyinatlı torpaq sahəsini icarəyə (istifadəyə) götürmüş şəxs vəfat etdikdə həmin torpaq sahəsinin vərəsəlik qaydasında keçməsi prosedurunun sadələşdirilməsi; 4. kənd təsərrüfatı təyinatlı torpaq sahələrinin təyinatının dəyişdirilməsi prosesinin sadələşdirilməsi. ƏMDK ilə yerli icra hakimiyyəti orqanları arasında onlayn əlaqənin yaradılması təklifi işçi qrupun 2017-ci il 16 may tarixli iclasında irəli sürülmüş, məsələ ilə bağlı ilkin

					müzakirələr aparılmışdır. Kənd təsərrüfatı təyinatlı torpaqların alqı-satqı, icarə və istifadəyə verilməsi prosesi özündə, ilk növbədə, müvafiq dövlət orqanları tərəfindən rəylərin verilməsini, sözügedən torpaq sahələrinin ayrılmasının məqsədəuyğunluğu məsələsinə münasibət bildirilməsini, torpaq sahəsinin yerinin müəyyən edilməsini və yalnız bundan sonra müvafiq qərar, sərəncam və ya müqavilə əsasında torpaq sahələrinin ayrılmasını ehtiva edir. Yerli icra hakimiyyəti orqanları ilə onlayn əlaqənin yaradılması təklifi qəbul olunacağı təqdirdə, sənəd saxtalaşdırılması və hüquqi qüvvəsini itirmiş sənədlərin təqdim edilməsi kimi hallar aradan qalxacaq, müvafiq sənədləşmələr onlayn həyata keçiriləcək, şəffaflıq və səmərəlilik, operativlik təmin olunacaq, fiziki və hüquqi şəxslərin qeyd edilən torpaq sahələri üzərində hüquqların qeydiyyatı zamanı əlavə vaxt itkisinin qarşısı alınacaq, nəticədə vətəndaş məmnunluğuna daha çox nail olunacaqdır. Kənd təsərrüfatı təyinatlı torpaq sahələri üzərində hüquqların qeydiyyatı sahəsində effektivliyin artırılması, vətəndaşlar üçün daşınmaz əmlakın dövlət reyestrindən çıxarışların daha əlçatan və asan formada əldə olunmasının təmin edilməsi üçün mobil ofislərdən daha çox istifadə olunması, həmin torpaqların alqı-satqı, icarə və istifadəyə verilməsi ilə bağlı olaraq Daşınmaz Əmlakın Dövlət Reyestri Xidmətinin ərazi idarələri tərəfindən yerlərdə görüşlər keçirilir, ictimaiyyət arasında təbliğat və maarifləndirmə işləri aparılır. Eyni zamanda Daşınmaz Əmlakın Dövlət Reyestri Xidmətinin ərazi idarələrində fəaliyyət göstərən mobil ofislər vasitəsilə kənd təsərrüfatı təyinatlı torpaqların alqı-satqı, icarə və istifadəyə verilməsi ilə bağlı yerlərdə maarifləndirmə işlərinin aparılması istiqamətində də mühüm nəticələr əldə edilmişdir. Mobil ofislər daşınmaz əmlaka hüquqların dövlət qeydiyyatı ilə bağlı xidmətlərin vətəndaşlar üçün əlçatanlığını və onlara interaktiv qarşılıqlı əlaqə praktikasının qurulmasını təmin edir. 2017-ci ilin yanvar-iyun ayları ərzində mobil ofislər vasitəsilə vətəndaşlardan 33242 miraciət qəbul olunmuşdur. Mobil ofislər vasitəsilə daşınmaz əmlaka hüquqların dövlət qeydiyyatı sahəsində göstərilən xidmətlər bilavasitə vətəndaşların ünvanına çatdırılır. Vətəndaşlara evlərində,
--	--	--	--	--	---

					yaşadıqları yaşayış məntəqələrinin ərazisində, çalışdıqları iş yerlərində xidmət göstərilir. Mobil ofislərdən əlillər, yaşlı adamlar, müxtəlif səbəblərdən evlərini və iş yerlərini tərk edə bilməyən, xüsusilə ucqar kənd yerlərində yaşayan və kənd təsərrüfatı ilə məşğul olan şəxslər yararlanırlar. Regionlarda mobil ofislər vasitəsilə sənədlərin qəbulu zamanı kənd təsərrüfatı təyinatlı torpaqların mülkiyyətçilərinə (icarədarlarına) qanunvericiliyin tələbləri izah edilir, bu torpaqların yalnız məqsədli təyinatına uyğun istifadə edilməli olduğu diqqətə çatdırılır. Daşınmaz Əmlakın Dövlət Reyestri Xidməti tərəfindən bu cür tədbirlər mütəmadi olaraq keçirilməkdədir. Mobil ofislərin tətbiqi nəticəsində vətəndaşlar iş yerlərindən və istehsalatdan ayrılmadan kənd təsərrüfatı təyinatlı torpaqlara dair sənədlərini qeydiyyat orqanına təqdim edirlər. Dövlət reyestrindən çıxarış və texniki sənədlər vətəndaşların çalışdığı əkin sahələrində, kənd təsərrüfatı müəssisələrində hüquq sahiblərinə təqdim edilir. Beləliklə, vətəndaş qeydiyyat orqanına getmədən, əlavə vaxt sərf etmədən öz binasının və ya evinin həyatında çıxarış əldə edir. Bu isə, öz növbəsində, daşınmaz əmlak bazarının inkişafına təkan vermiş olur. Eyni zamanda bu kimi sosial yönümlü tədbirlər kütləvi informasiya vasitələrində, sosial şəbəkələrdə və mətbuatda geniş işıqlandırılır, ictimaiyyətin marağına səbəb olur.
4.1.2. Kənd təsərrüfatına yararlı torpaqların istifadəsiz saxlanılmasının qarşısını almaq üçün müvafiq mexanizmlərin tətbiqi	Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsi	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi, Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi, yerli icra hakimiyyəti orqanları	2017–2018	☒ icra edilmişdir ☐ icrasına başlanılmışdır ☐ icrasına başlanılmamışdır	“Kənd təsərrüfatına yararlı torpaqların istifadəsiz saxlanılmasının qarşısını almaq üçün müvafiq mexanizmlərin tətbiqi” tədbirinin icrası üçün Azərbaycan Respublikası Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsinin rəhbərliyi ilə yaradılmış işçi qrupun 2017-ci il üçün iş proqramının müzakirəsi məqsədilə 2017-ci il 4 iyul tarixində aidiyyəti üzrə digər icraçılardan olan Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin və Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin nümayəndələrinin iştirakı ilə Torpaqların Dövlət İdarəetməsinin təşkili üzrə Dövlət Agentliyinin inzibati binasında toplantı keçirilmişdir. Toplantıda iş proqramının bəndləri üzrə hazırlanmış təkliflər işçi qrupun üzvlərinin diqqətinə çatdırılmış və bununla bağlı müzakirələr aparılmışdır. İşçi qrupda iştirak edən aidiyyəti nazirliklərin nümayəndələrinə iş proqramının bəndlərində qeyd olunan məsələlərə dair müvafiq təkliflərin 3 gün müddətində Agentliyə təqdim edilməsi tövsiyə edilmiş və qərara

					alınmışdır ki, işçi qrupun növbəti iclasında məsələ ilə bağlı hazırlanmış təkliflər və layihələr müzakirə olunsun. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2016-cı il 13 iyul tarixli 2197 nömrəli Sərəncamı ilə təsdiq olunmuş “Azərbaycan Respublikasında daşınmaz əmlakın kadastrı sisteminin inkişafı, torpaqdan istifadənin və onun mühafizəsinin səmərəliliyinin artırılmasına dair 2016–2020-ci illər üçün Dövlət Proqramı”nın həyata keçirilməsinin icrası məqsədilə kənd təsərrüfatı istehsalı üçün verilmiş torpaq sahəsində ardıcıl olaraq 3 il ərzində üzürlü səbəb olmadan istifadə edilmədikdə, həmin torpaq sahəsi üzərində istifadə hüququna xitam verilməsi əsasının yaradılması üçün Azərbaycan Respublikası Torpaq Məcəlləsinin 73-cü maddəsinə əlavə edilməsi barədə qanun layihəsi hazırlanmış və Nazirlər Kabinetinə təqdim edilmişdir. Yerli icra hakimiyyəti orqanları ilə birlikdə görülmüş tədbirlər nəticəsində 1221 icarə müqaviləsi üzrə 240 min hektar (o cümlədən 2017-ci ilin 9 ayı üzrə 40 min hektar) səmərəsiz istifadə olunan kənd təsərrüfatı təyinatlı torpaq sahələrinə dair bağlanmış icarə müqavilələrinə xitam verilərək torpaqlar geri qaytarılmış və bununla da həmin torpaqların daha səmərəli şəkildə istifadəçiliyi üçün zəmin yaradılmışdır. “Azərbaycan Respublikasında torpaq münasibətlərinin tənzimlənməsi sahəsində əlavə tədbirlər haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2016-cı il 7 mart tarixli 818 nömrəli Fərmanının 2-ci hissəsinin 2.8-ci bəndi ilə verilmiş tapşırıqə müvafiq olaraq, Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsi tərəfindən torpaqlardan istifadəyə və onun mühafizəsinə dövlət nəzarəti tədbirlərinin gücləndirilməsini və aidiyyəti mərkəzi və yerli icra hakimiyyəti orqanlarının bu sahədə fəaliyyətinin əlaqələndirilməsini təmin etmək məqsədilə Azərbaycan Respublikasının İnzibati Xətlər və Cinayət məəcəllələrinin torpaqla bağlı maddələri barədə yerlərdə maarifləndirmə tədbirlərinin keçirilməsinə başlanılmışdır. Müəyyən edilmiş qrafik üzrə respublikanın Qazax, Ağdaş, Oğuz, Şamaxı, Salyan, Cəlilabad, Quba, Abşeron, Zaqatala, Qəbələ, Tovuz və Bərdə rayonlarında maarifləndirmə tədbirləri artıq keçirilmişdir. Lənkəran, Biləsuvar, Xaçmaz və Siyəzən rayonlarında da yaxın
--	--	--	--	--	--

					vaxtlarda belə tədbirlərin keçirilməsi planlaşdırılır. Bununla yanaşı, Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsinin Beynəlxalq əməkdaşlıq şöbəsinin bu sahədə beynəlxalq təcrübənin müsbət nəticələri nəzərə alınmaqla mövcud normativ hüquqi aktların təkmilləşdirilməsi barədə təkliflərin hazırlanması və müasir idarəetmə üsullarının tətbiqi ilə bağlı təqdim etdiyi məlumatlar arasında Rusiya Federasiyasının, İtaliya Respublikasının, Çin Xalq Respublikasının və Yaponiya dövlətinin kənd təsərrüfatı təyinatlı torpaqlara dair qanunvericilik sahəsində tətbiq etdikləri təcrübələrə istinad edilməsini və onların iş praktikamızda tətbiqinin məqsədəuyğun hesab edilməsi barədə Komitənin müvafiq şöbəsinə məlumat göndərilmişdir. “Azərbaycan Respublikasında torpaq münasibətlərinin tənzimlənməsi sahəsində əlavə tədbirlər haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2016-cı il 7 mart tarixli 818 nömrəli Fərmanının 2-ci hissəsinin 2.8-ci bəndi ilə verilmiş tapşırığa müvafiq olaraq Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsi tərəfindən torpaqlardan istifadəyə və onun mühafizəsinə dövlət nəzarəti tədbirlərinin gücləndirilməsini, aidiyyəti mərkəzi və yerli icra hakimiyyəti orqanlarının bu sahədə fəaliyyətinin əlaqələndirilməsini təmin etmək məqsədilə Azərbaycan Respublikasının İnzibati Xətlər və Cinayət Məcəllələrinin torpaqla bağlı maddələri barədə yerlərdə maarifləndirmə tədbirlərinin keçirilməsinə başlanılmışdır. Müəyyən edilmiş qrafik üzrə respublikanın Qazax, Ağdaş, Oğuz, Şamaxı, Cəlilabad, Salyan və Quba rayonlarında maarifləndirmə tədbirləri artıq keçirilmiş və Abşeron rayonunda da yaxın vaxtlarda belə tədbirin keçirilməsi planlaşdırılmışdır. Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsi tərəfindən həyata keçirilən “Kadastr və Daşınmaz Əmlakın Qeydiyyatı” Layihəsi çərçivəsində Şəki rayonunda aparılan işlərin nəticələrinin təhlili zamanı müəyyən edilmişdir ki, rayonun kənd təsərrüfatı təyinatlı, meşə, su və ehtiyat fondu torpaqlarının istifadəçiliyində bir sıra hallarda torpaq qanunvericiliyinin tələblərinin pozulması halları mövcuddur. Belə ki, qanunvericiliklə müəyyən edilmiş qaydada torpaq sahələri ayrılmadan ayrı-ayrı hüquqi və fiziki şəxslər tərəfindən dövlət mülkiyyətinə aid torpaqlardan uzun illərdən bəri fərdi sahibkarlıq fəaliyyəti, fərdi yaşayış yerlərinin tikintisi,
--	--	--	--	--	---

					həyətəyanı və kənd təsərrüfatı məqsədləri üçün istifadə edilir. Bu kimi hallara rayonun Aydınbulaq, Baltalı, Bideyiz, Cumakənd, Çayqaraqoyunlu, Kiş və Oxud kəndlərinin ərazisindəki kənd təsərrüfatı təyinatlı 170,22 hektar torpaq sahəsinin 429 şəxs tərəfindən (bundan 178 hal fərdi yaşayış evlərinin və 8 hal sahibkarlıq obyektlərinin tikintisi ilə bağlı), Göybulaq və Şəki kənd yaşayış məntəqələrinin yaxınlığındakı dövlət ehtiyat fonduna aid 176,54 hektar torpaq sahəsinin 68 şəxs tərəfindən (bundan 46 hal fərdi yaşayış evlərinin tikintisi ilə bağlı), Aşağı Şabalıd, Bideyiz, Cunud, Oxud, Aşağı Layski, Baş Küngüt, Baş Layiski, Cəyirli və Qoxmuq yaşayış məntəqələrinin qonşuluğunda yerləşən dövlət meşə fonduna aid 296,6 hektar torpaq sahəsinin 652 şəxs tərəfindən (bundan 148 hal tikili aparılması ilə bağlı) istifadəçiliyini və rayonun Şorsu, Cumakənd, Baş Göynük və Qudula yaşayış məntəqələrinin ərazi hüddudları daxilində, habelə qonşuluqda yerləşən su fondu sahəsinin 48 şəxs tərəfindən (bundan 15 hal tikili aparılması ilə bağlı) istifadəçiliyini misal göstərmək olar və beləliklə də ümumilikdə 940 hektar torpaq sahəsi üzrə 1197 zəbtolunma hallarının mövcud olduğu müəyyən olunmuşdur. O cümlədən: • Kənd təsərrüfatı təyinatlı torpaqlarda aşkar edilmiş zəbtolunma halı 429 (170 ha); • Meşə fondu torpağında aşkar edilmiş zəbtolunma halı 652 (297 ha); • Dövlət ehtiyat fondunda aşkar edilmiş zəbtolunma halları 68 (176 ha); • Su fondunda aşkar edilmiş zəbtolunma halları 48 ədəd (297 ha). Bununla əlaqədar Şəki rayonunda dövlət mülkiyyətinə aid torpaqların məqsədli təyinatına və hüquqi rejiminə uyğun olaraq səmərəli şəkildə istifadəçiliyinin təmin edilməsi, habelə yuxarıda qeyd olunan layihə çərçivəsində rayonda aparılmış kadastr işləri nəticəsində aşkar olunmuş torpaq qanunvericiliyinin tələblərinin pozulması hallarının aradan qaldırılması və həmin torpaqların hüquqi rejiminin müəyyən edilməsi barədə aidiyyəti yerli və mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarına göstəriş verilməsi barədə Nazirlər Kabinetinə 2017-ci il 27 fevral tarixli 179120807587 nömrəli məktubla müraciət olunmuşdur.
--	--	--	--	--	---

					Qeyd olunan müraciətlə bağlı Nazirlər Kabineti tərəfindən aidiyyəti yerli və mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarına 2017-ci il 28 fevral tarixli 995 nömrəli göstəriş ünvanlanmışdır. Eyni zamanda, ölkə ərazisində aparılan torpaqların elektron kadastr uçotu işləri sona çatdırıldıqca torpaqların elektron kadastr uçotunun məlumatlarından istifadə olunmaqla ayrı-ayrı inzibati ərazi vahidləri üzrə istifadəsiz saxlanılan kənd təsərrüfatına yararlı torpaq sahələrinin yeri və ölçüsünün müəyyən edilməsi, həmin torpaqların istifadəsiz saxlanılmasına səbəb olan subyektiv amilləri müəyyən edib, onların aradan qaldırılması istiqamətində aidiyyəti üzrə məsələlərin qaldırılması təmin ediləcəkdir. “Kənd təsərrüfatına yararlı torpaqların istifadəsiz saxlanılmasının qarşısını almaq üçün müvafiq mexanizmlərin tətbiqi” tədbirinin icrası üçün Azərbaycan Respublikasının Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsinin rəhbərliyi ilə yaradılmış işçi qrupun 2017-ci il üçün iş proqramının müzakirəsi məqsədilə 2017-ci il 4 iyul tarixində Torpaqların Dövlət İdarəetməsinin Təşkili üzrə Dövlər Agentliyində hesabat toplantısı keçirilmişdir.
4.1.3. Torpaqların konsolidasiyası istiqamətində tədbirlərin görülməsi	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi	Əmlak Məsələləri üzrə Dövlət Komitəsi, Ekologiya və Təbii Sərvətlər, yerli icra hakimiyyəti orqanları	2017–2020	☐ icra edilmişdir ☒ icrasına başlanılmışdır ☐ icrasına başlanılmamışdır	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin müraciəti əsasında beynəlxalq kənd təsərrüfatı və ərzaq təşkilatının (FAO) texniki yardımı ilə torpaqların konsolidasiyası üzrə Milli Strategiyanın və Torpaqların Konsolidasiyası üzrə Pilot Layihənin hazırlanmasına dəstək (TCP/AZE/3601) layihəsinin icrasına başlanılmışdır. Bununla əlaqədar olaraq Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2016-cı il 15 dekabr tarixli 17/5260-15/10/25 nömrəli dərkənarı ilə daxil olmuş BMT-nin Ərzaq və Kənd Təsərrüfatı Təşkilatı tərəfindən hazırlanmış “Torpaqların konsolidasiyası üzrə milli strategiyanın hazırlanması və torpaqların konsolidasiyası üzrə pilot layihə” sənədinə Komitə tərəfindən hazırlanmış rəy və təkliflər 2016-cı il 19 dekabr tarixli məktubla Azərbaycan Respublikasının Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinə təqdim olunmuşdur. Layihə çərçivəsində 3 nəfər beynəlxalq ekspertlərdən ibarət nümayəndə heyəti 2017-ci il 3-7 aprel tarixlərində Azərbaycanda səfərdə olmuşdur. Missiya layihənin gözlənilən nəticələrini müzakirə etmək üçün Nazirliyin müvafiq heyəti ilə görüşlər keçirmiş, layihənin birinci seminarı və texniki işçi qrupun birinci iclası keçirilmişdir. 2017-ci il 4

					aprel tarixində layihənin icrası üçün seçilmiş pilot sahə olan Salyan rayonunda yerləşən Şorsulu kəndinə beynəlxalq ekspertlər və Nazirliyin nümayəndələri layihənin baş eksperti Morten Harvigstenin rəhbərliyi ilə səfər edilmişdir. Səfər çərçivəsində ilkin olaraq vətəndaşlarla görüş keçirilmiş və torpaqlardan istifadə sahəsində mövcud problemlərlə əlaqədar müzakirələr aparılmışdır. Həmin ekspertlərin digər ölkələr üzrə bu sahədə əldə etdikləri oxşar təcrübələr görülən işlərin səmərəliliyinə müsbət təsir göstərmişdir. Mülkiyyətçilərin rəyi, yerli və beynəlxalq ekspertlərin gəldiyi qənaət əsasında layihənin həyata keçirilməsinə dair təkliflərin hazırlanmasına başlanılmışdır. 2017-ci il 5 aprel tarixində layihənin birinci seminarı keçirilmişdir. 2017-ci il 6 aprel tarixində Kənd Təsərrüfatı Nazirliyində Nazirliyin aidiyyəti mütəxəssislərinin və digər qurumların iştirakı ilə layihənin ekspertləri ilə görüş keçirilmiş və görüşdə layihənin verəcəyi töhfələr, layihə üzrə maarifləndirmə işlərinin aparılması, fermerlərlə görüşlərin keçirilməsi, milli qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş müddələrin uyğunlaşdırılması istiqamətində hüquqşünaslarla və digər dövlət qurumlarından gələn ekspertlərlə müzakirələr aparılmışdır. Hazırda bu sahədə işlər davam etdirilir. Torpaq konsolidasiyasının FAO-nun dəstəyi ilə həyata keçirilməsi və layihədə beynəlxalq məsləhətçilərin iştirakı Azərbaycanda icra olunan bu layihənin ən yaxşı beynəlxalq təcrübələrə əsaslanmasına zəmin yaradır. Bununla yanaşı, bu layihə çərçivəsində beynəlxalq təlim səfərlərinin təşkili nəzərdə tutulmuşdur. Layihənin icrası üçün seçilmiş pilot ərazi olan-Salyan rayonunda yerləşən Şorsulu kəndinə beynəlxalq ekspertlər, Nazirliyin nümayəndələri və milli məsləhətçilər səfərlər etmiş, fermerlər və yerli icra hakimiyyəti orqanlarının nümayəndələri ilə məsləhətləşmələr aparılmış, fermerlərin rəy və təkliflərinin öyrənilməsi üçün sorğu anketləri hazırlanmış, ərazidə torpaqların konsolidasiya planının hazırlanması üçün Şorsulu inzibati ərazi dairəsinə aid torpaqların mövcud vəziyyətinə dair rəqəmsal xəritə məlumat bazasının hazırlanmasına başlanılmış, həmin kənddə layihənin idarəetmə ofisi yaradılaraq yerli məsləhətçilər işə cəlb edilmişdir.
--	--	--	--	--	---

Prioritet 4.2. İstehsalçıların suvarma suyu ilə təminatının yaxşılaşdırılması

Görülmüş işlər barədə qısa məlumat:

Cari ilin 6 ayı ərzində suvarma şəbəkələrində 14788 min kubmetr həcmində lildən təmizləmə və 2109 ədəd hidrotexniki qurğunun təmiri işləri yerinə yetirilmişdir. Eyni zamanda, 73 ədəd nasos stansiya və 1895 ədəd subartezian quyusu təmir edilmişdir. “Sudan İstifadəedənlər Birliklərinin İnkişafına Dəstək Layihəsi” çərçivəsində 146793 metr uzunluğunda suvarma kanallarında bərpa və təmizləmə işləri aparılmış, 9301 metr uzunluğunda mövcud kanallar betonla üzlənmiş, onların üzərində 116 ədəd yeni hidrotexniki qurğu tikilmiş və 364 mövcud qurğu təmir və bərpa edilmişdir. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin müvafiq sərəncamlarının icrası olaraq 98 quyuda qazma işləri başa çatdırılmışdır.

Problemlər

Suvarma suyuna olan tələbatın öyrənilməsi sahəsində iş aparılmamışdır.

Təvsiyələr

1. *Strateji Yol Xəritəsində suvarma suyuna olan tələbatın öyrənilməsi tədbiri üzrə icra müddətinin 2017-ci il müəyyən edildiyi nəzərə alınaraq bu istiqamətdə işlər sürətləndirilə bilər.*
2. *Suvarma suyu ilə təminatın yaxşılaşdırılması məqsədilə Strateji Yol Xəritəsində müəyyən edilmiş qaydada fəaliyyət planı hazırlana bilər.*

İcra edilmişdir	—	0%
İcrasına başlanılmışdır	4 tədbirdən 1-i	25%
İcrasına başlanılmamışdır	4 tədbirdən 3-ü	75%

Planlaşdırılmış tədbirlər	Əsas icraçı qurum	Digər icraçı qurumlar	İcra müddəti	Ümumi nəticə	Əlaqələndirici qurum tərəfindən təqdim edilmiş məlumatlar
4.2.1. Suvarma suyuna olan tələbatın öyrənilməsi	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi	“Azərbaycan Meliorasiya və Su Təsərrüfatı” ASC, yerli icra hakimiyyəti orqanları	2017	☐ icra edilmişdir ☐ icrasına başlanılmışdır ☒ icrasına başlanılmamışdır	“Meliorasiya və irriqasiya haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun yeni layihəsinə Nazirlikdə aidiyyəti üzrə baxılmış və 2017-ci il 17 aprel tarixli 03/23-08-664 nömrəli məktubla rəy və təkliflər aidiyyəti üzrə təqdim olunmuşdur.
4.2.2. Suvarma suyu ilə təminatın yaxşılaşdırılması	“Azərbaycan Meliorasiya və Su Təsərrüfatı” ASC	İqtisadiyyat Nazirliyi, Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi, yerli icra hakimiyyəti orqanları	2017–2020	☐ icra edilmişdir ☒ icrasına başlanılmışdır ☐ icrasına başlanılmamışdır	Cari ilin 6 ayı ərzində suvarma şəbəkələrində 14788 min kubmetr həcmində lildən təmizləmə və 2109 ədəd hidrotexniki qurğunun təmiri işləri yerinə yetirilmişdir. Cari ilin 6 ayı ərzində 73 ədəd nasos stansiyası və 1895 ədəd subartezian quyusu təmir edilmişdir. “Sudan İstifadəedənlər Birliklərinin İnkişafına Dəstək Layihəsi” çərçivəsində 146793 metr uzunluğunda suvarma kanallarında bərpa və təmizləmə işləri aparılmış, 9301 metr uzunluğunda mövcud kanallar betonla üzlənmiş, onların üzərində 116 ədəd yeni hidrotexniki qurğu tikilmiş və 364 mövcud qurğu təmir və bərpa edilmişdir. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin müvafiq sərəncamlarının icrası olaraq 98 quyuda qazma işləri başa çatdırılmışdır. Yuxarı Mil kanalının düker qurğusuna qədər 158 metr açıq hissəsinin, 2,642 km uzunluğunda düker qurğusunun tikinsi tamamlanmış və dükerin çıxışından sonra kanalın en kəsinin qazılması üçün torpaq işləri yerinə yetirilmişdir. Eyni zamanda həmin hissədə kanalın üzərində 1 avtomobil körpüsü, 2 suburaxan, 1 selötürücü və 1 səviyyəqaldıran qurğuların tikintisi üzrə işlər aparılmışdır. Neftçala magistral kanalının torpaq məcrada 3,94 km-lik hissəsinin tikintisi üzrə torpaq işləri tamamlanmış, həmin hissədə beton üzlük və qurğuların, o cümlədən 3 ədəd suburaxıcı qurğunun, akvedukun və avtomobil körpüsünün tikintisi işləri yerinə yetirilmişdir. Sabirabad rayonunun 4147 (ondan 200 hektar yeni suvarılan) hektar torpaq sahəsinin su təminatının yaxşılaşdırılması üçün “H” magistral kanalının 5,767 km uzunluğunda hissəsinin qurğularla birlikdə tikintisi və 1-ci pillə nasos stansiyasında 2-ci hidromexaniki avadanlığın quraşdırılması işləri başa çatdırılmışdır. Cari ilin 1 may tarixində kanala 5 kubmetr suyun verilməsi ilə Sabirabad

					rayonunun 3947 hektar əkin sahəsinin su təminatı yaxşılaşdırılmış və 200 hektar yeni suvarılan torpaq sahəsi suvarma suyu ilə təmin olunmuşdur. Araz çayının yeni qolunun tikintisi obyektı üzrə kanalın 33,2 km-lik hissəsində tikinti işləri aparılmış, həmin hissənin 24 km-lik hissəsinin en kəsiyi qazılmış və onun üzərindəki qurğuların tikintisi tamamlanmışdır. Şəmkir maşın kanalının 2-ci növbəsinin qurğularla birlikdə tikintisi obyektı üzrə kanalın İpək Yolu ilə kəsişməsindən sonra 4950 metr hissəsinin qurğularla birgə tikintisi tamamlanmışdır. “Şabran, Siyəzən və Xızı rayonları ərazisində mövcud suvarılan torpaqların su təminatının yaxşılaşdırılması və yeni suvarılan torpaqların istifadəyə verilməsi” obyektı üzrə Siyəzən rayonunda 34868 metr, Xızı rayonunda 6988 metr və Şabran rayonunda 34915 metr uzunluğunda paylayıcı boru kəməri qurğularla birlikdə quraşdırılmışdır. SİB üzvlərinə SİB-lərə rəhbərlik və onların idarəedilməsi, sahələrdə suyun paylanması, şəbəkələrin istismarı və texniki xidmət, maliyyə idarəetməsi mövzularında, eləcə də sosial və aqronomik aspektlərdə 410 təlim keçirilmişdir. SİB-in heyət üzvləri arasında su pulunun vaxtında və tam həcmdə yığılmasının
4.2.3. Müasir suvarma sistemlərinin tətbiqinin genişləndirilməsi	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi	“Aqrolizing” ASC, yerli icra hakimiyyəti orqanları	2017–2020	☐ icra edilmişdir ☐ icrasına başlanılmışdır ☒ icrasına başlanılmamışdır	Cari ilin ikinci yarısında görülmək işlərə dair müvafiq məlumatlar növbəti rüblük və illik hesabatlarda veriləcəkdir.
4.2.4. Sudan İstifadədənələr Assosiasiyalarının fəaliyyətinin genişləndirilməsi	“Azərbaycan Meliorasiya və Su Təsərrüfatı” ASC	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi, yerli icra hakimiyyəti orqanları	2017–2020	☐ icra edilmişdir ☐ icrasına başlanılmışdır ☒ icrasına başlanılmamışdır	SİB üzvlərinə SİB-lərə rəhbərlik və onların idarəedilməsi, sahələrdə suyun paylanması, şəbəkələrin istismarı və texniki xidmət, maliyyə idarəetməsi mövzularında, eləcə də sosial və aqronomik aspektlərdə 410 təlim keçirilmişdir. SİB-in heyət üzvləri arasında su pulunun vaxtında və tam həcmdə yığılmasının SİB-in dayanıqlı fəaliyyətinə təsiri barəsində izahat işləri aparılmış, sudan pullu istifadə üzrə müqavilə şərtlərinin pozulması və su pulunun toplanması sahəsində sui-istifadə hallarına yol verilməsinə qarşı qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş tədbirlər barədə məlumat verilmişdir. SİB-lər üzrə 2017-ci il üçün tədbirlər planları tərtib olunub, təsdiq edilmişdir və icrasına ciddi nəzarət edilir.

					1516 km-lik kollektor-drenaj şəbəkəsi, 6112 km-lik suvarma kanalları lildən təmizlənmişdir. Şəbəkələr üzərində 2578 hidrotexniki qurğu cari təmir edilmişdir. 193 km-lik suvarma, 79,1 km-lik kollektor-drenaj şəbəkəsi və 116 qurğu təmir və bərpa olunmuşdur. 9,3 km-lik kanal beton üzlüyə alınmış, 364 qurğu tikilmişdir. Mövcud 486 SİB öz ofislərində, bələdiyyənin və ya SSI-lərin binalarında yerləşdirilmişdir. Beynəlxalq təşkilatların maliyyə dəstəyi ilə 201 SİB üçün müasir səviyyəli ofis binaları tikilmişdir. Bu işlər gələcəkdə də davam etdiriləcəkdir. 5200 hektar sahəyə xidmət edən 156 km-lik daxili təsərrüfat suvarma şəbəkəsi SİB-lərin uzunmüddətli istifadəsinə verilmişdir.
--	--	--	--	--	--

Prioritet 4.3. Kənd təsərrüfatı məhsulları istehsalçılarının texnika, maşın və avadanlıqlarla təminatının yaxşılaşdırılması və aqroservis xidmətləri bazarının inkişaf etdirilməsi

Görülmüş işlər barədə qısa məlumat:

Cari ildə “Aqrolizinq” ASC tərəfindən 5103 ədəd kənd təsərrüfatı texnikası alınaraq bölgələrdə məhsul istehsalçılarının istifadəsinə verilmişdir. Göstərilən müddətdə 3525 ədəd kənd təsərrüfatı texnikası, o cümlədən 9 ədəd taxılıyığan kombayn, 9 ədəd pambıqyıqan kombayn, 681 ədəd traktor və 2826 ədəd digər texnika 525 hüquqi və fiziki şəxsə lizinqə verilmiş və ya lizinq yolu ilə satılmışdır.

İcra edilmişdir	–	0%
İcrasına başlanılmışdır	3 tədbirdən 1-i	33%
İcrasına başlanılmamışdır	3 tədbirdən 2-si	67%

Planlaşdırılmış tədbirlər	Əsas icraçı qurum	Digər icraçı qurumlar	İcra müddəti	Ümumi nəticə	Əlaqələndirici qurum tərəfindən təqdim edilmiş məlumatlar
4.3.1. Kənd təsərrüfatı texnikası parkının inkişaf etdirilməsi	"Aqrolizing" ASC	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi, İqtisadiyyat Nazirliyi, yerli icra hakimiyyəti orqanları	2017–2020	☐ icra edilmişdir ☒ icrasına başlanılmışdır ☐ icrasına başlanılmamışdır	Kənd təsərrüfatı sahəsində texnika parkının yenilənməsi məqsədilə cari ildə "Aqrolizing" ASC tərəfindən 5103 ədəd, o cümlədən 954 ədəd traktor, 602 ədəd traktor yedəkləri, 614 ədəd çiyidsəpən, 552 ədəd pambıq kultivatoru, 264 ədəd çiləyici və 2117 ədəd digər kənd təsərrüfatı texnikası alınaraq bölgələrdə məhsul istehsalçılarının istifadəsinə verilmişdir. Göstərilən müddətdə 3525 ədəd kənd təsərrüfatı texnikası, o cümlədən 9 ədəd taxılıyığan kombayn, 9 ədəd pambıqyığan kombayn, 681 ədəd traktor və 2826 ədəd digər texnika 525 hüquqi və fiziki şəxsə lizinqə verilmiş və ya lizinq yolu ilə satılmışdır.
4.3.2. İnnovativ, eləcə də kiçikhəcmli texnika, maşın və avadanlıqlarla təminatın yaxşılaşdırılması	"Aqrolizing" ASC	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi, İqtisadiyyat Nazirliyi, yerli icra hakimiyyəti orqanları	2017–2020	☐ icra edilmişdir ☐ icrasına başlanılmışdır ☒ icrasına başlanılmamışdır	Kənd təsərrüfatında innovativ texnikaların tətbiq edilməsi məqsədilə "Aqrolizing" ASC tərəfindən 2017-ci ildə dünyanın məşhur texnika istehsalçılarından ümumilikdə 1525 müxtəlif növ və təyinatlı kənd təsərrüfatı texnikası alınaraq istifadəyə verilmişdir. Belə ki, 140 "John Deere" markalı pambıqyığan kombayn, 218 "Landini" markalı traktor, 70 "New Holland" markalı traktor, 212 şəkərçuğunduru səpən aqreqat, müxtəlif növ 109 kultivator və s. respublikanın rayonlarında fəaliyyət göstərən kənd təsərrüfatı məhsulları istehsalçılarının istifadəsinə verilmişdir. Alınmış texnikadan 613-ü pambığın, 415-i şəkər çuğundurunun və 12-si yem məhsullarının istehsalında, 25-i taxılçılıqda, 31-i kartofçuluqda, 41-i soya, noxud və meyvə istehsalında istifadə olunur. Bununla yanaşı, cəmi müxtəlif 373 markalı traktor, 3 çəltikyığan kombayn, 12 ümumi müasir becərmə texnikası cari ildə alınaraq istifadəyə verilmişdir.
4.3.3. Aqroservis xidmətləri bazarının inkişaf etdirilməsi	"Aqrolizing" ASC	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi, İqtisadiyyat Nazirliyi, yerli icra hakimiyyəti orqanları	2017–2020	☐ icra edilmişdir ☐ icrasına başlanılmışdır ☒ icrasına başlanılmamışdır	Cari ilin ikinci yarısında görülməli işlərə dair müvafiq məlumatlar növbəti rüblük və illik hesabatlarda verilecəkdir.

Prioritet 4.4. Toxum və ting bazarının inkişaf etdirilməsi və yerli istehsal potensialının gücləndirilməsi

Görülmüş işlər barədə qısa məlumat:

"Toxumçuluq haqqında" Azərbaycan Respublikasının yeni qanun layihəsi FAO ilə birgə işlənilib müzakirəyə təqdim edilmişdir. Mərkəzi Toxum Sertifikatlaşdırma Laboratoriyasının tikintisi davam etdirilir. 7 Regional Toxum Sertifikatlaşdırma Laboratoriyasının (Salyan RTSL, Sabirabad RTSL, Lənkəran RTSL, Şamaxı RTSL, Tovuz RTSL, Bərdə RTSL və Ucar RTSL) tikintisi və maddi-texniki bazasının təminatı başa çatmaq üzrədir. 2 Regional Toxum Sertifikatlaşdırma Laboratoriyasının (Göygöl RTSL və Quba RTSL) maddi-texniki bazasının təminatı başa çatmışdır. Bundan başqa, 3 RTSL-in (Şəki RTSL, Qax RTSL və Beyləqan RTSL) maddi-texniki bazasının gücləndirilməsi məqsədilə işlər davam etdirilir.

İcra edilmişdir	3 tədbirdən 1-i	33%
İcrasına başlanılmışdır	3 tədbirdən 2-si	67%
İcrasına başlanılmamışdır *	—	0%

** Strateji Yol Xəritəsində bu prioritet üzrə müəyyən edilmiş 4 tədbirdən 1-nin icra müddəti 2018-ci ildə nəzərdə tutulduğundan 2017-ci ilin altı ayı üzrə qiymətləndirmədə həmin tədbirlərin icra vəziyyəti nəzərə alınmamışdır.*

Planlaşdırılmış tədbirlər	Əsas icraçı qurum	Digər icraçı qurumlar	İcra müddəti	Ümumi nəticə	Əlaqələndirici qurum tərəfindən təqdim edilmiş məlumatlar
4.4.1. Toxum və ting istehsalının təşviq edilməsi	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi	yerli icra hakimiyyəti orqanları	2017–2020	☐ icra edilmişdir ☒ icrasına başlanılmışdır ☐ icrasına başlanılmamışdır	“Toxumçuluq haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununa və “Azərbaycan Respublikası regionlarının 2014-2018-ci illərdə sosial-iqtisadi inkişafına dair Dövlət Proqramı”na uyğun olaraq regionlarda toxumçuluq və tingçiliyin genişləndirilməsi məqsədilə özəl toxumçuluq təsərrüfatı kimi fiziki və hüquqi şəxslərin toxum istehsalçılarının reyestrinə daxil edilməsi barədə Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinə 130-dan çox müraciət daxil olmuşdur. “Kənd təsərrüfatı bitkiləri toxumçuluğu ilə məşğul olan hüquqi və fiziki şəxslərin attestasiyadan keçirilməsi və toxum istehsalçılarının reyestrinə daxil edilməsi barədə” Əsasnaməyə uyğun olaraq müraciətlərə müvafiq qaydada baxılmış, təsərrüfatların torpaq sahələri, ötən illər ərzindəki fəaliyyətləri, maddi-texniki vəziyyəti, habelə müvafiq rayon toxum sertifikatlaşdırma laboratoriyasının və rayon bitki mühafizəsi mərkəzinin rəyləri nəzərə alınaraq 100-dən artıq fiziki və hüquqi şəxs təkrar olaraq və ya yeni toxum və ting istehsalçısı kimi qeydiyyatda alınmışdır. Hazırda, qeydiyyatdan keçmiş 270-dən artıq özəl toxum və ting istehsalçısı, 8 kənd təsərrüfatı istehsalı müəssisəsi ölkənin kondisiyalı toxuma olan tələbatını ödəmək məqsədilə toxum və ting istehsalı ilə məşğul olurlar. Respublikada toxum istehsalı sahəsində inkişafın təmin olunması və toxumçuluq sisteminin beynəlxalq standartlara (İSTA, OECD) uyğunlaşdırılması məqsədilə FAO və Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin birgə həyata keçirdiyi texniki yardım layihəsi (Azərbaycanda Toxumçuluğun İnkişafına Dəstək TCP/AZE/3503) çərçivəsində, Bitki Sortlarının Qeydiyyatı və Toxum Nəzarəti üzrə Dövlət Xidmətinin və onun yerli qurumlarının müvafiq sahələr üzrə mütəxəssislərinin FAO tərəfindən cəlb edilmiş beynəlxalq ekspertləri ilə birgə (2017-ci il 15-19 may tarixində Şəki rayonunda və 2017-ci il 5-9 iyun tarixində Bakı şəhərində) təlim seminarı keçirilmişdir. Həmin tədbirlər barədə Dövlət Xidmətinin internet saytında ətraflı məlumat verilmişdir.
4.4.2. Toxum və ting istehsalında keyfiyyət nəzarət sisteminin yaradılması və sertifikatlaşdırma mexanizminin təkmilləşdirilməsi	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi	yerli icra hakimiyyəti orqanları	2017–2020	☐ icra edilmişdir ☒ icrasına başlanılmışdır ☐ icrasına başlanılmamışdır	2017-ci ildə məhsuldar və keyfiyyətli taxıl toxumlarına olan daxili tələbatın ödənilməsi məqsədilə respublikada fəaliyyət göstərən özəl, dövlət istehsal müəssisələrində və Aqrar Elm və İnformasiya Məsləhət Mərkəzinin qurumlarında

					təqribən 52 min hektar toxumluq əkin sahəsində aprobasiya işləri aparılmış və dövlət standartlarının tələbinə cavab verməyən 14 min hektara yaxın sahə toxum dövrüyyəsindən çıxarılmışdır. Bitki Sortlarının Qeydiyyatı və Toxum Nəzarəti üzrə Dövlət Xidmətinin Regional Toxum Sertifikatlaşdırma laboratoriyalarının və sort sınaq məntəqələrinin maddi-texniki avadanlıqla təminatı üçün lazım olan avadanlıqların siyahısı hazırlanmış, FAO-ya, Kənd Təsərrüfatı Layihələri və Kreditlərinin İdarə Edilməsi üzrə Dövlət Xidmətinə və Dünya Bankının nümayəndəliyinə təqdim olunmuşdur. Hazırda toxumçuluğun və tingçiliyin inkişaf etdirilməsi və keyfiyyətə nəzarətin daha da təkmilləşdirilməsi məqsədilə 10 regional toxum sertifikatlaşdırma laboratoriyasının tikintisi başa çatmışdır, 9 laboratoriyaya (Quba RTSL, Şamaxı RTSL, Salyan RTSL, Lənkəran RTSL, Sabirabad RTSL, Beyləqan RTSL, Qax RTSL, Göygöl RTSL və Tovuz RTSL-na) zəruri avadanlıq alınmışdır və bu proses davam etdirilir. 2016-cı ilin payızında 2017-ci ilin məhsulu üçün kənd təsərrüfatı istehsalı müəssisələri və özəl toxumçuluq təsərrüfatları tərəfindən əkilmiş toxumluq taxıl əkinlərinə aqrotexniki qulluq qaydalarının fermerlər tərəfindən düzgün icra olunmasına Bitki Sortlarının Qeydiyyatı və Toxum Nəzarəti üzrə Dövlət Xidmətinin regional mütəxəssisləri tərəfindən nəzarət edilir. 2017-ci ilin məhsulu üçün kənd təsərrüfatı istehsal müəssisələri və özəl toxumçuluq təsərrüfatları tərəfindən Bitki Sortlarının Qeydiyyatı və Toxum Nəzarəti üzrə Dövlət Xidmətinə təqdim edilmiş toxumluq taxıl əkinlərinin qeydiyyatına dair bəyannamələri mövcud qanunvericiliyin tələblərinə uyğun olaraq araşdırılmışdır. Nazirlər Kabinetinin 494s nömrəli 2016-cı il 31 avqust tarixli sərəncamı ilə 2016-cı il üçün təsdiq edilmiş və kvota əsasında istehsal olunmuş yazlıq bitkilərin elit reproduksiya toxumları (yonca-5,75 ton, kartof-75 ton, noxud-3,13 ton, xəşə-0,75 ton, qarğıdalı-10 ton, çəltik-2,5 ton, pomidor-18 kq, soğan-40 kq, xiyar-5 kq, kələm 8 kq, lobya-0,4 ton) istehsalçı şəhadətnaməsi olan fiziki və hüquqi şəxslərə, onlardan daxil olmuş müraciətlər əsasında Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin 2017-ci il 6 mart və 29 mart tarixli bölgüsü ilə güzəştli şərtlərlə satılmışdır.
--	--	--	--	--	--

					FAO-nun "Azərbaycanda Toxumçuluq Sektorunun İnkişafına Dəstək" layihəsi çərçivəsində taxıldöyən maşın, toxumsəpən və toxum təmizləyən avadanlıqların hər birindən iki ədəd olmaqla alınması məqsədilə tender prosesi başa çatmış, avadanlıqlar 2017-ci ilin I rübündə Azərbaycana gətirilmişdir. Avadanlıqların hər birindən 1 ədəd Salyan və İsmayilli DSSM-ə verilmişdir. 2017-ci il 6-10 mart tarixlərində FAO-nun missiyasının sözügedən layihə çərçivəsində Azərbaycana səfəri zamanı 2017-ci il 7 mart tarixində Bakı şəhərində toxumçuluq və bitki sortlarının mühafizəsi haqqında hazırlanmış yeni qanun layihələrinin müzakirəsi məqsədilə maraqlı tərəflərin iştirakı ilə seminar keçirilmişdir. 2017-ci il 15-19 may tarixində Şəki rayonunda və 2017-ci il 05-09 iyun tarixində Bakı şəhərində FAO-nun dəstəyi və təşkilatçılığı ilə Dövlət Xidmətinin və onun yerli qurumlarının 20-yə yaxın mütəxəssisinə toxumun keyfiyyətinə nəzarət və sertifikatlaşdırılmasına dair təlim keçirilmişdir. Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi yanında Bitki Sortlarının Qeydiyyatı və Toxum Nəzarəti üzrə Dövlət Xidməti tərəfindən həyata keçirilən sort-sınaq işlərinin nəticələrinə əsasən 2017-ci ildə 45 bitki üzrə 175 sort və hibrid respublikanın müxtəlif torpaq-iqlim bölgələri üçün qeydiyyatda alınmışdır. Buraya dənli taxıl və paxlalı bitkilərin 35, yem bitkilərinin 2, texniki bitkilərin 2, tərəvəz, bostan və kartof bitkilərinin 101, meyvə və kol bitkilərinin 28, üzüm bitkisinin 6 və xına bitkisinin 1 sort/hibridi daxildir. Qeydiyyatda alınmış sort və hibridlərdən 15 bitki üzrə 26 sorta, o cümlədən payızlıq yumşaq buğdanın 6, arpanın 1, tritikalenin 1, mərciməyin 1, yoncanın 1, pambığın 1, pomidorun 2, şirin bibərin 1, tərəvəz lobyasının 1, acı bibərin 3, soğanın 2, yemişin 2, üzümün 2, tut ağacının 1 və xına bitkisinin 1 sortuna patent verilmişdir. Yeni sortlar məhsuldarlığı və digər təsərrüfat faydalı göstəricilərinə görə mövcud olan sortlardan üstünlük təşkil edir. Bununla yanaşı, 2017-ci ilin I yarımmili ərzində Dövlət Xidmətinə 42 bitki üzrə 228 yeni sort və hibridlər üzrə sifarişlər daxil olmuşdur. Daxil olan sifarişlər 21 müəssisə, təşkilat və digər hüquqi və fiziki şəxsləri əhatə etmişdir. Sifarişlərin 68-i dənli və texniki bitkilərinin, 58-i tərəvəz, bostan və kartof bitkilərinin, 102-si isə çoxillik əkmələrin sort və hibridlərini əhatə etmişdir.
--	--	--	--	--	---

					"Toxumçuluq haqqında" Azərbaycan Respublikasının yeni qanun layihəsi FAO ilə birgə işlənib müzakirəyə təqdim edilmişdir.
4.4.3. Elektron məlumat bazasının yaradılması	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi	yerli icra hakimiyyəti orqanları	2018	☐ icra edilmişdir ☐ icrasına başlanılmışdır ☐ icrasına başlanılmamışdır ☒ 2017-ci ildə icrası qiymətləndirilmir	
4.4.4. Toxumçuluq laboratoriyalarının fəaliyyətinin təkmilləşdirilməsi	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi	yerli icra hakimiyyəti orqanları	2017–2020	☒ icra edilmişdir ☐ icrasına başlanılmışdır ☐ icrasına başlanılmamışdır	Mərkəzi Toxum Sertifikatlaşdırma Laboratoriyasının tikintisi davam etdirilir. 7 Regional Toxum Sertifikatlaşdırma Laboratoriyasının (Salyan RTSL, Sabirabad RTSL, Lənkəran RTSL, Şamaxı RTSL, Tovuz RTSL, Bərdə RTSL və Ucar RTSL) tikintisi və maddi-texniki bazasının təminatı başa çatmaq üzrədir. 2 Regional Toxum Sertifikatlaşdırma Laboratoriyasının (Göygöl RTSL və Quba RTSL) maddi-texniki bazasının təminatı başa çatmışdır. Bundan başqa, 3 RTSL-in (Şəki RTSL, Qax RTSL və Beyləqan RTSL) maddi-texniki bazasının gücləndirilməsi məqsədilə işlər davam etdirilir.

Prioritet 4.5. Gübrə və bitki mühafizə vasitələri ilə təminatın yaxşılaşdırılması

Görülmüş işlər barədə qısa məlumat:

Gübrə və bitki mühafizə vasitələrinin keyfiyyətinə nəzarət hesabat dövründə təmin edilmiş, ölkəyə idxal olunan preparatların nümunələri Xidmətin Toksikologiya və Keyfiyyətə Nəzarət Mərkəzində laborator analiz edilmiş və qeydiyyatda olmayan preparatların ölkə ərazisinə idxalının qarşısı alınmışdır.

Sumqayıt şəhərində yerləşən Karbamid zavodunun tikintisi davam etdirilir.

Problemlər:

Gübrəyə olan tələbatın müəyyən edilməsi istiqamətində iş aparılmamışdır.

Təvsiyələr:

Strateji Yol Xəritəsində gübrəyə olan tələbatın müəyyən edilməsi tədbiri üzrə icra müddətinin 2017-ci il müəyyən edildiyi nəzərə alınaraq bu istiqamətdə işlər sürətləndirilə bilər.

İcra edilmişdir	–	0%
İcrasına başlanılmışdır	5 tədbirdən 2-si	40%
İcrasına başlanılmamışdır	5 tədbirdən 3-ü	60%

Planlaşdırılmış tədbirlər	Əsas icraçı qurum	Digər icraçı qurumlar	İcra müddəti	Ümumi nəticə	Əlaqələndirici qurum tərəfindən təqdim edilmiş məlumatlar
4.5.1. Gübrəyə olan tələbatın müəyyən edilməsi	"Aqrolizing" ASC	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi, yerli icra hakimiyyəti orqanları	2017	☐ icra edilmişdir ☒ icrasına başlanılmışdır ☐ icrasına başlanılmamışdır	Respublikada 11 regional aqrokimya laboratoriyası üçün müasir tələblərə cavab verən inzibati bina tikilmiş, cihaz və avadanlıqlarla, həmçinin reaktivlərlə təchiz edilmişdir. Abşeron və Göygöl regional aqrokimya laboratoriyalarının kadrlarla təmin edilməsi işləri başa çatdırılmış və bu laboratoriyalar tam gücü ilə işləməyə başlamışdır. Həmin laboratoriyalarda 3 minə yaxın torpaq nümunəsi analiz edilmişdir. Digər regional aqrokimya laboratoriyalarının tam fəaliyyətə başlaması və laboratoriyalar üzrə kadrların seçilərək müvafiq vakant vəzifələrə təyin edilməsi işləri 2017-ci ildə tamamlanacaqdır. Aqrokimya laboratoriyaları tərəfindən kənd təsərrüfatına yararlı torpaqlarda aqrokimyəvi tədqiqat işlərinin aparılmasının təşkil edilməsi, sahələrə aqrokimyəvi pasportların verilməsi və kartoqramların hazırlanmasının həyata keçirilməsi, torpağın əlverişli morfoloji, fiziki-kimyəvi, mexaniki və bioloji xüsusiyyətlərindən asılı olaraq kənd təsərrüfatı bitkilərinin qida maddələri, rütubət ehtiyatı ilə təmin edilməsinin müəyyənləşdirilməsi, torpağın qida maddələri ilə təmin olunma dərəcəsi, bitkilərin bioloji xüsusiyyətindən və məhsuldarlıqdan asılı olaraq tələb olunan gübrə normalarının müəyyən edilməsi fermerlərə və torpaq mülkiyyətçilərinə dövlət dəstəyinin gücləndirilməsi baxımından mühüm əhəmiyyətə malik olacaqdır. Hazırda 2018-ci ilin məhsulu üçün 2017-ci ildə 900 min hektardan artıq sahədə payızlıq taxıl bitkiləri əkilməsi üçün şum aparılır. Aqrotekniki tələblərə müvafiq olaraq şum altına vermək üçün hər hektara fiziki çəkiddə 400 kq olmaqla 360 min ton fosfor (superfosfat) və 100 kq olmaqla 90 min ton kalium (kalium sulfat) gübrəsi, həmçinin səpinqabağı becərmədə və ya səpinlə birlikdə vermək üçün hər hektara 150 kq olmaqla 135 min ton azot (ammonium nitrat) gübrəsi tələb olunur. Buna baxmayaraq Respublikamızda çoxillik təcrübələrə əsasən adətən tələbatın 15-16 faizi həcmində mineral gübrələrdən istifadə edilir. Qeyd olunanları nəzərə alsaq, faktiki olaraq payızlıq taxıl əkinləri üçün 87,7 min ton mineral gübrəyə, o cümlədən 54 min ton fosfor, 13,5 min ton kalium və 20,2 min ton azot gübrəsinə tələbat olacaqdır.
4.5.2. Gübrələrdən istifadənin	Kənd	yerli icra	2017–	☐ icra edilmişdir	"Aqrolizing" ASC və digər təşkilatlar tərəfindən gətirilmiş

təşviq edilməsi	Təsərrüfatı Nazirliyi	hakimiyyəti orqanları	2020	☐ icrasına başlanılmışdır ☒ icrasına başlanılmamışdır	mineral gübrələrin güzəştli satışı istiqamətində məqsədyönlü tədbirlər görülmüş, tətbiq edilən gübrələrin növlərinin seçilməsində, normaların müəyyənləşdirilməsində və vaxtında sahəyə verilməsində istehsalçılara lazımi tövsiyələr verilmişdir. Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2007-ci il 15 fevral tarixli 32 nömrəli qərarı ilə təsdiq olunmuş "Aqrolizing" ASC və digər hüquqi və fiziki şəxslər tərəfindən kənd təsərrüfatı məhsulları istehsalçılarına mineral gübrələrin güzəştli satılması qaydaları"na və Nazirlər Kabinetinin 2014-cü il 01 avqust tarixli 270 nömrəli qərarının icrasına uyğun olaraq satıcı təşkilatlar tərəfindən 2017-ci ildə yanvar-iyun ayları ərzində 58703 nəfər istehsalçıya 612204.31 hektara görə güzəştli 81714,8 ton mineral gübrələr satılmış, buna görə dövlət büdcəsindən satıcı təşkilatlara 53,26 milyon manat ödənilmişdir. 2017-ci ilin 6 ayı ərzində ölkəyə idxal edilən gübrənin miqdarı ötən illə müqayisədə 2,5 dəfə artmışdır.
4.5.3. Bitki mühafizə vasitələri ilə təminatın yaxşılaşdırılması	"Aqrolizing" ASC	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi, yerli icra hakimiyyəti orqanları	2017–2020	☐ icra edilmişdir ☐ icrasına başlanılmışdır ☒ icrasına başlanılmamışdır	"Aqrolizing" ASC və digər təşkilatlar tərəfindən gətirilmiş mineral gübrələrin və pestisidlərin güzəştli satışı istiqamətində məqsədyönlü tədbirlər görülmüş, tətbiq edilən gübrələrin növlərinin seçilməsində, normaların müəyyənləşdirilməsində və vaxtında sahəyə verilməsində istehsalçılara lazımi tövsiyələr verilmişdir. Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2007-ci il 15 fevral tarixli 32 nömrəli qərarı ilə təsdiq olunmuş "Aqrolizing" ASC və digər hüquqi və fiziki şəxslər tərəfindən kənd təsərrüfatı məhsulları istehsalçılarına mineral gübrələrin və pestisidlərin güzəştli satılması qaydaları"na və Nazirlər Kabinetinin 2014-cü il 01 avqust tarixli 270 nömrəli qərarının icrasına uyğun olaraq satıcı təşkilatlar tərəfindən 2017-ci ildə yanvar-iyun ayları ərzində 2 332 nəfər istehsalçıya 45 292,94 hektara görə güzəştli 24 554 litr pestid satılmış, buna görə dövlət büdcəsindən satıcı təşkilatlara 43,18 milyon manat ödənilmişdir.
4.5.4. Gübrə və bitki mühafizə vasitələrinin keyfiyyətinə nəzarətin gücləndirilməsi	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi	yerli icra hakimiyyəti orqanları	2017–2020	☐ icra edilmişdir ☐ icrasına başlanılmışdır ☒ icrasına başlanılmamışdır	Gübrə və bitki mühafizə vasitələrinin keyfiyyətinə nəzarət hesabat dövründə təmin edilmiş, ölkəyə idxal olunan preparatların nümunələri Xidmətin Toksikologiya və Keyfiyyətə Nəzarət Mərkəzində laborator analiz edilmiş və qeydiyyatda olmayan preparatların ölkə ərazisinə idxalının qarşısı alınmışdır (gübrə və bitki mühafizə vasitələrinin

					keyfiyyətinə nəzarət hesabat dövründə Xidmətin Toksikologiya və Keyfiyyətə Nəzarət Mərkəzində ölkəyə gətirilən 1081 pestisid nümunəsinin, 8178 aqrokimyəvi maddə nümunəsinin keyfiyyət göstəriciləri, idxal və ixrac edilən kənd təsərrüfatı məhsullarının 21379 nümunəsində pestisidlərin, 18918 nümunədə nitrat və nitrit qalıqlarının, 2140 nümunədə mikotoksin, 20708 nümunədə isə ağır metalların miqdarı təyin edilmiş, mövcud qanunvericiliyə uyğun olaraq qeydiyyatdan keçirildikdən sonra ölkə ərazisinə idxalına icazə verilmişdir). Sahə üzrə ixtisaslı kadrların seçilməsi prosesi davam etdirilir. Dövlət sınağından keçməmiş, qeydiyyata alınmamış pestisidlərin, bioloji preparatların və aqrokimyəvi maddələrin qeydiyyata alınması Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2007-ci il 22 yanvar tarixli 10 nömrəli qərarı ilə təsdiq edilmiş "Pestisidlərin, bioloji preparatların və aqrokimyəvi maddələrin dövlət sınağının aparılması, qeydiyyata alınması və istifadəsinə icazə verilmiş preparatların siyahısına daxil edilməsi" Qaydalarına uyğun aparılması təmin edilmişdir. Fermerlər və torpaq istifadəçiləri arasında gübrə və bitki mühafizə vasitələrinin tətbiqi sahəsində maarifləndirmə işlərinin aparılması, müvafiq tövsiyələr verilməsi istiqamətində işlər davam etdirilmişdir. Tədbirlər planına uyğun işlər davam etdirilir.
4.5.5. Gübrə istehsalında yerli istehsalın təşviq olunması	İqtisadiyyat Nazirliyi	yerli icra hakimiyyəti orqanları	2017–2020	☐ icra edilmişdir ☒ icrasına başlanılmışdır ☐ icrasına başlanılmamışdır	İşçi qrupun 2017-ci il 16 iyun tarixli ilk iclasında gübrə istehsalında yerli istehsalın təşviqi istiqamətində müzakirələr aparılmışdır. Sahə üzrə mövcud meyarlara cavab verən layihələr Nazirliyə daxil olacağı təqdirdə, investisiya təşviqi sənədi veriləcəkdir. Sumqayıt şəhərində yerləşən Karbamid zavodunun tikintisi davam etdirilir.

Prioritet 4.6. Heyvandarlığın qarışıq qüvvəli yem ilə təminatının yaxşılaşdırılması və damazlıq işinin inkişaf etdirilməsi

Görülmüş işlər barədə qısa məlumat:

2017-ci ilin 5 ayı ərzində subsidiya şamil olunan 22533 baş buzova subsidiya ödənilməsi üçün müvafiq qərar verilmişdir. FAO ilə əməkdaşlıq çərçivəsində icra olunan “Azərbaycanda Mədarlığın və Yem İstehsalının İnkişaf Etdirilməsi” Layihəsi üzrə yerli cinslərin qorunması, yeni cinslərin yaradılması, damazlıq əhəmiyyətli heyvanların molekulyar–genetik analiz vasitəsilə müəyyən edilməsi və embrion transplantasiyası istiqamətində tətbiqi, qeyd olunan istiqamətlər üzrə kadr hazırlığının təmin edilməsi nəzərdə tutulub. 2 zona müşavirəsi, süni mayalanma modulu üzrə 2 təlim keçilib və 28 nəfər yeni süni mayalanma mütəxəssisi hazırlanmışdır. Respublika Süni Mayalanma Mərkəzində yeni alınmış törədicilərdən toxum alınıb, törədicilərin kataloqu hazırlanaraq çap edilmişdir.

İcra edilmişdir	–	0%
İcrasına başlanılmışdır	3 tədbirdən 2-si	67%
İcrasına başlanılmamışdır	3 tədbirdən 1-i	33%

Planlaşdırılmış tədbirlər	Əsas icraçı qurum	Digər icraçı qurumlar	İcra müddəti	Ümumi nəticə	Əlaqələndirici qurum tərəfindən təqdim edilmiş məlumatlar
4.6.1. Qarışıq qüvvəli yem bazarının strukturunun öyrənilməsi və bu sahənin inkişaf etdirilməsi	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi	yerli icra hakimiyyəti orqanları	2017–2020	☐ icra edilmişdir ☐ icrasına başlanılmışdır ☒ icrasına başlanılmamışdır	Respublikada yem istehsalı və emalı ilə əlaqədar ehtiyacların müəyyənləşdirilməsinin araşdırılmasına başlanılmış və ilkin məlumatlar formalaşdırılmışdır. Yem istehsalı səviyyəsinin yüksəldilməsi məsələləri “Azərbaycan Respublikasında 2018-2022-ci illərdə maldarlığın intensiv inkişaf etdirilməsinə dair Dövlət Proqramı” və “Azərbaycan Respublikasında örüş-otlaq sahələrinin və biçənlərin səmərəli istifadə olunmasına dair 2018-2022-ci illər üçün Dövlət Proqramı” layihələrində öz əksini tapmışdır. Tam araşdırmanın 2017-ci ilin sonuna kimi başa çatdırılması nəzərdə tutulmuşdur. Təsərrüfatların yem ehtiyaclarının və bunun üçün tələb olunan əkinlərin müəyyən edilməsi metodikasını özündə əks etdirən elektron cədvəl hazırlanmış, müvafiq təlimatlarla birgə Nazirliyin internet saytında yerləşdirilmişdir. FAO ilə əməkdaşlıq çərçivəsində “Azərbaycanda Maldarlığın və Yem İstehsalının İnkişaf Etdirilməsi” və “Azərbaycanda qoyunçuluq üzrə dayanıqlı dəyər zəncirinin inkişaf etdirilməsi” layihələri hazırlanmışdır. Həmin layihələr üzrə nümunəvi yem istehsalının, modern yemləmə və otlaqlardan istifadə təcrübəsinin genişləndirilməsi işinin təşkili nəzərdə tutulmuşdur. Təsərrüfatların yem ehtiyaclarının və bunun üçün tələb olunan əkinlərin müəyyən edilməsi elektron cədvəli hazırlanmış, müvafiq təlimatlarla birgə nazirliyin internet saytında yerləşdirilmişdir.
4.6.2. Süni mayalandırma və embrion köçürmə metodundan istifadənin genişləndirilməsi	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi	yerli icra hakimiyyəti orqanları	2017–2020	☐ icra edilmişdir ☒ icrasına başlanılmışdır ☐ icrasına başlanılmamışdır	2017-ci 5 ayı ərzində subsidiya şamil olunan 22533 baş buzova subsidiya ödənilməsi üçün müvafiq qərar verilmişdir. FAO ilə əməkdaşlıq çərçivəsində icra olunan “Azərbaycanda Maldarlığın və Yem İstehsalının İnkişaf Etdirilməsi” Layihəsi üzrə yerli cinslərin qorunması, yeni mədəni cinslərin yaradılması, damazlıq əhəmiyyətli heyvanların molekulyar-genetik analiz vasitəsilə müəyyən edilməsi və embrion transplantasiyası istiqamətində tətbiqi, qeyd olunan istiqamətlər üzrə kadr hazırlığının təmin edilməsi nəzərdə tutulmuşdur. 2 zona müşavirəsi, EKTİS süni mayalanma modulu üzrə 2 təlim keçilmişdir. 4 təlim kursu keçirilmiş, 28 nəfər yeni süni mayalanma mütəxəssisi hazırlanmışdır. Respublika Süni Mayalanma Mərkəzində yeni alınmış törədicilərdən toxum alınır, törədicilərin kataloqu hazırlanaraq

					çap edilib.
4.6.3. Damazlıq quşçuluğun inkişafının dəstəklənməsi	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi	İqtisadiyyat Nazirliyi, yerli icra hakimiyyəti orqanları	2017–2020	☐ icra edilmişdir ☒ icrasına başlanılmışdır ☐ icrasına başlanılmamışdır	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin təkliflərinə əsasən Nazirlər Kabinetinin 2017-ci il 24 avqust tarixli 337 nömrəli qərarına əsasən, “Azərbaycan Respublikasında idxal-ixrac əməliyyatları üzrə gömrük rüsumlarının dərəcələri haqında” Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 1998-ci il 22 aprel tarixli 91 nömrəli qərarında dəyişiklik edilmişdir. Belə ki, çəkisi 185 qr-dan artıq olmayan ana və əcdad cinsi xətti ilə çoxaldılan ev toyuqlarının (<i>Gallus domesticus</i>) cücələrinin yumurtlayan növləri, çəkisi 185 qr-dan artıq olmayan ana və əcdad cinsi xətti ilə çoxaldılan ev toyuqlarının (<i>Gallus domesticus</i>) cücələrinin digər növləri idxal rüsumundan azad edilmişdir. Hazırda 8 fabrik üzrə 80 milyon ədəd damazlıq yumurta istehsal edilir.

Prioritet 4.7. Kənd təsərrüfatı məhsulları istehsalçılarının baytarlıq və fitosanitar xidmətləri ilə təminatının yaxşılaşdırılması

Strateji Yol Xəritəsində bu prioritet üzrə müəyyən edilmiş tədbirlərin icra müddəti 2018–2019-cu illəri əhatə etdiyi üçün 2017-ci ilin ilk altı ayı üzrə qiymətləndirmədə həmin tədbirlərin icra vəziyyəti nəzərə alınmamışdır.

Planlaşdırılmış tədbirlər	Əsas icraçı qurum	Digər icraçı qurumlar	İcra müddəti	Ümumi nəticə	Əlaqələndirici qurum tərəfindən təqdim edilmiş məlumatlar
4.7.1. Özəl baytaliq şəbəkəsinin inkişaf etdirilməsi	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi	İqtisadiyyat Nazirliyi, yerli icra hakimiyyəti orqanları	2018–2019	☐ icra edilmişdir ☐ icrasına başlanılmışdır ☐ icrasına başlanılmamışdır ☒ 2017-ci ildə icrası qiymətləndirilmir	
4.7.2. Heyvanların sağlamlığının izlənməsi və nəzarəti üzrə effektiv sistemin yaradılması	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi	yerli icra hakimiyyəti orqanları	2018–2019	☐ icra edilmişdir ☐ icrasına başlanılmışdır ☐ icrasına başlanılmamışdır ☒ 2017-ci ildə icrası qiymətləndirilmir	
4.7.3. Bitkilərin sağlamlığının izlənməsi və nəzarəti üzrə effektiv sistemin yaradılması	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi	yerli icra hakimiyyəti orqanları	2018–2019	☐ icra edilmişdir ☐ icrasına başlanılmışdır ☐ icrasına başlanılmamışdır ☒ 2017-ci ildə icrası qiymətləndirilmir	Kənd təsərrüfatı bitkilərinin sağlamlığının izlənməsi məqsədilə ərazilərin mövcud fitosanitar vəziyyətini araşdırmaq üçün mütəmadi olaraq müşahidələrin aparılması, sirayətlənmiş və xəstəliklərlə yoluxmuş sahələrin aşkarlanması və integrir mübarizə tədbirlərinin aparılması: <i>Siçanabənzər gəmiricilərin</i> aşkarlanması üçün 1428525 hektar sahədə müşahidə işləri aparılmış, 604072 hektar ərazidə sirayətlənmə aşkar edilmişdir. Zərərvericiyə qarşı təsərrüfat subyektləri hesabına 45722 ha sahədə mexaniki, 9056 hektar sahədə kimyəvi mübarizə, büdcə vəsaitləri hesabına 146471 ha sahədə kimyəvi mübarizə aparılmışdır. Respublika üzrə cəmi 201249 ha sahədə mübarizə tədbirləri görülmüşdür. <i>Çəyirtkəkimilər.</i> Sirayətlənmiş sahələri aşkar etmək məqsədilə 321668 ha sahədə müşahidələr aparılmış, 94593 ha sahədə sirayətlənmə aşkar edilmiş, 1523 ha sahədə təsərrüfat subyektləri hesabına, 27267 ha sahədə dövlət büdcəsindən ayrılan vəsait hesabına kimyəvi mübarizə aparılmışdır. Dənli bitkilərin zərərvericilərini və xəstəliklərini aşkar etmək məqsədilə 244911 ha sahədə yoxlama-müşahidə işləri aparılmış, 45689 ha sahədə sirayətlənmə və yoluxma olduğu müəyyən edilmiş, 22144 ha sahədə mübarizə işləri görülmüşdür. <i>Yonca bitkisi.</i> Müşahidə aparılmış 114202 ha sahənin 130765 hektarında sirayətlənmə aşkar edilmiş, 56138 ha sahədə mübarizə tədbirləri aparılmışdır. <i>Pambıq bitkisi.</i> Pambıq bitkisinin zərərverici və xəstəliklərini aşkar etmək məqsədilə 114202 ha sahədə müşahidələr

					aparılmış, 130765 ha sahədə sirayətlənmə aşkar edilmiş, 56138 ha sahədə mübarizə tədbirləri aparılmışdır. <i>Tütün bitkisi.</i> Zərərverici və xəstəliklərə qarşı 862 ha sahədə mübarizə tədbirləri aparılmışdır. <i>Kartof bitkisinin</i> zərərverici və xəstəliklərini aşkarlamaq üçün 61322 ha sahədə müşahidə aparılmış, 63821 ha sahədə sirayətlənmə aşkar edilmiş, 40613 ha sahədə kimyəvi mübarizə tədbirləri görülmüşdür. <i>Bostan-tərəvəz bitkilərinin</i> zərərverici və xəstəliklərini aşkarlanması üçün 56935 ha sahədə müşahidə aparılmış, 27025 ha sahədə sirayətlənmə müəyyən edilmiş, təsərrüfat subyektləri hesabına 22479 ha sahədə kimyəvi mübarizə aparılmışdır. <i>Meyvə bitkilərinin</i> zərərverici və xəstəliklərini aşkar etmək məqsədilə 226473 ha sahə yoxlanılmış, 122352 ha sahədə sirayətlənmə aşkar edilmiş, 61968 ha sahədə mübarizə işi aparılmışdır. O cümlədən, karantin tətbiq edilən ziyanlı orqanizmlərə qarşı 6422 ha sahədə kimyəvi mübarizə tədbirləri görülmüşdür. <i>Üzüm sahələrində</i> 50534 ha sahədə müşahidələr aparılmış, 35813 ha sahədə sirayətlənmə aşkar edilmiş, 49547 ha sahədə mübarizə işi aparılmışdır. Əkinlərin əlaq otları ilə sirayətlənməsini müəyyənləşdirmək üçün 707420 ha sahədə yoxlama-müşahidə işləri aparılmış, 823624 ha sahədə sirayətlənmə aşkar edilmiş, 65013 ha sahədə mexaniki, 254195 ha sahədə kimyəvi üsullarla mübarizə tədbirləri aparılmışdır. Respublika üzrə 2017-ci ilin altı ayı ərzində kənd təsərrüfatı bitkilərinin zərərverici, xəstəlik və əlaq otlarının aşkarlanması üçün 3351317 ha sahədə müşahidə işləri aparılmış, 1977934 ha sahədə sirayətlənmə və yoluxma aşkar edilmiş, 809405 ha sahədə mübarizə işləri görülmüşdür. O cümlədən, 121341 ha sahədə mexaniki, 688064 ha sahədə kimyəvi mübarizə işləri həyata keçirilmişdir. 628910 ha sahədə təsərrüfat subyektləri hesabına, 180495 ha sahədə dövlət büdcəsindən ayrılan vəsait hesabına mübarizə tədbirlərinin aparılmışdır. Tədbirlər davam etdirilir.
4.7.4. Bitki mühafizəsi sahəsində inteqrirlənmiş mübarizə tədbirləri sistemlərinin hazırlanması və tətbiq	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi	yerli icra hakimiyyəti orqanları	2018–2019	☐ icra edilmişdir ☐ icrasına başlanılmışdır ☐ icrasına başlanılmamışdır	

edilməsi				☒ 2017-ci ildə icrası qiymətləndirilmir	
4.7.5. Baytarlıq və fitosanitar xidmətləri üzrə laboratoriyaların modernləşdirilməsi	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi	yerli icra hakimiyyəti orqanları	2018–2019	☐ icra edilmişdir ☐ icrasına başlanılmışdır ☐ icrasına başlanılmamışdır ☒ 2017-ci ildə icrası qiymətləndirilmir	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi yanında Dövlət Fitosanitar Nəzarəti Xidmətinin Respublika Karantin Ekspertiza Mərkəzinin və Respublika Toksikologiya və Keyfiyyət Nəzarət Mərkəzinin laboratoriyalarının modernləşdirilməsi istiqamətində mövcud vəziyyət araşdırılmış, çatışmazlıqlar və ehtiyaclar müəyyənləşdirilmiş və diaqnostika xidmətlərinin gücləndirilməsi üzrə strateji inkişaf planı hazırlanmışdır. Xaçmaz regional karantin ekspertiza laboratoriyasının qurulması, mütəxəssislər və avadanlıqla təmin olunması istiqamətində işlərə başlanılmışdır. Laboratoriyalarda işlərin beynəlxalq tələblərə uyğunlaşdırılması və gələcəkdə beynəlxalq akkreditasiyanın alınması üçün keyfiyyət nəzarət sisteminin təkmilləşdirilməsi, standart fəaliyyət prosedurları, diaqnostika protokolları və təlimatların hazırlanması istiqamətində işlər davam etdirilmişdir. Eyni zamanda laboratoriya mütəxəssisləri üçün təlim kurslarının təşkili işi davam etdirilmişdir. Dövlət Xidmətinin 3 əməkdaşı FAO-nun MTF/AZE/007/STF layihəsi çərçivəsində əsasən fuzarium cinsi göbələklər və nematodlar olmaqla, torpaq patogenlərinin öyrənilməsi üzrə SİMMYT-nin Ankara mərkəzində təlim keçmişlər.

Prioritet 5.1. Aqrar təhsilin keyfiyyətə yeni inkişaf mərhələsinə keçidinin təmin edilməsi

Görülmüş işlər barədə qısa məlumat:

Aqrar sahədə peşə təhsilinin inkişaf etdirilməsi məqsədilə kənd təsərrüfatı və turizm sahəsində ixtisaslaşmış kadrlara olan tələbatı ödəmək üçün müasir infrastruktur, maddi-texniki baza və tədris resurslarına malik Qəbələ Dövlət Peşə Təhsil Mərkəzinin inşası son tamamlama mərhələsinə daxil olmuşdur. Bu mərkəzdə tədris edilməsi məqsədilə donor təşkilatların iştirakı ilə bağçılıq, heyvandarlıq və aqroservis mütəxəssisi ixtisasları üzrə yeni kurikulumlar və müvafiq tədris vəsaitləri tərtib edilmişdir.

"Gilan Agriculture Group" ilə Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti və Aqrar Elm və İnformasiya Məsləhət Mərkəzi arasında əməkdaşlıq haqqında Anlaşma Memorandumu imzalanmışdır. Bundan əlavə, "Yalama Aqropark" şirkəti ilə əməkdaşlıq sahəsində də Memorandumun imzalanması gözlənilir.

Təvsiyələr:

Ali və peşə təhsili müəssisələri ilə məhsul istehsalı ilə məşğul olan müəssisələr arasında əməkdaşlığın səmərəli təşkili üçün beynəlxalq təcrübə, xüsusilə də Avropa Birliyinə üzv olan ölkələrin təcrübəsi öyrənilə və bu təcrübənin də ölkədə tətbiqi üçün imkanlar dəyərləndirilə bilər.

İcra edilmişdir	–	0%
İcrasına başlanılmışdır	3 tədbirdən 2-si	67%
İcrasına başlanılmamışdır	3 tədbirdən 1-i	33%

Planlaşdırılmış tədbirlər	Əsas icraçı qurum	Digər icraçı qurumlar	İcra müddəti	Ümumi nəticə	Əlaqələndirici qurum tərəfindən təqdim edilmiş məlumatlar
5.1.1. Aqrar sahədə ali təhsilin inkişaf etdirilməsi	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi	Təhsil Nazirliyi	2017–2020	☐ icra edilmişdir ☐ icrasına başlanılmışdır ☒ icrasına başlanılmamışdır	2017-ci il aprel ayının 19-21 tarixlərində Azərbaycan Dövlət Aqrar Universitetində MDB ölkələrinin ali aqrar təhsil müəssisələri rektorları şurasının iclası keçirilmişdir. İclasda yeddi ölkənin iyirmi iki nümayəndəsi, ali məktəb rektorları, alimlər, professorlar və yerli fermerlər iştirak etmişlər.
5.1.2. Aqrar sahədə peşə təhsilinin inkişaf etdirilməsi	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi	Təhsil Nazirliyi	2017–2020	☐ icra edilmişdir ☒ icrasına başlanılmışdır ☐ icrasına başlanılmamışdır	Əsasən kənd təsərrüfatı və turizm sahəsində ixtisaslaşmış kadrlara olan tələbatı ödəmək üçün müasir infrastruktur, maddi-texniki baza və tədris resurslarına malik Qəbələ Dövlət Peşə Təhsil Mərkəzinin inşası son tamamlama mərhələsinə daxil olmuşdur. Bu mərkəzdə tədris edilməsi məqsədilə donor təşkilatların iştirakı ilə bağçılıq, heyvandarlıq və aqroservis mütəxəssisi ixtisasları üzrə yeni kurikulumlar və müvafiq tədris vəsaitləri tərtib edilmişdir.
5.1.3. Aqrar təhsil müəssisələri ilə kənd təsərrüfatı məhsulları istehsalçıları və emalı müəssisələri arasında əməkdaşlığın gücləndirilməsi istiqamətində tədbirlərin işlənilib hazırlanması	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi	Təhsil Nazirliyi	2017–2020	☐ icra edilmişdir ☒ icrasına başlanılmışdır ☐ icrasına başlanılmamışdır	"Azərbaycan Respublikasında kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalına və emalına dair Strateji Yol Xəritəsi"ndə və milli iqtisadiyyat və iqtisadiyyatın əsas sektoru üzrə digər yol xəritələrində müəyyən edilmiş vəzifələrin yerinə yetirilməsi sahəsində Azərbaycan Respublikası Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi üzrə tədbirlər planında qeyd edilən bəzi vəzifələrin yerinə yetirilməsi məqsədilə "Gilan Agriculture Group" ilə Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti və Aqrar Elm və İnformasiya Məsləhət Mərkəzi arasında əməkdaşlıq haqqında Anlaşma Memorandumu 2017-ci il 9 mart tarixində imzalanmışdır. Azərbaycanın kənd təsərrüfatı sahəsində dövlət və özəl sektor arasında əməkdaşlığı gücləndirmək, tələbələrin qarşılınmasına töhfə vermək və bu sahədə fəaliyyətləri birgə koordinasiya etmək məqsədilə "GİLƏN Kənd Təsərrüfatı Qrupu" ilə Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti (ADAU) və Aqrar Elm və İnformasiya Məsləhət Mərkəzi arasında əməkdaşlıq haqqında Anlaşma Memorandumları hazırlanmışdır. Bu istiqamətdə, eyni zamanda "Yalama Aqropark" şirkəti ilə əməkdaşlıq sahəsində də Memorandumun imzalanması gözlənilir. ADAU və kənd təsərrüfatı məhsulları istehsalçıları arasında əməkdaşlıq əlaqələrinin gücləndirilməsinə dair daha bir misal isə dünyanın ən iri kənd təsərrüfatı texnikası istehsalçılarından biri olan "John Deere" şirkəti ilə yaradılan əlaqələrdir. Belə ki, şirkət istehsal etdiyi texnika və avadanlığın daha səmərəli istifadəsini təmin etmək

					məqsədilə ADAU-da müasir tipli tədris otağı yaratmışdır. Bu tədris otağında həm tələbələr, eyni zamanda şirkətin məhsullarının istifadəçiləri üçün müvafiq təlimlərin keçirilməsi məqsədilə şərait yaradılmışdır.
--	--	--	--	--	---

Prioritet 5.2. Kənd təsərrüfatında elmi tədqiqatların planlaşdırılması, aparılması və nəticələrin tətbiqi mexanizmlərinin təkmilləşdirilməsi

Görülmüş işlər barədə qısa məlumat:

Bu prioritet üzrə Strateji Yol Xəritəsində nəzərdə tutulmuş qaydada iş aparılmamışdır.

Problemlər:

Bu prioritet üzrə Strateji Yol Xəritəsində nəzərdə tutulmuş qaydada iş aparılmamışdır.

Təvsiyələr:

Prioritetin icrası məqsədilə Strateji Yol Xəritəsində nəzərdə tutulmuş qaydada işlər sürətləndirilə bilər.

İcra edilmişdir	–	0%
İcrasına başlanılmışdır	–	0%
İcrasına başlanılmamışdır	4 tədbirdən 4-ü	100%

Planlaşdırılmış tədbirlər	Əsas icraçı qurum	Digər icraçı qurumlar	İcra müddəti	Ümumi nəticə	Əlaqələndirici qurum tərəfindən təqdim edilmiş məlumatlar
5.2.1. Kənd təsərrüfatı sahəsində elmi tədqiqatların prioritetlərinin müəyyən olunması və nəticəyönümlülüyünün artırılması	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi		2017–2020	☐ icra edilmişdir ☐ icrasına başlanılmışdır ☒ icrasına başlanılmamışdır	Cari ilin ikinci yarısında görülməli işlərə dair müvafiq məlumatlar növbəti rüblük və illik hesabatlarda veriləcəkdir.
5.2.2. Elmi tədqiqatların aparılmasının təşviqi mexanizminin işlənilib hazırlanması	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi	Maliyyə Nazirliyi	2017–2020	☐ icra edilmişdir ☐ icrasına başlanılmışdır ☒ icrasına başlanılmamışdır	Cari ilin ikinci yarısında görülməli işlərə dair müvafiq məlumatlar növbəti rüblük və illik hesabatlarda veriləcəkdir.
5.2.3. Kənd təsərrüfatı profilli elmi tədqiqat institutlarının müasir laboratoriya, cihaz və avadanlıqlarla təminatının yaxşılaşdırılması	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi		2017–2020	☐ icra edilmişdir ☐ icrasına başlanılmışdır ☒ icrasına başlanılmamışdır	Cari ilin ikinci yarısında görülməli işlərə dair müvafiq məlumatlar növbəti rüblük və illik hesabatlarda veriləcəkdir.
5.2.4. Elmi tədqiqatların nəticələrinin informasiya-məsləhət xidmətləri vasitəsilə fermerlərə ötürülməsinin təmin edilməsi	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi	yerli icra hakimiyyəti orqanları	2017–2020	☐ icra edilmişdir ☐ icrasına başlanılmışdır ☒ icrasına başlanılmamışdır	Bununla əlaqədar olaraq, Elm və təhsil şöbəsi tərəfindən, Aqrar Elm və İnformasiya Məsləhət Mərkəzlərində il ərzində təşkil oluna biləcək təlimlərin mövzuları müəyyən edilmişdir. Ümumilikdə, elmi tədqiqat institutlarının dəstəyi ilə 82 mövzu üzrə təlim materiallarının hazırlanması və yayılması nəzərdə tutulmuşdur. Eyni zamanda, təlim materiallarının elektron variantının hazırlanaraq geniş istifadəçi auditoriyasına təqdim edilməsi də planlaşdırılır. Aqrar Elm və İnformasiya Məsləhət Mərkəzinə aid olunan elmi tədqiqat institutlarında və Azərbaycan Dövlət Aqrar Universitetində son illər aparılan və başa çatmış elmi tədqiqat işlərinin nəticələrinə dair vahid elektron məlumat bazası yaradılması təklif olunmuşdur. Qeyd olunan vahid elektron məlumat bazası strukturunun hazırlanması ilə bağlı Nazirliyin müvafiq şöbələri ilə razılaşdırma aparılmış və bazaya aid olacaq məlumatların hazırlanması üçün müvafiq qaydada Aqrar Elm və İnformasiya Məsləhət Mərkəzinə daxil olunan elmi tədqiqat institutlarına və Azərbaycan Dövlət Aqrar Universitetinə məlumat verilmişdir.

Prioritet 5.3. Aqrar sahənin ehtiyaclarına cavab verən informasiya-məsləhət xidməti şəbəkəsinin formalaşdırılması

Görülmüş işlər barədə qısa məlumat:

Aqrar Elm və İnformasiya Məsləhət Mərkəzi (AEİMM) tərəfindən informasiya-məsləhət xidmətini tənzimləyən qanun layihəsi işlənilib hazırlanmışdır. Hazırda həmin layihə beynəlxalq ekspertlər tərəfindən qiymətləndirilir və müvafiq rəy alındıqdan sonra Hökumətə təqdim ediləcəkdir.

Elmi nəticələrin (yeni sortlar, texnologiyalar və s.) nümayişi və fermer təsərrüfatlarında yayımı məqsədilə regional aqrar elm və informasiya məsləhət mərkəzlərində və fermer təsərrüfatlarında hesabat dövründə müxtəlif istehsal vasitələri təchizatçıları və beynəlxalq qurumların dəstəyi ilə 30-a yaxın seminar, elmi-praktiki konfrans və təlimlər keçirilmişdir. Bu təlimlər aqrar sahənin müxtəlif sahələrini əhatə etmişdir. Bunlara misal olaraq, “Azərbaycanda tütünçülüyn mövcud vəziyyəti və inkişaf perspektivləri”, “Taxılçılıqda yeni sortlar və mütərəqqi becərmə texnologiyaları. Resursqoruyucu becərmə texnologiyalarının üstünlüklərinin suvarma şəraitində nümayişi”, “Çay bitkisinin mütərəqqi becərmə texnologiyaları: imkanlar və perspektivlər”, “Rayonlaşdırılmış tərəvəz bitkiləri sortlarının təsərrüfat göstəricilərinin müqayisəli qiymətləndirilməsi”, “Badımcan sortlarının məhsudarlığına becərmə şəraitinin təsiri”, “Ağbaş kələmin (yazlıq və payızlıq) sortlarının məhsuldarlığının becərmə şəraitindən asılı olaraq müqayisəli qiymətləndirilməsi”, “Yüksək və stabil pomidor məhsulu istehsalında düzgün sortseçmənin və sortdəyişmənin vacibliyi”, “Rayonlaşdırılmış soğan sortlarının intensiv becərmə texnologiyası”, “Üzümlüklərdə xəstəlik və zərərvericilərin əlamətlərinin diaqnostikası, onlara qarşı səmərəli mübarizə tədbirləri” və digər mövzular olmuşdur. Bu istiqamətdə tədbirlərin davam etdirilməsi planlaşdırılır və ilin sonuna qədər müvafiq təlimlərin sayının 40-a çatdırılması planlaşdırılır.

Hesabat dövründə AEİMM sisteminə daxil olan elmi tədqiqat institutları tərəfindən müəyyənləşdirilmiş 80-dan çox mövzuya dair təlim materialları (təqdimatlar, bukletlər və s.) hazırlanmışdır. Bu vəsaitlər ümumiləşdirilmiş və çap üçün təqdim edilmişdir. Eyni zamanda, həmin materiallardan geniş kütlənin istifadəsini təmin etmək məqsədilə nazirliyin internet sahifəsində yerləşdirilməsi prosesinə başlanılmışdır. Bununla yanaşı, hesabat dövründə AEİMM-in strukturuna daxil olan elmi tədqiqat müəssisələri tərəfindən 2017-ci ilin 1-ci yarımilliyində elmi tədqiqat işlərinin nəticələrinə dair 126 məqalə (ondan 52-si xaricdə), 5 kitab, 1 monoqrafiya və 91 buklet dərc edilmişdir.

Təvsiyələr:

Aqrar sahədə informasiya-məsləhət xidmətlərini tənzimləyən mexanizmin hazırlanması istiqamətində işlər sürətləndirilə bilər.

İcra edilmişdir	—	0%
İcrasına başlanılmışdır	6 tədbirdən 3-ü	50%
İcrasına başlanılmamışdır	6 tədbirdən 3-ü	50%

Planlaşdırılmış tədbirlər	Əsas icraçı qurum	Digər icraçı qurumlar	İcra müddəti	Ümumi nəticə	Əlaqələndirici qurum tərəfindən təqdim edilmiş məlumatlar
5.3.1. Aqrar sahədə informasiya-məsləhət xidmətlərini tənzimləyən mexanizmin hazırlanması	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi		2017	☐ icra edilmişdir ☒ icrasına başlanılmışdır ☐ icrasına başlanılmamışdır	İnformasiya-məsləhət xidmətlərinin keyfiyyətinin yüksəldilməsi və müasir tələblər baxımından tənzimlənməsini təşkil etmək məqsədilə Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin mütəxəssisləri və beynəlxalq təşkilatların da dəstəyi ilə müvafiq sənədlər hazırlanmışdır. Bu sənədlərdə informasiya-məsləhət xidmətinin vəzifəsi, məqsədi, xidmət səviyyəsinin qiymətləndirilməsi və s. kimi mövzular üzrə təlim materialları təşkil edir. Yerli və beynəlxalq ekspertlərin iştirakı ilə mütəmadi olaraq regional aqrar elm və informasiya-məsləhət mərkəzi xidmətlərində yerli mütəxəssislər üçün təlimlər təşkil edilir. Bununla yanaşı, Aqrar Elm və İnformasiya Məsləhət Mərkəzi tərəfindən informasiya-məsləhət xidmətinə tənzimləyən qanun layihəsi işlənib hazırlanmışdır. Hazırda həmin layihə beynəlxalq ekspertlər tərəfindən qiymətləndirilir və müvafiq rəy alındıqdan sonra Hökumətə təqdim ediləcəkdir.
5.3.2. AEİMM-in fəaliyyət mexanizminin təkmilləşdirilməsi	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi		2017–2020	☐ icra edilmişdir ☐ icrasına başlanılmışdır ☒ icrasına başlanılmamışdır	Bununla əlaqədar olaraq, Almaniya Beynəlxalq Əməkdaşlıq Cəmiyyətinin maliyyə dəstəyi ilə Nazirliyin Elm və təhsil şöbəsi və Consulting Group "Aqrar sahədə informasiya məsləhət xidmətinin təşkili" mövzusunda Qubada yerləşən "Fermier Evi"ndə 2017-ci il 15-17 mart tarixində Meyvəçilik və Çayçılıq Elmi Tədqiqat İnstitutu, Aqrar Elm və İnformasiya Məsləhət Mərkəzi və regional mərkəzlərin mütəxəssisləri üçün qısamüddətli peşə təlimlərinin keçirilməsini planlaşdırır. Təlim zamanı informasiya-məsləhət xidmətinin təşkili, bu sahədə sosial tərəfdaşların və dövlət qurumlarının rolu, heyətin formalaşdırılması, qiymətləndirilməsi, effektiv kommunikasiya və interaktiv təlim metodu, auditoriyanın idarə olunması, nəqliyyat və ritorika, özünü tanıma-auditoriya psixologiyası mövzuları üzrə təlim keçiriləcəkdir.
5.3.3. Ölkəni əhatə edən məsləhətçilər şəbəkəsinin yaradılması	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi	"Ərzaq məhsullarının tədarükü və təchizatı" ASC, yerli icra hakimiyyəti orqanları	2017–2020	☐ icra edilmişdir ☐ icrasına başlanılmışdır ☒ icrasına başlanılmamışdır	Regional aqrar elm və informasiya məsləhət mərkəzləri tərəfindən regionlarda fəaliyyət göstərən iri və orta fermer təsərrüfatlarında çalışan peşəkar mütəxəssislər haqqında informasiya bazası formalaşdırılır. Bununla yanaşı, regional aqrar elm və informasiya məsləhət mərkəzləri təşkil etdikləri təlimlərə yerli mütəxəssisləri də cəlb edərək, onların bilik və bacarıqlarının inkişaf etdirilməsi ilə bağlı müvafiq tədbirləri həyata keçirirlər. Hesabat dövrünə qədər 70-ə yaxın yerli mütəxəssis belə təlimlərə cəlb olunmuşdur.

5.3.4. Elektron, media və çap informasiya məsləhət xidmətləri sisteminin yaradılması	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi	“Ərzaq məhsullarının tədarükü və təchizatı” ASC	2017–2020	☐ icra edilmişdir ☒ icrasına başlanılmışdır ☐ icrasına başlanılmamışdır	Hesabat dövründə AEİMM sisteminə daxil olan elmi tədqiqat institutları tərəfindən müəyyənləşdirilmiş 80-dan çox mövzuya dair təlim materialları (təqdimatlar, bukletlər və s.) hazırlanmışdır. Bu vəsaitlər ümumiləşdirilmiş və çap üçün təqdim edilmişdir. Eyni zamanda həmin materiallardan geniş kütlənin istifadəsini təmin etmək məqsədilə nazirliyin internet sahifəsindən yerləşdirilməsi prosesinə başlanılmışdır. Bununla yanaşı, hesabat dövründə AEİMM-in strukturuna daxil olan elmi tədqiqat müəssisələri tərəfindən 2017-ci ilin 1-ci yarımilliyində elmi tədqiqat işlərinin nəticələrinə dair 126 məqalə (ondan 52-si xaricdə), 5 kitab, 1 monoqrafiya, 91 buklet dərc edilmişdir. Elmi tədqiqat institutlarının elektron xidmətlərinin keyfiyyətinin yüksəldilməsi istiqamətində də müvafiq işlər görülmüşdür. Belə ki, hesabat dövründə Tərəvəzçilik ETİ, Kənd Təsərrüfatının İqtisadiyyatı, Baytarlıq ETİ-nin rəsmi internet sahifələri yeniləndirilmiş və müasirləşdirilmiş, üzümçülük və şərabçılıq sahəsində isə yeni bir portal yaradılmışdır. Həmin portal yaxın müddətdə istifadəyə veriləcəkdir.
5.3.5. İnformasiya-məsləhət mərkəzlərinin maliyyə dayanıqlılığının artırılması	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi	Maliyyə Nazirliyi	2017–2020	☐ icra edilmişdir ☐ icrasına başlanılmışdır ☒ icrasına başlanılmamışdır	Cari ilin ikinci yarısında görülmək işlərə dair müvafiq məlumatlar növbəti rüblük və illik hesabatlarda veriləcəkdir.
5.3.6. İstehsal vasitələri təchizatçıları, emal müəssisələri və maliyyə institutları vasitəsilə istehsalçılara informasiya məsləhət xidmətlərinin göstərilməsi imkanlarının dəyərləndirilməsi	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi	“Ərzaq məhsullarının tədarükü və təchizatı” ASC, yerli icra hakimiyyəti orqanları	2017–2020	☐ icra edilmişdir ☒ icrasına başlanılmışdır ☐ icrasına başlanılmamışdır	Elmi nəticələrin (yeni sortlar, texnologiyalar və s.) nümayişi və fermer təsərrüfatlarında yayımı məqsədilə regional aqrar elm və informasiya-məsləhət mərkəzlərində və fermer təsərrüfatlarında hesabat dövründə müxtəlif istehsal vasitələri təchizatçıları və beynəlxalq qurumların dəstəyi ilə 30-a yaxın seminar, elmi-praktiki konfrans və təlimlər keçirilmişdir. Bu təlimlər aqrar sahənin müxtəlif sahələrini əhatə etmişdir. Bunlara misal olaraq, “Azərbaycanda tütünçülüyn mövcud vəziyyəti və inkişaf perspektivləri”, “Taxılçılıqda yeni sortlar və mütərəqqi becərmə texnologiyaları. Resursqoruyucu becərmə texnologiyalarının üstünlüklərinin suvarma şəraitində nümayişi”, “Çay bitkisinin mütərəqqi becərmə texnologiyaları: imkanlar və prespektivlər”, “Rayonlaşdırılmış tərəvəz bitkiləri sortlarının təsərrüfat göstəricilərinin müqayisəli qiymətləndirilməsi”, “Badımcan sortlarının məhsudarığına becərilmə şəraitinin təsiri”, “Ağbaş kələmin (yazlıq və payızlıq) sortlarının məhsudarığıının becərilmə şəraitindən asılı olaraq müqayisəli qiymətləndirilməsi”, “Yüksək və stabil pomidor

					məhsulu istehsalında düzgün sortseçmənin və sortdəyişmənin vacibliyi”, “Rayonlaşdırılmış soğan sortlarının intensiv becərmə texnologiyası”, “Üzümlüklərdə xəstəlik və zərərvericilərin əlamətlərinin diaqnostikası, onlara qarşı səmərəli mübarizə tədbirləri” və s. mövzular olmuşdur. Bu istiqamətdə tədbirlərin davam etdirilməsi planlaşdırılır və ilin sonuna qədər müvafiq təlimlərin sayının 40-a çatdırılması planlaşdırılır.
--	--	--	--	--	--

Prioritet 6.1. Kənd təsərrüfatı məhsulları üzrə bazar infrastrukturunun inkişaf etdirilməsi

Görülmüş işlər barədə qısa məlumat:

Ərzaq məhsullarının tədarükü və təchizatı” ASC fəaliyyəti 12 regional bölmə, regional bölmələrin yerləşdikləri rayon mərkəzlərində 12 regional anbar və 39 rayonda dayaq məntəqələri yaratmış, regional bölmələr üçün inzibati bina və ümumi sahəsi 16096 m² olan anbarlar icarəyə götürmüşdür. Bundan əlavə, Bakı şəhəri üzrə 2150 m² quru və 530 m² soyuducu olmaqla, 2680 m² mərkəzi anbar funksiyasını daşıyan paylayıcı mərkəzi anbar yaradılmışdır. 8 regional bölmə anbarlarında ümumilikdə 430 m³ soyuducu və 143 m³ dondurucu kameralar quraşdırılmışdır. Logistika infrastrukturunu qurulmuş və bu məqsədlə 10 ədəd yük maşını alınmış, həmçinin 49 ədəd yük avtomobili isə icarəyə götürülmüşdür.

Mövcud www.azagro.net qiymət informasiya portalının bazası əsasında heyvandarlıq məhsulları, taxılçılıq məhsulları, texniki bitkilər, sənaye təyinatlı digər məhsullar və bəzi istehsal vasitələri üzrə topdan və pərakəndə satış qiymətlərinin, habelə kənd təsərrüfatı məhsullarının sahədən (fermer) satış qiymətləri və tədarük müəssisələri tərəfindən satın alınan qiymətlərini də əhatə edən yeni Kənd Təsərrüfatı üzrə Elektron Qiymət İnformasiya Portalı (www.aqrarbazar.az) hazırlanmışdır. Mütəmadi olaraq yenilənən bu məlumat bazası ictimaiyyət üçün açıqdır.

Problemlər:

Nəzərdə tutulmuş tədbirlərin icrasını təmin etmək üçün Sahibkarlığa Kömək Milli Fondunun vəsaitlərindən əlavə investisiya imkanları araşdırılmamışdır.

Təvsiyələr:

SKMF bu prioritetdə nəzərdə tutulmuş tədbirlərin icrası ilə bağlı kreditlərin ayrılmasında regionlarda fəaliyyət göstərən istehsalçı birlikləri (assosiasiyaların) ilə sıx əməkdaşlıq edə bilər. Bu birliklərin birgə istifadəsi üçün lazım olan infrastrukturun (məsələn, meyvə və tərəvəz saxlanması üçün kiçik və ortaölçülü soyuducu anbarlarının) formalaşmasının maliyyə təminatında onlara üstünlük verilə bilər. Həmçinin, SKMF-nin maliyyə dəstəyi ilə yanaşı, digər imkanlar da araşdırıla bilər.

İcra edilmişdir	7 tədbirdən 1-i	14%
İcrasına başlanılmışdır	7 tədbirdən 1-i	14%
İcrasına başlanılmamışdır	7 tədbirdən 5-i	72%

Planlaşdırılmış tədbirlər	Əsas icraçı qurum	Digər icraçı qurumlar	İcra müddəti	Ümumi nəticə	Əlaqələndirici qurum tərəfindən təqdim edilmiş məlumatlar
6.1.1. Regionlarda meyvə, tərəvəz, kartof və bostan məhsulları üzrə topdansaş və logistika xidmətlərini həyata keçirən bazar infrastrukturunu obyektlərinin qurulması	“Ərzaq məhsullarının tədarükü və təchizatı” ASC	İqtisadiyyat Nazirliyi, Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi, yerli icra hakimiyyəti orqanları	2017–2020	☐ icra edilmişdir ☐ icrasına başlanılmışdır ☒ icrasına başlanılmamışdır	Cəmiyyətin fəaliyyətinin regionlarda səmərəli təşkil olunması üçün 12 regional bölmə, regional bölmələrin yerləşdikləri rayon mərkəzlərində 12 regional anbar və 39 rayonda dayaq məntəqələri yaradılmış, regional bölmələr üçün inzibati bina və 16096 m² anbarlar icarəyə götürülmüş, lazımi avadanlıqlar və reklam lövhələri ilə təchiz edilmişdir. Bundan əlavə, Bakı şəhəri üzrə 2150 m² quru və 530 m² soyuducu olmaqla, 2680 m² mərkəzi anbar funksiyasını daşıyan paylayıcı mərkəzi anbar yaradılmışdır. Regionlarda yetişdirilən məhsulların keyfiyyətinin qorunub saxlanılması və istehlakçıların ilin bütün mövsümündə hər növ kənd təsərrüfatı məhsulu ilə təmin olunması məqsədilə 8 regional bölmə anbarlarında ümumilikdə 430 m³ soyuducu və 143 m³ dondurucu kameralar quraşdırılmışdır. Gündəlik tələb olunan ərzaq məhsullarının regional anbarlara və eyni zamanda oradan dayaq nöqtələrinə daşınıb çatdırılmasına imkan verən logistika infrastrukturunu qurulmuş və bu məqsədlə 10 ədəd yük maşını alınmış, həmçinin 49 ədəd yük avtomobili isə icarəyə götürülmüşdür.
6.1.2. Paytaxt və regionlarda müasir standartlara uyğun ət kəsimi məntəqələri şəbəkəsinin qurulmasının dəstəklənməsi	İqtisadiyyat Nazirliyi	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi, yerli icra hakimiyyəti orqanları	2017–2020	☐ icra edilmişdir ☐ icrasına başlanılmışdır ☒ icrasına başlanılmamışdır	Sahibkarlıq subyektləri arasında stimullaşdırıcı tədbirlərin həyata keçirilməsi məqsədilə Sahibkarlığa Kömək Milli Fondu tərəfindən 2017-ci ilin 6 ayı ərzində “Sahibkarlığın güzəştli kreditləşdirilməsi məsələləri”nə dair Bakı şəhərinin Xəzər rayonunda keçirilmiş işgüzar forumun nəticəsi olaraq sahibkarlıq subyektlərindən konkret investisiya layihələrinin, o cümlədən ət kəsimi müəssisəsinin yaradılması ilə bağlı investisiya təkliflərinin qəbulu üçün kütləvi informasiya vasitələrində elan verilmiş və müvafiq təşviqat tədbirləri həyata keçirilmişdir. 2017-ci ilin 6 ayı ərzində bu məqsədlə sahibkarlıq subyektlərinin investisiya layihələrinin maliyyələşdirilməsi ilə bağlı müvəkkil kredit təşkilatları tərəfindən Sahibkarlığa Kömək Milli Fonduna müraciət daxil olmamışdır. Müraciət daxil olduğu təqdirdə “Azərbaycan Respublikası Sahibkarlığa Kömək Milli Fondunun vəsaitlərinin istifadəsi Qaydaları”na uyğun olaraq maliyyələşdirilməsinə üstünlük veriləcəkdir.
6.1.3. Meyvə, tərəvəz, kartof və bostan məhsullarının saxlanılması üçün kiçik və orta həcmli soyuducu	İqtisadiyyat Nazirliyi	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi, “Ərzaq	2017–2020	☐ icra edilmişdir ☒ icrasına başlanılmışdır ☐ icrasına başlanılmamışdır	Kənd təsərrüfatı məhsullarının tədarükü, saxlanması və satışı üzrə logistik mərkəzin yaradılması ilə bağlı nümunəvi investisiya layihələri hazırlanmış və sahibkarlıq subyektləri

anbarların yaradılmasının dəstəklənməsi		məhsullarının tədarükü və təchizatı” ASC, yerli icra hakimiyyəti orqanları			arasında stimullaşdırıcı tədbirlərin həyata keçirilməsi məqsədilə Sahibkarlığa Kömək Milli Fondu tərəfindən 2017-ci il ərzində “Sahibkarlığın güzəştli kreditləşdirilməsi məsələləri”nə dair keçiriləcək işgüzar forumlar çərçivəsində sahibkarla təqdim ediləcək, eləcə də bu sahələrin yaradılması ilə bağlı investisiya təkliflərinin qəbulu üçün kütləvi informasiya vasitələrində elanlar veriləcək və müvafiq təşviqat tədbirləri həyata keçiriləcəkdir. Sahibkarlığa Kömək Milli Fondunun vəsaiti hesabına 2017-ci ilin 6 ayı ərzində 1 logistik mərkəzə 0,6 milyon manat güzəştli kredit vəsaiti ayrılmışdır.
6.1.4. Taxılçılıq regionlarında kiçik və orta həcmli taxıl anbarlarının yaradılmasının dəstəklənməsi	İqtisadiyyat Nazirliyi	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi, yerli icra hakimiyyəti orqanları	2017–2020	☐ icra edilmişdir ☐ icrasına başlanılmışdır ☒ icrasına başlanılmamışdır	Müasir taxıl anbar kompleksinin yaradılması ilə bağlı nümunəvi investisiya layihələri hazırlanmış və sahibkarlıq subyektləri arasında stimullaşdırıcı tədbirlərin həyata keçirilməsi məqsədilə Sahibkarlığa Kömək Milli Fondu tərəfindən 2017-ci il ərzində “Sahibkarlığın güzəştli kreditləşdirilməsi məsələləri”nə dair keçiriləcək işgüzar forumlar çərçivəsində sahibkarla təqdim ediləcək, eləcə də bu sahələrin yaradılması ilə bağlı investisiya təkliflərinin qəbulu üçün kütləvi informasiya vasitələrində elanlar veriləcək və müvafiq təşviqat tədbirləri həyata keçiriləcəkdir. 2017-ci ilin 6 ayı ərzində bu məqsədlə sahibkarlıq subyektlərinin investisiya layihələrinin maliyyələşdirilməsi ilə bağlı müvəkkil kredit təşkilatları tərəfindən Sahibkarlığa Kömək Milli Fonduna müraciət daxil olmamışdır. Müraciət daxil olduğu təqdirdə “Azərbaycan Respublikası Sahibkarlığa Kömək Milli Fondunun vəsaitlərinin istifadəsi Qaydaları”na uyğun olaraq maliyyələşdirilməsinə üstünlük veriləcəkdir.
6.1.5. “Yaşıl market”lər və “fermer mağazası” şəbəkələrinin yaradılmasının dəstəklənməsi	İqtisadiyyat Nazirliyi	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi, yerli icra hakimiyyəti orqanları	2017–2020	☐ icra edilmişdir ☐ icrasına başlanılmışdır ☒ icrasına başlanılmamışdır	Sahibkarlıq subyektləri arasında stimullaşdırıcı tədbirlərin həyata keçirilməsi məqsədilə Sahibkarlığa Kömək Milli Fondu tərəfindən 2017-ci ilin 6 ayı ərzində “Sahibkarlığın güzəştli kreditləşdirilməsi məsələləri”nə dair Astara rayonunda keçirilmiş işgüzar forumun nəticəsi olaraq sahibkarlıq subyektlərindən konkret investisiya layihələrinin, o cümlədən ixtisaslaşdırılmış yaşıl marketin yaradılması ilə bağlı investisiya təkliflərinin qəbulu üçün kütləvi informasiya vasitələrində elan verilmiş və müvafiq təşviqat tədbirləri həyata keçirilmişdir. 2017-ci ilin 6 ayı ərzində bu məqsədlə sahibkarlıq subyektlərinin investisiya layihələrinin maliyyələşdirilməsi ilə bağlı müvəkkil kredit təşkilatları tərəfindən Sahibkarlığa

					Kömək Milli Fonduna müraciət daxil olmamışdır. Müraciət daxil olduğu təqdirdə "Azərbaycan Respublikası Sahibkarlığa Kömək Milli Fondunun vəsaitlərinin istifadəsi Qaydaları"na uyğun olaraq maliyyələşdirilməsinə üstünlük veriləcəkdir. Eyni zamanda, Sahibkarlığa Kömək Milli Fondunun vəsaiti hesabına 2017-ci ilin 6 ayı ərzində 1 logistik mərkəzə 0,6 milyon manat güzəştli kredit vəsaiti ayrılmışdır.
6.1.6. Kənd təsərrüfatı məhsullarının topdan və pərakəndə satış qiymətləri üzrə elektron məlumat bazasının təkmilləşdirilməsi	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi		2017-2018	☒ icra edilmişdir ☐ icrasına başlanılmışdır ☐ icrasına başlanılmamışdır	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin www.azagro.net qiymət informasiya portalının bazası əsasında heyvandarlıq məhsulları, taxılçılıq məhsulları, texniki bitkilər, sənaye təyinatlı digər məhsullar və bəzi istehsal vasitələri üzrə topdan və pərakəndə satış qiymətlərinin, habelə kənd təsərrüfatı məhsullarının sahədən (fermer) satış qiymətləri və tədarük müəssisələri tərəfindən satın alınan qiymətləri də əhatə edən yeni Kənd Təsərrüfatı üzrə Elektron Qiymət İnformasiya Portalı (www.aqarbazar.az) hazırlanmışdır. Mütəmadi olaraq yenilənən bu məlumat bazası ictimaiyyət üçün açıqdır.
6.1.7. Yükdəşmə xidmətlərinin inkişaf etdirilməsi üçün ehtiyacların müəyyən olunması və tədbirlərin görülməsi	İqtisadiyyat Nazirliyi	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi, Nəqliyyat Nazirliyi, "Azərbaycan dəmir yolları" ASC, yerli icra hakimiyyəti orqanları	2017–2020	☐ icra edilmişdir ☐ icrasına başlanılmışdır ☒ icrasına başlanılmamışdır	Sözügedən tədbirin icrası ilə bağlı iqtisadiyyat nazirinin 2017-ci il 25 may tarixli F-77 nömrəli əmri ilə müvafiq işçi qrup yaradılmışdır. İşçi qrupun 2017-ci il 29 iyun tarixində keçirilmiş ilk iclasında məsələ ilə bağlı ətraflı müzakirələr aparılmış, gələcək fəaliyyət istiqamətləri müəyyən edilmişdir. Müvafiq məlumatlar toplanır. Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi tərəfindən təqdim olunmuş növbəti illər üçün əsas kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalı barədə proqnoz göstəricilər əsasında təhlil aparılır.

Prioritet 6.2. Kənd təsərrüfatı məhsulları üzrə bazarın tənzimlənməsi sisteminin təkmilləşdirilməsi

Görülmüş işlər barədə qısa məlumat:

Kənd təsərrüfatı məhsullarının daxili bazardakı ticarəti üzrə uçot göstəriciləri ilə bağlı tənzimləmə sisteminin hüquqi əsaslarının təkmilləşdirilməsi üçün işçi qrup yaradılmış və işçi qrup tərəfindən kənd təsərrüfatı məhsullarının daxili bazardakı ticarəti üzrə uçot göstəricilərinin dünya təcrübəsində hansı şəkildə aparılması öyrənilmişdir. Əsasən dörd ölkənin (ABŞ, Rusiya, İrlandiya və Sloveniya) bu sahədə təcrübəsi öyrənilmişdir. İşçi qrupun keçirilmiş növbəti iclasları zamanı kənd təsərrüfatında uçot sisteminin təkmilləşdirilməsi istiqamətində görülməli işlərlə bağlı təkliflər irəli sürülmüşdür. Tədbirin icrasını təmin etmək üçün yerli icra hakimiyyəti orqanları ilə, eləcə də müstəqil ekspertlərlə müzakirələr aparılmışdır.

Yerli istehsalın dəstəklənməsi və daxili bazarın qorunması məqsədilə sahibkarlardan daxil olan müraciətlər və müvafiq təhlillər nəticəsində özünütəminatmə səviyyəsi yüksək olan, habelə idxal coğrafiyasında Respublikamızla sərbəst ticarət sazişi olmayan ölkələrin üstünlük təşkil etdiyi bir sıra malların (pomidor, xiyar) idxalına tətbiq olunan gömrük rüsumlarının 2 il müddətində artırılmasını nəzərdə tutan qərar layihəsi hazırlanmış və 2017-ci il 17 may tarixli İN-X/O-6303/2017 nömrəli məktubla Nazirlər Kabinetinə təqdim olunmuşdur. Nazirlər Kabinetinin 2017-ci il 22 iyun tarixli 17/17/2416-22/21/14 nömrəli dərkənarına uyğun olaraq hazırda həmin layihəyə dair aidiyyəti orqanların rəylərinə baxılır.

Təvsiyələr:

Kənd təsərrüfatı və ərzaq məhsulları üzrə daxili bazarın qorunması istiqamətində işlər görülməli ölkənin iqtisadi maraqları gözənilməklə, qlobal bazarlarla qarşılıqlı münasibətinin nəzərə alınması daha səmərəli olardı.

İcra edilmişdir	4 tədbirdən 1-i	25%
İcrasına başlanılmışdır	4 tədbirdən 2-si	50%
İcrasına başlanılmamışdır	4 tədbirdən 1-i	25%

Planlaşdırılmış tədbirlər	Əsas icraçı qurum	Digər icraçı qurumlar	İcra müddəti	Ümumi nəticə	Əlaqələndirici qurum tərəfindən təqdim edilmiş məlumatlar
6.2.1. Kənd təsərrüfatı məhsullarının daxili bazardakı ticarəti üzrə uçot göstəriciləri ilə bağlı tənzimləmə sisteminin hüquqi əsaslarının təkmilləşdirilməsi	Vergilər Nazirliyi	İqtisadiyyat Nazirliyi, Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi, yerli icra hakimiyyəti orqanları	2017–2018	☐ icra edilmişdir ☒ icrasına başlanılmışdır ☐ icrasına başlanılmamışdır	Məlum olduğu kimi, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin “Milli iqtisadiyyat və iqtisadiyyatın əsas sektorları üzrə strateji yol xəritələrinin təsdiq edilməsi haqqında” 2016-cı il 6 dekabr tarixli 1138 nömrəli Fərmanı ilə 12 adda strateji yol xəritəsi təsdiq edilmişdir. Vergilər Nazirliyi təsdiq edilmiş 3 strateji yol xəritəsində 5 istiqamət üzrə əsas icraçı, 9 strateji yol xəritəsində 34 istiqamətdə isə digər icraçı qismində müəyyən edilmişdir. Vergilər Nazirliyinin əsas icraçı olduğu tədbirlərdən biri də “Azərbaycan Respublikasında kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalına və emalına dair Strateji Yol Xəritəsi”nin Tədbirlər Planının 6.2.1-ci yarım bəndində nəzərdə tutulmuş “Kənd təsərrüfatı məhsullarının daxili bazardakı ticarəti üzrə uçot göstəriciləri ilə bağlı tənzimləmə sisteminin hüquqi əsaslarının təkmilləşdirilməsi” tədbiridir. Adıçəkilən Strateji Yol Xəritəsinin 9-cu hissəsində Tədbirlər Planında əsas icraçı təşkilatın tədbirin vaxtında və mahiyyəti üzrə həyata keçirilməsi üçün ona aid hər bir prioritet və tədbir üzrə məsul şəxslər təyin edəcəyi nəzərdə tutulmuşdur. Həmçinin, tədbirlər planında digər qurumların iştirakı ilə işçi qrupun yaradılacağı müəyyənləşdirilmişdir. Məlumat üçün qeyd edək ki, Vergilər Nazirliyinin Kollegiyasının 2017-ci il 9 fevral tarixli 171705000007900 nömrəli qərarı ilə sözügedən tədbir üzrə məsul şəxs Vergilər Nazirliyinin Hüquq departamentinin baş direktoru, vergi xidməti müşaviri Yeganə Balakışiyeva təyin edilmiş, eyni zamanda həmin strateji yol xəritəsinin 9-cu hissəsinin tələbləri nəzərə alınmaqla məsul şəxs qarşısında bəzi vəzifələr müəyyən edilmişdir. Vergilər Nazirliyi tərəfindən 2017-ci il 7 mart tarixində qeyd olunan tədbir üzrə Azərbaycan Respublikasının iqtisadiyyat və kənd təsərrüfatı nazirliklərinin və İsmayilli Rayon İcra Hakimiyyətinin, həmçinin Vergilər Nazirliyinin vəzifəli şəxslərindən ibarət işçi qrup yaradılmışdır. Yaradılmış işçi qrup sözügedən tədbirin icrasını təmin etmək məqsədilə 2017-ci il 9 mart, 11 mart, 23 may və 25 avqust tarixlərində Vergilər Nazirliyinin inzibati binasında iclas keçirmişlər. Həmin iclaslarda işçi qrupun üzvləri ilə yanaşı, müstəqil ekspert qismində “Ərzaq məhsullarının tədarükü və

					təchizatı" Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin Hüquq sektorunun müdiri Arif Ləzizadə, Şəmkir Rayon İcra Hakimiyyətinin Sosial-iqtisadi inkişafın təhlili və proqnozlaşdırılması şöbəsinin müdir müavini Elmir Hüseynov və Şəmkir Rayon Yuxarı Seyfəli bələdiyyəsinin sədri Elxan Hüseynov da iştirak etmişlər. Keçirilmiş ilk iclasda işçi qrupunun illik iş proqramı hazırlanaraq Vergilər Nazirliyinin 2017-ci il 27 mart tarixli 1717020125644400 nömrəli məktubu ilə razılaşdırılması üçün Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Administrasiyasına təqdim edilmişdir. Ümumiyyətlə, işçi qrup tərəfindən keçirilmiş iclaslarda aşağıda qeyd olunan məsələlər müzakirə edilmiş və tədbirin icrası ilə əlaqədar müəyyən təkliflər verilmişdir: Belə ki, 2017-ci il 9 mart tarixli iclasa müstəqil ekspert qismində dəvət edilmiş Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin nümayəndəsi Firdovsi Fikrətzadə sözügedən tədbirin icrası ilə bağlı bildirmişdir ki, bu tədbirin icrasının əsas məqsədi istehsal olunmuş kənd təsərrüfatı məhsullarının daxili bazara çıxışı zamanı uçot göstəricilərinin düzgün qurulmasından və buna uyğun olaraq regionlar üzrə bu sahədə statistik göstəricilərin dəqiq müəyyən olunmasına və yerli məhsullar üzrə qida təhlükəsizliyinin formalaşdırılmasına nail olmaqdan ibarətdir. Firdovsi Fikrətzadə kənd təsərrüfatı məhsullarının daxili bazardakı ticarəti üzrə uçot göstəricilərini tənzimləmək məqsədilə təklif etmişdir ki, məhsulu istehsal edən və ya tədarük edən şəxs məhsulu istər istehsal olunmuş ərazidə, istərsə də digər ərazidə bazara çıxarmamışdan qabaq bələdiyyə orqanından müəyyən məbləğdə rüsum ödəməklə müvafiq sənəd (məsələn: arayış, akt və s.) alsın. O, daha sonra bildirmişdir ki, sənəddə məhsulun adı, istehsal olunduğu yer, həcmi və digər zəruri məlumatlar qeyd olunsun. Qeyd olunan sənəd alındıqdan sonra şəxs məhsulu satmaq üçün bazara çıxara bilsin və bələdiyyələr də verdikləri sənədə uyğun olaraq müvafiq informasiya sisteminə məlumatları işləsinlər. Belə olan təqdirdə, ilkin olaraq, bazara çıxarılan məhsullar barədə məlumat əldə edilmiş olacaq və nəticədə də bu sahədə uçotun qurulması təmin ediləcəkdir. Həmin iclasda İsmayilli Rayon İcra Hakimiyyətinin nümayəndəsi Həsən Həsənov bildirmişdir ki, hazırda
--	--	--	--	--	--

					regionlarda kənd təsərrüfatı məhsulları istehsal olunan zaman yerli icra hakimiyyətlərinin icra nümayəndələri onların uçotunu aparırlar. Həsən Həsənov Firdovsi Fikrətzadənin təklifi ilə bağlı qeyd etmişdir ki, məhsulun bazara çıxarılması üçün bələdiyyədən alınacaq olan sənəd yerli icra hakimiyyətindən alınsa, bu işin keyfiyyəti və şəffaflığı baxımından daha məqsədamüvafiq olardı. Bundan əlavə qeyd olunan iclasda Vergilər Nazirliyinin nümayəndələri təklif etmişdilər ki, daxili bazardakı uçotun həyata keçirilməsinin effektiv olması üçün bu sahədə qanunvericilikdə məsuliyyət müəyyən edilməlidir. Məsələn. Bələdiyyənin verəcəyi müvafiq sənəd olmadan şəxsləri bazara buraxan şəxslər üçün inzibati məsuliyyət müəyyən edilsin və s. İşçi qrupun 2017-ci il 11 aprel tarixli iclasında müstəqil ekspert qismində iştirak edən Şəmkir Rayon İcra Hakimiyyətinin Sosial-iqtisadi inkişafın təhlili və proqnozlaşdırılması şöbəsinin baş məsləhətçisi Hüseynov Elmir sözügedən tədbir ilə bağlı qeyd etmişdir ki, hazırda Şəmkirdə 42 bələdiyyə fəaliyyət göstərir. Hər bir bələdiyyənin tərkibində tədarükçülər fəaliyyət göstərir və onlar kənd təsərrüfat məhsullarını istehsal edən rayon əhalisindən məhsulları alaraq, bazarda satışa çıxarırlar. Belə olan təqdirdə həm əhalinin istehsal etdiyi məhsullar bazara çıxmış olur, həm də bu sahədə ilkin uçot formalaşır. Daha sonra həmin iclasda Vergilər Nazirliyinin nümayəndəsi Tural Babayev tərəfindən araşdırılmış kənd təsərrüfatı məhsullarının daxili bazardakı ticarəti üzrə uçot göstəricilərinin dünya təcrübəsi işçi qrupun üzvləri tərəfindən müzakirə edilmişdir. Qeyd olunan dünya təcrübəsi aşağıdakı kimidir: İrlandiya təcrübəsi: 2006-cı il 1 yanvar tarixindən qüvvəyə minmiş Avropa İttifaqı qaydalarına əsasən, əsas məhsulların istehsalı ilə məşğul olan şəxslər ərzaq fəaliyyəti ilə məşğul olan şəxslər kimi qeydiyyatdan keçməlidirlər. Ərzaq fəaliyyəti göstərən şəxslər fiziki və ya hüquqi şəxslər ola bilərlər. Ərzaq fəaliyyəti dedikdə gəlir və ya şəxsi məqsəd üçün, dövlət və ya özəl sektor olmasından asılı olmayaraq ərzağın istehsalı, emalı və paylanması ilə bağlı istənilən fəaliyyət başa düşülür. Qeydiyyatdan keçmək üçün müvafiq ərizə forması doldurulmalıdır. Qeydiyyat olmadığı halda istehsalçıların
--	--	--	--	--	--

					məhsulları satmaq hüququ yoxdur. Reyestr Kənd təsərrüfatı, Ərzaq və Dənizçilik Departamentində saxlanılır. İrlandiya Ərzaq Təhlükəsizliyi Orqanının da reyestrə daxil olmaq hüququ var. Sloveniya təcrübəsi: Toplama mərkəzlərinə, paylanma və emal mərkəzlərinə daşınan bitki mənşəli ərzaq məhsullarının istehsalı ilə məşğul olan şəxslər əsas istehsalçılar kimi səlahiyyətli orqanda qeydiyyatdan keçməlidirlər. Kənd təsərrüfatı məhsulları Kəndli Təsərrüfatı Reyestrində qeydiyyatdan keçmiş şəxslər tərəfindən son istehlakçıya satıla bilər. Sloveniya Respublikasının Kənd Təsərrüfatı, Meşəçilik və Ərzaq Nazirliyinin daxili qaydalarına əsasən, bütün kəndli təsərrüfatlarına dair məlumatlar Kəndli Təsərrüfatı Reyestrində olmalıdır. Əgər kəndli ən azı 1 hektar kənd təsərrüfatı təyinatlı torpaqdan istifadə edirsə, o halda reyestrə daxil olmaq üçün yazılı müraciət etməlidir. Amerika Birləşmiş Ştatları təcrübəsi: Amerika Birləşmiş Ştatlarının Kaliforniya ştatında kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalı ilə məşğul olan şəxslər öz məhsullarını kəndli bazarları, restoranlar, məktəblər və digər müəyyən olunmuş yerlərdə əhaliyə sata bilərlər. Kənd təsərrüfatı üzrə Komissar Kaliforniya Ərzaq və Kənd Təsərrüfatı Departamentinin əməkdaşları ilə birgə Kaliforniya Birbaşa Bazar Tənzimləmələrinin tətbiqi məqsədilə kənd təsərrüfatı istehsalçıları və yarmarkaları mütəmadi şəkildə yoxlayır. Qaydaları pozan istehsalçılar maddi qaydada cərimələnə (150-1000 ABŞ dolları məbləğində) və ya yarmarkalarda iştirak hüququ 12 aydan 18 ayadək məhdudlaşdırıla bilər. Özlərinin istehsal etdikləri məhsulları əhaliyə təqdim edən kəndlilər həmin məhsulları qablaşdırmaq və markalamaq tələbindən azad edirlər. Bununla belə, onlara Kənd Təsərrüfatı Komissarı tərəfindən illik arayış təqdim olunmalıdır və istehsalçılar öz məhsullarını müəyyən olunmuş yerlərdə satmalıdırlar. Komissar müntəzəm qaydada məhsulların keyfiyyət göstəricilərinin saxlanması, məhsullara sahibliklə bağlı saxtakarlıq hallarının qarşısının alınması məqsədilə arayış almış istehsalçılarda yoxlamalar aparır. Arayış almış şəxslər Kaliforniya Ərzaq və Kənd Təsərrüfatı Departamentində qeydiyyatdan keçmiş hesab olunurlar.
--	--	--	--	--	--

					İşçi qrupun 2017-ci il 23 may tarixli iclasında istehsal olunmuş kənd təsərrüfatı məhsullarının uçotu ilə bağlı Dövlət Statistika Komitəsinin müvafiq qərarları ilə təsdiq edilmiş hesabatlar müzakirə edilmişdir və həmin iclasda bildirilmişdir ki, istehsal olunmuş məhsullarla bağlı məlumatlar yerli statistika qurumları tərəfindən yerli icra hakimiyyəti orqanlarından alınaraq hesabatla doldurur və Komitəyə ötürülür. Daha sonra Vergilər Nazirliyi 2017-ci il 3 avqust tarixli 1717020136919300 nömrəli məktubla Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat, Kənd Təsərrüfatı nazirliklərinə, Dövlət Statistika Komitəsinə və Şəmkir Rayon İcra Hakimiyyətinə müraciət edərək qeyd olunan tədbirin icrası məqsədilə konkret təkliflərin (hüquqi akt layihələrinin hazırlanması və ya mövcud hüquqi aktlarda dəyişikliklər edilməsi) Nazirliyə təqdim edilməsini xahiş etmiş və bununla əlaqədar 2017-ci il 25 avqust tarixində işçi qrupun növbəti iclasının keçiriləcəyi qərara alınmışdır. İşçi qrupun 2017-ci il 25 avqust tarixli iclasında təkliflərin təqdim olunması barədə Vergilər Nazirliyinin yuxarıda qeyd olunan məktubuna cavab olaraq dövlət orqanlarından daxil olmuş təkliflər müzakirə edilmişdir. Belə ki, Şəmkir Rayon İcra Hakimiyyəti rəsmi qaydada müraciət edərək aşağıdakı təklifləri təqdim etmişdir: 1. Kənd təsərrüfatı məhsullarının daxili bazarda dəqiq uçotunun aparılması üçün bələdiyyələrin nəzdində tədarük məntəqələrinin yaradılması və tədarük edilərək bazara çıxarılan məhsulların qeydiyyatının aparılması; 2. topdan və pərakəndə satış bazarlarında məhsulların gətirilməsi üzrə gündəlik qeydiyyatın aparılması zamanı stimullaşdırıcı tədbirlərin tətbiq edilməsi; 3. kənd təsərrüfatı məhsullarının emalı ilə məşğul olan müəssisələrin tədarük etdikləri və daxili bazarda satışa çıxardıqları məhsullar barədə məlumatların aidiyyəti qurumlara təqdim edilməsi. Bundan əlavə, Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin rəsmi olaraq təqdim edilmiş cavab məktubunda "Azərbaycan Respublikasında qida təhlükəsizliyi sisteminin təkmilləşdirilməsi ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2017-ci il 10 fevral tarixli 1235 nömrəli Fərmanına əsasən "tarladan süfrəyədək" prinsipi əsasında qida məhsulları istehsalının bütün mərhələlərində dövlət nəzarətinin həyata keçirilməsini təmin
--	--	--	--	--	--

					etmək məqsədilə Azərbaycan Respublikasının Qida Təhlükəsizliyi Agentliyinin yaradılması əsas gətirilməklə adıçəkilən tədbirin icrası ilə əlaqədar olaraq aşağıdakılar təklif edilmişdir: 1. Kənd təsərrüfatı məhsullarının daxili bazardakı ticarəti üzrə uçot göstəricilərinin Qida Təhlükəsizliyi Agentliyinin müvafiq funksiyalarının icrası nəticəsində yaranan məlumat bazasına əsaslanması ilə bağlı müvafiq hüquqi bazanın yaradılması; 2. sözügedən tədbirin Azərbaycan Respublikasında qida təhlükəsizliyinin təmin olunmasına dair 2018–2025-ci illər üçün dövlət proqramının layihəsində nəzərə alınması. Daha sonra iclasda Dövlət Statistika Komitəsinin nümayəndəsi Vüqar Əliyev kənd təsərrüfatı məhsullarının daxili bazardakı uçotu və bu cür məhsullarla bağlı Komitənin müvafiq kollegiya qərarları ilə təsdiq olunmuş hesabatlarının olduğunu bildirərək, təkliflərin olmadığını qeyd etmişdir. İqtisadiyyat Nazirliyinin nümayəndələri Mehdi Həsənov və Aysel Həsənova isə təkliflər barədə Nazirlikdə hələ də müzakirələrin aparıldığını qeyd edərək yaxın zamanlarda rəsmi qaydada təkliflərin təqdim olunacağını bildirmişdilər. Mehdi Həsənov eyni zamanda bildirmişdir ki, bu tədbirin bilavasitə vergi uçotu ilə əhatə olunmaqla icrası daha məqsədemüvafiqdir. Sonda məlumat üçün bildiririk ki, sözügedən tədbirin daha keyfiyyətli icrasına nail olmaq üçün Avropa İttifaqına üzv ölkələrin “Kənd təsərrüfatı məhsullarının ticarət reyestri” mövzusunda qabaqcıl təcrübəsinin öyrənilməsi məqsədilə TAİEX müraciət forması doldurularaq Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi vasitəsilə Avropa Komissiyasına təqdim olunmuşdur. Komissiya tərəfindən beynəlxalq təcrübənin öyrənilməsinə zəruri edən amillər məqbul hesab edilmiş və müraciət müsbət qarşılanmışdır. Hazırda işçi səfərin təşkili istiqamətində səfər ediləcək aidiyyəti ölkənin müəyyənləşdirilməsi və digər texniki məsələlərlə bağlı Avropa Komissiyası ilə danışıqlar aparılır.
6.2.2. Kənd təsərrüfatı və ərzaq məhsulları üzrə tədarük sisteminin inkişaf etdirilməsi	“Ərzaq məhsullarının tədarükü və təchizatı” ASC	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi, İqtisadiyyat Nazirliyi, yerli icra hakimiyyəti orqanları	2017–2020	☒ icra edilmişdir ☐ icrasına başlanılmışdır ☐ icrasına başlanılmamışdır	Yarandığı qısa müddətə baxmayaraq “Ərzaq məhsullarının tədarükü və təchizatı” ASC kənd təsərrüfatı məhsullarının ixracı ilə bağlı müvafiq işlər görmüş, cari ilin iyul ayında 30 növdə ümumilikdə 4 936 ton kənd təsərrüfatı məhsulu birbaşa yerli istehsalçılardan və satıcılardan tədarük edilmiş, onun 1345 tonu satınalan təşkilatlara göndərilmiş, 112 tonu daxili bazarda satılmış, 3478 tonu isə xarici bazarlara ixrac olunmuşdur. Ümumilikdə isə 2017-ci ilin ilk 7 ayı ərzində

					Cəmiyyət tərəfindən 42764 tondan artıq meyvə və tərəvəz məhsulu xarici bazarlara ixrac olunmuşdur. Bu ilin sonuna isə ölkədən 100 milyon manatdan çox dəyərdə məhsul ixracının həyata keçirilməsi planlaşdırılır. Həmçinin onu da qeyd edək ki, cari ilin mart ayında ölkə tələbatından artıq istehsal olunmuş 1099.6 ton soğan məhsulu ASC tərəfindən yerli istehsalçılardan alınaraq xaricə satışı təşkil olunmuşdur. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2016-cı il 11 aprel tarixli 859 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş "Dövlət müəssisə və təşkilatları (idarələri) tərəfindən ərzaq məhsullarının mərkəzləşdirilmiş qaydada dövlət büdcəsinin vəsaitləri hesabına satın alınması Qaydası"nın 3.6.3-cü yarımbəndinin icrasını təmin etmək məqsədilə ərzaq istehsalçılarında və ya satıcılarına avansların ödənilməsi prosesi davam etdirilmişdir. Ümumilikdə aprel-iyul ayları ərzində isə Cəmiyyət tərəfindən 123 təsərrüfat subyektinə 11 adda məhsul üzrə 2 729 459 azn avans ödənilmişdir. Avans müqavilələri üzrə ilkin olaraq 96 722 kq kənd təsərrüfatı məhsulları (kartof, baş soğan, çuğundur, yerkökü, kələm) ASC tərəfindən tədarük olunmuşdur. Artıq bir neçə fermerlə bağlanmış tədarük müqavilələri üzrə yetişdirilən məhsullar ASC tərəfindən tam şəkildə tədarük olunmuşdur. Bu prosesin davam etdirilməsi üçün müvafiq işlər görülmüşdür. "Tarla başında alış" prinsipi ilə tədarük olunan kənd təsərrüfatı məhsullarının daxili bazarda satış həcminin artırılması məqsədilə tərəfimizdən Yaşıl bazar, Meyvəli, Keşlə və 8-ci km bazarlarında sahibkarlarla görüşlər keçirilmiş və məhsullarımız haqqında məlumatlar verilmişdir. Ölkənin regionlarında becərilən müxtəlif kənd təsərrüfatı məhsullarının ASC tərəfindən tədarük olunaraq yerlərdə və Bakı şəhərində satışı təşkil olunmuşdur. Bunun üçün ASC-nin "Gəzər Bazar" səyyar satış konsepsiyası işlənib hazırlanmış və bu brend adı altında 10 ədəd avtomobil ilkin olaraq Bakı şəhərində fəaliyyətə başlamışdır. Daxili bazar və yarmarkalarda məhsulların satışı "Gəzər Bazar" layihəsi çərçivəsində uğurla davam etdirilməkdədir. Regionlarda tədarük olunan məhsulların daxili bazarlarda satışı ilə yanaşı, Bakı şəhərinin Binəqədi, Xətai, Yasamal və Nərimanov rayonlarında, həmçinin Sumqayıt və Mingəçevir şəhərlərində təşkil olunan yarmarkalarda da məhsul satışı həyata keçirilməkdədir. Abşeron rayonunda isə səyyar
--	--	--	--	--	--

					satışlar həyata keçirilmişdir.
6.2.3. Bazar şərtlərinin əlverişsiz olduğu hallar üzrə intervensiya tədbirləri sisteminin qurulması	İqtisadiyyat Nazirliyi	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi, "Ərzaq məhsullarının tədarükü və təchizatı" ASC, yerli icra hakimiyyəti orqanları	2017–2020	☐ icra edilmişdir ☐ icrasına başlanılmışdır ☒ icrasına başlanılmamışdır	Sözügedən tədbirin icrası ilə bağlı iqtisadiyyat nazirinin 2017-ci il 25 may tarixli F-77 nömrəli əmri ilə müvafiq işçi qrup yaradılmışdır. İşçi qrupun 2017-ci il 29 iyun tarixində keçirilmiş ilk iclasında məsələ ilə bağlı ətraflı müzakirələr aparılmış, gələcək fəaliyyət istiqamətləri müəyyən edilmişdir. Bu sahədə beynəlxalq təcrübə araşdırılır.
6.2.4. Kənd təsərrüfatı və ərzaq məhsulları üzrə daxili bazarın ədalətsiz ticarət hallarından qorunması məqsədilə idxalın effektiv tənzimlənməsi sisteminin yaradılması	İqtisadiyyat Nazirliyi	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi, Dövlət Gömrük Komitəsi	2017–2018	☐ icra edilmişdir ☒ icrasına başlanılmışdır ☐ icrasına başlanılmamışdır	Yerli istehsalın dəstəklənməsi və daxili bazarın qorunması məqsədilə həyata keçirilən tədbirlərin davamı olaraq sahibkarlardan daxil olan müraciətlər və müvafiq təhlillər nəticəsində özünütəminatmə səviyyəsi yüksək olan, habelə idxal coğrafiyasında respublikamızla sərbəst ticarət sazişi olmayan ölkələrin üstünlük təşkil etdiyi bir sıra malların (pomidor, xiyar) idxalına tətbiq olunan gömrük rüsumlarının 2 il müddətində artırılmasını nəzərdə tutan qərar layihəsi hazırlanmış və 2017-ci il 17 may tarixli İN-X/O-6303/2017 nömrəli məktubla Nazirlər Kabinetinə təqdim olunmuşdur. Nazirlər Kabinetinin 2017-ci il 22 iyun tarixli 17/17/2416-22/21/14 nömrəli dərkənarına uyğun olaraq hazırda həmin layihəyə dair aidiyyəti orqanların rəylərinə baxılır.

Prioritet 6.3. Kənd təsərrüfatı və emal sənayesi məhsulları üzrə ixracın təşviqi və dəstəklənməsi

Görülmüş işlər barədə qısa məlumat:

“Made in Azerbaijan” brendinin təşviqi məqsədilə ümumilikdə 79 şirkətin iştirakı ilə Almaniyanın Berlin şəhərinə, Əfqanıstanın Kabul şəhərinə, Pakistanın İslamabad, Ravalpindi və Lapor şəhərlərinə, Qətərin Doha şəhərinə, Qazaxıstanın Almata və Astana şəhərlərinə 5 ixrac missiyası həyata keçirilmişdir. Bundan başqa, hesabat dövrü ərzində Azərbaycan məhsullarının təbliği məqsədilə “Azərbaycan meyvələri” və “Azərbaycan meyvə şirələri” adlı reklam roliklərinin çəkilişlərinə başlanılmışdır. Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin Dubay şəhərində keçirilmiş “Gulfood 2017” Beynəlxalq Ərzaq Sərgisində və Almaniya Federativ Respublikasının Düsseldorf şəhərində keçirilmiş “Prowein 2017” Beynəlxalq Şərab Sərgisində yerli şirkətlərin vahid ölkə stendi altında iştirakı təmin edilmiş, Bolqarıstanın “Avropa 2001” jurnalında “Made in Azerbaijan” reklamı yerləşdirilmişdir.

İxrac sənədlərinin əldə edilməsinə dəstək məqsədilə AZPROMO tərəfindən kənd təsərrüfatı, qida, yüngül və s. sənaye sahələrində fəaliyyət göstərən 100-dən artıq yerli şirkətə dəstək göstərilmiş və zəruri informasiya verilmişdir. Sahibkarlara ixrac prosedurları, sertifikatlaşma, xarici bazarlara çıxış, ixrac sənədlərinin əldə edilməsi, bazar araşdırmaları, beynəlxalq sərgilərdə iştirak, ixrac şöbələrin yaradılması və ixrac üzrə kadrların yetişdirilməsi kimi mövzularda zəruri informasiya dəstəyi göstərilmiş.

Fındıq məhsulu üzrə dünya bazarı konyukturası araşdırılmış və hazırlanmış hesabat əsasında fermerlərə təqdimat keçirilmişdir. Zaqatala rayonunda keçirilən təqdimata Qax, Zaqatala və Balakən rayonlarında fəaliyyət göstərən fermerlər cəlb olunmuşdur.

“Azexport” portalı vasitəsilə fermerlər üçün yeni ixrac bazarlarına çıxış sahəsində geniş imkanlar yaradılmışdır.

Hesabat dövrü ərzində ixrac sənədlərinin əldə edilməsinə dəstək məqsədilə AZPROMO tərəfindən kənd təsərrüfatı, qida, yüngül və s. sənaye sahələrində fəaliyyət göstərən 100-dən artıq yerli şirkətə dəstək göstərilmiş və zəruri informasiya verilmişdir.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2017-ci il 23 fevral tarixli Fərmanına əsasən İqtisadi İslahatların Təhlili və Kommunikasiya Mərkəzində fəaliyyətə başlayan “Bir Pəncərə” İxrac Dəstək Mərkəzi (Mərkəz) sahibkarlıq subyektlərinin ixracat missiyasını daha rahat və asan həyata keçirməsinə dəstək göstərir. Mərkəzdə İqtisadiyyat Nazirliyi tərəfindən mənşə və keyfiyyət sertifikatı, Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi tərəfindən fitosanitar və baytarlıq sertifikatı, Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi tərəfindən kökünün kəsilməsi təhlükəsi olan vəhşi fauna və yabanı flora növlərinin ixracı üçün icazənin (sertifikatın) verilməsi, Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi tərəfindən mədəni sərvətlərin ixracı üçün mədəni sərvətin mühafizə şəhadətnaməsinin verilməsi və Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsi tərəfindən dini təyinatlı ədəbiyyatın (kağız və elektron daşıyıcılarda), audio və videomaterialların, malların (məmulatların) və dini məzmunlu başqa məlumat materiallarının ixracına razılıq verilməsi xidməti göstərilir. Habelə, Mərkəz tərəfindən sahibkarlara məsləhətlərin verilməsi, bazar araşdırmaları, təlim və seminarlar, o cümlədən gömrük bəyannamələrinin ödənişsiz doldurulması xidməti də göstərilir.

İcra edilmişdir	5 tədbirdən 1-i	20%
İcrasına başlanılmışdır	5 tədbirdən 3-ü	60%
İcrasına başlanılmamışdır *	5 tədbirdən 1-i	20%

* Strateji Yol Xəritəsində bu prioritet üzrə müəyyən edilmiş 6 tədbirdən 1-nin icra müddəti 2018–2019-cu illər olduğu üçün 2017-ci ilin altı ayı üzrə qiymətləndirmədə həmin tədbirlərin icra vəziyyəti nəzərə alınmamışdır.

Planlaşdırılmış tədbirlər	Əsas icraçı qurum	Digər icraçı qurumlar	İcra müddəti	Ümumi nəticə	Əlaqələndirici qurum tərəfindən təqdim edilmiş məlumatlar
6.3.1. İxrac bazarlarının coğrafiyasının genişləndirilməsinə və ənənəvi ixrac bazarlarındakı mövqelərin möhkəmləndirilməsinə dəstək verilməsi	İqtisadiyyat Nazirliyi	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi	2017–2020	☐ icra edilmişdir ☒ icrasına başlanılmışdır ☐ icrasına başlanılmamışdır	Xarici bazarların, xüsusilə ənənəvi bazarların mövcud vəziyyətinin və gələcək perspektivlərinin ətraflı təhlil edilməsi, ənənəvi bazarlarda ölkənin mövqeyinin daha da möhkəmləndirilməsi və yeni bazarlara çıxışın təmin edilməsi məqsədilə İqtisadiyyat Nazirliyi tərəfindən xarici bazarların araşdırılması ilə bağlı ixracla məşğul olan sahibkarların müraciətlərinin qəbulu elan edilmişdir. İxrac bazarlarının coğrafiyasının genişləndirilməsinə və ənənəvi ixrac bazarlarında mövqelərin möhkəmləndirilməsi məqsədilə ümumilikdə 79 şirkətin iştirakı ilə 2017-ci il 23-26 yanvar tarixlərində Almanyanın Berlin şəhərinə, 5-8 fevral tarixlərində Əfqanıstanın Kabul şəhərinə, 9-11 fevral tarixlərində Pakistanın İslamabad, Ravalpindi və Lapor şəhərlərinə, 25-28 fevral tarixlərində Qətərin Doha şəhərinə, 23-26 aprel tarixlərində Qazaxıstanın Almata və Astana şəhərlərinə 5 ixrac missiyası həyata keçirilmiş, növbəti ixrac missiyalarının təşkil olunacağı ölkələr (Macarıstan Respublikası, Rusiya Federasiyası, Çin Xalq Respublikası, Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri, Səudiyyə Ərəbistanı) müəyyənləşdirilmişdir. 26 fevral–2 mart tarixlərində Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin Dubay şəhərində keçirilmiş “Gulfood 2017” Beynəlxalq Ərzaq Sərgisində və 19-21 mart tarixlərində Almanyanın Düsseldorf şəhərində keçirilmiş “Prowein 2017” Beynəlxalq Şərab Sərgisində yerli şirkətlərin vahid ölkə stendi altında iştirakı təmin edilmiş və 2018-ci il üzrə vahid ölkə stendi ilə iştirak nəzərdə tutulan beynəlxalq sərgi və yarmarkaların siyahısı təsdiqlənmişdir. Bundan əlavə, 2017-ci il 11-14 sentyabr tarixlərində Rusiyanın Moskva şəhərində keçiriləcək “Worldfood Moscow” beynəlxalq ərzaq sərgisində, 2017-ci il 7-11 oktyabr tarixlərində Almanyanın Köln şəhərində keçiriləcək “ANUGA” beynəlxalq ərzaq sərgisində, 2017-ci il 9-11 noyabr tarixlərində Çin Xalq Respublikasının Honq-Konq Xüsusi İnzibati Ərazisində keçiriləcək “HKTDG Hong Kong International Wine & Spirits Fair” beynəlxalq şərab sərgisində vahid ölkə stendi ilə iştirak nəzərdə tutulmuşdur.
6.3.2. “Made in Azerbaijan” brendinin təşviqi	İqtisadiyyat Nazirliyi	Kənd Təsərrüfatı	2017–2020	☒ icra edilmişdir ☐ icrasına başlanılmışdır	“Made in Azerbaijan” brendinin təşviqi məqsədilə ümumilikdə 79 şirkətin iştirakı ilə 2017-ci il 23-26 yanvar tarixlərində

		Nazirliyi		☐ icrasına başlanılmamışdır	Almaniyanın Berlin şəhərinə, 5-8 fevral tarixlərində Əfqanıstanın Kabul şəhərinə, 9-11 fevral tarixlərində Pakistanın İslamabad, Ravalpindi və Lapor şəhərlərinə, 25-28 fevral tarixlərində Qəterin Doha şəhərinə, 23-26 aprel tarixlərində Qazaxıstanın Almata və Astana şəhərlərinə 5 ixrac missiyası həyata keçirilmişdir. Bundan başqa, hesabat dövrü ərzində Azərbaycan məhsullarının təbliği məqsədilə “Azərbaycan meyvələri” və “Azərbaycan meyvə şirələri” adlı reklam roliklərinin çəkilişlərinə başlanılmışdır. Sözügedən videoçarxların cari ilin ikinci yarımilliyində xarici kütləvi informasiya vasitələrində yerləşdirilməsi nəzərdə tutulmuşdur. 26 fevral – 2 mart tarixlərində Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin Dubay şəhərində keçirilmiş “Gulfood 2017” Beynəlxalq Ərzaq Sərgisində və 19-21 mart tarixlərində Almaniya Federativ Respublikasının Düsseldorf şəhərində keçirilmiş “Prowein 2017” Beynəlxalq Şərab Sərgisində yerli şirkətlərin vahid ölkə stendi altında iştirakı təmin edilmiş, Bolqarıstanın “Avropa 2001” jurnalında “Made in Azerbaijan” reklamı yerləşdirilmişdir.
6.3.3. Potensial ixrac bazarları haqqında fermerlərin məlumatlandırılması	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi	İqtisadiyyat Nazirliyi	2017–2020	☐ icra edilmişdir ☒ icrasına başlanılmışdır ☐ icrasına başlanılmamışdır	Almaniya Texniki Əməkdaşlıq Cəmiyyətinin (GIZ) sifarişi və Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin dəstəyi ilə QABUS Tədqiqat və Məsləhət Şirkəti tərəfindən aparılmış fındıq məhsulları üzrə dünya bazarı konyukturası və Rusiya və Almaniya bazarları üzrə spesifik məlumatlara dair hazırlanmış hesabat əsasında fermerlərə təqdimat keçirilmişdir. Zaqatala rayonunda keçirilən təqdimata Qax, Zaqatala və Balakən rayonlarında fəaliyyət göstərən fermerlər cəlb olunmuşdur. “Azexport” portalı vasitəsilə fermerlər üçün yeni ixrac bazarlarına çıxış sahəsində geniş imkanlar yaradılmışdır.
6.3.4. Potensial ixracatçı fermerlərin müəyyənləşdirilməsi	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi	İqtisadiyyat Nazirliyi	2017–2020	☐ icra edilmişdir ☐ icrasına başlanılmışdır ☒ icrasına başlanılmamışdır	Cari ilin ikinci yarısında görülməli işlərə dair müvafiq məlumatlar növbəti rüblük və illik hesabatlarda veriləcəkdir.
6.3.5. Sertifikatlaşdırma sisteminin təkmilləşdirilməsi, beynəlxalq standartların təmin edilməsi	Standartlaşdırma, Metrologiya və Patent üzrə Dövlət Komitəsi	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi, İqtisadiyyat Nazirliyi	2018–2019	☐ icra edilmişdir ☐ icrasına başlanılmışdır ☐ icrasına başlanılmamışdır ☒ 2017-ci ildə icrası qiymətləndirilmir	
6.3.6. İxrac sənədlərinin əldə edilməsinə dəstək verilməsi	İqtisadiyyat Nazirliyi	Kənd Təsərrüfatı	2017–2020	☐ icra edilmişdir ☒ icrasına başlanılmışdır	Hesabat dövrü ərzində ixrac sənədlərinin əldə edilməsinə dəstək məqsədilə AZPROMO tərəfindən kənd təsərrüfatı,

		Nazirliyi, Dövlət Gömrük Komitəsi		☐ icrasına başlanılmamışdır	qida, yüngül və s. sənaye sahələrində fəaliyyət göstərən 100-dən artıq yerli şirkətə dəstək göstərilmiş və zəruri informasiya verilmişdir. “Azdelikates”, “Sobsan”, “Astarəçay”, “Zem Agro”, “AB Farma”, “CaspiMarine Technologies”, “Amoris”, “Azprotein”, “Ayan MMC”, “D-Fruits”, “Fireland Vineyards”, “İceland” şirkətinə, eyni zamanda digər şirkətlərə və fiziki şəxslərə ixrac prosedurları, sertifikatlaşma, xarici bazarlara çıxış, ixrac sənədlərinin əldə edilməsi, bazar araşdırmaları, beynəlxalq sərgilərdə iştirak, ixrac şöbələrin yaradılması və ixrac üzrə kadrların yetişdirilməsi kimi mövzularda zəruri informasiya dəstəyi göstərilmiş, bu və digər istiqamətlərdə şirkətlərdən daxil olan sorğular müvafiq qaydada cavablandırılmışdır. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2017-ci il 23 fevral tarixli Fərmanına əsasən İqtisadi İslahatların Təhlili və Kommunikasiya Mərkəzində fəaliyyətə başlayan “Bir Pəncərə” İxrac Dəstək Mərkəzi (Mərkəz) sahibkarlıq subyektlərinin ixracat missiyasını daha rahat və asan həyata keçirməsinə dəstək göstərir. Mərkəzdə İqtisadiyyat Nazirliyi tərəfindən mənşə və keyfiyyət sertifikatı, Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi tərəfindən fitosanitar və baytarlıq sertifikatı, Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi tərəfindən kökünün kəsilməsi təhlükəsi olan vəhşi fauna və yabanı flora növlərinin ixracı üçün icazənin (sertifikatın) verilməsi, Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi tərəfindən mədəni sərvətlərin ixracı üçün mədəni sərvətin mühafizə şəhadətnaməsinin verilməsi və Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsi tərəfindən dini təyinatlı ədəbiyyatın (kağız və elektron daşıyıcılarda), audio və videomaterialların, malların (məmulatların) və dini məzmunlu başqa məlumat materiallarının ixracına razılıq verilməsi xidməti göstərilir. Habelə, Mərkəz tərəfindən sahibkarlara məsləhətlərin verilməsi, bazar araşdırmaları, təlim və seminarlar, o cümlədən gömrük bəyannamələrinin ödənişsiz doldurulması xidməti də göstərilir. Qeyd etmək lazımdır ki, bir çox sahibkarlar İqtisadiyyat Nazirliyi tərəfindən təqdim edilən mənşə, Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi tərəfindən təqdim edilən fitosanitar sertifikatın alınması ilə bağlı müraciət edirlər. Vahid pəncərə prinsipi əsasında fəaliyyət göstərən Mərkəz elektron qaydada da müraciətləri qəbul edir. Belə ki, https://dth.azexport.az/ linki
--	--	---	--	--	---

					vasitəsilə sahibkarlar elektron vahid ixrac sənədi ilə öz ixrac missiyalarını əlavə vaxt sərf etmədən və məkan dəyişmədən həyata keçirmək imkanına malikdirlər.
--	--	--	--	--	--

Prioritet 7.1. İqlim dəyişmələrinin və təbii amillərin kənd təsərrüfatına mənfi təsirinin azaldılması mexanizmlərinin işlənməsi

Görülmüş işlər barədə qısa məlumat:

İqlim dəyişmələrinin kənd təsərrüfatına təsirinin qiymətləndirilməsi və adekvat adaptasiya planının hazırlanması tədbirin icrası ilə bağlı hazırlanmış təkliflər 2017-ci il 21 iyun tarixli 3NK/1031-02-04 nömrəli məktubla Nazirlər Kabinetinə, habelə razılaşdırılmaq məqsədilə 2017-ci il 5 iyun tarixli 4/883-02-04 nömrəli məktublarla Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinə və Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsinə göndərilmişdir. Nazirlər Kabinetinin müvafiq tapşırığına əsasən, yenidən işlənmiş təkliflər razılaşdırılmaq üçün 2017-ci il 17 avqust tarixli 4/1379-02-04 nömrəli məktublarla Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinə və Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsinə göndərilmişdir.

Aqrometeoroloji məlumat bazasının təkmilləşdirilməsi üçün mövcud məlumatlar elektron məlumat bazasına yığılmış, bu məlumatlar əsasında aylıq aqrometeoroloji icmallar tərtib olunmuş, illik aqrometeoroloji kitabçalar hazırlanaraq çap edilmişdir.

“Hidrometeorologiya fəaliyyəti haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi ilə bağlı qanun layihəsi Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin 2017-ci il 16 may tarixli 4/786-02-09 nömrəli məktubu ilə rəy və təkliflərin bildirilməsi məqsədilə aidiyyəti qurumlara təqdim edilmişdir. Daxil olmuş rəy və təkliflər ümumiləşdirilmişdir və hazırda razılaşdırılması işləri davam etdirilir.

İcra edilmişdir	–	0%
İcrasına başlanılmışdır	4 tədbirdən 3-ü	75%
İcrasına başlanılmamışdır	4 tədbirdən 1-i	25%

Planlaşdırılmış tədbirlər	Əsas icraçı qurum	Digər icraçı qurumlar	İcra müddəti	Ümumi nəticə	Əlaqələndirici qurum tərəfindən təqdim edilmiş məlumatlar
7.1.1. İqlim dəyişmələrinin kənd təsərrüfatına təsirlərinin qiymətləndirilməsi və adekvat adaptasiya planının hazırlanması	Nazirlər Kabineti	Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi, Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi, yerli icra hakimiyyəti orqanları	2017–2018	☐ icra edilmişdir ☒ icrasına başlanılmışdır ☐ icrasına başlanılmamışdır	Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin 2017-ci il 16 mart tarixli əmri ilə “Milli iqtisadiyyat və iqtisadiyyatın əsas sektorları üzrə strateji yol xəritələri”nin tədbirlər planlarında nəzərdə tutulmuş aidiyyəti üzrə tədbirlərin həyata keçirilməsi üçün Tədbirlər Planı” təsdiq edilmiş, Nazirliyin 2017-ci il 16 mart tarixli digər əmri ilə həmin tədbirlərin həyata keçirilməsinin əlaqələndirilməsi, tədbirlər planı üzrə yaradılacaq işçi qrupların fəaliyyətinin qanunvericiliklə müəyyən olunmuş qaydada təşkili məqsədilə Koordinasiya Şurası yaradılmışdır. Nazirliyin 2017-ci il 17 may tarixli əmri ilə “Milli iqtisadiyyat və iqtisadiyyatın əsas sektorları üzrə strateji yol xəritələri” çərçivəsində aidiyyəti üzrə həyata keçiriləcək tədbirlərin icrası ilə əlaqədar hər bir müvafiq prioritet üzrə əlaqədar dövlət qurumlarının nümayəndələrindən ibarət işçi qrupları yaradılmışdır. 2017-ci il 2 iyun tarixində Nazirlikdə keçirilmiş müvafiq işçi qrupun iclasında tədbirin icrası ilə bağlı görülməli işlərin istiqamətləri müəyyən edilmiş, təkliflər müzakirə edilmişdir. Sözgedən tədbirin icrası ilə bağlı hazırlanmış təkliflər 2017-ci il 21 iyun tarixli 3NK/1031-02-04 nömrəli məktubla Nazirlər Kabinetinə və razılaşdırılmaq məqsədilə 2017-ci il 5 iyun tarixli 4/883-02-04 nömrəli məktublarla Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinə və Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsinə göndərilmişdir. Nazirlər Kabinetinin müvafiq tapşırığına əsasən, yenidən işlənmiş təkliflər razılaşdırılmaq üçün 2017-ci il 17 avqust tarixli 4/1379-02-04 nömrəli məktublarla Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinə və Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsinə göndərilmişdir. Tədbirin icrası ilə bağlı fəaliyyət çərçivəsində iqlim dəyişmələrinin kənd təsərrüfatına təsirinə dair statistik məlumatların toplanması üzrə təşkilatı işlərə başlanılmışdır. Yuxarıda qeyd olunan məktubun icrası ilə bağlı 7.3.1-ci və 7.1.4-cü yarımbəndlərdə göstərilən tədbirlərə dair layihə eyniməzmunlu olduğu üçün Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsi tərəfindən 2017-ci il 31 avqust tarixli 179120806619 nömrəli məktubla rəy və təkliflər hazırlanaraq aidiyyəti üzrə Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinə təqdim olunmuşdur. Yenidən işlənərək təqdim edilmiş layihəyə dair

					heç bir irad və təklifin olmaması barədə Komitə tərəfindən 2017-ci il 22 sentyabr tarixli 17080202763 nömrəli məktub hazırlanmışdır.
7.1.2. Aqrometeoroloji məlumat bazasının təkmilləşdirilməsi	Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi	2017–2018	☐ icra edilmişdir ☒ icrasına başlanılmışdır ☐ icrasına başlanılmamışdır	İşçi qrupun 2017-ci il 2 iyun tarixində keçirilmiş iclasında sözügedən tədbirin icrası ilə bağlı görülməli işlərin istiqaməti müəyyən edilmiş, təkliflər müzakirə edilmişdir. Aqrometeoroloji məlumat bazasının təkmilləşdirilməsi üçün mövcud məlumatlar elektron məlumat bazasına yığılmış, bu məlumatlar əsasında aylıq aqrometeoroloji icmalar tərtib olunmuş, illik aqrometeoroloji kitabçalar hazırlanaraq çap edilmişdir. Regional hidrometeoroloji müəssisələrin aqrometeoroloqları təlim kurslarına cəlb olunmuşlar. Bu sahədə beynəlxalq təcrübə araşdırılır.
7.1.3. Kənd təsərrüfatı məqsədləri üçün hava şəraitinə müdaxilə və doludan müdafiə sisteminin yaradılması imkanlarına baxılması	Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi	Maliyyə Nazirliyi, Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi, yerli icra hakimiyyəti orqanları	2017–2018	☐ icra edilmişdir ☐ icrasına başlanılmışdır ☒ icrasına başlanılmamışdır	İşçi qrupun 2017-ci il 2 iyun tarixində keçirilmiş iclasında sözügedən tədbirin icrası ilə bağlı görülməli işlərin istiqaməti müəyyən edilmiş, təkliflər müzakirə edilmişdir. Hazırda mövcud olan və ləğv edilmiş doluya qarşı mübarizə məntəqələrinin inventarlaşdırılması üçün hazırlıq görülür.
7.1.4. Qanunvericilik bazasının təkmilləşdirilməsi və müvafiq qurumlar arasındakı koordinasiyanın gücləndirilməsi	Nazirlər Kabineti	Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi, Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi, Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsi, yerli icra hakimiyyəti orqanları	2017–2018	☐ icra edilmişdir ☒ icrasına başlanılmışdır ☐ icrasına başlanılmamışdır	İşçi qrupun 2017-ci il 2 iyun tarixində keçirilmiş iclasında sözügedən tədbirin icrası ilə bağlı görülməli işlərin istiqaməti müəyyən edilmiş, təkliflər müzakirə edilmişdir. Sözügedən tədbirin icrası ilə bağlı hazırlanmış təkliflər 2017-ci il 21 iyun tarixli 3NK/1031-02-04 nömrəli məktubla Nazirlər Kabinetinə və razılaşdırılmaq məqsədilə 2017-ci il 5 iyun tarixli 4/883-02-04 nömrəli məktublarla Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinə və Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsinə göndərilmişdir. Nazirlər Kabinetinin müvafiq tapşırıqına əsasən, yenidən işlənmiş təkliflər razılaşdırılmaq üçün 2017-ci il 17 avqust tarixli 4/1379-02-04 nömrəli məktublarla Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinə və Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsinə göndərilmişdir. Bununla əlaqədar Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsi tərəfindən 2017-ci il 31 avqust tarixli, 179120806619 nömrəli məktubla rəy və təkliflər hazırlanaraq aidiyyəti üzrə Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinə təqdim olunmuşdur. Daha sonra Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin 2017-ci il 17

					avqust tarixli 4/1379-0204 sayılı məktubu ilə yenidən hazırlanaraq Komitəyə daxil olmuş layihədə isə tərəfimizdən təqdim olunmuş rəy və təkliflər nəzərə alındığından həmin layihəyə dair heç bir irad və təklifin olmaması barədə Komitə tərəfindən 2017-ci il 22 sentyabr tarixli 17080202763 nömrəli məktub hazırlanmışdır. “Hidrometeorologiya fəaliyyəti haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi ilə bağlı qanun layihəsi Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin 2017-ci il 16 may tarixli 4/786-02-09 nömrəli məktubu ilə rəy və təkliflərin bildirilməsi məqsədilə aidiyyəti qurumlara təqdim edirlmişdir. Daxil olmuş rəy və təkliflər ümumiləşdirilmişdir və hazırda razılaşdırılması işləri davam etdirilir. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2016-cı il 6 dekabr tarixli 1138 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş “Azərbaycan Respublikasında kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalına və emalına dair Strateji Yol Xəritəsi”nin “Tədbirlər Planı” hissəsinin müvafiq yarımbəndinin icrasını təmin etmək məqsədilə Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2017-ci il 17 fevral tarixli 122s nömrəli Sərəncamının 6.2-ci bəndi ilə əlaqədar hazırlanmış “Hidrometeorologiya fəaliyyəti haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsinə daxil olmuş qanun layihəsinə dair rəy və təkliflərin olmaması barədə Komitə tərəfindən 2017-ci il 22 sentyabr tarixli 17080202772 məktub hazırlanaraq təqdim olunmuşdur.
--	--	--	--	--	---

Prioritet 7.2. Aqrar sahədə ətraf mühiti mühafizə mexanizmlərinin təkmilləşdirilməsi

Görülmüş işlər barədə qısa məlumat:

Tarlaqoruyucu meşə zolaqlarının salınması məqsədilə torpaq sahələrinin müəyyənləşdirilməsi və yaradılacaq komissiyaların tərkibinin müəyyənləşdirilməsi məqsədilə müraciətlər hazırlanmış və 2017-ci il 17 avqust tarixli 4/1385-02-04 nömrəli məktublarla tədbirin icraçıları olan 42 rayonun icra hakimiyyəti orqanlarına göndərilmişdir.

2017-ci ilin I rübündə 450 min ədəd zeytun, 110 min ədəd nar və 10 min ədəd əncir çiləkləri hazırlanaraq kökləndirilmək üçün tinglik sahələrində istixanalara və açıq qrunta basdırılmışdır. 2017-ci ilin payızında aqro-meşə massivlərinin salınmasında istifadə etmək üçün hazırda tinglik sahələrində kökləndirilmiş çiləklərdən və 2016-cı ilin dekabr ayında səpilmiş badam toxumlarından alınmış toxmacarlardan cəmi 605 min ədəd, o cümlədən 300 min ədəd zeytun, 85 min ədəd badam, 110 min ədəd nar, 10 min ədəd əncir cinsli əkin materialları yetişdirilir. Meşələrin İnkişafı Departamenti tərəfindən cari ilin 6 ayı ərzində meyvə cinslərindən 7058,4 kq toxum tədarük edilmiş, tədarük edilən toxumlardan 16,72 ha sahədə səpin aparılmışdır. Kökləndirilmə məqsədilə 42,69 ha sahədə 3162,7 min ədəd meyvə toxmacarı əkilmişdir. Örtülü kök sistemində isə (polietilen torbalarda) 17,65 min ədəd meyvə tingi yetişdirilmişdir. Bundan əlavə, tut toxmacarlarının əldə edilməsi üçün tut toxumları tədarük edilmiş və tinglik sahələrinə səpilmişdir. Aqromeşə massivlərinin salınmasına başlandığı gündən bu günədək artıq 2199,3 hektar ərazidə 1108,6 min ədəd tut, qoz, fındıq, nar, badam, şabalıd, zeytun tingi və digər tinglər əkilməklə meyvə bağları salınmışdır.

İcra edilmişdir	5 tədbirdən 1-i	20%
İcrasına başlanılmışdır	—	0%
İcrasına başlanılmamışdır	5 tədbirdən 4-ü	80%

** Strateji Yol Xəritəsində bu prioritet üzrə müəyyən edilmiş 6 tədbirdən 1-nin icra müddəti 2018–2020-ci illər olduğu üçün 2017-ci ilin altı ayı üzrə qiymətləndirmədə həmin tədbirin icra vəziyyəti nəzərə alınmamışdır.*

Planlaşdırılmış tədbirlər	Əsas icraçı qurum	Digər icraçı qurumlar	İcra müddəti	Ümumi nəticə	Əlaqələndirici qurum tərəfindən təqdim edilmiş məlumatlar
7.2.1. Kənd təsərrüfatı istehsalının ekoloji normalara uyğunluğu üzrə müasir tələblərə cavab verən indikatorların hazırlanması və qiymətləndirmənin aparılması	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi	Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi, AMEA, yerli icra hakimiyyəti orqanları	2017–2018	☐ icra edilmişdir ☐ icrasına başlanılmışdır ☒ icrasına başlanılmamışdır	Cari ilin ikinci yarısında görülmək işlərinə dair müvafiq məlumatlar növbəti rüblük və illik hesabatlarda veriləcəkdir.
7.2.2. Kənd təsərrüfatı sektorunda karbon qazı emissiyasının azaldılması	Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi, yerli icra hakimiyyəti orqanları	2017–2020	☐ icra edilmişdir ☐ icrasına başlanılmışdır ☒ icrasına başlanılmamışdır	İşçi qrupun 2017-ci il 2 iyun tarixində keçirilmiş iclasında sözügedən tədbirin icrası ilə bağlı görülmək işlərin istiqaməti müəyyən edilmiş, təkliflər müzakirə edilmişdir. Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin 2017-ci il 23 iyun tarixli 4/1067-02-04 nömrəli məktubu Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinə müraciət olunmuş və əldə edilmiş təkliflər əsasında müvafiq icra planı hazırlanmışdır. Heyvandarlıq sahəsində peyindən metan qazı tullantıları üzrə statistik məlumatların toplanması üzrə işlərə başlanılmışdır.
7.2.3. Tarlaqoruyucu meşə zolaqlarının salınması	Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi, yerli icra hakimiyyəti orqanları	2017–2020	☐ icra edilmişdir ☐ icrasına başlanılmışdır ☒ icrasına başlanılmamışdır	İşçi qrupun 2017-ci il 2 iyun tarixində keçirilmiş iclasında sözügedən tədbirin icrası ilə bağlı görülmək işlərin istiqaməti müəyyən edilmiş, təkliflər müzakirə edilmişdir. Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin 2017-ci il 23 iyun tarixli 4/1067-02-04 nömrəli məktubu Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinə müraciət olunmuş və əldə edilmiş təkliflər əsasında müvafiq icra planı hazırlanmışdır. Tarlaqoruyucu meşə zolaqlarının salınması məqsədilə torpaq sahələrinin müəyyənləşdirilməsi və yaradılacaq komissiyaların tərkibinin müəyyənləşdirilməsi məqsədilə müraciətlər hazırlanmış və 2017-ci il 17 avqust tarixli 4/1385-02-04 nömrəli məktublarla tədbirin icraçıları olan 42 rayonun icra hakimiyyəti orqanlarına göndərilmişdir.
7.2.4. Ətraf mühitin qorunmasına iqtisadi yanaşmanın tətbiqi	Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi, yerli icra hakimiyyəti orqanları	2017–2020	☒ icra edilmişdir ☐ icrasına başlanılmışdır ☐ icrasına başlanılmamışdır	Yeni meyvə bağlarının salınmasının nəzərdə tutulan səviyyədə davam etdirilməsi üçün ETSN-nin "Azərbaycan Yaşıllaşdırma və Landşaft Quruluşu" ASC-nin nəzdində fəaliyyət göstərən tingçilik idarələrində yerli şəraitə uyğunlaşdırılmış və yüksəkkeyfiyyətli kökəbağlı (dibçək və paketlərdə) əkin materiallarının yetişdirilməsinə başlanılmışdır. Bu məqsədlə 2017-ci ilin I rübündə 570 min ədəd meyvə, o cümlədən 450 min ədəd zeytun, 110 min ədəd nar və 10 min ədəd əncir çilikləri hazırlanaraq kökləndirilmək üçün tinglik

					sahələrində istixanalara və açıq qrunta basdırılmışdır. Hazırda bu çiliklər artıq köklənmişdir. 2017-ci ilin payızında aqromeşə massivlərinin salınmasında istifadə etmək üçün hazırda tinglik sahələrində kökləndirilmiş çiliklərdən və 2016-cı ilin dekabr ayında səpilmiş badam toxumlarından alınmış toxmacarlardan cəmi 605 min ədəd, o cümlədən 300 min ədəd zeytun, 85 min ədəd badam, 110 min ədəd nar, 10 min ədəd əncir cinsli əkin materialları yetişdirilir. Meşələrin İnkişafı Departamenti tərəfindən cari ilin 6 ayı ərzində meyvə cinslərindən 7058,4 kq toxum tədarük edilmiş, tədarük edilən toxumlardan 16,72 ha sahədə səpin aparılmışdır. Kökləndirilmə məqsədilə 42,69 ha sahədə 3162,7 min ədəd meyvə toxmacarı əkilmişdir. Örtülü kök sistemində isə (polietilen torbalarda) 17,65 min ədəd meyvə tingi yetişdirilmişdir. Bundan əlavə tut toxmacarlarının əldə edilməsi üçün tut toxumları tədarük edilmiş və tinglik sahələrinə səpilmişdir. Payızda 3,6 milyon ədəd tut toxmacarının alınması gözlənilir. Ərik və digər çəyirdəkli meyvə toxumlarının tədarükü davam etdirilir. Aqromeşə massivlərinin salınmasına başlandığı gündən bu günədək artıq 2199,3 hektar ərazidə 1108,6 min ədəd tut, qoz, fındıq, nar, badam, şabalıd, zeytun tingi və digər tinglər ekilməklə meyvə bağları salınmışdır.
7.2.5. Aqrobiomüxtəlifliyin qorunması	Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi, AMEA, yerli icra hakimiyyəti orqanları	2017–2020	☐ icra edilmişdir ☐ icrasına başlanılmışdır ☒ icrasına başlanılmamışdır	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi və Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası nümayəndələrinin iştirakı ilə müvafiq işçi qrupun 2017-ci il 2 iyun tarixində keçirilmiş iclasında aqrobiomüxtəlifliyin monitorinqi, mövcud vəziyyəti, çatışmazlıqlar müzakirə edilmiş, bu sahədə görüləcək işlərin istiqaməti müəyyənləşdirilmişdir. Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin 2017-ci il 23 iyun tarixli 4/1067-02-04 nömrəli məktubları ilə Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinə və Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasına müraciət olunmuş və əldə edilmiş təkliflər əsasında müvafiq icra planı hazırlanmışdır.
7.2.6. Aqrar sahədə “yaşıl iqtisadiyyat”a keçid potensialının qiymətləndirilməsi və istixanaların istilik təchizatında alternativ enerji mənbələrindən istifadə edilməsi	Alternativ və Bərpa Olunan Enerji Mənbələri üzrə Dövlət	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi, Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi, yerli	2018–2020	☐ icra edilmişdir ☐ icrasına başlanılmışdır ☐ icrasına başlanılmamışdır ☒ 2017-ci ildə icrası qiymətləndirilmir	

	Agentliyi	icra hakimiyyeti orqanları			
--	-----------	-------------------------------	--	--	--

Prioritet 7.3. Kənd təsərrüfatı torpaqlarından və su ehtiyatlarından dayanıqlı istifadə mexanizmlərinin təkmilləşdirilməsi

Görülmüş işlər barədə qısa məlumat:

Ölkədə torpağın, suyun və gübrənin analizlərinin həyata keçirilməsi, habelə ağır metallarla çirklənmə səviyyəsinin müəyyən edilməsi məqsədilə 11 regional aqrokimya laboratoriyası müasir standartlar əsasında qurularaq yeni avadanlıqlarla təmin olunmuşdur. Abşeron Regional Aqrokimya Laboratoriyasında 6 ay ərzində 976 torpaq nümunəsinin analizi aparılmışdır.

Kənd Təsərrüfatı Nazirliyində aidiyyəti dövlət orqanlarının rəy və təklifləri nəzərə alınmaqla “Azərbaycan Respublikasında örüş-otlaq sahələrinin və biçəneklərin səmərəli istifadə olunmasına dair 2018–2022-ci illər üçün Dövlət Proqramı”nın layihəsi hazırlanmışdır.

Cari ilin 6 ayı ərzində suvarma şəbəkələrinin lildən təmizlənməsi, eləcə də hidrotexniki qurğuların, nasos stansiyalarının, subartezian quyularının təmiri işləri aparılmışdır. “Sudan İstifadəedənlər Birliklərinin İnkişafına Dəstək Layihəsi” çərçivəsində 146793 metr uzunluğunda suvarma kanallarında bərpa və təmizləmə işləri aparılmış, 9301 metr uzunluğunda mövcud kanallar betonla üzlənmiş, onların üzərində 116 ədəd yeni hidrotexniki qurğu tikilmiş və 364 mövcud qurğu təmir və bərpa edilmişdir.

Əkin dövriyyəsinə yeni cəlb edilmiş ərazilərdə 209 ədəd müşahidə quyusu qazılmış və 1516 km kollektor-drenaj şəbəkəsi lildən təmizlənməmişdir. 193 km suvarma, 79,1 km kollektor-drenaj şəbəkəsi və 480 qurğu təmir və bərpa olunmuşdur.

Daşqın və subasma ilə bağlı fəvqəladə halların baş verə biləcəyi zonaların müəyyənəşdirilməsi və proqnozların tərtibi istiqamətində 2017-ci ilin mart ayında, gursululuq dövrü üçün proqnoz tərtib olunmuş, müvafiq orqanlar xəbərdar edilmişdir. Daşqın və subasma ilə mübarizəni nəzərə alaraq mütəmadi qaydada Kür və Araz çaylarında nəzarət su sərfi ölçülmüş, dağ çaylarında daşqının izinə görə maksimal su sərfi müəyyən edilmiş, hesabatlar hazırlanaraq müvafiq qurumlara verilmişdir.

Təvsiyələr:

Suvarılan torpaqların meliorativ vəziyyətinin yaxşılaşdırılması və təkrar şoranlaşmanın qarşısının alınması məqsədilə daha az investisiya tələb edən innovativ layihələr həyata keçirilə bilər.

İcra edilmişdir	8 tədbirdən 2-si	25%
İcrasına başlanılmışdır	8 tədbirdən 6-sı	75%
İcrasına başlanılmamışdır *	—	0%

* Strateji Yol Xəritəsində bu prioritet üzrə müəyyən edilmiş 9 tədbirdən 1-nin icra müddəti 2018-2020-ci illər olduğu üçün 2017-ci ilin 6 ayı üzrə qiymətləndirmədə həmin tədbirin icra vəziyyəti nəzərə alınmamışdır.

Planlaşdırılmış tədbirlər	Əsas icraçı qurum	Digər icraçı qurumlar	İcra müddəti	Ümumi nəticə	Əlaqələndirici qurum tərəfindən təqdim edilmiş məlumatlar
7.3.1. Torpaqların təyinatının dəyişdirilməsi prosesinin ətraf mühitə təsirlərinin qiymətləndirilməsi mexanizminin yaradılması	Nazirlər Kabineti	Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi, Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi, Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsi, yerli icra hakimiyyəti orqanları	2017–2018	☐ icra edilmişdir ☒ icrasına başlanılmışdır ☐ icrasına başlanılmamışdır	İşçi qrupun 2017-ci il 8 iyun tarixində keçirilmiş iclasında sözügedən tədbirin icrası ilə bağlı görülməli işlərin istiqaməti müəyyən edilmiş, təkliflər müzakirə edilmişdir. Sözügedən tədbirin icrası ilə bağlı hazırlanmış təkliflər 2017-ci il 21 iyun tarixli 3NK/1031-02-04 nömrəli məktubla Nazirlər Kabinetinə və razılaşdırılmaq məqsədilə 2017-ci il 05 iyun tarixli 4/883-02-04 nömrəli məktublarla Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinə və Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsinə göndərilmişdir. Nazirlər Kabinetinin müvafiq tapşırığına əsasən, yenidən işlənmiş təkliflər razılaşdırılmaq üçün 2017-ci il 17 avqust tarixli 4/1379-02-04 nömrəli məktublarla Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinə və Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsinə göndərilmişdir. Bununla əlaqədar Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsi tərəfindən 2017-ci il 31 avqust tarixli 179120806619 nömrəli məktubla rəy və təkliflər hazırlanaraq aidiyyəti üzrə Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinə təqdim olunmuşdur. Daha sonra Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin 2017-ci il 17 avqust tarixli 4/1379-0204 sayılı məktubu ilə yenidən hazırlanaraq Komitəyə daxil olmuş layihədə isə tərəfimizdən təqdim olunmuş rəy və təkliflər nəzərə alındığından həmin layihəyə dair heç bir irad və təklifin olmaması barədə Komitə tərəfindən 2017-ci il 22 sentyabr tarixli 17080202763 nömrəli məktub hazırlanmışdır. Torpaqların təyinatının dəyişdirilməsi prosesinin ətraf mühitə təsirinin qiymətləndirilməsi mexanizminin hazırlanması ilə bağlı görülməli tədbirlər müəyyənləşdirilmişdir.
7.3.2. Torpaqdan səmərəli istifadənin təmini və torpaqların rekultivasiyası üzrə tədbirlərin həyata keçirilməsi	Nazirlər Kabineti	“Azərbaycan Meliorasiya və Su Təsərrüfatı” ASC, Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi, Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi, Əmlak	2018–2020	☐ icra edilmişdir ☐ icrasına başlanılmışdır ☐ icrasına başlanılmamışdır ☒ 2017-ci ildə icrası qiymətləndirilmir	

		Məsələləri Dövlət Komitəsi, yerli icra hakimiyyəti orqanları. Təvsiyə edilir: Bələdiyyələrə			
7.3.3. Torpaqların aqrokimya analizlərinin aparılması	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi	Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsi, AMEA, yerli icra hakimiyyəti orqanları	2017– 2020	☐ icra edilmişdir ☒ icrasına başlanılmışdır ☐ icrasına başlanılmamışdır	Ölkədə torpağın, suyun və gübrənin analizlərinin həyata keçirilməsi, habelə ağır metallarla çirklənmə səviyyəsinin müəyyən edilməsi məqsədilə 11 regional aqrokimya laboratoriyası müasir standartlar əsasında qurularaq yeni avadanlıqlarla təmin olunmuşdur. Hazırda bu laboratoriyaların müvafiq tələblərə uyğun bilik və bacarıqlara malik işçilərlə komplektləşdirilməsi həyata keçirilir və bu məqsədlə həm xarici ekspertlərin cəlb olunmaqla yerlərdə təlim keçmələri, həm də işçilərin xaricdə kurs keçmələri təmin olunur. Belə ki, 5-i rəhbər, 8-i mütəxəssis olmaqla, 13 nəfər işə qəbul edilmiş, laboratoriya avadanlığıla təmin olunmuşdur. 10 nəfər xarici mütəxəssislərin keçirdiyi təlimlərdə iştirak etmişdir. Artıq Abşeron Regional Aqrokimya Laboratoriyasında 6 ay ərzində 976 torpaq nümunəsi analiz olunmuşdur. Analizlər azot, fosfor, kalium, kalsium, maqnezium, üzvü maddə, kirec torpaq tipi, torpaq mühiti, duzluluq göstəriciləri üzrə aparılmışdır. Analizlər İmişli, Biləsuvar, Hacıqabul, Qəbələ, Qax, Lənkəran, Ağcabədi, Oğuz, Lənkəran, Saatlı, Şəki rayonlarının ərazisindən götürülməklə azot, fosfor, kalium, kalsium, maqnezium, üzvi maddə, kirec, torpaq tipi, torpaq mühiti, duzluluq göstəriciləri üzrə aparılmışdır.
7.3.4. Otların idarəedilməsinin təkmilləşdirilməsi	Nazirlər Kabineti	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi, Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi, Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsi, yerli icra hakimiyyəti orqanları	2017– 2020	☒ icra edilmişdir ☐ icrasına başlanılmışdır ☐ icrasına başlanılmamışdır	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyində aidiyyəti dövlət orqanlarının rəy və təklifləri nəzərə alınmaqla "Azərbaycan Respublikasında örüş-otlaq sahələrinin və biçənəklərin səmərəli istifadə olunmasına dair 2018–2022-ci illər üçün Dövlət Proqramı"nın layihəsi hazırlanaraq 03.07.2017-ci il tarixli 01/15-08-237 nömrəli məktubla Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Administrasiyasına təqdim olunmuşdur.

7.3.5. Suvarma suyunun istehlakçıya çatdırılması zamanı itkilərin azaldılması	Azərbaycan Meliorasiya və su təsərrüfatı ASC	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi, Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsi, yerli icra hakimiyyəti orqanları	2017–2020	☒ icra edilmişdir ☐ icrasına başlanılmışdır ☐ icrasına başlanılmamışdır	Cari ilin 6 ayı ərzində suvarma şəbəkələrində 14788 min kbm həcmində lildən təmizləmə və 2109 hidrotexniki qurğu təmir edilmişdir. Cari ilin 6 ayı ərzində 73 nasos stansiyası və 1895 subartezian quyusu təmir edilmişdir. “Sudan İstifadəedənlər Birliklərinin İnkişafına Dəstək Layihəsi” çərçivəsində 146793 metr uzunluğunda suvarma kanallarında bərpa və təmizləmə işləri aparılmış, 9301 metr uzunluğunda mövcud kanallar betonla üzlənmiş, onların üzərində 116 yeni hidrotexniki qurğu tikilmiş və 364 mövcud qurğu təmir və bərpa edilmişdir. Yeni yaradılan Aqroparkların ərazilərində müasir suvarma texnologiyaların tətbiqi üçün tələb olunan işlər layihələrdə nəzərə alınaraq həyata keçirilir.
7.3.6. Suvarılan torpaqların meliorativ vəziyyətinin yaxşılaşdırılması və təkrar şoranlaşmanın qarşısının alınması	“Azərbaycan Meliorasiya və Su Təsərrüfatı” ASC	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi, Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsi, yerli icra hakimiyyəti orqanları	2017–2020	☐ icra edilmişdir ☒ icrasına başlanılmışdır ☐ icrasına başlanılmamışdır	8692 müşahidə quyularında 82530 dəfə səviyyə ölçülmüş, 2514 ədəd torpaq və 7716 ədəd su nümunəsi götürülərək kimyəvi analiz edilmiş və digər işlər yerinə yetirilmişdir. Əkin dövryyəsinə yeni cəlb edilmiş ərazilərdə 209 ədəd müşahidə quyusu qazılmışdır. 1516 km-lik kollektor-drenaj şəbəkəsi, 6112 km-lik suvarma kanalları lildən təmizlənmişdir. Şəbəkələr üzərində 2578 hidrotexniki cari təmir edilmişdir. 193 km-lik suvarma, 79,1 km-lik kollektor-drenaj şəbəkəsi və 480 qurğu təmir və bərpa olunmuşdur. 9,3 km-lik kanal beton üzlüyə alınmışdır. Siyəzən və Şabran rayonlarında 36,6 km-lik kollektor-drenaj şəbəkəsi tikilmişdir. 18 nasos aqreqatı, 11 elektrik mühərriki təmir edilmişdir. Torpaq mülkiyyətçilərinə suvarılan torpaqlarda şorlaşma məsələləri və ona qarşı mübarizə tədbirləri mövzusunda treninqlər keçilmişdir.
7.3.7. Su resurslarının qiymətləndirilməsi və informasiya təminatı	“Azərbaycan Meliorasiya və Su Təsərrüfatı” ASC	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi, Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi, yerli icra hakimiyyəti orqanları	2017–2018	☐ icra edilmişdir ☒ icrasına başlanılmışdır ☐ icrasına başlanılmamışdır	Respublikanın su obyektlərində - çaylarda, göllərdə və su anbarlarında stasionar hidroloji müşahidələr ETSN-nin Milli Hidrometeorologiya Departamenti tərəfindən 101 hidroloji məntəqədə aparılır. Həmin məntəqələrdə təlimata uyğun olaraq su obyektlərinin vəziyyəti, suyun səviyyəsi, temperaturu, su səfləri, dalğalanma və su rejiminin başqa elementləri üzərində standart hidroloji müşahidələr aparılır. Hidroloji məntəqələrdə gün ərzində suyun səviyyəsində baş vermiş dəyişiklikləri izləmək üçün məntəqələrdə quraşdırılmış səviyyəölçən tamasalardan istifadə olunur. Suyun səviyyəsi gündə iki dəfə (08:00 və 20:00 vaxtlarda) ölçülür. Məntəqələrdə su sərfinin müəyyən edilməsi üçün

					ölçü işləri, çayda suyun həcmindən asılı olaraq, dekada ərzində müxtəlif vaxtlarda aparılır. Belə ki, gursululuq dövründə bu işlər dekada ərzində 3-4, azsululuq dövründə isə 1-2 dəfə ölçülür. Hidroloji məntəqələrdə cihaz və avadanlıqların yoxlanılması məqsədilə məntəqələrdə suölçən cihazların vəziyyəti yoxlanılmış, səviyyəölçən tamasaların hündürlükləri yenidən yoxlanılaraq onlar üzərində nivelirləmə işləri aparılmış və yoxlama su sərfi ölçülmüşdür. Kür və Araz çaylarında su sərfinin ölçülməsi üçün ABŞ istehsalı olan Sontek ADP dopler cihazından istifadə olunur. Bu işlər Mingəçevir su anbarından aşağı hissədə yerləşən 6 hidroloji məntəqədə aparılır. Hər il sisteməlik olaraq hazırlanan yaz-yay gursululuğunun və çaylarda daşqın hadisələrinin axım proqnozu əhaliyə, infrastruktur sahələrə dəyə biləcək ziyanların minimuma endirilməsində böyük əhəmiyyətə malikdir. Bu məqsədlə Milli Hidrometeorologiya Departamenti tərəfindən ölkə ərazisində qar ehtiyatlarının müəyyənləşdirilməsi məqsədilə Azərbaycanın yüksək dağlıq ərazilərində gursululuq üçün qarölçmə işləri aparılmış, qarın hündürlüyü, qarın sıxlığı və qarda olan su ehtiyatı müəyyənləşdirilmiş, qarölçmə işlərinin nəticələri, eyni zamanda aylıq və fəsillik hava proqnozları məlumatları nəzərə alınmaqla respublikanın çaylarında aprel, may, iyun ayları üçün yaz-yay gursululuğunun və daşqın hadisələrinin axım proqnozu hazırlanaraq müvafiq dövlət qurumlarına, KİV-lərə, o cümlədən Fövqəladə Hallar Nazirliyinə təqdim olunmuşdur. Əhalinin və ictimaiyyətin məlumatlandırılması üçün həmin məlumat nazirliyin veb sahifəsində yerləşdirilmişdir. Daşqın və subasma ilə bağlı fəvqəladə halların baş verə biləcəyi zonaların müəyyənləşdirilməsi və proqnozların tərtibi istiqamətində 2017-ci ilin mart ayında, gursululuq dövrü üçün proqnoz tərtib olunmuş, müvafiq orqanlar xəbərdar edilmişlər. Daşqın və subasma ilə mübarizəni nəzərə alaraq mütəmadi qaydada Kür və Araz çaylarında nəzarət su sərfi ölçülmüş, dağ çaylarında daşqının izinə görə maksimal su sərfi müəyyən edilmiş, hesabatlar hazırlanaraq müvafiq qurumlara verilmişdir. Hidroloji monitoring şəbəkəsinin tədricən avtomatlaşdırılması
--	--	--	--	--	--

					üçün müxtəlif ölkələrin təcrübəsi öyrənilir və bizim dağ çaylarının daşqın və dağıdıcı sel təhlükəli olduğu nəzərə alınaraq, bu standartlara cavab verən cihaz və avadanlıqların ölçmə prinsipləri ilə bağlı təhlillər və işlər aparılır. Respublikanın su obyektlərində - çaylarda, göllərdə və su anbarlarında stasionar hidroloji müşahidələr ETSN-nin Milli Hidrometeorologiya Departamenti tərəfindən 101 hidroloji məntəqədə aparılır. Həmin məntəqələrdə təlimata uyğun olaraq su obyektlərinin vəziyyəti, suyun səviyyəsi, temperaturu, su sərfi, dalğalanma və su rejiminin başqa elementləri üzərində standart hidroloji müşahidələr davam etdirilir. Su ehtiyatlarının istifadə vəziyyətinin öyrənilməsi sahəsində respublikanın ayrı-ayrı təbii-iqlim zonaları üzrə məlumatların toplanılması işləri aparılmışdır. Ölkənin demək olar ki, bütün çaylarının su ehtiyatlarının müxtəlif məqsədlər üçün istifadə olunduğunu və götürülən suyun uçotunun lazımi dəqiqliklə aparılmadığını nəzərə alaraq, insan fəaliyyətinin su resurslarına təsirini dəqiq qiymətləndirmək üçün bu sahədə müxtəlif müqayisələr və dəqiqləşdirmələrin aparılması təklif olunur. Milli Hidrometeorologiya Departamenti tərəfindən ölkə ərazisində qar ehtiyatlarının müəyyənləşdirilməsi məqsədilə Azərbaycanın yüksək dağlıq ərazilərində gursululuq üçün qarölçmə işləri aparılmış, qarın hündürlüyü, qarın sıxlığı və qarda olan su ehtiyatı müəyyənləşdirilmiş, qarölçmə işlərinin nəticələri, eyni zamanda aylıq və fəsillik hava proqnozları məlumatları nəzərə alınmaqla respublikanın çaylarında aprel, may, iyun ayları üçün yaz-yay gursululuğunun və daşqın hadisələrinin axım proqnozu hazırlanaraq müvafiq dövlət qurumlarına göndərilir. Həmçinin gündəlik, ionicnlük aylıq və fəsillik proqnozlar hazırlanaraq müvafiq qurumlara göndərilmişdir. Su anbarlarının tənzimlənməsi üçün hər il sistematik olaraq hazırlanan yaz-yay gursululuğunun və çaylarda daşqın hadisələrinin axım proqnozu əhaliyə, infrastruktur sahələrə dəyə biləcək ziyanın minimuma endirilməsində böyük əhəmiyyətə malikdir. Bu məqsədlə Milli Hidrometeorologiya Departamenti tərəfindən ölkə ərazisində qar ehtiyatlarının müəyyənləşdirilməsi məqsədilə Azərbaycanın yüksək dağlıq
--	--	--	--	--	--

					ərazilərində gursululuq üçün qarölçmə işləri aparılmış, qarın hündürlüyü, qarın sıxlığı və qarda olan su ehtiyatı müəyyənləşdirilmiş, qarölçmə işlərinin nəticələri, eyni zamanda aylıq və fəsillik hava proqnozları məlumatları nəzərə alınmaqla Respublikanın çaylarında aprel, may, iyun ayları üçün yaz-yay gursululuğunun və daşqın hadisələrinin axım proqnozu hazırlanaraq müvafiq dövlət qurumlarına göndərilir. Bununla əlaqədar “Azərbaycan Meliorasiya və Su Təsərrüfatı” ASC-nin 2017-ci ildə kənd təsərrüfatı bitkilərinin vegetasiya suvarılmasının mütəşəkkil keçirilməsi və respublikanın çaylarında baş verə biləcək sel və daşqın sularının maneəsiz axıdılması barədə 2017-ci il 1 may tarixli 024ü nömrəli əmri işlənib hazırlanmışdır. Dövlət su kadastrının təkmilləşdirilməsi üçün Exel və Accsses kompüter proqramları təminatı əsasında mövcud hidroloji müşahidə məlumatlarına əsaslanaraq məlumat bazası yaradılmalıdır. Həmin bazadan bilavasitə su kadastrının hidroloji müşahidə məlumatları bölməsinə dərc etməyə imkan verən proqram hazırlanmalı və müvafiq bölmənin illər üzrə nüsxəsi dərc edilməlidir. Məlumatlar bazasının yaradılması və yığılması üçün, müasir kompüter və digər avadanlıqlar alınmalıdır. Respublikanın su obyektlərində - çaylarda, göllərdə və su anbarlarında stasionar hidroloji müşahidələr ETSN-nin Milli Hidrometeorologiya Departamenti tərəfindən 101 hidroloji məntəqədə (suyun səviyyəsi, temperaturu və sərfi) və 70-ə yaxın meteoroloji stansiyada havanın parametrləri üzrə müşahidələr aparılır. Bu məlumatlar baza formasında yığılır. “Azərbaycan Meliorasiya və Su Təsərrüfatı” ASC tərəfindən əkin sahələrinin su təminatı məqsədilə respublika üzrə sudan istifadə planı hazırlanmışdır. Respublikanın əsas əkinçilik bölgəsi olan Kür-Araz düzənliyinin ayrı-ayrı bölgələrində mövcud kollektor-drenaj sistemlərindən il ərzində dənizə axıdılan suların potensial miqdarı onların keyfiyyətindən asılı olaraq aparılmış müşahidələr əsasında qruplaşdırılmışdır. Kənd təsərrüfatı bitkilərinin suvarılmasında torpaq-meliorativ şərait nəzərə alınaraq istifadəsi minerallıq dərəcəsinə görə yararlı olan 3-5 q suların potensial həcmi 1283 milyon m³ olduğu təyin edilmişdir. Dəniz sularından istifadə yolları bu istiqamətdə
--	--	--	--	--	--

					aparılmış eksperimentlər və nəzəri tədqiqatlarla müəyyənləşdirilmişdir. Qeyri-ənənəvi sulardan istifadəyə dair beynəlxalq təcrübələrin öyrənilməsi istiqamətində “Azərbaycan Meliorasiya və Su Təsərrüfatı” ASC-nin Hidrotexnika və Meliorasiya Elm-İstehsalat Birliyində geniş həcmdə ümumiləşdirmələr aparılmış və icmal materialları toplanılmışdır. Kənd təsərrüfatında qeyri-ənənəvi suların istifadəsinin genişləndirilməsi istiqamətində “Azərbaycan Meliorasiya və Su Təsərrüfatı” ASC-nin Hidrotexnika və Meliorasiya Elm-İstehsalat Birliyində respublikada və xarici ölkələrdə aparılmış nəzəri və praktiki tədqiqatların nəticələri əsasında praktiki istiqamətdə işlər həyata keçirilərək tövsiyələr işlənib hazırlanmışdır. Su resurslarına təsirin öyrənilməsi üçün məlumatlar toplanılır. Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin Milli Hidrometeorologiya Departamenti tərəfindən hava şəraitinin kəskin dəyişməsi (soyuq, isti, leysan yağışlar, dolu və s.) barədə əvvəlcədən xəbərdarlıqlar və yaxın 2-3 günlük proqnozlar hazırlanaraq müvafiq dövlət qurumlarına göndərilmişdir. Respublika ərazisində fəaliyyət göstərən 4 avtomatlaşdırılmış radiolokasiya idarəetmə sistemi bulud və atmosfer yağıntıları, həmçinin onlarla əlaqədar olan təhlükəli hidrometeoroloji hadisələri yüksək keyfiyyətlə və etibarlı izləməyə və bu hadisələrin ən qısamüddətli proqnozlarını hazırlamağa imkan verir. Ağstafa, Şəki, Göygöl və Şamaxı MRL-5 lokatorlarında quraşdırılmış avtomatik müşahidə komplekslərinin köməyi ilə respublika ərazisində leysan, sel və dolu prosesləri üzərində avtomatlaşdırılmış müşahidələr aparılmış, vaxtlı-vaxtında qısamüddətli ştorm xəbərdarlıqları əhaliyə çatdırılmışdır. Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin Milli Hidrometeorologiya Departamenti tərəfindən 101 hidroloji məntəqədə (suyun səviyyəsi, temperaturu və sərfi) və 70-ə yaxın meteoroloji stansiyada havanın parametrləri üzrə müşahidələr aparılır. Bu məlumatlar baza formasında yığılır. Fövqəladə Hallar Nazirliyi Su Ehtiyatları Dövlət Agentliyinin iş planının 3-cü bəndinin və “Azərbaycan Respublikası
--	--	--	--	--	--

					regionlarının 2014-2018-ci illərdə sosial-inkişafı Dövlət Proqramı”nın “Su obyektlərində və hidrotexniki qurğularda monitoring sisteminin yaradılması” üzrə 4.1.34-cü bəndinin icrası ilə əlaqədar işlərə başlanılmışdır. Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2012-ci il 07 mart tarixli 57s nömrəli Sərəncamı ilə verilmiş səlahiyyətə əsasən Azərbaycan Respublikasının Fövqəladə Hallar Nazirliyi və Birləşmiş Millətlər Təşkilatının İnkişaf Proqramı arasında 2012-ci il 09 mart tarixində imzalanmış və Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2012-ci il 30 mart tarixli 75s nömrəli Sərəncamı ilə təsdiq edilmiş “Böyük Qafqaz Regionunda zəif dağ icmaları tərəfindən su və daşqınlar üzrə idarəetməyə iqlim dəyişikliyi risklərinin daxil edilməsi” layihəsi çərçivəsində Kür çayı üzərində yerləşən Şəmkir, Yenikənd, Mingəçevir və Varvara su anbarlarına daxil olan və çıxan əsas su obyektləri üzərində avtomat monitoring şəbəkəsi qurulur. 2017-ci ildə bu işlər davam etdirilmişdir. Kür çayı üzərində olan Şəmkir, Yenikənd, Mingəçevir və Varvara su anbarlarına daxil olan və çıxan əsas su obyektləri üzərində avtomat hidroloji monitoring şəbəkəsinin qurulması işləri həyat keçirilmişdir. Varvara su anbarının aşağı byefində cihaz və avadanlıqların quraşdırılması üçün hidrometrik körpü inşa edilmiş və su səviyyəsini ölçmək üçün tamasanın quraşdırılması üçün yerlərin hazırlanması işləri də başa çatdırılmışdır. Hazırda plan üzrə nəzərdə tutulan 9 məntəqədə tikinti–quraşdırma işləri başa çatdırılmışdır. 9 məntəqədən 7-si hidroloji (Kür-Poylu, Qabırçı-Salahlı, Qanix-Əyriçay, Kür-Varvara, Kür-Surra, Yuxarı Qarabağ, Yuxarı Şirvan məntəqələri), biri hidrometeoroloji (Mingəçevir bəndi), biri isə meteoroloji (Qanix-Əyriçay) məntəqələrdir. Məntəqələrdə Almaniyanın SEBA şirkətinin istehsal etdiyi müasir avadanlıqlar quraşdırılmışdır. Hazırda məlumatların avtomatik ötürülməsi və işlənməsi üzrə işlər davam etdirilir.
7.3.8. Quraq regionlarda sudan istifadənin yaxşılaşdırılması	“Azərbaycan Meliorasiya və Su Təsərrüfatı” ASC	Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi, Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi, yerli icra hakimiyyəti	2017–2020	☐ icra edilmişdir ☒ icrasına başlanılmışdır ☐ icrasına başlanılmamışdır	Quraq regionlarda sudan istifadənin mövcud vəziyyətinin öyrənilməsi məqsədilə Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi tərəfindən ərazinin hidrometeoroloji və iqlim şəraitinin öyrənilməsi üzrə monitoringlər aparılmaqdadır. Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin Milli Hidrometeorologiya Departamenti tərəfindən respublika çaylarında, o cümlədən bolsulu çaylarda monitoringlər

		orqanları			aparılır və həmin çayların bəzilərinin üzərində hidroloji məlumatların təhlilləri də nəzərə alınmaqla yeni su anbarlarının tikilməsi məqsədəuyğun hesab edilir. Hər il sisteməlik olaraq hazırlanan yaz-yay gursululuğunun və çaylarda daşqın hadisələrinin axım proqnozu əhaliyə, infrastruktur sahələrə dəyə biləcək ziyanların minimuma endirilməsində böyük əhəmiyyətə malikdir. Daşqın və subasma ilə bağlı fəvqəladə halların baş verə biləcəyi zonaların müəyyənləşdirilməsi və proqnozların tərtibi istiqamətində 2017-ci ilin mart ayında Milli Hidrometeorologiya Departamenti tərəfindən ölkə ərazisində qar ehtiyatlarının müəyyənləşdirilməsi məqsədilə aparılmış qarölçmə işlərinin nəticələri, eyni zamanda aylıq və fəsillik hava proqnozları məlumatları nəzərə alınmaqla respublikanın çaylarında aprel, may, iyun ayları üçün yaz-yay gursululuğunun və daşqın hadisələrinin axım proqnozu hazırlanaraq müvafiq dövlət qurumlarına, KİV-lərə, o cümlədən Fəvqəladə Hallar Nazirliyinə təqdim olunmuşdur. Əhalinin və ictimaiyyətin məlumatlandırılması üçün həmin məlumat Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin veb sahifəsində yerləşdirilmişdir. Daşqın və subasma ilə mübarizəni nəzərə alaraq mütəmadi qaydada Kür və Araz çaylarında nəzarət su sərfi ölçülmüş, dağ çaylarında daşqının izinə görə maksimal su sərfli müəyyən edilmiş, hesabatlar hazırlanaraq müvafiq qurumlara verilmişdir. Daşqın və çay axını ilə bağlı gündəlik, on günlük, aylıq proqnozlar sisteməlik hazırlanaraq müvafiq dövlət qurumlarına, tələbatçılara verilmişdir. Respublika ərazisində fəaliyyət göstərən 4 avtomatlaşdırılmış radiolokasiya idarəetmə sistemi bulud və atmosfer yağıntılarını, həmçinin onlarla əlaqədar olan təhlükəli hidrometeoroloji hadisələri yüksək keyfiyyət və etibarlılıqla izləməyə və bu hadisələrin ən qısamüddətli proqnozlarını hazırlamağa imkan verir. Ağstafa, Şəki, Göygöl və Şamaxı MRL-5 lokatorlarında quraşdırılmış avtomatik müşahidə komplekslərinin köməyi ilə respublika ərazisində leysan, sel və dolu prosesləri üzərində avtomatlaşdırılmış müşahidələr aparılmış, vaxtılı-vaxtında qısamüddətli ştorm xəbərdarlıqları əhaliyə çatdırılmışdır. Suvarma və kollektor-drenaj şəbəkələrində 20440 min
--	--	-----------	--	--	---

					kubmetr həcmində lildən təmizləmə və 2109 ədəd hidrotexniki qurğunun təmiri işləri yerinə yetirilmişdir. “Sudan İstifadəedənlər Birliklərinin İnkişafına Dəstək Layihəsi” çərçivəsində 146793 metr uzunluğunda suvarma kanallarında, 72587 metr uzunluğunda drenaj şəbəkələrində bərpa və təmizləmə işləri aparılmış, 9301 metr uzunluğunda mövcud kanallar betonla üzlənmiş, onların üzərində 116 ədəd yeni hidrotexniki qurğu tikilmiş və 364 mövcud qurğu təmir və bərpa edilmişdir. Cari ilin 6 ayı ərzində 73 nasos stansiyası və 1895 subartezian quyusu təmir edilmişdir. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin müvafiq Sərəncamlarının icrası olaraq 98 quyuda qazma işləri başa çatdırılmışdır. Yuxarı Mil kanalının düker qurğusuna qədər 158 metr açıq hissəsinin, 2,642 km uzunluğunda düker qurğusunun tikintisi tamamlanmış və dükerin çıxışından sonra kanalın en kəsiyinin qazılması üçün torpaq işləri yerinə yetirilmişdir. Eyni zamanda həmin hissədə kanalın üzərində 1 avtomobil körpüsü, 2 suburaxan, 1 selötürücü və 1 səviyyəqaldıran qurğunun tikintisi üzrə işlər aparılmışdır. Neftçala magistral kanalının torpaq məcrada 3,94 km-lik hissəsinin tikintisi üzrə torpaq işləri tamamlanmış, həmin hissədə beton üzlük və qurğuların, o cümlədən 3 ədəd suburaxıcı qurğunun, akvedukun və avtomobil körpüsünün tikintisi işləri yerinə yetirilmişdir. Sabirabad rayonunun 4147 (ondan 200 hektar yeni suvarılan) hektar torpaq sahəsinin su təminatının yaxşılaşdırılması üçün “H” magistral kanalının 5,767 km uzunluğunda hissəsinin qurğularla birlikdə tikintisi və 1-ci pillə nasos stansiyasında 2-ci hidromexaniki avadanlıqların quraşdırılması işləri başa çatdırılmışdır. Cari ilin 1 may tarixində kanala 5 kubmetr suyun verilməsi ilə Sabirabad rayonunun 3947 hektar əkin sahəsinin su təminatı yaxşılaşdırılmış və 200 hektar yeni suvarılan torpaq sahəsi suvarma suyu ilə təmin olunmuşdur. Araz çayının yeni qolunun tikintisi obyekt üzrə kanalın 33,2 km-lik hissəsində tikinti işləri aparılmış, həmin hissənin 24 km-lik hissəsinin en kəsiyi qazılmış və onun üzərindəki qurğuların tikintisi tamamlanmışdır. Şəmkir maşın kanalının 2-ci növbəsinin qurğularla birlikdə
--	--	--	--	--	--

					tikitisi obyektı üzrə kanalın İpək Yolu ilə kəsişməsindən sonra 4450 metr hissəsinin qurğularla birgə tikintisi işləri həyata keçirilir. “Şabran, Siyəzən və Xızı rayonları ərazisində mövcud suvarılan torpaqların su təminatının yaxşılaşdırılması və yeni suvarılan torpaqların istifadəyə verilməsi” obyektı üzrə Siyəzən rayonunda 34868 metr, Xızı rayonunda 6988 metr və Şabran rayonunda 34915 metr uzunluğunda paylayıcı boru kəməri qurğularla birlikdə quraşdırılmışdır.
7.3.9. Dağ çaylarının idarə edilməsi	Azərbaycan Meliorasiya və su təsərrüfatı ASC	Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi, Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi, yerli icra hakimiyyəti orqanları	2017–2020	☐ icra edilmişdir ☒ icrasına başlanılmışdır ☐ icrasına başlanılmamışdır	Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin Milli Hidrometeorologiya Departamenti tərəfindən respublika çaylarında müşahidə olunan daşqın və sel hadisələri barədə məlumatlar toplanılmışdır. Eyni zamanda daşqın və subasma ilə mübarizəni nəzərə alaraq, mütəmadi qaydada Kür və Araz çaylarında nəzarət su sərfi ölçülmüş, dağ çaylarında daşqının və selin izinə görə maksimal su sərfi müəyyən edilmiş, hesabatlar hazırlanaraq müvafiq qurumlara verilmişdir. Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin Milli Hidrometeorologiya Departamentinin çoxillik müşahidə məlumatları əsasında sel xəritəsinin və iqlim xəritəsinin yeni versiyası hazırlanmış və daşqın təhlükəsi olan ərazilər müəyyən edilmişdir. Hər il sistematik olaraq hazırlanan yaz-yay gursululuğunun və çaylarda daşqın hadisələrinin axım proqnozu əhaliyə, infrastruktur sahələrə dəyə biləcək ziyanların minimuma endirilməsində böyük əhəmiyyətə malikdir. Daşqın və subasma ilə bağlı fəvqəladə halların baş verə biləcəyi zonaların müəyyənləşdirilməsi və proqnozların tərtibi istiqamətində 2017-ci ilin mart ayında Milli Hidrometeorologiya Departamenti tərəfindən ölkə ərazisində qar ehtiyatlarının müəyyənləşdirilməsi məqsədilə aparılmış qarölçmə işlərinin nəticələri, eyni zamanda aylıq və fəsillik hava proqnozları məlumatları nəzərə alınmaqla, respublikanın çaylarında aprel, may, iyun ayları üçün yaz-yay gursululuğunun və daşqın hadisələrinin axım proqnozu hazırlanaraq müvafiq dövlət qurumlarına, KİV-lərə, o cümlədən Fəvqəladə Hallar Nazirliyinə təqdim olunmuşdur. Əhalinin və ictimaiyyətin məlumatlandırılması üçün həmin məlumat Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin veb sahifəsində yerləşdirilmişdir. Daşqın və subasma ilə mübarizəni nəzərə alaraq mütəmadi

					qaydada Kür və Araz çaylarında nəzarət su sərfələri ölçülmüş, dağ çaylarında daşqının izinə görə maksimal su sərfələri müəyyən edilmiş, hesabatlar hazırlanaraq müvafiq qurumlara verilmişdir. Daşqın və subasmalar da daxil olmaqla fəlakət xarakterli hidrometeoroloji hadisələrin Erkən Xəbərdarlıq Sistemi inkişaf etdirilmişdir. Ümumilikdə hazırda 68 Avtomat Meteoroloji Stansiya fəaliyyət göstərir. Daşqın və çay axını ilə bağlı gündəlik, on günlük, aylıq proqnozlar sistemlik hazırlanaraq müvafiq dövlət qurumlarına, tələbatçılara verilmişdir. Respublika ərazisində fəaliyyət göstərən 4 avtomatlaşdırılmış radiolokasiya idarəetmə sistemi bulud və atmosfer yağıntılarını, həmçinin onlarla əlaqədar olan təhlükəli hidrometeoroloji hadisələri yüksək keyfiyyət və etibarlılıqla izləməyə və bu hadisələrin ən qısamüddətli proqnozlarını hazırlamağa imkan verir. Ağstafa, Şəki, Göygöl və Şamaxı MRL-5 lokatorlarında quraşdırılmış avtomatik müşahidə komplekslərinin köməyi ilə respublika ərazisində leysan, sel və dolu prosesləri üzərində avtomatlaşdırılmış müşahidələr aparılmış, vaxtılı-vaxtında qısamüddətli şorm xəbərdarlıqları əhaliyə çatdırılmışdır. Daşqına meyilli olan çayların və sel təhlükəsi olan ərazilərdə daşqın və sel sularının yaratdığı təhlükələrin qarşısının alınması üçün sututarların yaradılması, suötürücü kanalların çəkilməsi və s. kimi tədbirlərin həyata keçirilməsi üzrə müzakirələr aparılmalıdır. Çaylarda 5268 min kubmetr həcmində məcratəmizləmə işləri görülmüşdür. Çaylarda 2487 min kubmetr həcmində bəndlərin hündürlənməsi və möhkəmləndirilməsi, 1113 kubmetr həcmində betonitlərlə bəndin möhkəmləndirilməsi, 3249 kubmetr həcmində şax-daş, faşın-qamış, 1395 kubmetr həcmində qabion bəndlərin quraşdırılması və 6727 kubmetr həcmində daş-beton bəndlərin təmiri işləri görülmüşdür.
--	--	--	--	--	--

Prioritet 7.4. Ekoloji təmiz kənd təsərrüfatı istehsalının inkişaf etdirilməsi

Görülmüş işlər barədə qısa məlumat:

BMT-nin Ərzaq və Kənd Təsərrüfatı Təşkilatının (FAO) “Azərbaycanda ekoloji təmiz kənd təsərrüfatının inkişafı və institusional bacarıqların artırılması” layihəsi çərçivəsində Azərbaycanda ekoloji təmiz kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalı ilə bağlı mövcud qanunvericilik FAO-nun ekspertləri tərəfindən qiymətləndirilmiş, qanunvericilikdə dəyişikliklərə dair müvafiq tövsiyə və təkliflər hazırlanmışdır.

Təvsiyələr:

Ekoloji təmiz kənd təsərrüfatı istehsalının inkişaf etdirilməsi istiqamətində tədbirlərin icrası sürətləndirilə bilər.

İcra edilmişdir	4 tədbirdən 1-i	25%
İcrasına başlanılmışdır	–	0%
İcrasına başlanılmamışdır	4 tədbirdən 3-ü	75%

Planlaşdırılmış tədbirlər	Əsas icraçı qurum	Digər icraçı qurumlar	İcra müddəti	Ümumi nəticə	Əlaqələndirici qurum tərəfindən təqdim edilmiş məlumatlar
7.4.1. Ekoloji təmiz kənd təsərrüfatı istehsalı ilə bağlı hüquqi bazanın təkmilləşdirilməsi və dövlət proqramının hazırlanması imkanlarının dəyərləndirilməsi	Nazirlər Kabineti	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi, Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsi, AMEA, yerli icra hakimiyyəti orqanları	2017–2018	☒ icra edilmişdir ☐ icrasına başlanılmışdır ☐ icrasına başlanılmamışdır	BMT-nin Ərzaq və Kənd Təsərrüfatı Təşkilatının (FAO) “Azərbaycanda ekoloji təmiz kənd təsərrüfatının inkişafı və institusional bacarıqların artırılması” layihəsi çərçivəsində Azərbaycanda ekoloji təmiz kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalı ilə bağlı mövcud qanunvericilik FAO-nun ekspertləri tərəfindən qiymətləndirilmiş, qanunvericilikdə dəyişikliklərə dair müvafiq tövsiyə və təkliflər hazırlanmışdır.
7.4.2. Ekoloji təmiz məhsul istehsalının təşviqi	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi	Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi, İqtisadiyyat Nazirliyi, yerli icra hakimiyyəti orqanları, Təvsiyə edilir: bələdiyyələrə	2017–2020	☐ icra edilmişdir ☐ icrasına başlanılmışdır ☒ icrasına başlanılmamışdır	Cari ilin ikinci yarısında görülməli işlərə dair müvafiq məlumatlar növbəti rüblük və illik hesabatlarda veriləcəkdir.
7.4.3. Ekoloji təmiz məhsul istehsal edən fermerlərin formalaşdırılması	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi	İqtisadiyyat Nazirliyi, Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsi, yerli icra hakimiyyəti orqanları, Təvsiyə edilir: bələdiyyələrə	2017–2020	☐ icra edilmişdir ☐ icrasına başlanılmışdır ☒ icrasına başlanılmamışdır	Cari ilin ikinci yarısında görülməli işlərə dair müvafiq məlumatlar növbəti rüblük və illik hesabatlarda veriləcəkdir.
7.4.4. Ekoloji təmiz kənd təsərrüfatı məhsulları bazarının inkişaf etdirilməsi	İqtisadiyyat Nazirliyi	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi, yerli icra hakimiyyəti orqanları, Təvsiyə edilir: bələdiyyələrə	2017–2020	☐ icra edilmişdir ☐ icrasına başlanılmışdır ☒ icrasına başlanılmamışdır	Sözügedən tədbirin icrası ilə bağlı iqtisadiyyat nazirinin 2017-ci il 25 may tarixli F-77 nömrəli əmri ilə müvafiq işçi qrup yaradılmışdır. Bu sahədə beynəlxalq təcrübə araşdırılır. Ekoloji təmiz kənd təsərrüfatı bazarlarının formalaşdırılması üçün, ilk növbədə bu məhsullara müvafiq sertifikatların verilməsi mexanizmi yaradılmalıdır. Bununla bağlı 7.4.1 yarımbəndi üzrə Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi tərəfindən işlər görülür. 7.4.1 yarımbəndi üzrə Kənd Təsərrüfatı Nazirliyində yaradılmış işçi qrupu İqtisadiyyat Nazirliyinin nümayəndəsi müəyyən edilmişdir.

Prioritet 8.1. Əlverişli aqrobiznes mühitinin formalaşdırılması üçün tədbirlərin görülməsi

Görülmüş işlər barədə qısa məlumat:

Bu prioritet üzrə Strateji Yol Xəritəsində nəzərdə tutulmuş qaydada iş aparılmamışdır.

Problemlər:

Bu prioritet üzrə Strateji Yol Xəritəsində nəzərdə tutulmuş qaydada iş aparılmamışdır.

Təvsiyələr:

Prioritetin icrası məqsədilə Strateji Yol Xəritəsində nəzərdə tutulmuş qaydada işlər sürətləndirilə bilər.

İcra edilmişdir	–	0%
İcrasına başlanılmışdır	–	0%
İcrasına başlanılmamışdır	4 tədbirdən 4-ü	100%

Planlaşdırılmış tədbirlər	Əsas icraçı qurum	Digər icraçı qurumlar	İcra müddəti	Ümumi nəticə	Əlaqələndirici qurum tərəfindən təqdim edilmiş məlumatlar
8.1.1. Aqrar sahədə lisenziya, icazə və sertifikatların verilməsinin təkmilləşdirilməsi	Nazirlər Kabineti	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi, İqtisadiyyat Nazirliyi, "ABAD" publik hüquqi şəxs, yerli icra hakimiyyəti orqanları	2017–2018	☐ icra edilmişdir ☐ icrasına başlanılmışdır ☒ icrasına başlanılmamışdır	2017-ci il 31 iyul tarixli 01/10-08-281 nömrəli məktubla aidiyyəti qurumlarla razılaşdırılmış təkliflər Nazirlər Kabinetinə təqdim edilmişdir. Nazirlər Kabinetinin 2017-ci il 7 avqust tarixli 17/3550-10 nömrəli məktubu ilə yarım bəndin icrası barədə hazırlanmış sənədlərin razılaşdırılmış variantının 2017-ci il 15 noyabr tarixinədək Nazirlər Kabinetinə təqdim edilməsi tapşırılmışdır.
8.1.2. Haqsız rəqabət meyillərinin qarşısının alınması və antiinhisar nəzarətinin gücləndirilməsi	İqtisadiyyat Nazirliyi	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi, yerli icra hakimiyyəti orqanları	2017–2020	☐ icra edilmişdir ☐ icrasına başlanılmışdır ☒ icrasına başlanılmamışdır	Aqrar sahədə antiinhisar qanunvericiliyinin pozulması halları ilə bağlı Dövlət Xidmətinə mövcud qanunvericiliyin tələblərinə uyğun hər hansı müraciət daxil olmamışdır. Müvafiq qanunvericiliyə əsasən, antiinhisar qanunvericiliyinin pozulması haqqında müraciətlər yazılı şəkildə ərizə verməklə, antiinhisar qanunvericiliyinin pozulması faktını təsdiq edən sənədlərin əsl və ya həmin sənədlərin müvafiq surətdə təsdiq olunmuş surətləri əlavə olunmaqla Antiinhisar orqanına təqdim edildikdə baxılır.
8.1.3. Biznes subyektlərinin məhsul bazarına çıxışı və istehsal resurslarının əlyetəriliyinin monitorinqinin aparılması və hesabatların hazırlanması	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi	İqtisadiyyat Nazirliyi, yerli icra hakimiyyəti orqanları	2017–2020	☐ icra edilmişdir ☐ icrasına başlanılmışdır ☒ icrasına başlanılmamışdır	Cari ilin ikinci yarısında görülmək işlərə dair müvafiq məlumatlar növbəti rüblük və illik hesabatlarda veriləcəkdir.
8.1.4. Riskəsaslı yoxlama sisteminin qurulması	İqtisadiyyat Nazirliyi	Ədliyyə Nazirliyi, Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsi, Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi, yerli icra hakimiyyəti orqanları	2017–2018	☐ icra edilmişdir ☐ icrasına başlanılmışdır ☒ icrasına başlanılmamışdır	Sözügedən tədbirin icrası ilə bağlı iqtisadiyyat nazirinin 2017-ci il 25 may tarixli F-77 nömrəli əmri ilə müvafiq işçi qrup yaradılmışdır. Azərbaycan Respublikası iqtisadiyyat nazirinin 2017-ci il 7 mart tarixli F-41 nömrəli əmrinə əsasən Strateji yol xəritəsində nazirliyin icraçı olduğu bəndlər üzrə əsas və həcraçı strukturlar müəyyən olunmuşdur. Həmçinin İqtisadiyyat Nazirliyinin əsas icraçı olduğu bəndlər üzrə həcraçı dövlət orqanlarına müvafiq məktublar ünvanlanmış, nümayəndələr barədə məlumatlar təqdim edildikdən sonra Azərbaycan Respublikası iqtisadiyyat nazirinin 2017-ci il 25 may tarixli F-77 nömrəli əmri ilə Nazirliyin və həcraçı dövlət orqanlarının nümayəndələrindən ibarət işçi qruplar yaradılmışdır. "Sahibkarlıq sahəsində aparılan yoxlamaların dayandırılması

					haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun (bundan sonra - Qanun) 1-ci maddəsinə əsasən sahibkarlıq sahəsində aparılan yoxlamalar 2015-ci il 1 noyabr tarixindən 2 (iki) il müddətinə dayandırılmışdır. Qanunun 2.1-ci maddəsinə əsasən bu müddətdə yalnız vergi yoxlamaları, insanların həyat və sağlamlığına, dövlətin təhlükəsizliyinə və iqtisadi maraqlarına mühüm təhlükə yaradan hallar üzrə siyahısı müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən müəyyən edilən yoxlamalar aparıla bilər. Həmin yoxlamalar müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən müəyyən edilən məhdudiyyətlər nəzərə alınmaqla aparılır. Qanunun tətbiqi ilə bağlı Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2015-ci il 26 oktyabr tarixli 660 nömrəli Fərmanı ilə sözügedən müddətdə sahibkarlıq sahəsində aparılan yoxlamalar üzrə məhdudiyyətlər müəyyən edilmiş, həmçinin insanların həyat və sağlamlığına, dövlətin təhlükəsizliyinə və iqtisadi maraqlarına mühüm təhlükə yaradan hallar üzrə aparılmasına yol verilən yoxlamaların Siyahısı təsdiq olunmuşdur. Bununla yanaşı “Sahibkarlıq sahəsində aparılan yoxlamaların tənzimlənməsi və sahibkarların maraqlarının müdafiəsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 9-cu maddəsinə əsasən plan üzrə (növbəti) yoxlamaların təşkili və aparılması məqsədilə sahibkarlar yüksək, orta və aşağı risk qruplarına bölünür. Sahibkarların risk qrupları üzrə bölgüsü risk qruplarının müəyyənləşdirilməsi meyarları əsasında yoxlayıcı orqan tərəfindən onun nəzarət sahəsinə uyğun aparılır və yoxladığı bütün sahibkarlara şamil edilir. Risk qruplarının müəyyənləşdirilməsi meyarları sahibkarların fəaliyyətinin kəmiyyət və (və ya) keyfiyyət göstəriciləri (xüsusiyyətləri) əsasında müəyyən edilir. Yoxlanılan sahibkarların ümumilikdə 10 faizindən çox olmayan hissəsi yüksək, 30 faizindən çox olmayan hissəsi orta risk qrupuna, habelə, yüksək və orta risk qruplarına aid edilməyən sahibkarlar isə aşağı risk qrupuna aid edilməlidir. Eyni zamanda həmin Qanunun 10-cu maddəsinə əsasən sahibkarda plan üzrə (növbəti) yoxlamaların aparılmasının dövriliyi onun aid olduğu risk qrupundan asılıdır və bu maddədə hər risk qrupu üçün müəyyən edilmiş dövrilikdən artıq dövriliklə aparıla bilməz. Yeyinti məhsullarının təhlükəsizliyinə nəzarət sahəsi istisna olmaqla plan üzrə
--	--	--	--	--	--

					(növbəti) yoxlamalar yüksək risk qrupuna aid edilən sahibkara münasibətdə ildə bir dəfədən, orta risk qrupuna aid edilən sahibkara münasibətdə iki ildə bir dəfədən, aşağı risk qrupuna aid edilən sahibkara münasibətdə isə üç ildə bir dəfədən çox olmayan olan dövriliklə aparılır. Göründüyü kimi mövcud qanunvericilikdə riskəsaslı yoxlama sisteminin qurulması ilə bağlı konkret müddəalar təsbit olunmuşdur. Bununla yanaşı, sözügedən Qanunun 6.3-cü və 9.5-ci maddələrinə, habelə onun tətbiqi barədə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2013-cü il 28 avqust tarixli 955 nömrəli Fərmanının 1.2-ci və 1.3-cü bəndlərinə uyğun olaraq yoxlayıcı orqanların və onların nəzarət sahələrinin siyahısının və hər bir yoxlayıcı orqanın nəzarət sahəsi üzrə risk qruplarının müəyyənləşdirilməsi meyarlarının təsdiq olunması məqsədilə Ədliyyə Nazirliyi ilə birlikdə müvafiq təkliflər hazırlanaraq aidiyyəti üzrə təqdim edilmişdir.
--	--	--	--	--	---

Prioritet 8.2. Elektron kənd təsərrüfatının qurulması, qeydiyyat, uçot və statistika sisteminin təkmilləşdirilməsi

Görülmüş işlər barədə qısa məlumat:

“Elektron Kənd Təsərrüfatı İnformasiya Sistemi”nin (EKTİS) layihəsinin İKT infrastrukturunun yaradılması və inkişaf etdirilməsi komponenti çərçivəsində Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin aparatı, “Aqrolizing” ASC, dövlət xidmətləri, Aqrar Elm və İnformasiya Məsləhət Mərkəzi, Baş Dövlət Texniki Nəzarət Müfəttişliyi, Dövlət Baytarlıq Elmi Tədqiqat İnstitutu və rayon (şəhər) kənd təsərrüfatı idarələrində informasiya və kommunikasiya texnologiyaları infrastrukturu və korporativ şəbəkə sistemi qurulmuş, zəruri informasiya texnologiyaları avadanlıqları ilə təmin edilmişdir. Ölkənin müvafiq ərazilərinin aeroşəkillər və peyk təsvirləri əsasında yeni ortofoto xəritələrinin yaradılması və torpaq sahələrinin və digər kənd təsərrüfatı məkan məlumatlarının ilkin coğrafi məlumatlar bazasının yaradılması üzrə layihələrin icrası başa çatdırılmış, torpaqların coğrafi məlumat bazası və beynəlxalq və yerli ekspertlər tərəfindən keyfiyyəti yoxlanılmış 48500 km² ərazinin yeni ortofotoplanları subsidiya və siyasətə dair informasiya sistemində (SSİS) integrasiya edilərək istifadəyə verilmişdir. 2016-cı ilin subsidiyası üzrə təqdim edilmiş sənədlərin elektronlaşdırılması, bu sənədlər əsasında istehsalçıların məlumatları və onların torpaq üzərində mülkiyyət və istifadə hüquqlarını təsdiq edən sənədlərin SSİS-ə daxil edilməsi işləri həyata keçirilir.

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2015-ci il 24 dekabr tarixli 401 nömrəli qərarı ilə təsdiq edilmiş “Süni mayalanma yolu ilə alınmış hər buzova görə subsidiyanın verilməsi Qaydası”na uyğun olaraq süni mayalanmış və yeni doğulmuş buzovların qeydiyyatını təmin etmək məqsədilə beynəlxalq təcrübəyə əsaslanan identifikasiya sistemi qurulmuş və məlumatların EKTİS-də qeydiyyatı və subsidiya ödənişinin idarə edilməsi təmin olunmuşdur. Bundan başqa, beynəlxalq təcrübə əsasında EKTİS-də atların fərdi identifikasiya olmadan qeydiyyatının həyata keçirilməsinə başlanılmışdır.

Torpaqların elektron kadastr uçotu informasiya sisteminin yaradılması ilə əlaqədar torpaq və daşınmaz əmlak mülkiyyətçilərinə, icarəçilərinə və istifadəçilərinə görülən işlərin mahiyyəti və nəticələrinin izahı ilə bağlı Komitə tərəfindən maarifləndirmə tədbirləri keçirilmişdir. Ölkənin 20 rayonunda elektron kadastr uçotu işləri yekunlaşmış və ya çöl ölçmə işləri əsasən tamamlanmışdır. 7 rayonda isə torpaq uçotu məqsədilə ölçmə işləri davam etdirilir.

Problemlər:

Elektron kənd təsərrüfatının qurulması, qeydiyyat, uçot və statistika sisteminin təkmilləşdirilməsi üzrə işlər Strateji Yol Xəritəsində nəzərdə tutulmuş qaydada və sürətli şəkildə aparılır.

Təvsiyələr:

- 1. Bu prioritet üzrə müəyyən edilmiş tədbirlərin icrası Strateji Yol Xəritəsində nəzərdə tutulmuş qaydada sürətləndirilə bilər.*
- 2. “Elektron Kənd Təsərrüfatı” İnformasiya Sisteminin qurulmasının başa çatdırılması və bu sistem vasitəsilə kənd təsərrüfatı məhsulları istehsalçılarının təsərrüfat subyektləri kimi qeydiyyata alınması ilə bağlı hüquqi bazanın yaradılması üzrə işlər sürətləndirilə bilər.*

İcra edilmişdir	–	0%
İcrasına başlanılmışdır	10 tədbirdən 3-ü	30%
İcrasına başlanılmamışdır	10 tədbirdən 7-si	70%

Planlaşdırılmış tədbirlər	Əsas icraçı qurum	Digər icraçı qurumlar	İcra müddəti	Ümumi nəticə	Əlaqələndirici qurum tərəfindən təqdim edilmiş məlumatlar
8.2.1. Torpaqların Elektron Kadastr Uçotu Sisteminin qurulması	Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsi	Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi, yerli icra hakimiyyəti orqanları	2017–2018	☐ icra edilmişdir ☒ icrasına başlanılmışdır ☐ icrasına başlanılmamışdır	Azərbaycan Respublikası Prezidentinin “Azərbaycan Respublikasında torpaq münasibətlərinin tənzimlənməsi sahəsində əlavə tədbirlər haqqında” 2016-cı il 7 mart tarixli 818 nömrəli Fərmanının icrası olaraq Azərbaycan Respublikasında torpaqların elektron kadastr uçotu informasiya sisteminin yaradılması işinə başlanılmışdır. Respublikanın 12 rayonunda (Xızı, Abşeron, Salyan, Cəlilabad, Ağsu, Göygöl, Siyəzən, Oğuz, Beyləqan, Balakən, Zaqatala, Şəki) torpaq uçotu işləri yekunlaşıb. 2017-ci ilin sonuna 14 rayonda - Ağcabədi, Şabran, Samux, İmişli, Şəmkir, Kürdəmir, Zərdab, Ağdam, Sabirabad, Bərdə, Qəbələ, Masallı, Neftçala və Ağdaş rayonlarında torpaqların kadastr uçotuna alınması işləri yekunlaşacaqdır. Hazırda Füzuli, Tovuz, İsmayilli, Daşkəsən və Xaçmaz rayonlarında işlər davam etdirilir və bu ilin sonuna daha 2 rayonda Qazax, Tərtər rayonlarında torpaq uçotu işlərinə başlanacaqdır. Torpaq uçotu işləri torpaqların həm də keyfiyyət göstəricilərinə görə uçotunu nəzərdə tutur. 2016-cı ildə 700 min hektardan çox ərazidə irimiqyaslı torpaq tədqiqatı işləri aparılmışdır. 500 min hektara yaxın yay və qış otlaqlarında, eləcə də kəndətrafı örüş və biçənlərdə irimiqyaslı çöl geobotaniki tədqiqat işləri yerinə yetirilmişdir. Çöl torpaq tədqiqatı və laboratoriya analizlərinin nəticələrinə əsaslanaraq, bu rayonların torpaq, şorlama və eroziya xəritələri hazırlanmışdır. 2017-ci ildə 750 min hektara yaxın ərazidə irimiqyaslı çöl torpaq tədqiqatı işlərinin aparılması nəzərdə tutulmuşdur. Artıq 600 min hektar ərazidə irimiqyaslı çöl torpaq tədqiqatı işləri yerinə yetirilmişdir. 2017-ci ildə 550 min hektar ərazidə irimiqyaslı çöl geobotaniki tədqiqat işlərinin aparılması nəzərdə tutulmuşdur. Hazırda bu ərazidən 200 min hektarında çöl geobotaniki tədqiqat işləri yekunlaşmışdır. Uçot işi bitmiş 12 rayondan 8-ində rayonların hüdudları daxilindəki bələdiyyələrin xəritələri hazırlanmışdır. İlin sonuna digər 4 rayonda da (Oğuz, Balakən, Beyləqan və Zaqatala) bələdiyyə xəritələrinin hazırlanması işi yekunlaşacaqdır. Sumqayıt və Gəncə şəhərlərinin hüdudları daxilindəki bələdiyyələr üzrə xəritələr artıq tərtib edilmişdir. Bakı şəhəri üzrə 53 bələdiyyə xəritəsinin hazırlanması işi bu ilin sonuna yekunlaşacaqdır.
8.2.2. “Elektron Kənd Təsərrüfatı”	Kənd		2017–	☐ icra edilmişdir	“EKTİS” layihəsinin İKT infrastrukturunun yaradılması və

İnformasiya Sisteminin qurulmasının başa çatdırılması, subsidiyaların verilməsi prosesinin bu sistem vasitəsi ilə idarəedilməsi	Təsərrüfatı Nazirliyi		2018	☒ icrasına başlanılmışdır ☐ icrasına başlanılmamışdır	inkişaf etdirilməsi komponenti çərçivəsində Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin aparatı, "Aqrolizing" ASC, dövlət xidmətləri, Aqrar Elm və İnformasiya Məsləhət Mərkəzi, Baş Dövlət Texniki Nəzarət Müfəttişliyi, Dövlət Baytarlıq Elmi Tədqiqat İnstitutu və rayon (şəhər) kənd təsərrüfatı idarələrində informasiya və kommunikasiya texnologiyaları infrastrukturunu və korporativ şəbəkə sistemi qurulmuş, zəruri IT avadanlıqları təmin edilmişdir. EKTİS Elektron hökumət portalı üzərindən fiziki şəxslərin reyestri, Vergilər Nazirliyinin hüquqi şəxslərin reyestri, Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsinin daşınmaz əmlakın dövlət reyestri, həmçinin kənd təsərrüfatı texnikalarının reyestri informasiya sistemləri ilə inteqrasiya edilmişdir və hazırda real vaxt rejimində məlumat mübadiləsi həyata keçirilir. İKT infrastrukturunun inkişaf etdirilməsi ilə bağlı fəaliyyətlər davam etdirilir. Ölkənin müvafiq ərazilərinin aeroşəkillər və peyk təsvirləri əsasında yeni ortofoto xəritələrinin yaradılması və Torpaq sahələrinin və digər kənd təsərrüfatı məkan məlumatlarının ilkin coğrafi məlumatlar bazasının yaradılması üzrə layihələrin icrası başa çatdırılmış, torpaqların coğrafi məlumat bazası və beynəlxalq və yerli ekspertlər tərəfindən keyfiyyəti yoxlanılmış 48500 km² ərazinin yeni ortofotoplanları Subsidiya və siyasətə dair informasiya sistemində inteqrasiya edilərək istifadəyə verilmişdir. Digər ərazilərin yeni ortofoto planları keyfiyyətin yoxlanılması işləri tamamlandıqdan sonra istifadəyə veriləcəkdir. Rayon (şəhər) kənd təsərrüfatı idarələrində EKTİS-in subsidiya və siyasətə dair informasiya sisteminin tətbiqi məqsədilə nazirliyin aparatı və idarələrin əməkdaşlarına 29 mövzu üzrə müxtəlif vaxtlarda Bakıdakı təlim mərkəzində və yerlərdə təlimlər keçirilmiş, sistemdən istifadə üzrə metodiki təlimatlar hazırlanaraq istifadəçilərə təqdim edilmişdir. SSİS-in "Suni mayalanmanın qeydiyyatı", "Subyektlərin qeydiyyatı", "Fermərlərin reyestri", "Torpaq sahələrinin identifikasiyası", habelə yanacaq-motor, buğda və çəltik üçün subsidiya ərizələrinin formalaşdırılması üçün modullar istifadəyə verilmişdir. Hazırda bütün rayon (şəhər) kənd təsərrüfatı idarələrində sistemin müvafiq modulları istifadə edilir və subsidiyaların sistem vasitəsilə verilməsi üçün məlumatların işlənməsi həyata keçirilir. 2016-cı ilin subsidiyası üzrə təqdim edilmiş sənədlərin
--	------------------------------	--	-------------	--	---

					elektronlaşdırılması, bu sənədlər əsasında istehsalçıların (təxminən 375 000 subyekt) məlumatları və onların torpaq üzərində mülkiyyət və istifadə hüquqlarını təsdiq edən sənədlərinin (torpağın ölçüsü mətn məlumat kimi nəzərdə tutulur) SSİS-ə daxil edilməsi işləri həyata keçirilir. İndiyə 111400 istehsalçının (fermer) müvafiq məlumatları və sənədləri Sistemə daxil edilmiş, 12210 torpaq parseli, 131 toxum və ting istehsalçısı 68850 iribuynuzlu heyvan, 16123 suni mayalamadan doğulmuş buzov, 53370 kənd təsərrüfatı texnikası SSİS-də qeydiyyatda alınmışdır. Bu istiqamətdə işlər davam etdirilir. Buğda, çəltik, yanacaq subsidiyaları üzrə asan ərizə modulu konfigurasiya edilmiş və istifadəyə buraxılmışdır. Mineral gübrələrin, biohumusun və pestisidlərin, toxum və tinglərin müvafiq qanunvericiliyə uyğun olaraq kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalçılarına güzəştli qiymətlərlə satılması üzrə SSİS-in konfigurasiya edilməsi, mərkəzləşdirilmiş informasiya portalının və asan ərizə modulunun yaradılması istiqamətində işlər davam etdirilir
8.2.3. "Elektron Kənd Təsərrüfatı" İnformasiya Sistemi vasitəsilə kənd təsərrüfatı məhsulları istehsalçılarının təsərrüfat subyektləri kimi qeydiyyatda alınması ilə bağlı hüquqi bazanın yaradılması imkanlarına baxılması	Nazirlər Kabineti	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi, yerli icra hakimiyyəti orqanları	2017	☐ icra edilmişdir ☐ icrasına başlanılmışdır ☒ icrasına başlanılmamışdır	Cari ilin ikinci yarısında görülmək işlərə dair müvafiq məlumatlar növbəti rüblük və illik hesabatlarda veriləcəkdir.
8.2.4. İstehsalçıların müqaviləyə əsaslanan kənd təsərrüfatı istehsalında və fermer birliklərində iştirakı ilə bağlı statistik hesabatların hazırlanması	Dövlət Statistika Komitəsi	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi, yerli icra hakimiyyəti orqanları	2017–2020	☐ icra edilmişdir ☐ icrasına başlanılmışdır ☒ icrasına başlanılmamışdır	"İstehsalçıların müqaviləyə əsaslanan kənd təsərrüfatı istehsalında və fermer birliklərində iştirakı ilə bağlı statistik hesabatların hazırlanması" tədbiri "2018-2025-ci illərdə Azərbaycan Respublikasında rəsmi statistikanın inkişafı Dövlət Proqramı"nın həyata keçirilməsi üzrə Tədbirlər Planının layihəsinə daxil edilmiş və razılaşdırılması üçün bütün aidiyyəti dövlət qurumlarına göndərilmişdir.
8.2.5. Həyətəyanı sahələrdə yetişdirilən məhsullarla bağlı müayinələrin aparılması və statistik hesabatların hazırlanması	Dövlət Statistika Komitəsi	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi, yerli icra hakimiyyəti orqanları	2017–2018	☐ icra edilmişdir ☐ icrasına başlanılmışdır ☒ icrasına başlanılmamışdır	"Həyətəyanı sahələrdə yetişdirilən məhsullarla bağlı müayinələrin aparılması və statistik hesabatların hazırlanması" tədbiri "2018-2025-ci illərdə Azərbaycan Respublikasında rəsmi statistikanın inkişafı Dövlət Proqramı"nın həyata keçirilməsi üzrə Tədbirlər Planının layihəsinə daxil edilmiş və razılaşdırılması üçün bütün aidiyyəti dövlət qurumlarına göndərilmişdir.
8.2.6. Meyvə bağları üzrə	Dövlət	Kənd	2017–	☐ icra edilmişdir	"Məhsul yığımı, payızlıqların səpini və dondurma şumuna

məlumatların ənənəvi, intensiv və superintensiv bağlar olmaqla qruplaşdırılması	Statistika Komitəsi	Təsərrüfatı Nazirliyi, yerli icra hakimiyyəti orqanları	2018	☐ icrasına başlanılmışdır ☒ icrasına başlanılmamışdır	dair" 7-kt №-li aylıq rəsmi statistika hesabatı və "Fərdi sahibkar, ailə kəndli və ev təsərrüfatlarında məhsul yığımı, payızlıqların səpini və dondurma şumuna dair" 7-a-kt №-li aylıq rəsmi statistik müşahidə formaları Dövlət Statistika Komitəsinin 2018-ci il üçün "Statistik işlər proqramı" nın layihəsinə daxil edilmiş və razılaşdırılması üçün bütün aidiyyəti dövlət qurumlarına göndərilmişdir.
8.2.7. Heyvandarlıqla bağlı spesifik statistik məlumatların hazırlanması və müayinələrin aparılması	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi	yerli icra hakimiyyəti orqanları	2017–2018	☐ icra edilmişdir ☒ icrasına başlanılmışdır ☐ icrasına başlanılmamışdır	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin Fermer Təsərrüfatları Məlumatlarının Monitorinqi Sistemi çərçivəsində heyvandarlıq sahəsində istehsal xərcləri ilə bağlı yeni statistik məlumatlar hazırlanmışdır. Bu məlumatlar heyvandarlıq təsərrüfatlarının yem xərcləri və yem mənbələrini, baytarlıq və heyvanlara qulluq xərclərini əhatə edir. Həmçinin ölkədə fəaliyyət göstərən intensiv südlük maldarlıq təsərrüfatlarında monitorinq aparılaraq illik orta məhsuldarlıq səviyyəsi təyin edilmiş və məhsuldarlıq səviyyəsinin yüksəldilməsi üçün təhlillər aparılmışdır. Məhsuldarlığın gözlənilən səviyyədə olmamasına şərait yaradan amillərin aradan qaldırılması istiqamətində tədbirlər davam etdirilir.
8.2.8. Kənd təsərrüfatı heyvanlarının identifikasiyası və qeydiyyatı	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi	Dövlət Statistika Komitəsi, yerli icra hakimiyyəti orqanları	2017–2018	☐ icra edilmişdir ☐ icrasına başlanılmışdır ☒ icrasına başlanılmamışdır	Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2014-cü il 16 aprel tarixli 152 nömrəli Fərmanı ilə kənd təsərrüfatı heyvanlarının identifikasiyası və qeydiyyatı sisteminin mərhələlərlə yaradılması nəzərdə tutulmuşdur. Bu məqsədlə Kənd Təsərrüfatı Nazirliyində Dünya Bankının dəstəyi ilə icra edilən "Kənd Təsərrüfatının Rəqabətqabiliyyətliliyinin gücləndirilməsi Layihəsi" çərçivəsində cəlb edilən beynəlxalq mütəxəssis heyətin iştirakı ilə heyvanların identifikasiyası və qeydiyyatı sisteminin texniki tapşırığı hazırlanmışdır. Bununla yanaşı Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2015-ci il 24 dekabr tarixli 401 nömrəli qərarı ilə təsdiq edilmiş "Süni mayalanma yolu ilə alınmış hər buzova görə subsidiyanın verilməsi Qaydası"na uyğun olaraq süni mayalanmış və yeni doğulmuş buzovların qeydiyyatını təmin etmək məqsədilə beynəlxalq təcrübəyə əsaslanan identifikasiya sistemi qurulmuş və məlumatların Elektron Kənd Təsərrüfatı İnformasiya Sistemində qeydiyyatı və subsidiya ödənişinin idarə olunması təmin edilmişdir. Almaniyada Avropa İttifaqı ölkələrində heyvanlar üçün ümumi identifikasiya sistemi ilə tanışlıq, qanunvericilik bazası, icra prosedurlarının xüsusiyyətləri, məlumatların

					toplanması və idarə edilməsi sxemləri, Avropa İttifaqının ayrı-ayrı ölkələrində tətbiq olunan ümumi prinsiplərdən kənarlaşmalar barədə praktiki treninqlərdə iştirak təmin olunmuşdur. Əldə edilmiş təcrübə əsasında Elektron Kənd Təsərrüfatı İnformasiya Sistemində atların fərdi identifikasiya olmadan qeydiyyatının həyata keçirilməsinə başlanılmışdır. Cari ildə süni mayalanmış və süni mayalanma yolu ilə doğulmuş 66 mindən çox heyvan identifikasiya edilərək onlar haqqında məlumatlar sistemə daxil edilmişdir.
8.2.9. Baytarlıq və fitosanitar nəzarətin həyata keçirilməsinə və xidmətlərin göstərilməsinə dair məlumatların təsərrüfatlar üzrə elektron bazasının yaradılması	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi	yerli icra hakimiyyəti orqanları	2017–2020	☐ icra edilmişdir ☐ icrasına başlanılmışdır ☒ icrasına başlanılmamışdır	İxrac edilən heyvanlara, heyvan mənşəli məhsullara və xammala beynəlxalq baytarlıq sertifikatının verilməsi üçün sənədlərin qəbulu və icrası prosesini təmin edən elektron sistem yaradılmış və tətbiqinə başlanılmışdır. Şəhər, rayon baytarlıq idarələri və zona baytarlıq laboratoriyalarında Yoluxucu Xəstəliklərin Elektron Müşahidə Sistemi (YXEMS) yaradılmış, aylıq və rüblük hesabatların bu sistemlə elektron ötürülməsi təmin edilmişdir. Şəhər (rayon) baytarlıq idarələrinin və zona baytarlıq laboratoriyalarının mütəxəssislərindən 150 nəfərə YXEMS üzrə təlimlər keçirilmişdir. Bitki və bitkiçilik məhsullarının ixracına (təkrar ixracına) fitosanitar (təkrar ixrac fitosanitar) sertifikatının verilməsi üçün elektron xidmət yaradılmışdır və hazırda fəaliyyət göstərir. Dövlət Baytarlıq Nəzarəti Xidmətinin rəsmi veb (www.vet.gov.az) saytında "Elektron xidmətlər" bölməsi fəaliyyət göstərir. Həmin bölmədə qurumun səlahiyyətlərinə uyğun fiziki və hüquqi şəxslərə göstərilən xidmətlər öz əksini tapıb, həmçinin yerlərdə həyata keçirilən baytarlıq tədbirləri elektron formada "Yoluxucu xəstəliklərin elektron məlumat sistemi"nə (YXEMS) göndərilir. Saytda "Dövlət baytarlıq nəzarətində olan yüklərin, o cümlədən baytarlıq preparatlarının, yem və yem əlavələrinin idxal–ixracına icazənin verilməsi üçün müraciətlərin və sənədlərin qəbulu", "Baytarlıq preparatlarının, yem və yem əlavələrinin dövlət qeydiyyatına alınması, dövlət reyestrinin aparılması və qeydiyyat şəhadətnaməsinin verilməsi üçün müraciətlərin qəbulu", "Baytarlıq preparatlarının, yem və yem əlavələrinin aprobasiyası, ekspertizası, sınaqdan keçirilməsi üçün sənədlərin qəbulu və rəy verilməsi", "Heyvan və quşların ölkəyə müvəqqəti daxil olması və ölkədən müvəqqəti çıxarılması üçün müraciətin qəbulu", "Tez-tez verilən suallar"

					və "E-müraciət" yarım bölmələri yerləşdirilmişdir.
8.2.10.Kənd təsərrüfatında ilkin uçotun təşviqi	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi	Dövlət Statistika Komitəsi, yerli icra hakimiyyəti orqanları	2017–2018	☐ icra edilmişdir ☐ icrasına başlanılmışdır ☒ icrasına başlanılmamışdır	Cari ilin ikinci yarısında görülmək işlərinə dair müvafiq məlumatlar növbəti rüblük və illik hesabatlarda veriləcəkdir.

Prioritet 8.3. Kənd təsərrüfatını tənzimləyən qurumların potensialının gücləndirilməsi

Görülmüş işlər barədə qısa məlumat:

Bu prioritet üzrə Strateji Yol Xəritəsində nəzərdə tutulmuş qaydada iş aparılmamışdır.

Problemlər:

Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin və tabeliyindəki qurumların strateji inkişaf planının hazırlanması istiqamətində əsaslı iş aparılmamışdır.

Təvsiyələr:

- 1. Strateji təhlil, planlaşdırma və qiymətləndirmə üzrə texniki dəstək almaq üçün beynəlxalq təşkilatlarla sıx əməkdaşlıq yolu ilə layihələr icra edilə bilər ki, bu da nazirliyin əməkdaşlarının bu istiqamətdə bilik və bacarıqlarının artırılmasına xidmət edə bilər.*
- 2. Nazirliyin rayon və şəhər idarələrinin əməkdaşlarına məlumat toplamaq, təhlillər aparmaq, eləcə də müasir kompüter proqramlarından istifadə və digər istiqamətlər üzrə bacarıqlarının artırılması üçün mütəmadi təlimlər keçilə bilər.*

İcra edilmişdir	—	0%
İcrasına başlanılmışdır	4 tədbirdən 1-i	25%
İcrasına başlanılmamışdır	4 tədbirdən 3-ü	75%

Planlaşdırılmış tədbirlər	Əsas icraçı qurum	Digər icraçı qurumlar	İcra müddəti	Ümumi nəticə	Əlaqələndirici qurum tərəfindən təqdim edilmiş məlumatlar
8.3.1. Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin və tabeliyindəki qurumların strateji inkişaf planının hazırlanması	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi		2017	☐ icra edilmişdir ☐ icrasına başlanılmışdır ☒ icrasına başlanılmamışdır	Strateji planlaşdırma ilə bağlı beynəlxalq təcrübəyə əsaslanan metodika hazırlanaraq, Nazirliyin Aparatının struktur bölmələrinin və tabeli qurumların rəhbər şəxsləri üçün təqdimat keçirilib. Eyni zamanda, hər bir struktur bölmənin strateji planlaşdırmanın aparılmasında birbaşa iştirak etməyə məsul əməkdaşları müəyyən olunaraq, onlara müvafiq metodika ilə bağlı təlim keçilib. Hazırda nazirliyin və tabeli qurumların strateji inkişaf planının hazırlanması ilə bağlı təhlillərə başlanılıb.
8.3.2. Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin və tabeliyində olan qurumların fəaliyyətinə dair illik hesabatların hazırlanması və ictimaiyyətə açıqlanması	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi		2017–2020	☐ icra edilmişdir ☐ icrasına başlanılmışdır ☒ icrasına başlanılmamışdır	Cari ilin ikinci yarısında görülməli işlərə dair müvafiq məlumatlar növbəti rüblük və illik hesabatlarda veriləcəkdir.
8.3.3. Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin aqrar sahə üzrə strateji təhlil, planlaşdırma və qiymətləndirmə fəaliyyətləri ilə bağlı potensialının gücləndirilməsi	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi		2017–2020	☐ icra edilmişdir ☐ icrasına başlanılmışdır ☒ icrasına başlanılmamışdır	Cari ilin ikinci yarısında görülməli işlərə dair müvafiq məlumatlar növbəti rüblük və illik hesabatlarda veriləcəkdir.
8.3.4. Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin rayon (şəhər) idarələrinin potensialının gücləndirilməsi	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi	yerli icra hakimiyyəti orqanları	2017–2020	☐ icra edilmişdir ☒ icrasına başlanılmışdır ☐ icrasına başlanılmamışdır	Elektron Kənd Təsərrüfatı İnformasiya Sisteminin fəaliyyətinin təmin edilməsi ilə bağlı Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin rayon (şəhər) idarələrinin əməkdaşlarına Avropa İttifaqının dəstəyi ilə icra olunan layihə çərçivəsində müvafiq təlimlər keçirilmişdir. Həmçinin Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin Elektron Qiymət İnformasiya Portalına məlumatların daxil edilməsi ilə bağlı rayon (şəhər) idarələrinin əməkdaşlarına təlimlər keçirilmişdir. Rayon (şəhər) idarələrinin potensialının gücləndirilməsi tədbirləri çərçivəsində 2017-ci ilin yanvar-iyun ayları ərzində bu idarələrə 150 stolüstü kompüter, 48 noutbuk, 153 printer/skayner, 193 UPS, 11 infoköşk, 10 GPS, 12 proyektor və 22 digər avadanlıq verilmişdir. Həmçinin ötən 6 ay ərzində Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin məlumat mərkəzi ilə daha 7 rayon (şəhər) idarələri arasında optik xətt üzərindən korporativ şəbəkə qurulmuşdur.

Prioritet 8.4. Kənd təsərrüfatı məhsulları istehsalçılarında dövlət dəstəyi siyasətinin inkişaf məqsədləri əsasında təkmilləşdirilməsi

Görülmüş işlər barədə qısa məlumat:

Kənd təsərrüfatına dövlət dəstəyi sahəsində dünya təcrübəsi araşdırılmışdır. Mövcud praktika və dünya təcrübəsi əsasında yanacaq və motor yağlarına, habelə buğda və çəltik əkininə, pambıq, tütün və baramanın, toxum və tinglərin miqdarına görə subsidiyanın verilməsi mexanizmləri qiymətləndirilmişdir və bu proses davam etdirilir. Yanacaq və motor yağlarına görə yardımların verilməsi qaydalarının təkmilləşdirilməsi və şəkər çuğunduru istehsalçılarında əkin sahəsinə görə verilən subsidiyanın ləğv edilərək, şəkər çuğundurunun emalı ilə məşğul olan hüquqi şəxslərə və hüquqi şəxs yaratmadan sahibkarlıq fəaliyyəti həyata keçirən fiziki şəxslərə təhvil verilmiş şəkər çuğundurunun miqdarına (son məhsula) görə subsidiyanın verilməsi qaydalarının layihəsi hazırlanaraq Nazirlər Kabinetinə təqdim edilmiş və artıq təsdiqlənmişdir.

Eyni zamanda, pambıq və tütün istehsalçılarında istifadə etdikləri yanacaq və motor yağlarına görə subsidiya verilməsi ləğv edilərək Azərbaycan Respublikası Prezidentinin “Azərbaycan Respublikasında pambıqçılığın inkişafına dövlət dəstəyi haqqında” və “Azərbaycan Respublikasında tütünçülüyn inkişaf etdirilməsinə dövlət dəstəyi haqqında” 2016-cı il 22 sentyabr və 5 oktyabr tarixli 2350 və 2366 nömrəli sərəcamları ilə pambıq və tütün emalı ilə məşğul olan şəxslərə təhvil verilən məhsulun miqdarına görə subsidiyanın verilməsi müəyyənləşdirilmişdir.

Kənd təsərrüfatı məhsulları istehsalçılarında suvarma suyunun güzəştli satışı ilə bağlı texniki-iqtisadi əsaslandırma hazırlanmışdır.

Problemlər:

İstixanaların genişləndirilməsini stimullaşdırmaq üçün dövlət dəstəyi tədbirlərinə dair təkliflərin hazırlanması istiqamətində əsaslı iş aparılmamışdır.

Təvsiyələr:

1. İstixanaların genişləndirilməsini stimullaşdırmaq üçün dövlət dəstəyi tədbirlərinə dair təkliflərin hazırlanması üzrə tədbirin icra müddətinin 2017-ci il müəyyən edildiyini nəzərə alaraq, bu sahədə işlər sürətləndirilə bilər.

2. Kənd təsərrüfatına mövcud dövlət dəstəyinin səmərəliliyi qiymətləndirilə bilər və bu təhlillərin əsasında dövlət dəstəyi mexanizmləri optimallaşdırıla bilər.

İcra edilmişdir	6 tədbirdən 1-i	17%
İcrasına başlanılmışdır	6 tədbirdən 2-si	33%
İcrasına başlanılmamışdır	6 tədbirdən 3-ü	50%

Planlaşdırılmış tədbirlər	Əsas icraçı qurum	Digər icraçı qurumlar	İcra müddəti	Ümumi nəticə	Əlaqələndirici qurum tərəfindən təqdim edilmiş məlumatlar
8.4.1. Subsidiyaların təkmilləşdirilməsinə dair qiymətləndirmələrin aparılması və təkliflərin hazırlanması	Nazirlər Kabineti	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi, İqtisadiyyat Nazirliyi, Maliyyə Nazirliyi, yerli icra hakimiyyəti orqanları	2017–2018	☐ icra edilmişdir ☒ icrasına başlanılmışdır ☐ icrasına başlanılmamışdır	Kənd təsərrüfatına dövlət dəstəyi sahəsində Avropa Birliyi, ABŞ, Türkiyə, Rusiya, Qazaxıstan və digər ölkələrin təcrübəsi araşdırılmışdır. Mövcud praktika və dünya təcrübəsi əsasında yanacaq və motor yağlarına, habelə buğda və çəltik əkininə, pambıq, tütün və baramanın, toxum və tinglərin miqdarına görə subsidiyanın verilməsi mexanizmləri qiymətləndirilmişdir və bu proses davam etdirilir. Yanacaq və motor yağlarına görə yardımların verilməsi qaydalarının təkmilləşdirilməsi və şəkər çuğunduru istehsalçılarına əkin sahəsinə görə verilən subsidiyanın ləğv edilmiş, şəkər çuğunduru emalı ilə məşğul olan hüquqi şəxslərə və hüquqi şəxs yaratmadan sahibkarlıq fəaliyyəti həyata keçirən fiziki şəxslərə təhvil verilmiş şəkər çuğundurunun miqdarına (son məhsula) görə subsidiyanın verilməsi qaydalarının layihəsi hazırlanaraq Nazirlər Kabinetinə təqdim edilmişdir.
8.4.2. Kənd təsərrüfatı məhsulları istehsalçılara verilən vergi güzəştləri və müvafiq istehsal vasitələrinin idxalına görə tətbiq edilən gömrük rüsumları siyasətinin təkmilləşdirilməsinə dair təkliflərin hazırlanması	Nazirlər Kabineti	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi, İqtisadiyyat Nazirliyi, Maliyyə Nazirliyi, Vergilər Nazirliyi, Dövlət Gömrük Komitəsi	2017–2018	☐ icra edilmişdir ☒ icrasına başlanılmışdır ☐ icrasına başlanılmamışdır	Kənd təsərrüfatı məhsulları istehsalçılara vergi güzəştlərinin verilməsi və müvafiq istehsal vasitələrinin idxalına gömrük rüsumlarının tətbiqi sahəsində dünya təcrübəsi öyrənilir. “Azərbaycan Respublikasında ixrac-idxal əməliyyatları üzrə gömrük rüsumlarının dərəcələri haqqında” Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 1998-ci il 22 aprel tarixli 91 nömrəli qərarında dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2017-ci il 24 avqust tarixli 337 nömrəli Qərarı qəbul edilmişdir.
8.4.3. İstixanaların genişləndirilməsini stimullaşdırmaq üçün dövlət dəstəyi tədbirlərinə dair təkliflərin hazırlanması	Nazirlər Kabineti	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi, İqtisadiyyat Nazirliyi, Maliyyə Nazirliyi, yerli icra hakimiyyəti orqanları	2017	☐ icra edilmişdir ☐ icrasına başlanılmışdır ☒ icrasına başlanılmamışdır	İstixanaların fəaliyyəti ilə bağlı mövcud vəziyyət qiymətləndirilir və bu sahəyə dövlət dəstəyi ilə bağlı dünya təcrübəsi öyrənilir.
8.4.4. Kənd təsərrüfatı məhsulları	Maliyyə	İqtisadiyyat	2017	☒ icra edilmişdir	Kənd təsərrüfatı məhsulları istehsalçılara suvarma

istehsalçılarının suvarma suyunun güzəştli satışı ilə bağlı texniki-iqtisadi əsaslandırmanın aparılması	Nazirliyi	Nazirliyi, Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi, Azərbaycan Meliorasiya və su təsərrüfatı ASC, yerli icra hakimiyyəti orqanları		☐ icrasına başlanılmışdır ☐ icrasına başlanılmamışdır	suyunun güzəştli satışı ilə bağlı texniki-iqtisadi əsaslandırma hazırlanaraq 2017-ci il 14 iyul tarixində müvafiq məktublarla digər icraçı qurumlar olan İqtisadiyyat Nazirliyinə, Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinə, "Azərbaycan Meliorasiya və Su Təsərrüfatı" Açıq Səhmdar Cəmiyyətinə təqdim edilmişdir.
8.4.5. Heyvandarlığın inkişafı üçün dövlət dəstəyinin verilməsi ilə bağlı təkliflərin hazırlanması	Nazirlər Kabineti	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi, İqtisadiyyat Nazirliyi, yerli icra hakimiyyəti orqanları	2017–2018	☐ icra edilmişdir ☐ icrasına başlanılmışdır ☒ icrasına başlanılmamışdır	Heyvandarlığın inkişafı üçün dövlət dəstəyi ilə bağlı Avropa Birliyinin təcrübəsi öyrənilmişdir və bu istiqamətdə işlər davam etdirilir.
8.4.6. Çoxillik əkmələrin genişləndirilməsinin stimullaşdırılması	Nazirlər Kabineti	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi, İqtisadiyyat Nazirliyi, yerli icra hakimiyyəti orqanları	2017–2020	☐ icra edilmişdir ☐ icrasına başlanılmışdır ☒ icrasına başlanılmamışdır	Cari ilin ikinci yarısında görülməli işlərə dair müvafiq məlumatlar növbəti rüblük və illik hesabatlarda veriləcəkdir.

Prioritet 8.5. Aqrar siyasətin nəticələrinin monitorinqi və qiymətləndirilməsi sisteminin qurulması

Görülmüş işlər barədə qısa məlumat:

“Fərmer Təsərrüfatları Məlumatlarının Monitorinqi Sistemi”nin fəaliyyətinin təkmilləşdirilməsi ilə əlaqədar 2016-cı ilin məlumatları üzrə 3700 təsərrüfat arasında sorğu keçirilmiş və nəticələr elektron bazaya daxil edilmişdir. Bazadakı müvafiq məlumatların statistik qruplaşdırılması aparılmış və ilkin təhlillərə başlanılmışdır. Eyni zamanda, 2017-ci ilin məlumatları üzrə sorğunun daha operativ aparılmasını təmin etmək üçün sorğuya cəlb olunacaq təsərrüfatlar üzrə seçmə fəaliyyətinə başlanılmışdır. Bunun nəticəsində 2017-ci ilin məlumatları üzrə sorğunun cari ilin dekabr ayında başlayacağı və növbəti ilin yanvar ayında başa çatacağı gözlənilir.

Təvsiyələr:

Fərmer Təsərrüfatları Məlumatlarının Monitorinqi Sisteminin məlumatları əsasında hesabatlar hazırlana və ya tədqiqatlar aparıla bilər ki, bunun da nəticələri barədə aidiyyəti dövlət qurumlarına, eləcə də ictimaiyyətə mütəmadi olaraq informasiya verilə bilər.

İcra edilmişdir	–	0%
İcrasına başlanılmışdır	3 tədbirdən 1-i	33%
İcrasına başlanılmamışdır	3 tədbirdən 2-si	67%

Planlaşdırılmış tədbirlər	Əsas icraçı qurum	Digər icraçı qurumlar	İcra müddəti	Ümumi nəticə	Əlaqələndirici qurum tərəfindən təqdim edilmiş məlumatlar
8.5.1. Aqrar siyasətin nəticələrinin monitorinqi və qiymətləndirilməsi üzrə göstəricilər sisteminin və metodikasının hazırlanması	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi	Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsi	2017–2018	☐ icra edilmişdir ☐ icrasına başlanılmışdır ☒ icrasına başlanılmamışdır	Cari ilin ikinci yarısında görülməli işlərə dair müvafiq məlumatlar növbəti rüblük və illik hesabatlarda veriləcəkdir.
8.5.2. Aqrar siyasətin nəticələrinin monitorinqi və qiymətləndirilməsi üzrə hesabatların hazırlanması	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi	Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsi, yerli icra hakimiyyəti orqanları	2017–2020	☐ icra edilmişdir ☐ icrasına başlanılmışdır ☒ icrasına başlanılmamışdır	Cari ilin ikinci yarısında görülməli işlərə dair müvafiq məlumatlar növbəti rüblük və illik hesabatlarda veriləcəkdir.
8.5.3. "Fərmer Təsərrüfatları Məlumatlarının Monitorinqi Sistemi"nin fəaliyyətinin təkmilləşdirilməsi	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi		2017–2020	☐ icra edilmişdir ☒ icrasına başlanılmışdır ☐ icrasına başlanılmamışdır	2016-cı ilin məlumatları üzrə 3700 təsərrüfat arasında sorğu keçirilmiş və nəticələr elektron bazaya daxil edilmişdir. Bazadakı müvafiq məlumatların statistik qruplaşdırılması aparılmış və ilkin təhlillərə başlanılmışdır. Eyni zamanda, 2017-ci ilin məlumatları üzrə sorğunun daha operativ aparılmasını təmin etmək üçün sorğuya cəlb olunacaq təsərrüfatlar üzrə seçmə fəaliyyətinə başlanılmışdır. Bunun nəticəsində 2017-ci ilin məlumatları üzrə sorğunun cari ilin dekabr ayında başlayacağı və növbəti ilin yanvar ayında başa çatacağı gözlənilir.

Prioritet 9.1. Kənd yerlərinin sosial-iqtisadi inkişaf siyasəti üzrə potensialının gücləndirilməsi

Görülmüş işlər barədə qısa məlumat:

Kənd yerlərinin sosial-iqtisadi inkişafı üzrə dövlət proqramı layihəsinin hazırlanması məqsədilə ilkin olaraq beynəlxalq təcrübənin araşdırılmasına başlanılmışdır. Həmçinin dövlət proqramının layihəsinə təkliflərin verilməsi məqsədilə müvafiq dövlət qurumlarına və yerli icra hakimiyyətlərinə məktublar göndərilmişdir.

Problemlər:

Kənd yerlərinin sosial-iqtisadi inkişaf siyasəti üzrə potensialının gücləndirilməsi istiqamətində əsaslı iş aparılmamışdır.

Təvsiyələr:

Kənd yerlərinin sosial-iqtisadi inkişaf siyasəti üzrə potensialının gücləndirilməsi istiqamətdə işlər sürətləndirilə bilər. Bu baxımdan kənd yerlərinin sosial-iqtisadi inkişafı üzrə statistik bazanın və monitorinq sisteminin yaradılması sözügedən tədbirin səmərəli icrasına təkan verə bilər. Həmçinin kəndlərin problemlərinin dərinlən öyrənilməsi və vəziyyətin qiymətləndirilməsi üçün yerlərdə müvafiq tədbirlər (monitorinqlər, görüşlər və s.) həyata keçirilə, həmin kəndlərin nümayəndələrinin iştirakı ilə müzakirələr aparıla bilər.

İcra edilmişdir	–	0%
İcrasına başlanılmışdır	4 tədbirdən 1-i	25%
İcrasına başlanılmamışdır	4 tədbirdən 3-ü	75%

Planlaşdırılmış tədbirlər	Əsas icraçı qurum	Digər icraçı qurumlar	İcra müddəti	Ümumi nəticə	Əlaqələndirici qurum tərəfindən təqdim edilmiş məlumatlar
9.1.1. Kənd yerlərinin kompleks inkişafı üzrə pilot layihələrin hazırlanması və icrası	İqtisadiyyat Nazirliyi	Aidiyyəti mərkəzi və yerli icra hakimiyyəti orqanları. Təvsiyə edilir: bələdiyyələrə	2017–2020	☐ icra edilmişdir ☐ icrasına başlanılmışdır ☒ icrasına başlanılmamışdır	Avropa İttifaqının maliyyə dəstəyilə həyata keçirilən “Pilot Regional İnkişaf Proqramı” tərəfindən Aran iqtisadi rayonu üzrə pilot regional inkişaf planının hazırlanması istiqamətində işlər həyata keçirilir. Belə ki, sözügedən planın hazırlanması məqsədilə iqtisadi rayona daxil olan inzibati rayonların ehtiyaclarının qiymətləndirilməsi əsasında inzibati rayonlar üzrə diaqnostik hesabatların hazırlanması yekunlaşmaq üzrədir. Növbəti mərhələdə inzibati rayonlar üzrə diaqnostik hesabatlar əsasında bütövlükdə iqtisadi rayonun ehtiyaclarını ehtiva edən diaqnostik hesabatın hazırlanması və bunun əsasında Aran iqtisadi rayonu üzrə (o cümlədən kənd yerləri də daxil olmaqla) müvafiq istiqamətləri ehtiva edən pilot regional inkişaf planının hazırlanması nəzərdə tutulmuşdur.
9.1.2. Kənd yerlərinin sosial-iqtisadi inkişafı üzrə statistik bazanın və monitoring sisteminin yaradılması	İqtisadiyyat Nazirliyi	Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi, Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi, Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsi, Dövlət Statistika Komitəsi, yerli icra hakimiyyəti orqanları	2017–2018	☐ icra edilmişdir ☐ icrasına başlanılmışdır ☒ icrasına başlanılmamışdır	Sözügedən tədbirin icrası ilə bağlı iqtisadiyyat nazirinin 2017-ci il 25 may tarixli F-77 nömrəli əmri ilə müvafiq işçi qrup yaradılmışdır. İşçi qrupun 2017-ci il 14 iyun tarixində keçirilmiş ilk iclasında məsələ ilə bağlı ətraflı müzakirələr aparılmış, gələcək fəaliyyət istiqamətləri müəyyən edilmişdir. Hazırda müvafiq sahədə statistik göstəricilərin seçilməsinə başlanılmışdır.
9.1.3. Kənd yerlərinin sosial-iqtisadi inkişafı ilə bağlı mövcud qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsi	İqtisadiyyat Nazirliyi	Aidiyyəti mərkəzi və yerli icra hakimiyyəti orqanları	2017–2018	☐ icra edilmişdir ☐ icrasına başlanılmışdır ☒ icrasına başlanılmamışdır	Sözügedən tədbirin icrası ilə bağlı iqtisadiyyat nazirinin 2017-ci il 25 may tarixli F-77 nömrəli əmri ilə müvafiq işçi qrup yaradılmışdır. İşçi qrupun 2017-ci il 29 iyun tarixində keçirilmiş ilk iclasında məsələ ilə bağlı ətraflı müzakirələr aparılmış, gələcək fəaliyyət istiqamətləri müəyyən edilmişdir. Bu sahədə beynəlxalq təcrübə araşdırılır. Müvafiq sahədə həyata keçirilən tədbirlərin sistemliliyini təmin etmək məqsədilə “Azərbaycan Respublikasında kənd yerləri üzrə qısa, orta və uzunmüddətli inkişaf planlarının hazırlanması, icrası və qiymətləndirmə Qaydası”nın ilkin

					layihəsi hazırlanmışdır.
9.1.4. Kənd yerlərinin sosial-iqtisadi inkişafı üzrə dövlət proqramının hazırlanması	İqtisadiyyat Nazirliyi	Aidiyyəti mərkəzi və yerli icra hakimiyyəti orqanları	2017	☐ icra edilmişdir ☒ icrasına başlanılmışdır ☐ icrasına başlanılmamışdır	Sözügedən tədbirin icrası ilə bağlı iqtisadiyyat nazirinin 2017-ci il 25 may tarixli F-77 nömrəli əmri ilə yaradılmış müvafiq işçi qrupun 2017-ci il 14 iyun tarixində ilk iclası keçirilmiş, ətraflı fikir mübadiləsi aparılmış və gələcək fəaliyyət istiqamətləri müəyyənləşdirilmişdir. Sözügedən dövlət proqramının hazırlanması məqsədilə ilkin olaraq beynəlxalq təcrübənin araşdırılmasına başlanılmışdır. Həmçinin dövlət proqramının layihəsinə təkliflərin verilməsi məqsədilə müvafiq dövlət qurumlarına və yerli icra hakimiyyətlərinə 2017-ci il 29 iyun tarixli məktublar göndərilmişdir.

Prioritet 9.2. Kənd yerlərində alternativ fəaliyyət sahələrinin inkişafının dəstəklənməsi

Görülmüş işlər barədə qısa məlumat:

Kənd turizminin inkişaf etdirilməsi və fəaliyyətinin dəstəklənməsi məqsədilə elektron portal (www.ruraltourism.az) yaradılmışdır. Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2016-cı il 5 iyul tarixli 405s nömrəli sərəncamı ilə "Azərxcəlcə" ASC-nin ilkin mərhələdə saxlanması və nizamnamə kapitalının formalaşdırılması üçün vəsait ayrılmışdır. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2017-ci il 13 yanvar tarixli 2607 nömrəli Sərəncamı ilə 10 emalatxananın tikintisi, infrastrukturun yaradılması, avadanlıq və dəzgahlarla təchizatı və yunəyirici - boyaq fabrikinin texniki-iqtisadi əsaslandırılmasının hazırlanması, layihələndirilməsi, tikintisi və avadanlıqlarla təchizatı üçün vəsait ayrılmışdır. Xaçmaz, Qəbələ, Ağdam, İsmayıllı, Tovuz və Ağstafa rayon emalatxanalarının layihə-smeta sənədləri ekspertizadan keçirilib, qiymətqoymadan çıxıb, müvafiq müqavilələr bağlanılmaq üzrədir, tikinti işləri gedir. Quba rayon emalatxanasının layihə sənədlərinin Fövqəladə Hallar Nazirliyinin müvafiq qurumu tərəfindən qiymətqoyması yekunlaşmaq üzrədir. Qazax rayon emalatxanasının layihə-smeta sənədləri hazırlanıb, ekspertiza olunur. Quba-Xaçmaz Regional İnkişaf Mərkəzində fəaliyyət göstərən biznes inkubatorunun 25 nəfər gənc rezidenti üçün biznes inkubatorunun fəaliyyətinin ikinci mərhələsində biznes ideyalarının həyata keçirilməsi məqsədilə məsləhət xidmətlərinin göstərilməsi davam etdirilmişdir. Biznes inkubatorunun 25 rezidentindən 2 qadın rezidenti xalq sənəti məhsulları istehsalının təşkili üzrə fəaliyyət göstərir. Onlardan biri xalçaçılıq üzrə Tədris Mərkəzi təşkil etmiş və xalçaçılıq sənətini öyrətmək istəyən 12 nəfər qadın Tədris Mərkəzinə dinləyici kimi cəlb edilmişdir. Biznes inkubatorda xalq sənəti olan xalçaçılığın öyrənilməsi üçün şərait yaradılmış, tədris üçün zəruri avadanlıqlarla təchiz olunmuş iş sahəsi ayrılmışdır. Sahibkarlığa Kömək Milli Fondunun vəsaiti hesabına 2017-ci ilin 6 ayı ərzində 88 gənc sahibkarlıq subyektinə 13,4 milyon manat və 73 qadın sahibkarlıq subyektinə 656 min manat məbləğində güzəştli kredit vəsaiti ayrılmışdır.

İcra edilmişdir	–	0%
İcrasına başlanılmışdır	4 tədbirdən 3-ü	75%
İcrasına başlanılmamışdır *	4 tədbirdən 1-i	25%

* Strateji Yol Xəritəsində bu prioritet üzrə müəyyən edilmiş 5 tədbirdən 1-nin icrası 2020-ci ildə nəzərdə tutulduğundan 2017-ci ilin altı ayı üzrə qiymətləndirmədə həmin tədbirin icra vəziyyəti nəzərə alınmamışdır.

Planlaşdırılmış tədbirlər	Əsas icraçı qurum	Digər icraçı qurumlar	İcra müddəti	Ümumi nəticə	Əlaqələndirici qurum tərəfindən təqdim edilmiş məlumatlar
9.2.1. Kənd turizminin və ekoturizmin inkişaf etdirilməsi	Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi	İqtisadiyyat Nazirliyi, Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi, yerli icra hakimiyyəti orqanları. Təvsiyə edilir: bələdiyyələrə	2017–2020	☐ icra edilmişdir ☒ icrasına başlanılmışdır ☐ icrasına başlanılmamışdır	Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi və Almaniya Əməkdaşlıq Təşkilatının (GİZ) əməkdaşlığı çərçivəsində “Kənd yerlərində yerləşdirmə vasitəsi, Yerləşdirmə vasitələrinin təsnifatı, kateqoriyalarının müəyyənləşdirilməsi və qiymətləndirmədə meyarlarının tətbiq edilməsi” standartının layihəsinin hazırlanması üzrə işlər aparılır. Kəndin dəstəklənməsi məqsədilə elektron portal (www.ruraltourism.az) yaradılmışdır. Quba, Qusar, Qəbələ və İsmayilli rayonlarında fəaliyyət göstərən kəndli fermer təsərrüfatlarında maarifləndirmə işlərinin aparılması məqsədilə nazirlik tərəfindən ictimai birliyə dəstək göstərilmişdir. Kənd turizminə özəl sektorların cəlb olunması məqsədilə bir neçə turizm şirkəti ilə danışıqlar aparılmışdır.
9.2.2. Qeyri-kənd təsərrüfatı istehsal sahələrinin inkişaf etdirilməsi	İqtisadiyyat Nazirliyi	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi, Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi, yerli icra hakimiyyəti orqanları, Təvsiyə edilir: bələdiyyələrə	2017–2020	☐ icra edilmişdir ☒ icrasına başlanılmışdır ☐ icrasına başlanılmamışdır	İşçi qrupun 16.06.2017-ci il tarixli ilk iclasında kənd yerlərində qeyri-kənd təsərrüfatı istehsal sahələrinin, o cümlədən xalçaçılıq, misgerlik, qalayçılıq, suvenirlərin hazırlanması və s. fəaliyyət sahələrinin dəstəklənməsi tədbirləri istiqamətində müzakirələr aparılmışdır. 11.05.2017-ci il tarixində Sumqayıt Texnologiyalar Parkında Kompüter və elektron avadanlıqların istehsalı üzrə işçi qrupun iclası keçirilmiş, aparıcı şirkətlərin iştirakı ilə startaplar üzrə dəstək mexanizmlərinin hazırlanması istiqamətində müzakirələr aparılmışdır. Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2016-cı il 5 iyul tarixli 405s nömrəli sərəncamı ilə “Azərxalça” ASC-nin ilkin mərhələdə saxlanması və nizamnamə kapitalının formalaşdırılması üçün vəsait ayrılmışdır. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2017-ci il 13 yanvar tarixli 2607 nömrəli Sərəncamı ilə 10 emalatxananın tikintisi, infrastrukturun yaradılması, avadanlıq və dəzgahlarla təchizatı və yunəyirici - boyaq fabrikinin texniki-iqtisadi əsaslandırılmasının hazırlanması, layihələndirilməsi, tikintisi və avadanlıqlarla təchizatı üçün vəsait ayrılmışdır. Xaçmaz, Qəbələ, Ağdam, İsmayilli, Tovuz və Ağstafa rayon emalatxanalarının layihə-smeta sənədləri ekspertizadan keçirilib, qiymətdən qaymıdan çıxıb, müvafiq müqavilələr bağlanmaq üzrədir, tikinti işləri gedir. Quba rayon emalatxanasının layihə sənədlərinin Fövqəladə Hallar Nazirliyinin müvafiq qurumu tərəfindən qiymətdən qayması

					yekunlaşmaq üzrədir. Qazax rayon emalatxanasının layihə-smeta sənədləri hazırlanıb, ekspertiza olunur. Yunəyirici-boyaq fabriki üçün Sumqayıt Kimya Sənaye Parkı ərazisində sahə ayrılmışdır. Layihə-smeta sənədlərinin hazırlanması üçün "Azərdövlətlayihə" Dövlət Baş Layihə İnstitutu ilə müvafiq müqavilə bağlanıb. Biznes planın hazırlanması üzrə işlər aparılır, müvafiq məlumatlar toplanır. Avadanlıqların siyahısı üzrə son dəqiqləşdirmə işləri gedir, İtaliya, Fransa və Türkiyə istehsalı olan avadanlıqlara dair qiymət təklifləri alınır, hazırda şirkətlərlə yekun danışıqlar aparılır.
9.2.3. Kənd yerlərində xidmət sahələrinin inkişaf etdirilməsi	İqtisadiyyat Nazirliyi	yerli icra hakimiyyəti orqanları, Təvsiyə edilir: bələdiyyələrə	2017–2020	☐ icra edilmişdir ☐ icrasına başlanılmışdır ☒ icrasına başlanılmamışdır	Sözügedən tədbirin icrası ilə bağlı iqtisadiyyat nazirinin 2017-ci il 25 may tarixli F-77 nömrəli əmri ilə müvafiq işçi qrupu yaradılmışdır. İşçi qrupunun 2017-ci il 29 iyun tarixində keçirilmiş ilk iclasında məsələ ilə bağlı ətraflı müzakirələr aparılmış, gələcək fəaliyyət istiqamətləri müəyyən edilmişdir. Bakı Biznes Tədris Mərkəzi tərəfindən "Biznes planların və investisiya layihələrinin hazırlanması" (22 fevral, 14 aprel və 8 iyun tarixlərində Gəncədə, 29 mart və 14 aprel tarixlərində Qazaxda, 14 mart və 18 aprel tarixlərində Şəkidə, 24-26 may tarixlərində və 31 may-2 iyun tarixlərində Yevlaxda), "Ekoloji təmiz kənd təsərrüfatının inkişafı" (22 fevral və 19 aprel tarixlərində Göyçayda, 28 fevral tarixində İsmayılıda, 15 mart tarixində Qəbələdə, 29 mart və 09 iyun tarixlərində Qazaxda), "Kənd təsərrüfatında sahibkarlıq fəaliyyətinin sığortalanması" (16 mart tarixində Qazaxda və 21 aprel tarixində Kürdəmirdə), "Made in Azerbaijan" brendinin yaradılması və inkişafı" (21 fevral, 20 aprel və 25 may tarixlərində Lənkəranda, 10 mart tarixində Qazaxda, 19 aprel tarixində Göyçayda, 21 aprel tarixində Kürdəmirdə, 12 may tarixində Biləsuvar, 6 iyun tarixində Bərdə, 7 iyun tarixində Masallıda və 22 iyun tarixində Ağsuda) və s. mövzular üzrə 64 treninqlər, seminarlar, dəyirmi masalar və digər tədbirlər keçirilmişdir. Quba-Xaçmaz Regional İnkişaf Mərkəzində fəaliyyət göstərən biznes inkubatorunun 25 nəfər gənc rezidenti üçün biznes inkubatorunun fəaliyyətinin ikinci mərhələsində biznes ideyaların həyata keçirilməsi məqsədilə məsləhət xidmətlərinin göstərilməsi davam etdirilmişdir. Biznes inkubatorunun 25 rezidentindən 2 qadın rezidenti xalq sənəti məhsulları istehsalının təşkili üzrə fəaliyyət göstərir.

					Onlardan biri xalçaçılıq üzrə Tədris Mərkəzi təşkil etmiş və xalçaçılıq sənətini öyrətmək istəyən 12 nəfər qadın Tədris Mərkəzinə dinləyici kimi cəlb edilmişdir. Biznes inkubatorunda xalq sənəti olan xalçaçılığın öyrənilməsi üçün şərait yaradılmış, tədris üçün zəruri avadanlıqlarla təchiz olunmuş iş sahəsi ayrılmışdır.
9.2.4. Kənd yerlərində qadınların və gənclərin məşğulluğunun artırılması	İqtisadiyyat Nazirliyi	Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsi, Gənclər və İdman Nazirliyi, Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi, yerli icra hakimiyyəti orqanları. Təvsiyə edilir: bələdiyyələrə	2017–2020	☐ icra edilmişdir ☒ icrasına başlanılmışdır ☐ icrasına başlanılmamışdır	Sahibkarlığa Kömək Milli Fondunun vəsaiti hesabına 2017-ci ilin 6 ayı ərzində 88 gənc sahibkarlıq subyektinə 13,4 milyon manat və 73 qadın sahibkarlıq subyektinə 656 min manat məbləğində güzəştli kredit vəsaiti ayrılmışdır. Maliyyələşdirilmiş layihələr hesabına 516 yeni iş yerinin yaradılması nəzərdə tutulmuşdur. Gənc və qadın sahibkarlıq subyektlərinə verilmiş güzəştli kreditlər respublika üzrə nəzərdə tutulmuşdur. Belə ki, 2017-ci ilin 6 ayı ərzində Bakı şəhəri üzrə 2 sahibkara 9.4 milyon manat və respublikanın regionları üzrə 86 sahibkara 4 milyon manat olmaqla cəmi 88 gənc sahibkarlıq subyektinə 13,4 milyon manat məbləğində güzəştli kredit vəsaiti ayrılmışdır. Həmçinin Bakı şəhəri üzrə 1 sahibkara 15 min manat və respublikanın regionları üzrə 72 sahibkara 641 min manat olmaqla cəmi 73 qadın sahibkarlıq subyektinə 656 min manat məbləğində güzəştli kredit vəsaiti ayrılmışdır.
9.2.5. Yeni ailə qurmuş gənclərin mənzillə təminatının yaxşılaşdırılması	Nazirlər Kabineti	Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi, Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsi, Gənclər və İdman Nazirliyi, Azərbaycan İpoteka Fondu, yerli icra hakimiyyəti orqanları. Təvsiyə edilir: bələdiyyələrə	2020	☐ icra edilmişdir ☐ icrasına başlanılmışdır ☐ icrasına başlanılmamışdır ☒ 2017-ci ildə icrası qiymətləndirilmir	Azərbaycan Respublikası Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi nazirinin 2017-ci il 23 iyun tarixli 17020032225 nömrəli əmri ilə “Azərbaycan Respublikasında kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalına və emalına dair Strateji Yol Xəritəsi”nin Tədbirlər Planının 9.2.5-ci yarımbəndi (Yeni ailə qurmuş gənclərin mənzillə təminatının yaxşılaşdırılması) üzrə işçi qrup yaradılmışdır. İşçi qrupun tərkibinə Gənclər və İdman Nazirliyinin, Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsinin, Azərbaycan İpoteka Fondunun, Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətinin, Sumqayıt şəhər İcra Hakimiyyətinin, Abşeron Rayon İcra Hakimiyyətinin, Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi yanında Dövlət Sosial Müdafiə Fondunun nümayəndələri daxil edilmişdir. Qeyd olunan Tədbirlər Planının 9.2.5-ci yarımbəndi üzrə qarşıya qoyulmuş vəzifələrin icrası məqsədilə 2017-ci il 11 iyul tarixində işçi qrupun iclası keçirilmişdir. İşçi qrupun üzvləri arasında keçirilmiş geniş müzakirənin nəticəsi olaraq aşağıda qeyd olunmuş bəndlərdən ibarət Tədbirlər Planı tərtib olunmuş və tədbirlərin mümkün icrası istiqamətində

					fəaliyyət planı hazırlanmışdır. Qeyd olunan Tədbirlər Planı rəy və təkilflər nəzərə alınmaqla yenidən işlənərək, aidiyyəti üzrə Azərbaycan Respublikasının Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinə təqdim olunub.
--	--	--	--	--	--

Prioritet 9.3. Yerli icmaların kəndin inkişafına dair təşəbbüslərinin dəstəklənməsi

Görülmüş işlər barədə qısa məlumat:

ABŞ-ın Beynəlxalq İnkişaf Agentliyi (USAİD) və Azərbaycan Hökumətinin birgə maliyyə dəstəyi ilə icra olunan “Sosial-İqtisadi İnkişaf Fəaliyyəti” (SEDA) layihəsi çərçivəsində regionlarda icma səviyyəli gəlirgətirən layihələr icra olunmuşdur. Belə ki, İmişli rayonunun Cəfərli və Çahar, Zərdab rayonunun Hüseynxanlı, Dəli-Quşçu və Göbəkqobu, Beyləqan rayonunun Əhmədli icmalarında “Yem emalı sexinin qurulması” layihələri, İmişli rayonunun Oruculu və Çahar, Beyləqan rayonunun Əhmədli, Sabirabad rayonunun Məmişlər icmalarında “Süd toplama məntəqəsinin tikintisi” layihələrinin açılışları həyata keçirilmişdir.

Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsi tərəfindən gənc qızların və qadınların cəmiyyətdə fəallığının və iştirakçılığının artırılması məqsədilə yerlərdə özünüidarəetmə orqanlarının imkanlarını nəzərə alaraq, 2017-ci ildə bələdiyyə orqanları ilə birgə “Ailə Akademiyası” layihəsinə start verilib. Bütün qadın resurs mərkəzləri ictimai əhəmiyyətli tədbirlərin keçirilməsini nəzərdə tutan illik fəaliyyət planlarının tərtibi üçün qadın üzvlərin iştirakı ilə interaktiv görüşlər keçirmişlər.

“Yerli” Kənd Gənclərinin İnkişafı Proqramı çərçivəsində 2017-ci ilin 2-ci yarısında keçiriləcək tədbirlər müəyyən edilmişdir.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2016-cı il 7 aprel tarixli “Əhalinin özünüməşğulluğunun təmin olunması sahəsində əlavə tədbirlər haqqında” Sərəncamının icrası olaraq, Beynəlxalq Əmək Təşkilatının metodologiyası əsasında və texniki dəstəyi ilə 130 regional təlimçi tərəfindən keçirilən təlimlərdə iştirak edən, öz biznes-planlarını hazırlayaraq uğurla müdafiə edən, respublikanın 84 rayonunu (şəhərini) təmsil edən 1385 iştirakçı müəyyən edilmişdir və hazırda onlara aktivlərin təqdim olunması prosesi davam etdirilir. Artıq 47 rayonda (856 nəfərə) iştirakçılara aktivlərin verilməsi tam icra olunmuş, 29 rayon üzrə (446 nəfər) aktivlərin verilməsi başa çatdırılır.

İcra edilmişdir	–	0%
İcrasına başlanılmışdır	3 tədbirdən 2-si	67%
İcrasına başlanılmamışdır	3 tədbirdən 1-i	33%

Planlaşdırılmış tədbirlər	Əsas icraçı qurum	Digər icraçı qurumlar	İcra müddəti	Ümumi nəticə	Əlaqələndirici qurum tərəfindən təqdim edilmiş məlumatlar
9.3.1. Bələdiyyələrin kəndin sosial-iqtisadi inkişafı ilə bağlı öhdəliklərinin artırılması	Ədliyyə Nazirliyi	İqtisadiyyat Nazirliyi, yerli icra hakimiyyəti orqanları	2017–2020	☐ icra edilmişdir ☐ icrasına başlanılmışdır ☒ icrasına başlanılmamışdır	Bələdiyyələrə Strateji Yol Xəritəsinin icrasında fəal iştirak etmələri üçün məktublar göndərilmişdir.
9.3.2. Kənd yerlərində icma səviyyəli gəlir gətirən sektorların təşviqi və dəstəklənməsi	İqtisadiyyat Nazirliyi	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi, yerli icra hakimiyyəti orqanları. Təvsiyə edilir: bələdiyyələrə	2017–2020	☐ icra edilmişdir ☒ icrasına başlanılmışdır ☐ icrasına başlanılmamışdır	ABŞ-ın Beynəlxalq İnkişaf Agentliyi (USAID) və Azərbaycan Hökumətinin birgə maliyyə dəstəyi ilə icra olunan "Sosial-İqtisadi İnkişaf Fəaliyyəti" (SEDA) layihəsi çərçivəsində regionlarda icma səviyyəli gəlirgətirən layihələr icra olunmuşdur. Belə ki, İmişli rayonunun Cəfərli və Çahar, Zərdab rayonunun Hüseynxanlı, Dəli-Quşçu və Göbəqobu, Beyləqan rayonunun Əhmədli icmalarında "Yem emalı sexinin qurulması" layihələri, İmişli rayonunun Oruculu və Çahar, Beyləqan rayonunun Əhmədli, Sabirabad rayonunun Məmişlər icmalarında "Süd toplama məntəqəsinin tikintisi" layihələrinin açılışları həyata keçirilmişdir.
9.3.3. Kəndin sosial-ictimai həyatında qadınların və gənclərin fəal iştirakının təmin edilməsi	Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi, Gənclər və İdman Nazirliyi, Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsi	yerli icra hakimiyyəti orqanları. Təvsiyə edilir: bələdiyyələrə	2017–2020	☐ icra edilmişdir ☒ icrasına başlanılmışdır ☐ icrasına başlanılmamışdır	"Azərbaycan Respublikasının kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalına və emalına dair Strateji Yol Xəritəsi"nin Tədbirlər Planının 9.3.3-cü yarımbəndi üzrə Azərbaycan Respublikasının əmək və əhalinin sosial müdafiəsi nazirinin 2017-ci il 23 iyun tarixli 17020032225 nömrəli əmri ilə Azərbaycan Respublikasının Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin, Gənclər və İdman Nazirliyinin, Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsinin, Bakı şəhəri, Sumqayıt şəhər və Abşeron rayon icra hakimiyyətlərinin nümayəndələrindən ibarət icra işçi qrupu yaradılmışdır. İşçi qrupun ilk iclası 2017-ci ilin 11 iyul tarixində Azərbaycan Respublikasının Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyində keçirilmişdir. İclasda "Azərbaycan Respublikasının kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalına və emalına dair Strateji Yol Xəritəsi"nin Tədbirlər Planının 9.3.3-cü yarımbəndinin icrası üzrə Tədbirlər Planının hazırlanması üçün işçi qrupun üzvləri tərəfindən verilmiş təkliflər və tədbirlər planının ilkin layihəsi geniş müzakirə olunmuşdur. Qeyd olunan tədbirlər planı rəy və təkliflər nəzərə alınmaqla yenidən işlənərək, aidiyyəti üzrə Azərbaycan Respublikasının Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinə təqdim olunmuşdur. Müasir dövrdə dünyada baş verən qlobal dəyişikliklər və çağırışlar ailə institutuna nəzərəcarpacaq təsir

					göstərməkdədir. Bununla əlaqədar olaraq, Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsi tərəfindən dövlət ailə siyasətinin dəstəklənməsi istiqamətində ailə institutunun təbliği, milli-mənəvi dəyərlərin gənc nəsə aşılınması, eləcə də gənclərin, xüsusilə də gənc qızların və qadınların cəmiyyətdə fəallığının və iştirakçılığının artırılması məqsədilə yerlərdə özünüidarəetmə orqanlarının imkanları nəzərə alınaraq, 2017-ci ildə bələdiyyə orqanları ilə birgə "Ailə Akademiyası" layihəsinə start verilmişdir. Layihə çərçivəsində bələdiyyə orqanlarında keçiriləcək görüşlərdə gənclər, qadınlar, xüsusilə, gənc ailələr, sosial iştirakçılığı zəif olan insanlar cəmiyyətdə aktual olan mövzular - "Ailə münasibətlərinin formalaşması", "Ailə büdcəsinin idarə olunması", "Gənclərin ailə həyatına hazırlığı", "Ailə planlaşdırılması", "Gənclərin hüquq və vəzifələri", "Reproduktiv sağlamlıq haqqında biliklərin təkmilləşdirilməsi", "Yaşlı nəsə ilə gənc nəsə dialogu", "İnternet təhlükəsizliyi" və digər mövzular ətrafında aidiyyəti ekspertlərdən (sosioloq, psixoloq, hüquqşünas, din xadimi, həkim və s.) faydalı məlumatlar əldə edəcək, öz fikir və təkliflərini birbaşa olaraq çatdırma biləcəklər. Layihə çərçivəsində həyata keçirilən tədbirlər: ➤ İlk tədbir 2017-ci il 7 aprel tarixində Binəqədi rayon İcra Hakimiyyəti ilə birgə, rayon üzrə yerli özünüidarəetmə orqanlarının iştirakı ilə Yeni Azərbaycan Partiyası Binəqədi rayon Təşkilatının binasında keçirilib. Tədbirdə Komitə və digər dövlət qurumlarının, yerli özünüidarəetmə orqanlarının nümayəndələri çıxış ediblər. Tədbirdən sonra rayon sakinləri və qonaqların iştirakı ilə Binəqədi Mərkəzi Mədəniyyət Evinə Binəqədi qəsəbə bələdiyyəsinin "Ailə Akademiyası" layihəsi çərçivəsində hazırladığı təlimə baxış keçirilib. ➤ 2017-ci il 14 aprel tarixində Suraxanı Rayon İcra Hakimiyyəti ilə birgə, rayon üzrə yerli özünüidarəetmə orqanlarının iştirakı ilə Suraxanı rayon Heydər Əliyev Mərkəzində tədbir keçirilib. Tədbirdə Komitə və digər dövlət qurumlarının, yerli özünüidarəetmə orqanlarının nümayəndələri çıxış ediblər. Tədbirdən sonra rayon sakinlərinin iştirakı ilə Qaraçuxur qəsəbə bələdiyyəsi tərəfindən "Ailə Akademiyası" layihəsi çərçivəsində hazırlanan təlimə baxış keçirilib. ➤ 2017-ci il 12 iyun tarixində Saatlı Rayon İcra Hakimiyyəti ilə birgə, rayon üzrə yerli özünüidarəetmə orqanlarının iştirakı ilə Saatlı rayon Heydər Əliyev
--	--	--	--	--	---

					Mərkəzində tədbir keçirilib. Tədbirdə Komitə və digər dövlət qurumlarının, yerli özünüidarəetmə orqanlarının nümayəndələri çıxış ediblər. Tədbirdən sonra rayon sakinləri və qonaqların iştirakı ilə Saatlı şəhər bələdiyyəsi tərəfindən “Ailə Akademiyası” layihəsi çərçivəsində hazırlanan təlimə baxış keçirilib. ➤ 2017-ci il 31 iyul tarixində Hacıqabul Rayon İcra Hakimiyyəti və İmişli, Sabirabad, Beyləqan rayonlarının və Şirvan şəhərinin aktiv yerli özünüidarəetmə orqanlarının iştirakı ilə Hacıqabul rayon Heydər Əliyev Mərkəzində tədbir keçirilib. Tədbirdə Komitə və digər dövlət qurumlarının, yerli özünüidarəetmə orqanlarının nümayəndələri çıxış ediblər. ➤ 2017-ci il 2 avqust tarixində Xaçmaz Rayon İcra Hakimiyyəti və Quba, Qusar, Xızı, Siyəzən, Şabran rayonlarının aktiv yerli özünüidarəetmə orqanlarının iştirakı ilə Xaçmaz rayon Tarix-Diyarşünaslıq Muzeyində tədbir keçirilib. Tədbirdə Komitə və digər dövlət qurumlarının, yerli özünüidarəetmə orqanlarının nümayəndələri çıxış ediblər. “Ailə Akademiyası” layihəsi çərçivəsində keçirilən tədbirlərdə tədbir iştirakçılarına Komitə tərəfindən hazırlanan maarifləndirici çap materialları təqdim edilib. 2011-ci ildən Birləşmiş Millətlər Təşkilatının İnkişaf Proqramı ilə birgə icra olunan Azərbaycanda “Kənd və rayon yerlərində yaşayan qadınların iqtisadi və sosial həyatda iştirakının təşviqatı” texniki yardım layihəsi çərçivəsində 2017-ci ildə layihə 2017-ci il 6-7 aprel tarixlərində Suraxanı rayonu Heydər Əliyev Mərkəzində bələdiyyə üzvü və icra hakimiyyəti strukturlarında çalışan qadınların iştirakı ilə “Kənd qadınlarının iqtisadi iştirakı üçün gender faktorunun nəzərə alındığı siyasətlər və proqramlar” mövzusunda təlim keçirilmişdir. • Qadın hüquqlarının təşviqinin effektiv kampaniyası üçün vəsait hazırlanmışdır. • SEDO (CEDAW) Konvensiyasına əsasən milli öhdəliklərin yerinə yetirilməsinin monitorinqi üçün vəsait hazırlanmışdır və QHT-lər üçün təlim keçirilmişdir. • CEDAW Konvensiyasının icraatına dair hesabatın hazırlanması üçün vəsait tərtib olunmuşdur və QHT-lər üçün təlim keçirilmişdir. • Yanvar ayında Komitə və BMTİP nümayəndələrinin aparıcılığı ilə Masallıda maliyyə savadlılığı və ailə büdcəsinin təşkili mövzularında təlim keçirilmişdir.
--	--	--	--	--	---

					• Biləsuvar, Sabirabad və Neftçala rayonlarında Qadın Resurs Mərkəzlərinin təşkilati inkişafı üçün növbəti silsilə tədbirlər keçirilmişdir. Sabirabaddakı təlimdə (13-14 fevral) Qadın Resurs Mərkəzinin 17 qadın üzvü, Biləsuvarda (27-28 fevral) 20 qadın və Neftçalada (27-28 mart) 16 qadın üzv iştirak etmişdir. • Biləsuvar və Neftçala QRM üzvlərinin iştirakı ilə işaxtarma, özünütəqdimat, CV-lərin tərtibi və məşğulluğun təmin edilməsinə həsr olunmuş 2-günlük silsilə təlimlər keçirilmişdir. • Biləsuvar, Masallı, Sabirabad və Neftçala Qadın Resurs Mərkəzlərinin üzvləri üçün kompüter bacarıqlarının inkişaf etdirilməsi üzrə silsilə təlimlər keçirilmişdir. • Martın 16-17-də qadın resurs mərkəzlərinin koordinatorları və fəal üzvləri, həmçinin Komitə və BMTİP nümayəndələri Sabirabadda Şəbəkə görüşündə iştirak etmişlər. Şəbəkələşmə tədbiri ərzində QRM üzvlərinin əl işləri Novruz şənliyi ilə əlaqədar ictimai sərgidə nümayiş olunmuşdur. Görüş ərzində QRM koordinatorları həmçinin sosial mediada düzgün və effektiv fəaliyyət haqqında təlimdə iştirak etmişlər. • Bütün qadın resurs mərkəzləri ictimai əhəmiyyətli tədbirlərin keçirilməsini nəzərdə tutan illik Fəaliyyət Planlarının tərtibi üçün qadın üzvlərin iştirakı ilə interaktiv görüşlər keçirmişlər. Məsələn, Neftçala QRM fevralın 2-də gənc qızların iştirakı ilə ictimai fəal davranış və nümunəvi qadın qəhrəmanlara həsr olunmuş tədbir təşkil etmişdir. • Aprel ayında Suraxanı rayonu Heydər Əliyev Mərkəzində müxtəlif dövlət qurumları və rayonlardan gəlmiş 20 qadın iştirakçının iştirakı ilə "Dövlət proqramlarının gender həssaslı icraatına" dair 2-günlük təlim keçirilmişdir. • May ayında Salyan rayonunda Qadın Resurs Mərkəzi yaradılmışdır. • Aprel-iyun aylarında Masallı, Sabirabad, Biləsuvar və Neftçalada qadın sahibkarlığının inkişafına dair təlim tədbirləri keçirilmiş, qadınların biznes planlarının seçim turuna start verilmiş, layihədən öz sahibkarlıq fəaliyyətinə dəstək alacaq qaliblər müəyyən olunmuşdur. İyun ayında Salyan rayonunda biznesin inkişafı komponentində iştirak edəcək kəndli qadınların seçimi başlanmışdır. Qadın sahibkarlığının inkişafı üzrə qadınlara konkret maddi dəstək ilin ikinci yarısında göstəriləcək. Proqramın əsas məqsədi kəndlərdə yaşayan gənclərin ictimai həyatda daha fəal iştirakının təşviq edilməsidir.
--	--	--	--	--	--

					Proqram çərçivəsində 2017-ci ilin 1-ci yarısında 12 may tarixində Şəmkir rayonunun Sabirkənd kəndində "Gələcəyini bu gün qur!", 19 may tarixində Quba rayonunun Məçkə-Xacə kəndində "İntellektual çoxnövçülük üzrə Region kuboku", 26 may tarixində Şəki şəhərinin Aşağı Küngüt kəndində "Regionu gənc bələdçilərlə tanıyaq!", 7 iyun tarixində Sabirabad rayonunun Ulucalı kəndində "Könüllü ol, fərqli ol!", 8-9 iyun tarixlərində Astara rayonunun Telman, Lənkəran şəhərinin Sütəmurdov, Cəlilabad rayonunun Privolnoye, Masallı rayonunun Mahmudavar kəndlərində "Erkən nikahlar kontekstində insan alveri" mövzularında təlim və seminarlar keçirilmişdir. Tədbirlərdə 190 gənc iştirak etmişdir. "Yerli" Kənd Gənclərinin İnkişafı Proqramı çərçivəsində 2017-ci ilin 2-ci yarısında keçiriləcək tədbirlər aşağıdakılardır: Proqram çərçivəsində kəndlərdə gənclərin inkişafı və maarifləndirilməsi məqsədilə Gənclər Təşkilatları Milli Şurasına üzv təşkilatların müraciəti əsasında iyul-dekabr ayları ərzində 10 regionda təlim, seminar, master-class və yarışlar, 2017-ci il 24-26 avqust tarixlərdə 50 gəncin (30 regiondan olan gənclər) iştirakı ilə Kənd Gənclərinin I Forumu, Avropa Şurası tərəfindən həyata keçirilən "Enter! Project - Azerbaijan" layihəsinin Azərbaycana aid hissəsində 2017-ci ilin oktyabr ayında Azərbaycanın 1 rayonunda kənd gənclərinin sosial hüquqları, gənclər siyasəti və qərarvericilikdə iştirak mövzuları üzrə təlimlər keçiriləcəkdir. Kənd yerlərində gənclərin mövsümi və ictimai işlərə cəlb olunması üçün əlverişli şərait yaradılması istiqamətində bir sıra işlər həyata keçirilmişdir. Cari ilin 7 ayı ərzində 171 nəfər gənc işaxtaran vətəndaş mövsümi xarakterli haqqı ödənilən ictimai işlərə cəlb olunmuş, 693 nəfər gənc işaxtaran vətəndaş müvəqqəti xarakterli iş yerlərinə göndərilmişdir. Kənd təsərrüfatı və turizm sahəsində ən çox tələb olunan peşələr üzrə Azərbaycan Respublikasının Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi tərəfindən təşkil olunan peşə hazırlığı kurslarına 71 nəfər ofisiant, 128 nəfər xalçaçı, 67 nəfər aşpaz, 40 nəfər traktorçu-maşınçı, 31 nəfər arıçı, 34 nəfər gənclər və qadınlar toxucu peşələri üzrə işə cəlb olunmuşdur. Gənclər və İdman Nazirliyi tərəfindən rayon və kənd gənclərinin iştirakı ilə 2017-ci il 20-27 aprel tarixlərində Lənkəran şəhəri, Şəmkir, Qusar, Qəbələ, Kürdəmir, Tərtər,
--	--	--	--	--	--

					Sabirabad rayonlarında “Şahin” hərbi-idman oyununun zona yarışları, gənclərin hərbi xidmətə həvəsləndirilməsi məqsədilə 2017-ci ilin may ayında Şamaxı, Ağsu, Şabran və Xaçmaz rayonlarında mədəni- kütləvi və təbliğat xarakterli tədbirlər, “Sağlam gələcək üçün zərərli vərdişlərə qarşı birləşək!” devizi altında maarifləndirici kampaniya çərçivəsində 2017-ci il 28 fevral tarixində Saatlı, Sabirabad, 2017-ci il 3 mart tarixində isə Xızı və Abşeron rayonlarında tədbirlər keçirilmişdir. Şəhər və regionlarda yaşayan istedadlı və yaradıcı gənclərin iştirakı ilə 2017-ci ilin iyul ayında “Yaradıcılıq emalatxanası-2” düşərgəsi, iyul-sentyabr aylarında Kompüter oyunları üzrə XI Azərbaycan Çempionatı, avqust ayında “Breyn-rinq” İntellektual oyunu üzrə Azərbaycan Çempionatı televiziya layihəsi, oktyabr-dekabr aylarında Azərbaycan Gənclərinin VIII Forumunun zona toplantıları, yeniyetmələr arasında “Xəmsə” Milli İntellektual oyunu üzrə V Azərbaycan Çempionatı keçirilmişdir. Noyabr ayında “İstedadların hazırlığı laboratoriyası” V Respublika Olimpiadasının yekun mərhələsinin, Gənclər təşkilatlarının (o cümlədən kənd yerlərindən olan) layihələrinin maliyyələşdirilməsi məqsədilə müsabiqələrin, “Sağlam gələcək üçün zərərli vərdişlərə qarşı birləşək!” kampaniyası çərçivəsində Göyçay, Ağdaş, Siyəzən və Şabran rayonlarında maarifləndirici tədbirlərin, qaçqın və məcburi köçkün rayonlarından olan yeniyetmə və gənclərin iştirakı ilə IV Yaradıcılıq Festival-Müsabiqəsinin keçirilməsi nəzərdə tutulmuşdur. Məktəbdən işə keçidin asanlaşdırılması ilə əlaqədar kənd yerlərində gənclərin əmək bazarı ilə bağlı məlumatlılığının artırılması məqsədilə Dövlət Məşğulluq Xidməti orqanları tərəfindən peşəyönümü tədbirlərinin həyata keçirilməsinə xüsusi önəm verilmişdir. Cari ilin 7 ayı ərzində 53 437 gəncə peşəyönümü məsləhətləri verilmişdir. Gənclərin şəhərə axının qarşısının alınması üçün kənd yerlərində, xüsusilə sərhəddən və dağ rayonlarında sahibkarlıq (özünüməşğulluq və ailə biznes təsərrüfatının yaradılması) fəaliyyəti ilə məşğul olmaq istəyən gənclərə (o cümlədən gənc qadınlara) məsləhət xidmətlərinin göstərilməsi məqsədilə Dövlət Məşğulluq Xidmətinin işçilərindən ibarət işçi qrupu yaradılmış, təbliğat və təşviqat xarakterli broşürlər hazırlanmışdır. Respublikanın iqtisadi zonalarına daxil olan şəhər və rayonlar üzrə kiçik və daha
--	--	--	--	--	---

					kiçik sahibkarlıq fəaliyyəti sahələrinə olan tələbatın öyrənilməsi məqsədilə müvafiq bazar araşdırmaları aparılmış, yekun hesabat forması çap olunaraq rayon məşğulluq mərkəzlərinə çatdırılmışdır. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2016-cı il 7 aprel tarixli "Əhalinin özünüməşğulluğunun təmin olunması sahəsində əlavə tədbirlər haqqında" Sərəncamının icrası olaraq, Beynəlxalq Əmək Təşkilatının metodologiyası əsasında və texniki dəstəyi ilə 130 regional təlimçi tərəfindən keçirilən təlimlərdə iştirak edən, öz biznes-planlarını hazırlayaraq uğurla müdafiə edən, respublikanın 84 rayonunu (şəhərini) təmsil edən 1385 iştirakçı müəyyən edilmiş və hazırda onlara aktivlərin təqdim olunması prosesi davam etdirilir. Artıq 47 rayonda (856 nəfərə) iştirakçılara aktivlərin verilməsi tam icra olunmuş, 29 rayon üzrə (446 nəfər) aktivlərin verilməsi başa çatdırılır. Layihə çərçivəsində özünüməşğulluq tədbirlərində kənd yerlərində yaşayan gənclərə və qadınlara xüsusi diqqət yetirilmiş, biznes layihələrinin seçimində və biznes planların hazırlanmasında, bazarın öyrənilməsində onlara müvafiq məsləhət xidmətləri göstərilmişdir. Özünüməşğulluğun inkişaf etdirilməsi, ailə biznes təsərrüfatının yaradılması məqsədilə 114 nəfər işsiz qadın və gənc sahibkarlığın əsasları peşə kurslarına cəlb edilmişdir. 2017-ci ilin sentyabr ayından başlayaraq Azərbaycan Respublikasının Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi və Avropa İttifaqı tərəfindən "Azərbaycan Respublikasının Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin yanında Dövlət Məşğulluq Xidmətinin potensialının gücləndirilməsi" tvinning layihəsinin icrasına başlanılır. Layihənin əsas komponentlərdən biri gənclərin və qadınların xüsusilə kənd yerlərində əmək bazarına adaptasiyasının asanlaşdırılması tədbirlərinə həsr olunub. Layihə çərçivəsində qeyd olunan istiqamətdə Latviya Respublikasının, Avstriyanın və İsveçin təcrübəsindən geniş istifadə olunacaqdır. "İşsizlikdən sığorta haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu Milli Məclis tərəfindən qəbul edilmiş və Azərbaycan Respublikası Prezidentinin "İşsizlikdən sığorta haqqında" Azərbaycan Respublikasının 2017-ci il 30 iyun tarixli 765-VQ nömrəli Qanununun tətbiqi barədə" 2017-ci il 5 avqust tarixli 1569 nömrəli Fərmanı ilə onun tətbiqi üzrə tapşırıqların icrasına başlanılmışdır. İşsizlikdən sığorta sisteminin tətbiqini təmin etmək
--	--	--	--	--	--

					məqsədilə “Məşğulluq haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişikliklərin edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi hazırlanır. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin “İşsizlikdən sığorta haqqında” Azərbaycan Respublikasının 2017-ci il 30 iyun tarixli 765-VQ nömrəli Qanununun tətbiqi barədə” 2017-ci il 5 avqust tarixli 1569 nömrəli Fərmanının icrası olaraq, müvafiq normativ hüquqi aktların layihələrinin hazırlanması üzrə işlər aparılır və yaxın vaxtlarda razılaşdırılmaq üçün aidiyyəti üzrə təqdim olunacaqdır. İşçi qüvvəsinin keyfiyyətinin yaxşılaşdırılması məqsədilə əmək bazarının tələbatına uyğun peşə standartlarının hazırlanması və tətbiqi üzrə normativ hüquqi bazanın hazırlanması məqsədilə texniki dəstək üçün Avropa İttifaqı ilə müzakirələr aparılmış və razılıq əldə edilmişdir. Qeyd olunan layihələrin hazırlanmasında Avropa Təhsil Fondu ekspertlərinin iştirakı nəzərdə tutulur. Avropa İttifaqı ilə birgə həyata keçirilən “Azərbaycan Respublikasının Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin yanında Dövlət Məşğulluq Xidmətinin potensialının gücləndirilməsi” tvinninq layihəsi çərçivəsində Dövlət Məşğulluq Xidməti orqanlarının, xüsusilə rayonlarda kadr potensialının gücləndirilməsi, məşğulluq xidmətlərinin keyfiyyətinin yaxşılaşdırılması məqsədilə müvafiq treninqlərin (təlimlərin) keçirilməsi nəzərdə tutulur. Bununla yanaşı, Azərbaycan Hökuməti ilə Beynəlxalq Əmək Təşkilatı arasında 2016-2020-ci illər üçün əməkdaşlıq prioritetlərini və çərçivəsini müəyyən edən “Layiqli Əmək üzrə Ölkə Proqramı”nın əsas prioritet istiqamətlərindən biri Beynəlxalq Əmək Təşkilatı tərəfindən Dövlət Məşğulluq Xidmətinin kadr potensialının gücləndirilməsi, işçilərin peşə, bilik və bacarıqlarının artırılması istiqamətində Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinə dəstək göstəriləcəyi oldu. Bu tədbirlər çərçivəsində 2017-ci ilin fevral və may aylarında Dövlət Məşğulluq Xidmətinin rəhbər işçiləri və mütəxəssisləri üçün Bakı şəhərində təlim kursları təşkil edilmişdir. Azərbaycanda beynəlxalq və mütərəqqi standartlara uyğun yeni “sosial iş” modelinin tətbiqi işləri aparılır. Belə ki, sosial xidmətin inkişafı istiqamətində Azərbaycan Respublikasının Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi yanında Dövlət Sosial Müdafiə Fondunun yerli şöbələrində
--	--	--	--	--	--

					“sosial işçi” modelinin tətbiqi nəzərdə tutulmuşdur. Modeldə sosial işçilər tərəfindən sosial müdafiəyə ehtiyacı olan şəxslərə (əlillər, sağlamlıq imkanları məhdud uşaqlar, sosial təhlükəli vəziyyətdə olan yetkinlik yaşına çatmayan şəxslər, ahıllar, aztəminatlı ailələr, məişət zorakılığına məruz qalmış şəxslər, insan alverinin qurbanı olmuş şəxslər, penitensiar müəssisələrdə cəza çəkməkdən azad edilmiş şəxslər və s.) ilkin sosial xidmət göstərməklə, probleminin həlli istiqamətində dəqiq qərar qəbul edilməsi, sosial xidmətlərə onların əlçatanlığının təmin edilməsi, onların cəmiyyətə inteqrasiyasının bərpa edilməsi, eləcə də sosial və psixoloji ehtiyaclarının müəyyənləşdirilməsi və s. xidmətlərin göstərilməsi nəzərdə tutulmuşdur. Avropa İttifaqının dəstəyi ilə Azərbaycan Respublikasının Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi və Avstrya Respublikasının aidiyyəti qurumları tərəfindən birgə icra edilən “Sosial xidmətin inkişafı” adlı tvinning layihəsi çərçivəsində sosial xidmət işçilərinin qabaqcıl beynəlxalq təcrübənin öyrədilməsi, onların öz iş sahələrində nəzəri və təcrübi biliklərinin artırılması məqsədilə xarici ekspertlər tərəfindən 2017-ci il 31 yanvar–2 fevral, 28 fevral–2 mart, 4–6 aprel və 18–20 aprel tarixlərində “Məişət zorakılığı”, “Ahıllar”, “Cəza çəkməkdən azad edilmiş şəxslər” və “Ailələr və uşaqlar” mövzularında silsilə təlimlər təşkil olunmuş və 25 nəfər təlim iştirakçısına sertifikatlar təqdim edilmişdir. Bundan əlavə, layihə çərçivəsində çətin həyat şəraitində olan şəxslərin cəmiyyətə inteqrasiyasının təmin edilməsi məqsədilə hədəf qrup kimi seçilmiş məişət zorakılığının qarşısının alınması istiqamətində xarici ekspertlər tərəfindən nazirliyin struktur bölmələri, dövlət qurumları, vətəndaş cəmiyyəti institutları və ali təhsil müəssisələrinin müəllim və tələbə heyətinə 2017-ci il 24–26 aprel tarixlərində Bakı, Gəncə və Sumqayıt şəhərlərində silsilə təlimlər keçilmişdir.
--	--	--	--	--	--